

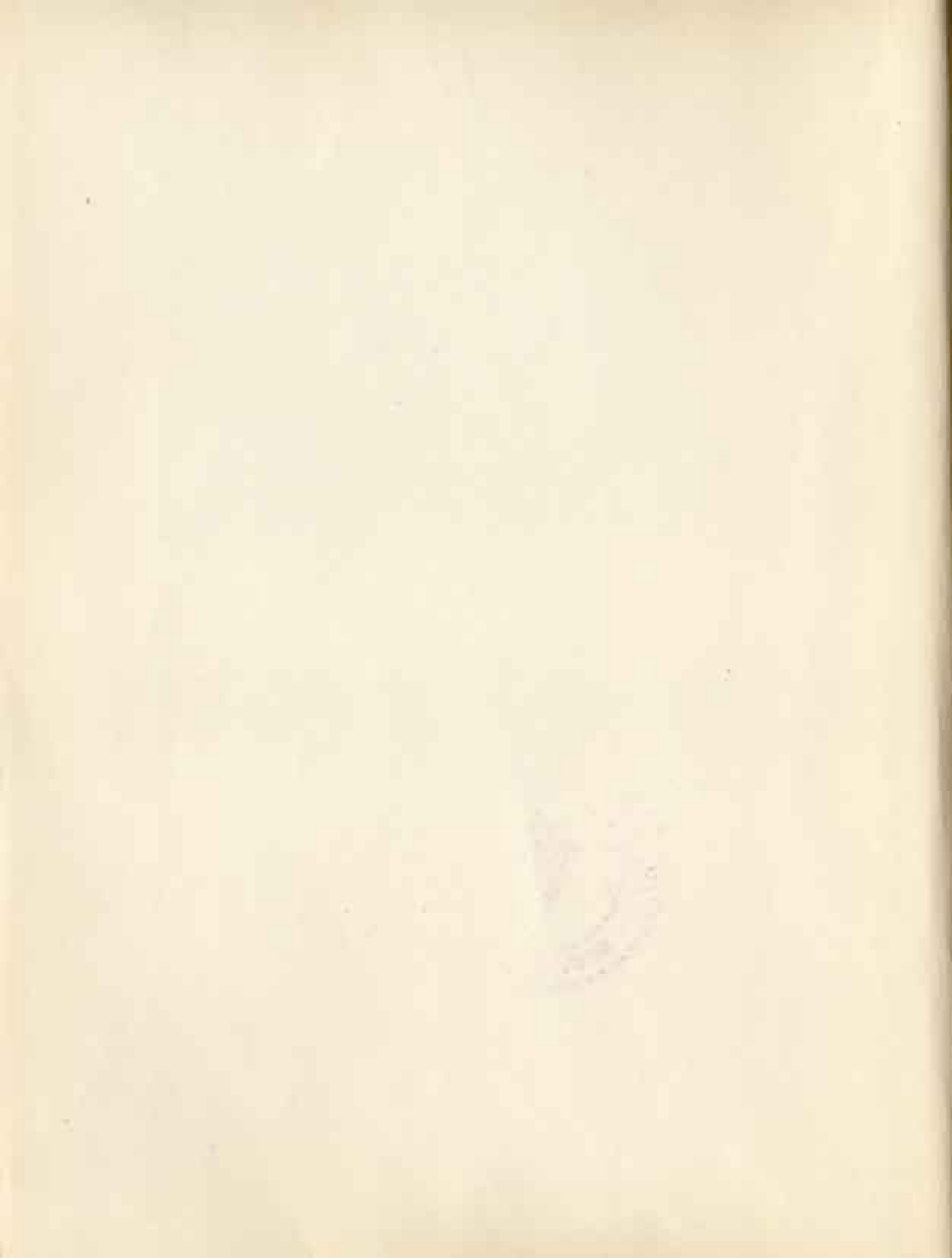
ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ - Δ. Γ. ΖΗΣΗ κ.λ.ρ.

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ



Ο.Ε.Δ.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ





ΑΥΤΟΤΟΜΗΛΑ



ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

γιά τήν τρίτη τάξη τοῦ δημοτικοῦ
τῶν μουσουλμανικῶν σχολείων

«Εἶστε Ἑλληνόπουλα καί εἶναι μεγάλο
πράγμα νά εἶναι κανεῖς Ἑλλην.»

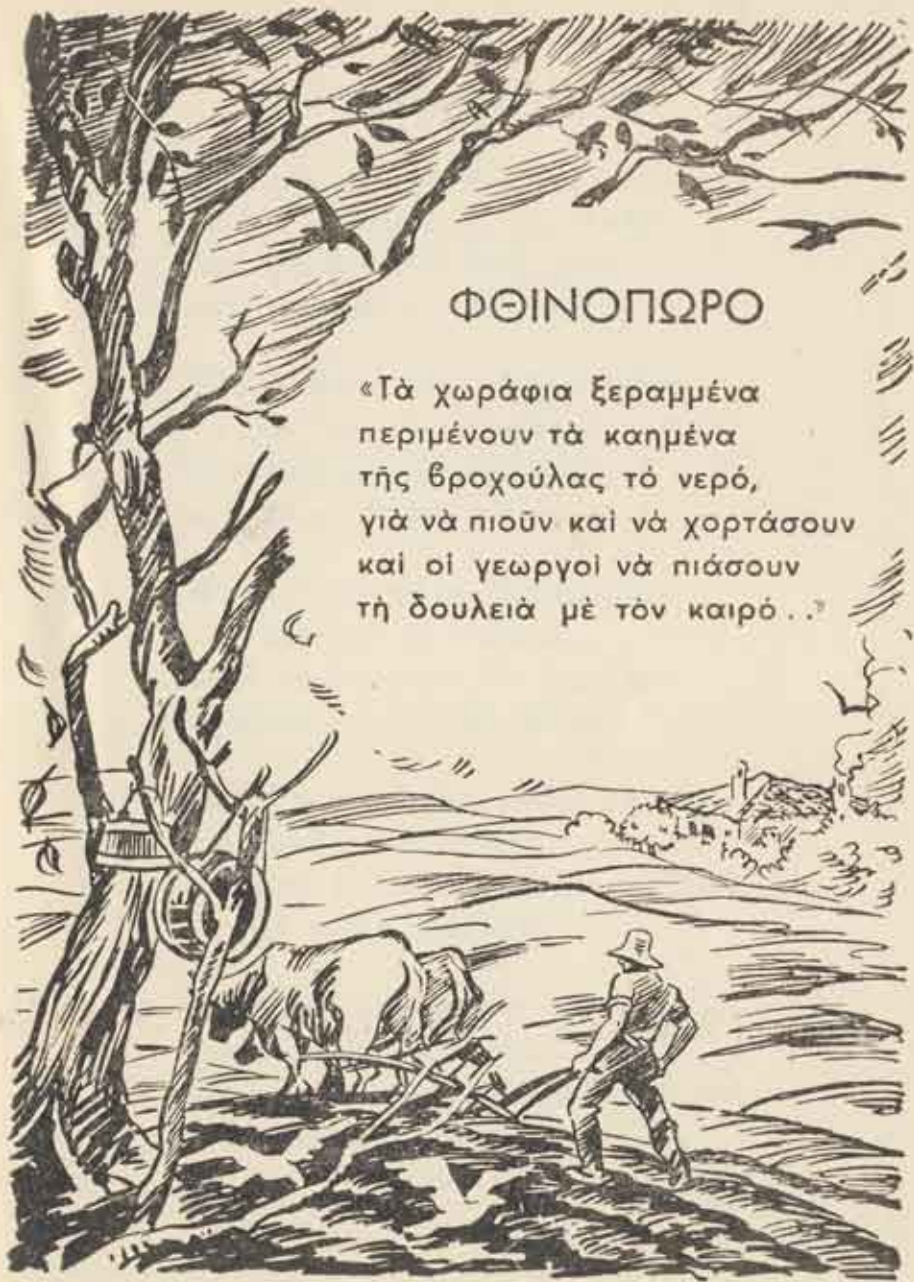
Ι. ΜΕΤΑΣΣΑΣ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1939

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

«Τὰ χωράφια ξεραμμένα
περιμένουν τὰ καημένα
τῆς βροχούλας τό νερό,
γιὰ νὰ πιοῦν καί νὰ χορτάσουν
καί οἱ γεωργοί νὰ πιάσουν
τὴ δουλειὰ μὲ τὸν καιρὸ...»





1. ΕΛΠΙΔΑ ΣΤΟ ΘΕΟ

Κι ἂν δὲ μοῦ μείνη ἐντὸς τοῦ κόσμου,
πεῦ ν' ὀκσιμπίξω, γὰ σταθῶ,
ἐκεῖ ψηλὰ εἶν' ὁ Θεός μου·
πῶς ἠμπορῶ ν' ἀπελπιστῶ;

Εἶν' ὁ Θεός, πὺ μ' ἔχει πλάσει
τὸ χέρι του τὸ σπλαχνικό.
Δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὲ ξεχάσῃ
καὶ νὰ μ' ἀφήσῃ νησιτικό...

Φαιδρὰ στὰ δάση ὀλογορίζουν
τοῦ οὐρανοῦ τὰ πετεινά,
ποτὲ δὲ σπέρνουν, δὲ θερίζουν
κι ὅμως κανένα δὲν πεινᾷ.

Μέσ' στὰ λιβάδια ἀνθοὶ καὶ γρίτσι
δὲν ἔμαθαν ὑφαντική·
κι ὅμως ὁ Πλάστης μας τὰ ντύνει
μὲ μιὰ στολὴ βασιλική.

Κι ἐμένα τώρα ἐντὸς τοῦ κόσμου,
μικρὸ παιδί καὶ ταπεινό,
θὰ μὲ φωτίσῃ ὁ Πλαστοουργός μου,
πὺ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.

Γ. Βιζυηνός.

2. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα αρχίζουν τὰ μαθήματα.

Τὸ καλοκαίρι πέρασε. Τὰ παιδιά γυρίζουν μὲ τοὺς γονεῖς τους ἀπὸ τὶς ἐξοχές, τὰ νησιά, τὰ χωριά τους. Γυρίζουν ἀπὸ τὰ βουνά, τοὺς κάμπους καὶ τ' ἀκρογιαλίας τῆς ὥραίας πατρίδας μας, ὅπου πέρασαν τὸ καλοκαίρι τους.

Καὶ τώρα πάλι ὅλοι μαζί στὸ σχολεῖο. Πόσον καιρὸ εἶχαν νὰ ἰδωθοῦν! Πόσα ἔχουν νὰ εἰποῦν!

Ὁ δάσκαλος μπαίνει στὴν τρίτη τάξη. Χαίρεται κι ἐκεῖνος, ποῦ ξαναβλέπει τὰ καλὰ παιδιά. Εἶναι ὅλα ζωηρά, ροδοκόκινα, γεμάτα ὑγεία ἀπὸ τὸν καθαρὸ ἀέρα, τὶς ἐκδρομὲς στὰ βουνά, τὰ θαλασσινὰ λουτρά.

— Καλῶς τὰ παιδιά! Καλῶς ὄρισάτε!

Τὰ παιδιά σηκώνονται ὅλα καὶ χαιρετοῦν τὸν καλὸν τους δάσκαλο.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, κύριε! Καλημέρα σας!

— Καὶ τώρα, προσευχή! Νὰ εὐχαριστήσωμε τὸ Θεό, ποῦ ἀνταμωθήκαμε πάλι ὅλοι καλά.

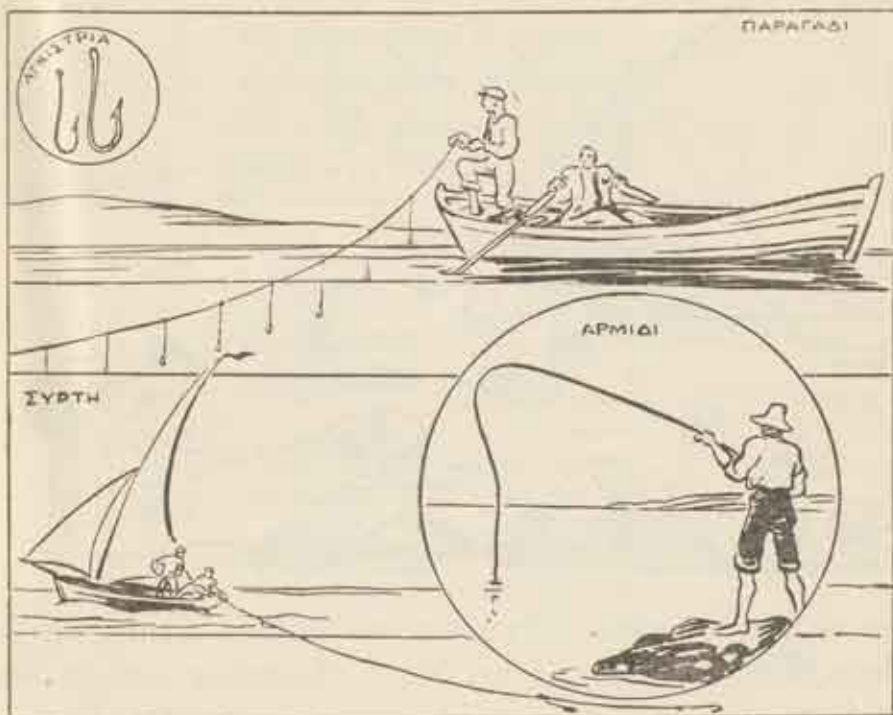
Ἐνα παιδί στέκεται στὴ μέση καὶ ἀπαγγέλλει τὴν προσευχή. Ἀφοῦ ἐτελείωσε, ὅλα τὰ παιδιά κάθονται στὰ θρανία τους.

— Σήμερα δὲ θὰ κάμωμε μάθημα... τοὺς λέει ὁ δάσκαλος. Θέλω νὰ μοῦ πῆτε καθέννας σας πῶς πέρασε τὸ καλοκαίρι του. Ἐλα, πές μας τώρα ἐσύ, Δημητριάδη, ποῦ εἶσαι καὶ ἀπὸ ἓνα ὥραιο νησι τῶν Κυκλάδων. Ἐτσι ἀπὸ τὴ θέση σου. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σηκωθῆς. Ἐδῶ μιλοῦμε σήμερα σὰν καλοὶ φίλοι.

α. Στο νησί.

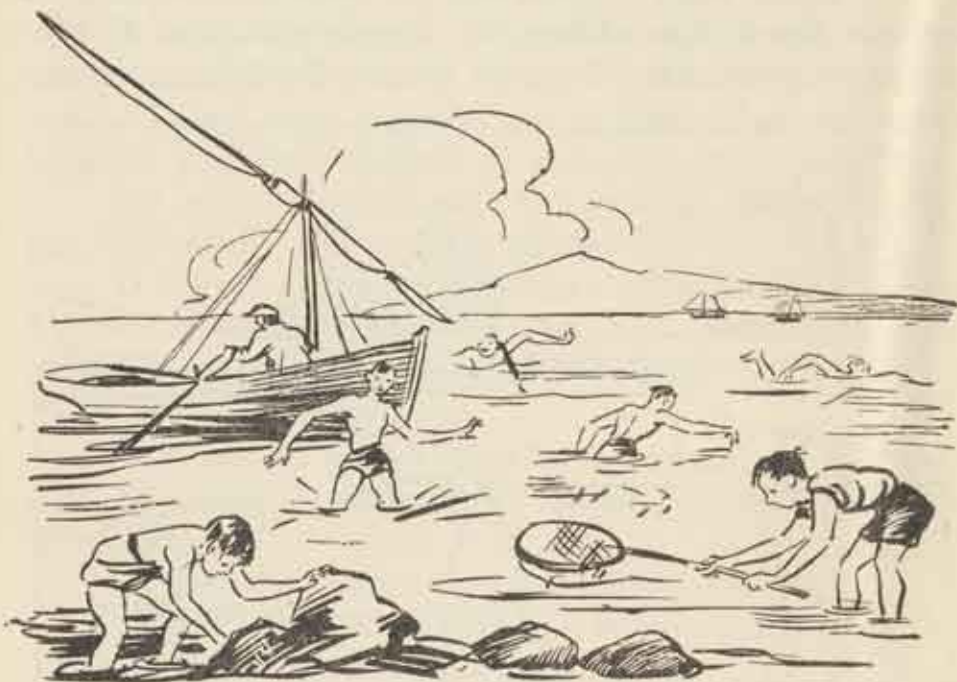
Ὁ Δημητριάδης ἄρχισε :

— Ἐμεῖς, κύριε, πήγαμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ
 στὸ νησί, ὅπως πᾶμε κάθε χρόνο. Περύσαμε ὥραϊα. Κολύμ-
 πι, ψάρεμα, βαρκάδες ὅλη τὴν ἡμέρα. Τραβούσαμε κουπί.



Συχνὰ πηγαίναμε μὲ τὸν πατέρα μας καὶ ρίχναμε τὰ παραγά-
 δια. Ἄλλοτε ψαρεύαμε μὲ τὴ συρτή. Ἄλλοτε πάλι μόνοι μας
 μὲ τὸ ἀρμίδι. Πιάναμε καὶ καβούρια στὸ γιालό! Πόσα κα-
 βούρια! Κάθε πέτρα, ποὺ σηκώναμε, εἶχε καὶ καβούρι ἀπὸ
 κάτω. Μὲ τὴν ἀπόχη πάλι πιάναμε γαρίδες, γιὰ νὰ δολώνωμε

τ' ἀγκίστρια μας. Τί ὠραία, πού ἦταν, κύριε! Ἐφέτος ἔμαθε κολύμπι καί τὸ μικρό μου ἀδερφάκι, ὁ Γιώργος. Ἐγὼ τὸν ἔμαθα. Θυμήθηκα, πού μᾶς ἐλέγατε, κύριε, πὼς εἶναι ντροπή, Ἑλληνόπουλα ἡμεῖς, νὰ μὴν ξέρουμε κολύμπι. Καὶ κινδυνεύ-



ουν νὰ πνιγοῦν τόσοι κάθε χρόνο στὸ Φάληρο, ἐπειδὴ δὲν ξέρουνε νὰ κολυμπήσουν. Τώρα ὅλα τ' ἀδερφάκια μου ξέρουνε κολύμπι.

— Εὐγε σας! Τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος. Δὲν πρέπει οὔτε ἓνα Ἑλληνόπουλο νὰ μὴν ξέρεη κολύμπι. Εἶναι ντροπή!

3. Ο ΨΑΡΑΣ

Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρά
 ἀπὸ τὸ περιγιαλί
 κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
 τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
 τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
 καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
 μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρά,
 κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάση·
 θαρρῶ, πὼς τούτη τῆ φορὰ
 χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράστηκες, ψαρά,
 τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
 καὶ πούλα τα στὴν ἀγορὰ
 νὰ θρέψης τὰ παιδιὰ σου.

**Γ. Πολέμης.*



β'. Στὸ βουνό.

Τὰ ἄλλα παιδιά περίμεναν τώρα νὰ εἰποῦν καὶ αὐτὰ τὰ δικά τους. Ἀντ' τρεῖς σήκωσαν τὰ χέρια τους.

— "Ὅχι ὄλοι μαζί!... Εἶπε ὁ δάσκαλος. Καθένας μὲ τὴ σειρά του. Πές μας τώρα ἐσὺ 'Αποστολίδη!

'Ὁ 'Αποστολίδης εἶχε πάει στὸ χωριό του, ἕνα ὄρεινὸ



χωριό τῆς Ρούμελης, ὅπου ἦταν καὶ τὸ πατρικὸ σπίτι τους.

— Ἐμεῖς πήγαμε στὸ βουνό, κύριε. Τρεῖς ὥρες δρόμο μὲ τὸ μουλάρι ἀπὸ τὸ λιμάνι, ὅπου μᾶς ἔβγαλε τὸ ἀτμόπλοιο. Τὰ μουλάρια μᾶς περίμεναν στὸ μῶλο, μὲ τοὺς ἀγωγιάτες, στρωμένα μὲ ὠραῖα, παχιά κιλίμια. Καβαλικέψαμε καὶ ξεκινήσαμε. Τί ὠραῖα μέρη περάσαμε! Βουνά, φαράγγια, νερά,

πὸν κυλοῦσαν στὶς βαθιὲς ρεματιές. Κοίταζες κάτω καὶ σ' ἔπιανε ζαλάδα. Ἐγὼ κρατιόμουν στερεὰ ἀπὸ τὸ σαμάρι. Καὶ δίπλα μου ἐρχόταν ὁ ἀγωγιάτης, νὰ μὲ προσέχη. Τέλος, καμιά φορὰ φτάσαμε στὸ χωριό. Ξεπεξέψαμε στὸ πατρικὸ μας σπίτι. Μὲ τί χαρὰ μᾶς δέχτηκαν οἱ δικοὶ μας!

Ἐκεῖ περάσαμε δυὸ μῆνες ὀλόκληρους. Οὔτε τὸ καταλάβαμε πότε πέρασε τόσος καιρὸς. Καὶ ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ φύγωμε, νομίζαμε πὼς ἦτανε χτές, πὸν φτάσαμε. Τόσο ὠραῖα περάσαμε. Σηκωνόμαστε πρωὶ πρωὶ μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, νιβόμαστε στὴ βρῦση μὲ τὸ παγωμένο νερό, κάναμε τὴν προσευχὴ μας καὶ ξεκινούσαμε. Πηγαίναμε στὶς γειτονικὲς στάνες καὶ βλέπαμε πὼς ἄρμεγαν τὰ πρόβατα, πὼς ἔδεχναν τὸ γάλα καὶ ἔβγαζαν τὸ βούτυρο, πὼς ἐπηζαν τὸ τυρί. Οἱ τσοπάνηδες μᾶς φίλευαν ἀγνό, ὠραῖο γάλα. Ἡ γυναῖκα τοῦ τσέλιγκα μᾶς ἔκαμε μιὰ μέρα καὶ μιὰ ὠραῖα τυρόπιτα. Τί νόστιμη πὸν ἦταν! Ποτέ μου δὲν εἶχα φάει τέτοια τυρόπιτα στὴν Ἀθήνα.

Ἄλλοτε πάλι πηγαίναμε στὰ ἐρημοκλήσια καὶ τὰ λειτουργούσαμε καὶ περνούσαμε ὅλη τὴν ἡμέρα μας κάτω ἀπὸ τὰ ψηλὰ πλατάνια. Δέναμε κούνιες ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ κουνιόμαστε. Παίζαμε, σκαρφαλώναμε στὰ βράχια, φωνάζαμε, ρίχναμε τὸ λιθάρι, παίζαμε τὸ κυνηγητό. Ἐδῶ δὲν εἶχε αὐτοκίνητα νὰ φοβώμαστε. Ὅλος ὁ τόπος ἦτανε δικὸς μας.

Καὶ τὸ βράδυ ἡ γιαγιά μᾶς ἔλεγε ὠραῖα παραμῦθια. Μὰ τὰ παραμῦθια τελείωναν γρήγορα, γιατί ἔπρεπε νὰ πλαγιάσωμε νωρὶς καὶ νὰ σηκωθοῦμε πάλι πρωί, μὲ τὴν αὐγή. Ἐνα πρωί, πὸν σηκωθήκαμε, μᾶς περίμεναν πάλι τὰ μουλάρια μὲ τοὺς ἀγωγιάτες. Ἐπρεπε νὰ φύγωμε, γιατί πλησίαζε ὁ καιρὸς ν' ἀνοίξουν τὰ σχολεῖα καὶ ἔπρεπε νὰ εἶμαστε στὴν ὥρα μας στὴν Ἀθήνα. Ὅλοι κλαίγαμε, πὸν ἀφήναμε τὸ ὠραῖο χω-

ριό. Μὰ ὁ πατέρας μας εἶπε, πὼς ἂν εἶμαστε ἐπιμελεῖς καὶ
προβιβαστοῦμε, θὰ μᾶς ξαναφέρει πάλι τοῦ χρόνου.

4. ΤΟ ΚΟΠΑΔΙ

Ἄρνάκια, εἶναι ὄρα
— τὸ σκότος ἀρχινᾷ,—
νά κατεβῆτε τὴν ὄρα
ἀπ' τὰ ψηλὰ βουνά.

Κι ὅταν θὰ ξαναδοῦμε
χρυσὸ τὸν οὐρανό,
τροφὴ καλὴ θὰ βροῦμε
καὶ πάλι στὸ βουνό.

Κι ἄλλο δὲν περιμένουν
τ' ἀρνάκια τὰ καλά,
καὶ νά τα, κατεβαίνουν,
ἀφήνουν τὰ ψηλά!

Ἐμπρὸς ὁ Μοῦργος πάει,
σὰ γέρος γνωστικὸς
κι ἀκολουθᾷ στὸ πλάι
μαγκούρα καὶ βοσκός.

γ'. Στόν κάμπο.

Πετάχτηκε έπειτα ό Λαμπρόπουλος, ένα παιδάκι από τόν κάμπο τής 'Ηλείας, πού δέν έβλεπε την ώρα νά μιλήση κι αυτός και σάλενε όλη την ώρα έπάνω στο θρανίο.

— Έμεις, κύριε, πήγαμε στ' άμπέλια μας και στις σταφίδες μας. Ό πατέρας μου έχει χτίσει εκεί ένα σπιτάκι και



πᾶμε και περνούμε τὸ καλοκαίρι μας. Τί ώραῖα πού περάσαμε! Εἶδαμε και τὸν τρύγο. Γυναῖκες και κορίτσια ἔφταναν πρῶι πρῶι ἀπὸ τὸ χωριὸ και μάζευαν τὰ ὄριμα σταφύλια τραγουδώντας. Βοηθούσαμε κι ἐμεῖς, τὰ παιδιά, και γεμίζαμε τὰ μεγάλα κοφίνια. Ἐπειτα τὰ πηγαίναμε στὸ πατητήρι. Τὰ ξεκαθαρίζαμε, τὰ ἀπλώναμε και οἱ ἔργατες τὰ πατοῦσαν. Κι ἔτρεχε ὁ μούστος στις μεγάλες κάδες.

Αὐτὰ ἦταν τὰ σταφύλια, ποὺ γίνονται κρασί. Μὰ ἔχομε καὶ ἄλλα ἀμπέλια, μὲ σταφίδα. Τὸ κτῆμα μας βγάζει τὴν καλύτερη σταφίδα, γιατί ὁ πατέρας μου τὰ φροντίζει πολὺ τὰ σταφιδάμπελα. Ἐδῶ πάλι μαζεύαμε τὴ σταφίδα καὶ τὴν ἀπλώναμε στὸν ἥλιο νὰ ξεραθῆ. Τί φόβο ποὺ εἶχε ὁ πατέρας μου, μὴ βρέξη καὶ μᾶς χαλάσῃ τὴ σταφίδα μας! Ὅλο τὸν οὐρανὸ κοίταζε. Μὰ εἶχαμε καὶ τὰ σταφιδόπανα, ἂν τύχη βροχὴ, νὰ τὴ σκεπάσωμε. Δὲν ἔβρεξε ὁμως τούτῃ τὴ χρονιά. Κι ἡ σταφίδα μας ἔγινε καλύτερη ἀπ' ὅλες τὶς χρονιές. Φέραμε καὶ κάμποση μαζί μας γιὰ τὸ σπίτι. Ἐγὼ ἔχω μιὰ μικρὴ κάσα δική μου, γιὰ νὰ φιλεύω κάθε πρωὶ καὶ τοὺς φίλους μου.

Φίλοι του ἦταν ὅλα τὰ παιδιὰ στὴν τάξη, γιατί ὁ Λαμπρόπουλος εἶχε καλὴ καρδιά καὶ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι.

δ'. Σ τ ῆ ν π ό λ η.

Σηκώθηκαν ἔπειτα καὶ ἄλλα παιδιὰ καὶ εἶπαν πῶς πέρασαν τὸ καλοκαίρι στὶς πατρίδες τους. Ἦταν ὅλα εὐχαριστημένα. Ἀκόμη καὶ ὅσα παιδάκια εἶχαν πῖει στὶς παιδικὲς ἐξοχές, ἦταν κι αὐτὰ ἐνθουσιασμένα. Εἶχαν κάμει τὰ θαλασσινὰ λουτρά τους, εἶχαν παίξει στὶς ἀμμουδιές, εἶχαν κοκκινίσει τὰ μαγουλάκια τους ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὸν καθαρὸ ἀέρα. Καὶ πόσο τὰ εἶχαν περιποιηθῆ οἱ καλὲς κυρίες! Τὰ εἶχανε σὰν παιδιὰ τους.

Μόνον ὁ μικρὸς ὁ Βλαχάκης δὲν εἶχε μιλήσει. Καθόταν συμμαζεμένος στὸ θρανίον του καὶ ἄκουε τοὺς ἄλλους.

— Ἐσύ, Βλαχάκη, δὲ μᾶς εἶπες τίποτε... τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος. Ποῦ πῆγες τὸ καλοκαίρι;

— Δὲν πῆγα, κύριε, πουθενά, ἀποκρίθηκε.

— Γιατί δὲν πήγες; Ἐσὺ εἶσαι ἀπὸ ὠραῖο νησί. Δὲν πήγατε ἐφάτος μὲ τὴν οἰκογένειά σου;

— Πήγανε, κύριε, ἡ μητέρα μου μὲ τὰ μικρότερα ἀδέρφια μου.

— Ἐσένα δὲ σὲ πήρανε; πῶς ἔγινε αὐτό;

Ὁ Βλαχάκης ἀποκρίθηκε:

— Ἐγώ, κύριε, ἔμεινα νὰ βοηθῶ τὸν πατέρα μου στὸ μαγαζὶ καὶ νὰ τοῦ κάνω συντροφιά στὸ σπίτι, πού ἔμεινε μοναχός του. Ἐκεῖνος ἠθέλε νὰ μὲ στείλῃ κι ἐμένα. Ἐγὼ ὅμως ἠθέλα νὰ μείνω. Μὰ κι ἐγὼ πέρασα ὠραῖα. Κάθε Παρασκευὴ μ' ἔπαιρνε ὁ πατέρας μου καὶ πηγαίναμε μὲ τὸ λεωφορεῖο, πότε στὴ θάλασσα, πότε στὸ βουνό. Πολὺ ὠραῖα περάσαμε, κύριε.

Ὁ δάσκαλος πλησίασε στὸ θρανίο καὶ χάιδεψε τὸ κεφάλαιό του.

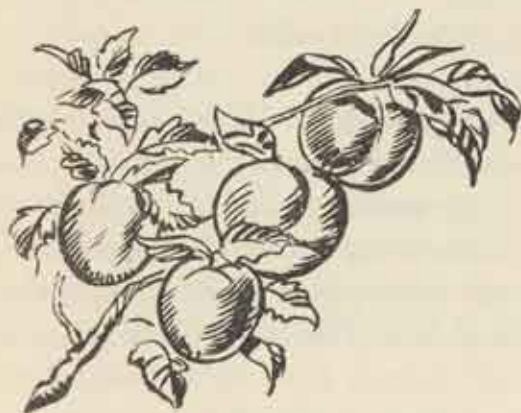
— Εὐγε σου, Βλαχάκη! Τοῦ εἶπε. Αὐτό, πού ἔκαμες, δείχνει, πῶς εἶσαι καλὸ παιδί. Εὐχαρίστησες καὶ τὸν πατέρα σου καὶ τὴ μητέρα σου, πού ἤξερε, πῶς σ' ἔχει συντροφιά ὁ καημένος ὁ πατέρας, πού ἐργάζεται γιὰ ὅλους σας. Ἀφοῦ εἶσαι κι ἐσὺ εὐχαριστημένος, ἀκόμη καλύτερα. Εὐγε σου, Βλαχάκη!

Τὰ παιδιὰ χαιρέτησαν πάλι τὸ δάσκαλό τους κι ἔφυγαν, γιὰ νὰ ξαναγυρίσουν τὸ ἄλλο πρωὶ καὶ ν' ἀρχίσουν τὰ μαθήματα μὲ καινούργια ὄρεξη.

Ὁ Λαμπρόπουλος εἶπε, πῶς θὰ ἔφερε τὴν ἄλλη μέρα καὶ σταφίδες ἀπὸ τὸ κτήμα τους, γιὰ νὰ φᾶνε στὸ διάλειμμα. Κι ἔδειχνε τὶς τσέπες του.

— Θὰ τὶς γεμίσω ὅλες!

5. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ



Τὸ φθινόπωρο δὲν ἔχει τὰ ἴδια γοῦστα μὲ τὸ καλοκαίρι.

Ὅσο δὰ γιὰ τὴ ζωγραφικὴ του, δὲν τὴν παραδέχεται καθόλου. Ὅταν ἔρθῃ, τραβᾷ ὀλόισα στὴν ἐξοχὴ, στέκεται, κοιτάζει καὶ λέει :

— Μανία ποῦ τὴν ἔχει τὸ καλοκαίρι μὲ τὸ πράσι-

νο! Δὲν καταλαβαίνει, πὼς ἂν ἔβαζε καὶ λίγο κίτρινο, θὰ ἦταν ὄλα πιδ ὠραῖα ;

Καὶ παίρνει ἀμέσως πράσινη καὶ κίτρινη μπογιά, φτιάχνει χίλιες δυὸ κίτρινοπράσινες βαφές καὶ χρωματίζει τὰ φύλλα. Ἐπειτα κατεβαίνει στὰ περβόλια, τὰ βλέπει κι αὐτὰ καταπράσινα καὶ φωνάζει :

— Καλὰ τὰ φύλλα, μὰ καὶ τὰ φρούτα πράσινα ; Βλέπω, πὼς τὸ καλοκαίρι δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται ἀπὸ ζωγραφικὴ. Κι ἀρχίζει σιγὰ σιγὰ καὶ βάφει τὰ φρούτα μὲ διάφορα χρώματα. Τὰ μῆλα τ' ἀφήνει πράσινα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὰ βάφει κίτρινα. Ἐπάνω στὸ κίτρινο βάζει καὶ λίγο κόκκινο χρωμα, πολὺ ἀπαλό.

Τὰ δομάσκηνα τὰ χρωματίζει ἄλλα κατακίτρινα καὶ ἄλλα μὲ βαθὺ γαλάζιο χρωμα. Τὸ ἴδιο κάνει καὶ γιὰ τὶς ἐλιές. Τὰ ροδάκινα, ἄλλα τὰ βάφει χρυσαφιὰ καὶ ἄλλα μὲ τρία διαφορετικὰ χρώματα. Τὰ κυδῶνια καὶ τὰ λεμόνια τὰ βάφει κά-

θε μέρα ἀπὸ λίγο, ὥσπου νὰ γίνουν κίτρινα σὰν τὸ κερὶ.

Πρὶν προφτάσῃ ὁμως ν' ἀλλάξῃ ὅλα τὰ χρώματα, πού σκόρπισε τὸ καλοκαίρι, φτάνει κι ἡ ὥρα του νὰ φύγῃ.

— Τί κρίμα, λέει, πού δὲ μοῦ μένει καιρὸς νὰ τὰ ζωγραφήσω ὅλα. Ὅσα προφτάσω λοιπόν. Τ' ἄλλα ἄς τὰ χρωματίσῃ ὁ ἀδερφός μου, ὁ χειμώνας. Ἐκεῖνος ὁμως ἔχει ἄλλη μανία πάλι. Ὅλα τὰ θέλει κάτασπρα. Ἄσπρα τὰ βουνά, ἄσπρους τοὺς κάμπους. Στὰ δέντρα βάζει τόση ἄσπρη μπογιά, πού νομίζεις, πὼς εἶναι ἀπὸ μπαμπάκια. Φτιάνει καὶ παλάτια ἀπὸ κρύσταλλο.

Ὡς τόσο ἔχει κι ἓνα καλὸ ὁ ἀδερφός μου ὁ χειμώνας. Ἀποτελειώνει τὸ χρωμάτισμα τῶν λεμονιῶν, μαυρίζει τὶς ἐλιές, χρυσώνει καὶ βερνικώνει τὰ πορτοκάλια. Τὸ καλοκαίρι ὁμως δὲν τὸ ξεπερνῶ μονάχα στὴ ζωγραφικὴ, ἀλλὰ καὶ στὴ γεύση καὶ στὴν ὄσφρηση. Ἐκεῖνο ἀγαπᾷ τὰ ξινὰ καὶ τὰ στυφά. Ἐγὼ τὰ θέλω γλυκά, ζουμερὰ καὶ μοσκομυρισμένα.

Ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα νὰ φύγῃ τὸ φθινόπωρο, κατεβαίνει στὰ χωριά καὶ στὶς πολιτεῖες καὶ λέει στοὺς ἀνθρώπους:

— Καλοὶ μου ἄνθρωποι! Δὲν εἶναι πιὸ ὁμορφα τὴν ὥρα τὰ περβόλια καὶ τ' ἀμπέλια σας; Πέστε τὴν ἀλήθεια, ποῖος εἶναι καλύτερος ζωγράφος; Τὸ καλοκαίρι ἢ ἐγώ;



ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΜΑΘΗΤΗ

6. Ὁ φίλος μου.

Μόνο δυὸ ἡμερῶν διακοπὲς εἶχαμε, ἀλλὰ μοῦ φάνηκε, πὼς πέρασε πολὺς καιρὸς, χωρὶς νὰ ἰδῶ τὸ φίλο μου, τὸν Ἄντωνάκη. Ὅσο περισσότερο τὸν γνωρίζω, τόσο περισσότερο τὸν ἀγαπῶ. Αὐτὸ συμβαίνει καὶ σ' ὄλους τοὺς ἄλλους συμμαθητές μου. Μόνο τὰ κακὰ παιδιὰ δὲν τὸν συμπαθοῦν, γιατί ὁ Ἄντωνάκης δὲν τοὺς χαρίζεται σὲ τίποτε.

Προστατεύει πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἀδύνατους. Ἄμα κανένας μεγάλος σηκῶση χέρι, γιὰ νὰ χτυπήση κανένα μικρό, ὁ μικρὸς ζητεῖ τὴ βοήθεια τοῦ Ἄντωνάκη. Τότε ὁ μεγάλος παύει τὸ θυμὸ του καὶ κατεβάζει τὸ χέρι.

Ὁ φίλος μου εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλα τὰ παιδιὰ, γιατί ἦταν ἄρρωστος δυὸ χρόνια καὶ εἶχε διακόψει τὸ σχολεῖο του. Εἶναι ὁ ψηλότερος κι ὁ δυνατώτερος σ' ὅλη τὴν τάξη. Μπορεῖ νὰ σηκῶση μὲ τὸ ἓνα του χέρι ἓνα βαρὺ κάθισμα.

Εἶναι καλόκαρδος. Ὅτιδήποτε κι ἂν τοῦ ζητήσουν τ' ἄλλα παιδιὰ, μολύβι, πένες, γομαλάστιχα, χαρτί, σουγιαδάκι, τὸ δανείζει ἀμέσως ἢ καὶ καμιά φορὰ τὸ χαρίζει.

Στὸ μάθημα εἶναι ὄλος προσοχή. Ὅταν μιλῇ ὁ δάσκαλος, κάθεται ἀκίνητος στὸ θρανίο, πού εἶναι στενὸ γι' αὐτὸν καὶ τὸν κοιτάζει στὰ μάτια. Εἶναι πολὺ δυνατὸς στὴν ἀριθμητικὴ καὶ βοηθεῖ τὰ παιδιὰ νὰ λύνουν τὰ προβλήματα.

Ὅταν τὸν κοιτάξω, μοῦ χαμογελά μὲ μισοκλεισμένα μάτια, σὰ νὰ μοῦ λέη :

— Δοιπόν, εἴμαστε φίλοι ;

— Ἀγαπητέ μου Ἄντωνάκη! Φτάνει νὰ σὲ ἰδῇ κανεὶς

καὶ μιά φορά στὸ πρόσωπο, γιὰ νὰ σ' ἀγαπήσῃ ἀμέσως!

Ὅλοι οἱ μικροὶ θέλουν νὰ βρίσκωνται πάντα κοντά του.

Ἐπιτρέπει νὰ τοῦ λένε ὅτιδήποτε ἀστεῖο ἢ πείραγμα καὶ δὲ θυμώνει ποτὲ γι' αὐτό. Ἀλίμονο ὅμως, ἂν τὸν πῆ κανεὶς : «Ψεύτη». Πετᾶ φλόγες ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ μπορεῖ ἀκόμη καὶ νὰ ἐπιτεθῇ.

Τὴν περασμένη Παρασκευὴ ἔδωσε ἓνα δίδραχμο σ' ἓνα παιδάκι τῆς πρώτης τάξης, ποὺ ἔκλαιγε στὸ δρόμο, γιατί εἶχε χάσει τὸ δικό του δίδραχμο καὶ δὲν εἶχε ν' ἀγοράσῃ τετράδιο.

Ὅταν τὰ παιδιά σκέπτονται μαζί γιὰ κανένα ζήτημα καὶ συζητοῦν, πάντοτε ἀκούεται ἡ γνώμη τοῦ Ἀντωνάκη. Καὶ ὅταν διορίζουν ἀντιπροσώπους, γιὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἀπόφασή τους, πρῶτος διορίζεται ὁ Ἀντωνάκης. Στὰ παιγνίδια ὅλοι θέλουν νὰ πᾶνε μὲ τὴν ὀμάδα του.

Ὁ δάσκαλος πάντα τὸν προσέχει καί, ὅταν περνᾶ κοντά του, τὸν χτυπᾶ ἑλαφρὰ στὸν ὦμο.

Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ πολὺ. Εἶμαι εὐχαριστημένος, ὅταν σφίγγω τὸ μεγάλο, ἀντρίκιο χέρι του.

Εἶμαι βέβαιος, πὼς εἶναι πάντα ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴ ζωὴ του ἀκόμη, γιὰ νὰ σώσῃ ἓνα συμμαθητὴ του! Μπορεῖ νὰ κινδυνέψῃ, γιὰ νὰ τὸν ὑπερασπιστῇ!

Αὐτὸ φαίνεται καθαρὰ στὰ μάτια του. Ἄν καὶ ἡ φωνὴ του εἶναι χοντρὴ καὶ δυνατὴ, ὅμως εἶναι φωνὴ βγαλμμένη ἀπὸ εὐγενικὴ καρδιά. Τὸ καταλαβαίνει κανεὶς ἀμέσως.

7. Μία εὐγενικὴ ψυχὴ.

Σήμερα τὸ πρωὶ ἀκριβῶς μοῦ δόθηκε εἰκαιρία νὰ γνωρίσω καλὰ τὸ φίλο μου τὸν Ἀντωνάκη. Ὅταν μπῆκα στὴν

τάξη, δὲν εἶχε ἔρθει ἀκόμη ὁ δάσκαλος καὶ εἶδα τρία τέσσερα παιδιά νὰ πειράζουσι τὸν καημένο τὸ Διαμαντῆ, αὐτὸν μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά, ποῦ ἔχει βγαλμένο τὸ ἓνα τοῦ χέρι καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κουνήσει. Ἡ μητέρα του εἶναι φτωγὴ καὶ πουλεῖ λαχανικὰ στοὺς δρόμους.

Τὰ κακὰ ἐκεῖνα παιδιά χτυποῦσαν τὸ Διαμαντῆ μὲ τοὺς



χάρακες, τὸν ἔσπρωχναν, τὸν ἔλεγαν σακάτη, κάνοντας κι αὐτὰ τὸν κουλό.

Κι αὐτός, ὀλομόναχος στὴν ἄκρη τοῦ θρανίου, τοὺς ἄκουε κατάγλομος, κοιτάζοντας μὲ βλέμμα παρὰκλητικὸ πότε τὸν ἓνα καὶ πότε τὸν ἄλλο, γιὰ νὰ τὸν ἀφήσουν ἡσυχο. Αὐτοὶ ὁμως τὸν πείραζαν περισσότερο, ὥσπου ἄρχισε νὰ κοκκινίζει καὶ νὰ τρέμη ὀλόκληρος ἀπὸ τὸ θυμὸ του.

*Έξαφνα ὁ Φάνης, τὸ χειρότερο παιδί τῆς τάξης, πού τὸν εἶχαν διώξει ἀπὸ ἓνα ἄλλο σχολεῖο, ἄρχισε νὰ περιγελαῖ καὶ τὴ μητέρα τοῦ Διαμαντῆ. *Έκανε πὼς κρατεῖ δυὸ καλάθια στὸ χέρι, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἡ μητέρα τοῦ Διαμαντῆ, ὅταν ἐρχόταν στὴν πόρτα τοῦ σχολεῖου καὶ περίμενε τὸ παιδί της νὰ σκολιάση. Τώρα αὐτὴ εἶναι ἄρρωστη.

Μερικοὶ ἄρχισαν νὰ γελοῦν δυνατά. Τότε ὁ Διαμαντῆς ἔχασε τὴν ὑπομονή του. *Άρπαξε τὸ σπόγγο καὶ τὸν πέταξε μὲ ὅλη του τὴ δύναμη ἐπάνω στὸ Φάνη. Αὐτὸς ὅμως προφυλάχτηκε κι ὁ σπόγγος πέρασε μπροστὰ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ δασκάλου, πὺ ἐκείνη τὴ στιγμή ἔμπαινε στὴν τάξη.

*Ὁ δάσκαλος, γλομός, ἀνέβηκε στὴν ἔδρα καὶ ρώτησε ἀμέσως μὲ φωνὴ ταραγμένη :

— Ποιὸς τὸ ἔκαμε αὐτό;

Κανεὶς δὲν ἀπάντησε.

*Ὁ δάσκαλος φώναξε πάλι ὑψώνοντας περισσότερο τὴ φωνή :

— Ποιὸς ἦταν;

Τότε ὁ *Αντωνάκης, πὺ εἶχε μπῆ στὴν αἴθουσα λίγες στιγμὲς πρὶν μπῆ ὁ δάσκαλος καὶ δὲν εἶχε προφθάσει νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ δυστυχισμένο τὸ Διαμαντῆ, σηκώνεται ἀπὸ τὴ θέση του καὶ λέει ἀποφασιστικά :

— *Εγὼ, κύριε!

*Ὁ δάσκαλος τὸν κοίταξε, κοίταξε καὶ τοὺς σαστισμένους μαθητές. *Ελεῖτα εἶπε μὲ ἤρεμη φωνή :

— *Ὁ ἔνοχος δὲ θὰ τιμωρηθῆ. *Άς σηκωθῆ ἐπάνω!

*Ὁ Διαμαντῆς τότε σηκώνεται κι ἀρχίζει νὰ λήη κλαίοντας :

— Μὲ χτυποῦσαν, κύριε καὶ μὲ πείραζαν. *Εγὼ ἔχασα τὸ νοῦ μου καὶ πέταξα....

— Κάθισε! Είπε ὁ δάσκαλος. Νὰ σηκωθοῦν αὐτοί, πού
ἔκαμαν ὄλη αὐτὴ τὴ σκηνή!

Σηκώθηκαν τρία τέσσερα παιδιά.

— Ἔσεῖς, τοὺς εἶπε ὁ δάσκαλος, πειράξατε ἓνα συμμα-
θητὴ σας, χωρὶς νὰ σᾶς κάμη τίποτε. Πειράξατε ἓνα δυστυχι-
σμένο, χτυπήσατε ἓνα ἀδύνατο καὶ ἀπροστιάτευτο παιδί. Ἐ-
κάματε μιὰ πράξη ἀπὸ τὶς πιὸ ταπεινὲς καὶ πιὸ πρόστυχες.
Ντροπὴ σας!

Μόλις εἶπε αὐτά, κατέβηκε στὰ θρανία, ἔπιασε ἀπὸ τὸ
σαγόνι τὸν Ἀντωνάκη, πὺν καθόταν μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο,
τοῦ σήκωσε τὸ πρόσωπο, τὸν κοίταξε στὰ μάτια καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἐσὺ ἔχεις εὐγενικὴ ψυχὴ!

Ὁ Ἀντωνάκης μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ψιθύρισε κάτι στὸ
αὐτὶ τοῦ δασκάλου· κι αὐτός γυρίζοντας στοὺς ἐνόχους, εἶπε
ἀπότομα:

— Σᾶς συγχωρῶ!

8. ΕΝΑ ΑΞΕΧΑΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Πέρασαν πολλὰ χρόνια, καὶ ὁμως δὲν ξέχασα ἐκεῖνο τὸ
γλυκὸ πρῶινὸ τοῦ φθινοπώρου.

Ἦμουνα παιδάκι τότε καὶ πῆγαινα μὲ τὸν παπποῦ καὶ
τὴν ἀδερφοῦλα μου, τὴ Βάσω, στ' ἀμπέλι μας γιὰ σταφύλια.

Πρὶν φτάσουμε, εἶδαμε ἀπὸ μακριὰ κάτι, πὺν δὲν τὸ
περιμέναμε. Στὸ γειτονικὸ τ' ἀμπέλι ἓνα παιδί ἔκοψε σταφύ-
λια στὴν ἀράδα, κι ἂν ἦταν ξινά, τὰ πετοῦσε κατὰχαμα καὶ
τὰ πατοῦσε μὲ τὸ πόδι του. Τ' ἄλλα, τὰ γλυκά, τὰ ἔβαζε στὸ
καλάθι του.

— Γιατί τὰ κάνει ἔτσι; ρώτησε ἡ Βάσω.

— Γιατί δὲν εἶναι δικὰ του, εἶπε θυμωμένα ὁ παππούς.

Ἔστερα, ἀφοῦ σκέφτηκε λίγο, μᾶς λέει :

— Ἐγὼ καὶ σὺ, Βάσω, θὰ κρυφτοῦμε ἐδῶ στὰ βάτα καὶ σὺ, Σπύρο, θὰ μπῆς στὸ δικό του ἀμπέλι, τ' ἀντικρινό. Κάνε τάχα πὼς κόβεις καὶ σὺ σταφύλια, ἔτσι ὅπως κάνει κι αὐτός.

— Κι ἂν μὲ δῆ, παππού; ρώτησα.

— Μὰ αὐτὸ θέλω κι ἐγώ, νὰ σὲ ἰδῆ καὶ νὰ σὲ φοβερίσῃ.



Μὴ φοβηθῆς. Νὰ ἐξακολουθῆς νὰ κόβεις μὲ τὸν ἴδιο τρόπο κι ἐγὼ γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ θὰ ἔχω τὸ νοῦ μου.

Ἐκανα ὅπως μοῦ εἶπε ὁ παππούς καὶ τὸ παιδί ἔβαλε ἀμέσως τὶς φωνές, σὰν εἶδε νὰ τρυγῶ τ' ἀμπέλι του.

Ἐγώ, τσιμουδιά. Τότε ἐκεῖνο πήδησε τὸ φράχτη καὶ χύθηκε καταπάνω μου.

Ἐνα δυνατὸ χέρι ὅμως τὸ ἄρπαξε ξαφνικὰ ἀπὸ τὸ σβέρκο. Ἦταν ὁ παππούς.

— Γιά ποῦ τραβᾶς, παλικάρι μου, ἔτσι θυμωμένος ; τὸν ρώτησε.

— Πάω νὰ πιάσω ἐκεῖνο τὸ παλιόπαιδο καὶ νὰ τὸ τσακίσω στὸ ξύλο, ἀπάντησε τὸ παιδί.

“Ὅταν ὁμως γύρισε καὶ ἀναγνώρισε τὸν παππού μου, τοῦ εἶπε ξαδιάντροπα :

— Καλὸς εἶσαι καὶ τοῦ λόγου σου ! Μωρὲ παππούς ! Ἄκοῦς νὰ βάζη τὰ ἐγγόνια του νὰ κλέβουν τὸ ξένο πράμα !

— Ὁραῖα μοῦ τὰ λές, παλικάρι μου, τοῦ λέει ὁ παππούς γελώντας πονηρά. Δὲ μοῦ κάνεις ὁμως τὴ χάρη νὰ μοῦ πῆς, σὰν τί γύρευες καὶ σὺ στὸ ξένο ἀμπέλι ;

— Ἄσε με, σοῦ λέω, ἄσε με ! Φώναζε τὸ παιδί προσπαθώντας νὰ τοῦ ξεφύγη.

— Μιὰ στιγμή, παιδάκι μου, μὴ βιάζεσαι, τοῦ λέει πάλι ὁ παππούς. Σ’ ἐπίασα νὰ βρίζης τὸν ἄλλο γιὰ κεῖνο, ποὺ ἔκανες καὶ σὺ πρωτύτερα. Ἐλα δῶ, Σπύρο, καὶ ἄδειασε τὰ σταφύλια στὸ καλάθι τοῦ παιδιοῦ.

Βγῆκα ἀπὸ τ’ ἀμπέλι μὲ τὸ καλάθι μου βαρὺ καὶ σκεπασμένο μὲ κληματόφυλλα. Τὸ παράτησα μπροστὰ του καὶ εἶπα :

— Δὲ θὰ τὸ ξανακάμωμε, συμπάθα μας !

Ἄρπαξε μὲ θυμὸ τὸ καλάθι μου, γιὰ νὰ τ’ ἀδειάση στὸ δικό του. Μόλις ὁμως τράβηξε τὰ κληματόφυλλα, μαρμάρωσε. Τὸ καλάθι μου ἦταν γεμάτο πέτρες.

Σάστισε, κοκκίνισε ἀπὸ τὴ ντροπὴ του καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια, δίχως νὰ κοιτάξῃ πίσω του μήτε μιὰ φορὰ.

9. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἡ κυρὰ-Μάρθα ἦρθε τὸ ἀπόγεμα στὴν ἀκρογιαλιὰ μὲ τὰ τρία παιδιὰ της. Ὁ Ἄντρέας, ὁ μεγαλύτερος, εἶναι μόλις ἕξι χρονῶν. Ἡ Μαρία εἶναι τεσσάρων κι ὁ Γιώργος, ὁ πιὸ μικρός, μονάχα ἕξι μηνῶν.

Αὐτὴ τὴν ὥρα γυρίζει ἀπὸ τὸ ψάρεμα ὁ πατέρας τους, ὁ ψαράς. Φεύγει κάθε πρωὶ μὲ τὴ βάρκα, γιὰ νὰ πιάσῃ ψάρια, νὰ τὰ πουλήσῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ καθημερινὸ ἔξοδο τῆς οἰκογενείας του.

Ἡ κυρὰ-Μάρθα εἶναι ἀνήσυχη. Μεγάλα μαῦρα σύννεφα σκεπάζουν τὸν οὐρανό. Σὲ λιγάκι σκοτεινιάζει λίγο λίγο. Ὁ ἄνεμος γίνεται πολὺ δυνατός, ἡ θάλασσα φουσκώνει, τ' ἄγρια κύματα χτυποῦν τοὺς βράχους.

Ὁ Ἄντρέας καὶ ἡ Μαρία φοβοῦνται. Ὁ Γιώργος, μικρὸς ἀκόμη γιὰ νὰ νιώσῃ τὸν κίνδυνο, κοιμᾶται στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας του. Δάκρυα τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια τῆς κυρὰ-Μάρθας.

— Ἄχ! Θεέ μου! Ἐλεγε μέσα της. Θὰ πάθῃ κανένα δυστύχημα ὁ καημένος ὁ Ἰάκωβος μὲ τέτοια κακοκαιρία. Τὰ κύματα θ' ἀναποδογυρίσουν τὴ βάρκα του. Τί θὰ γίνω; Τί θὰ γίνουν τὰ παιδιὰ μου;

Ὡστόσο προσπαθεῖ νὰ καθησυχάσῃ τὰ καημένα τὰ παιδιὰ της.

«Κάμετε τὴν προσευχή σας, τοὺς λέει, καὶ παρακαλέστε τὸ Θεὸ νὰ φυλάξῃ τὸν πατέρα σας κι ὁ καλὸς Θεὸς θὰ σᾶς λυπηθῇ».

Ὁ οὐρανὸς γίνεται πιὸ σκοτεινός. Μπουμπουνίζει ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ κι οἱ ἀστραπὲς σκίζουν τὸ σκοτεινὸ οὐρανό.

Στὴ λάμψη μιᾶς ἀστραπῆς ἡ Μάρθα βλέπει στ' ἀνοιχτὰ μιὰ βάρκα, ποὺ πάλευε μὲ τὰ κύματα.

—«Εἶναι ὁ πατέρας σας, παιδιά μου! Φώναξε. Ὁ Θεὸς νὰ δώση νὰ σωθῇ!»



Καὶ τὰ δυὸ φτωχὰ παιδιά σηκώνουν τὰ χέρια τους ψηλά καὶ φωνάζουν καὶ τὰ δυὸ μαζί :

«Θεοῦλη μου, σῶσε τὸν πατέρα μας!...»

Χοντρὲς σταγόνες βροχῆς ἀρχίζουν νὰ πέφτουν. Ἡ κυρὰ Μάρθα ὀδηγεῖ τὰ παιδιά της κοντὰ σ' ἓνα ἐρειπωμένο σπιτά-

κι. Οί καταράχτες τ' οὐρανοῦ φαίνεται πὼς ἀνοιξαν. Σιγὰ σιγὰ ὄμως παύει ἡ μπόρα. Τὰ σύννεφα σκορπίζονται, ἡ θάλασσα ἡσυχάζει κι ἓνα πολύχρωμο οὐράνιο τόξο ἔλαμψε στὸν οὐρανό.

Ἐξαφνα μιὰ χαρούμενη φωνὴ ἀκούεται :

«Μάρθα! Ἀντρέα! Μαρία! Ἐλᾶτε λοιπόν!»

Τὰ παιδιὰ καὶ ἡ μητέρα φωνάζουν καὶ τρέχουν χαρούμενα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ψαρᾶ.

«Φοβήθηκα πολύ», εἶπε, «γιατὶ κινδύνεψα. Ἡ βάρκα μου κόντεψε ν' ἀναποδογουριστῆ. Ἀλλά, δόξα σοι ὁ Θεός, δὲν ἔπαθα τίποτε».

—«Ὁ Ἀντρέας κι ἡ Μαρία παρακαλοῦσαν τὸ Θεὸ νὰ σὲ βοηθήσῃ», εἶπε ἡ κυρα-Μάρθα δακρυσμένη.

—«Καὶ ξέρεις, πατέρα», προσθέτει ἡ Μαρία, «ὁ καλὸς Θεὸς ἀκούει πάντα τὰ μικρὰ παιδιὰ, ποὺ τὸν παρακαλοῦν γιὰ τοὺς γονεῖς τους».

10. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Θεὸς τὸν ἥλιο ὀδηγεῖ
ποῦ πρέπει ν' ἀνατεῖλῃ,
πὼς νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴ γῆ,
τὸ φῶς του νὰ μᾶς στείλῃ.

Θεὸς ὀρίζει στὰ ψηλά,
ὁ ἥλιος ὅταν σβήνῃ,
νὰ φέγγουν τ' ἄστρα τὰ πολλὰ
κι ἡ κάτασπρη σελήνῃ.

Καὶ τὰ λουλούδια, ποῦ χυτὰ
 στὴ γῆ μοσκοβολοῦνε,
 Θεὸς τὰ ἔμαθε κι αὐτὰ
 πότε καὶ ποῦ ν' ἀνθοῦνε.

Καὶ τὸ μικρὸ, μικρὸ πουλί,
 ποῦ ψάλλει στὸ κλωνάρι,
 Θεὸς τοῦ εἶπε νὰ λαλή,
 νὰ κελαδῆ μὲ χάρη.

Θεὸς χαρίζει στὰ παιδιὰ
 τὸ νοῦ τους καὶ τὴ γλῶσσα,
 νὰ λέν ὅ,τι ἔχουν στὴν καρδιά
 καὶ νὰ μαθαίνουν τόσα.

Γι' αὐτὸ καὶ τὰ καλὰ παιδιὰ
 βράδυ, πρωί, χρωστοῦνε
 στὴν προσευχή τους μὲ καρδιά
 νὰ τὸν εὐχαριστοῦνε.

Γ. Βιζυηνός.

11. ΒΡΕΧΕΙ

— Ἄλέκο, βρέχει πολὺ. Νομίζω, πὼς δὲ θὰ μπορέσης νὰ
 πᾶς σήμερα στὸ σχολεῖο.

— Ἄς βρέχη, ὅσο θέλει, μανούλα. Ἐγὼ θὰ πάω μιὰ
 χαρά!

Ἐβρεχε, ἀλήθεια, ἐκεῖνο τὸ πρωὶ πολὺ δυνατὰ κι ἀδιά-
 κοπα. Οἱ ἄνθρωποι μ' ἀνοιχτὲς ὀμπρέλες πήγαιναν βιαστικοί.

Βγήκε ἀπὸ τὸ φτωχικό του σπιτάκι ὁ Ἀλέκος, ἄνοιξε μιὰ μεγάλη, τρύπια δῶ καὶ κεῖ, ξεβαμμένη ὀμπρέλα καὶ τράβηξε γιὰ τὸ σχολεῖο του.

Μὲ τὸ ἓνα χέρι κρατοῦσε τὸ ξύλο τῆς ὀμπρέλας, ποῦ τοῦ ἔφτανε ὡς τὰ γόνατα καὶ μὲ τ' ἄλλο ἔσφιγγε δυνατὰ τὴ σάκα του.

Βροχὴ μὲ τὸ τσουβάλι!

Ξαφνικὰ βλέπει τὸ φίλο του τὸ Γιώργο, τὸ συμμαθητὴ του, νὰ τρέχει μὲς' στὴ βροχὴ χωρὶς ὀμπρέλα. Δὲ φτάνει αὐτό, μὰ πήγαινε καὶ τοῖχο τοῖχο, γιὰ νὰ φυλαχτῆ κι ἔτσι βρεχόταν διπλά, γιὰτὶ ἔσταζαν ἐπάνω του νερὰ κι ἀπὸ τὰ κεραμίδια.

— Γιώργο, τρέχα! Τοῦ φώναξε ὁ Ἀλέκος. Μᾶς χωράει καὶ τοὺς δυὸ ἢ ὀμπρελάρα μου!

*Ἐτρεξε ὁ Γιώργος καὶ χώθηκε κι αὐτὸς ἀπὸ κάτω.

Δύσκολα ἦταν ὅμως τὰ πράματα. Κάθε τόσο μπερδεύαν οἱ πατημασιές τους καὶ σκόνταβαν πότ' ἐδῶ καὶ πότ' ἐκεῖ.

— Ἀλέκο, κοίτα τὸν Ἀντρέα, καλέ! Πῶς βράχηκε ὁ κακομοίρης!

— Κι ὄχι ἄλλο, μὰ θὰ τοῦ βραχοῦν καὶ τὰ βιβλία, εἶπε ὁ Ἀλέκος καὶ τοῦ φώναξε:

— Ἀντρέα! Ἀντρέα, τρέξε! Ἔλα καὶ σὺ κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρελάρα μου.

*Ὁ Ἀντρέας ἔτρεξε, κι ἡ παλιὰ ὀμπρέλα τὸν σκέπασε κι αὐτόν.

Τώρα ὁ Ἀλέκος κρατᾶ τὸ ξύλο τῆς ὀμπρέλας σφιχτὰ μὲ τὰ δυὸ του χέρια καὶ οἱ ἄλλοι δυὸ ἔχουν κολλήσει ἀπάνω του.

Οἱ ἄνθρωποι βλέπουν μιὰ ὀμπρέλα μ' ἔξι ποδαράκια νὰ περπατᾶ καὶ σκάζουν στὰ γέλια.

Τὴν ὥρα ποὺ φτάσανε στὸ σχολεῖο, ἔμπαινε μέσα καὶ ὁ δάσκαλός τους. Εἶδε τὴν πελώρια ὀμπρέλα μὲ τὰ τρία παιδιὰ ἀπὸ κάτω, στάθηκε κι ἄρχισε κι αὐτὸς νὰ γελά. Γελοῦσαν καὶ τὰ παιδιὰ, γελοῦσε κι ἡ ὀμπρέλα ἀπ' ὄλες τὶς τρύπες τῆς.



12. ΤΟ ΑΛΕΤΡΙ

Ζευγαρωμένα, ταιριαστά
τὰ βόδια στὸ ζυγὸ
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογὴ τους κρύβουν
καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμ' ἄργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου-κάπου σκύβουν.

Τὸ ὑνὶ χαράζει ἀκούραστα
 τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
 ξεσκάβοντας, τινάζοντας
 τὴν πέτρα, τὸ κοιτῶνι,
 κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
 τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
 καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερῆ
 τὰ βόδια του κεντρώνει.

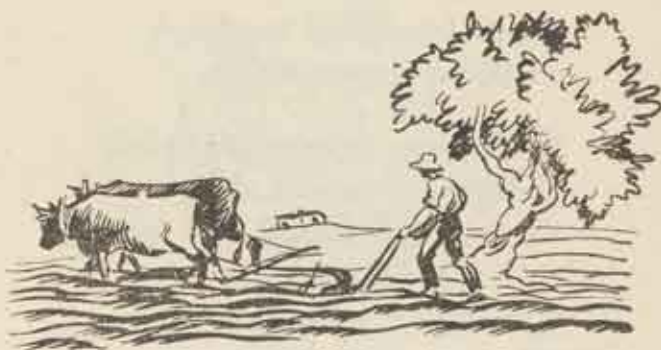
Κι ὀργώνει, ὀργώνει ὀλημερῆς
 τ' ἀλέτρι τὸ βαρὺ
 καὶ πάει ἔμπρὸς καὶ πάει ἔμπρὸς
 καὶ πίσω πάλι στρέφει,
 γιὰ νάρθη ὁ σπόρος ὕστερα,
 νὰ πέση καὶ νὰ βρῆ
 βαῦνιὰ σκαμμένο κι ἀπαλὸ
 τὸ γῶμα, ποὺ μᾶς τρέφει.

Καὶ θὰ φυτρώση καὶ θὰ βγῆ
 τὸ φύτρο τὸ χλωρό,
 καὶ πράσινο τὸ στάχυ του
 τὸν ἥλιο θ' ἀντικρίση,
 καὶ θὰ μεστῶση, θὰ ψηθῆ
 μὲ τὸν καλὸ καιρὸ
 καὶ θὲ νὰ πάη στὸ μυλωνά
 κι ἀλεύρι θὰ γυρίση.

Εὐλογημένο τρεῖς φορὲς
 τ' ἀλέτρι τὸ βαρὺ!
 Εὐλογημένα τρεῖς φορὲς
 τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης,

κι εὐλογημένη τρεῖς φορές
 ἢ γῆ, πὺν καρπερὴ
 μὲ δίχως βαρυγκόμηση
 μᾶς δίνει τὰ καλά της!

Ι. Πολέμης.



13. ΟΙ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

1. Ξέρετε ποῖος πατέρας ἔχει τὰ περισσότερα κορίτσια;
 Ὁ Ἥλιος! Ὁ κὺρ Ἥλιος, πὺν κατοικεῖ στὸν οὐρανό.
 Γιὰ φαντασθῆτε μιὰ στιγμή τις ἀμέτρητες ἀχτίνες, πὺν κατε-
 βαίνουν κάθε μέρα στὴ γῆ, γιὰ νὰ τὴ φωτίσουν καὶ νὰ τὴ ζε-
 στάνουν! Ὅλες αὐτὲς εἶναι θυγατέρες του!

Ὁ Ἥλιος ἔχει βέβαια πολλές σκοτοῦρες καὶ πολλὰ βά-
 σανα φροντίζοντας γιὰ τὰ παιδιά του. Μὰ καὶ αὐτὰ τί με-
 γάλῃ εὐχαρίστηση πὺν τοῦ κάνουν!

Ὅταν βλέπη μὲ πόση προσοχὴ καὶ μὲ πόση ἐπιμέλεια
 κάνουν τὴ δουλειά τους ἐδῶ κάτω, στὴ γῆ, εὐχαριστιέται
 πολὺ. Ἡ μεγαλύτερη ὁμως εὐχαρίστησή του εἶν' ἐκείνη, πὺν
 νιώθει τὸ βράδυ, ἅμα προσκαλῆ ὅλες τις θυγατέρες του νὰ
 γυρῖσουν πίσω στὸν οὐρανό, γιὰ νὰ κοιμηθοῦν καὶ ν' ἀνα-

παυτοῦν. Τότε ἔρχονται ὅλες, ἢ μιὰ ὕστερ' ἀπ' τὴν ἄλλη. Ἡ μιὰ εἶναι κουρασμένη, ἢ ἄλλη εἶναι χαρούμενη καὶ ζωηρὴ καὶ ἡ ἄλλη εἶναι μελαγχολικὴ.

Τότε ἀρχίζουν νὰ διηγοῦνται τί ἔκαμαν ὅλη τὴν ἡμέρα. Λένε, λένε, γελοῦν, φλυαροῦν...

Ποιὸς θὰ μποροῦσε νὰ διηγηθῆ περισσότερα πράματα ἀπὸ τὶς ἀχτίνες :

2. Ἀκοῦστε λοιπὸν τί εἶδε χτὲς τὸ βράδυ μιὰ ἀχτίνα :

«Σήμερα, ἔλεγε, ἔμαθα ἓνα νέο, ποῦ δὲν τὸ εἶχα ἀκουσμένο ποτέ μου! Τὸ ἄκουσα μὲ τ' αὐτιά μου. Ἄπὸ ἓνα ἀνοιχτὸ παράθυρο κοίταζα σ' ἓνα δωμάτιο, ποῦ καθόταν μιὰ γιαγιά ξαπλωμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα. Στὴν ἀγκαλιά της ἦταν ριγμένα πολλὰ λουλούδια, τριαντάφυλλα, μοσκιές, ἀνεμῶνες, κρίνοι.

Ἐμπρὸς της, ἐπάνω σ' ἓνα σκαμνάκι, καθόταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Φαίνεται, πὼς τὸ κοριτσάκι αὐτὸ μόλις θὰ εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸν περίπατο καὶ εἶχε φερμένα στὴ γιαγιά του αὐτὰ τὰ ὄμορφα λουλούδια. Ὁ περίπατος, ποῦ εἶχε κάμει, θὰ ἦταν πολὺ εὐχάριστος, γιατί ἔλαμπε τὸ πρόσωπό του ἀπὸ χαρὰ καὶ μὲ ζωηρότητα καὶ γέλια διηγόταν τί εἶδε. Κάποτε γελοῦσε καὶ κάποτε χτυποῦσε τὰ χέρια του ἀπὸ τὴ μεγάλη εὐχαρίστηση.

Θαρρῶ, πὼς ἡ γιαγιά του ἦταν τυφλὴ, γιατί ὅταν ἐγὼ τὴ φώτισα ἴσια στὸ πρόσωπο, γιὰ νὰ ἰδῶ, ἂν ἦταν κι αὐτὴ χαρούμενη, δὲν ἔκλεισε τὰ μάτια της στὸ ζωηρό μου φῶς, ὅπως κάνουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, οὔτε γύρισε καθόλου τὸ κεφάλι της. Κατάλαβα ὁμως, πὼς ἦταν πολὺ εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸ κοριτσάκι, γιατί χαμογελοῦσε καὶ κινουσε ἑλαφρὰ τὸ κεφάλι της πρὸς τὰ κάτω σὰ νὰ ἔλεγε «ναί, ναί!»

«Άχ», ἔλεγε ἡ γιαγιά, «κι ἐγὼ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ πηγαινα ἄλλη μιὰ φορὰ στὸ δάσος, γιὰ ν' ἀναπνεύσω τὸν κα-



θαρὸ ἀέρα, νὰ μαζέψω ἐκεῖ κι ἄλλα λουλούδια, νὰ μὲ ζεστά-
νη ὁ ἥλιος, ποὺ λάμπει καὶ ν' ἀκούσω τὰ πουλάκια, ποὺ κε-
λαηδοῦν.

3. Γιὰ μιὰ στιγμή ἡ Ἄννα μελαγχόλησε. Γιατὶ ἤξερε, ὅτι ἡ καημένη, ἡ καλὴ γιαγιά της, ἦταν τόσο ἄρρωστη κι ἀδύνατη, πὺ δὲ θὰ μπορούσε νὰ κινηθῆ καὶ νὰ πάη στὸ δάσος.

Σώπασε λιγάκι καὶ συλλογιζόταν.

«Γιαγιάκα μου!» Φώναξε ἔξαφνα καί, πλησιάζοντας τὴ γιαγιά της μ' ἓνα πήδημα ἄρχισε νὰ τὴ χαϊδεύη καὶ νὰ τὴ φιλή. «Γιαγιάκα μου, ξέρεις ἓνα πράμα; Αὔριο τὸ πρωὶ θὰ πάω στὸ δάσος, θὰ κόψω πάλι πολλὰ πολλὰ κλαδιὰ ἀπὸ τὰ ἔλατα καὶ θὰ τὰ φέρω ἐδῶ. Θὰ τὰ βάλω μπροστά σου πυκνὰ πυκνὰ, γιὰ νὰ μυρίζεσαι καὶ νὰ φαντάζεσαι, πὺς εἶσαι μέσα στὸ δάσος. Ἐπειτα θὰ γυρίσω τὴν πολυθρόνα σου κατὰ τὸν ἥλιο καὶ θὰ σοῦ τραγουδήσω ἓνα ὠραῖο τραγουδάκι, πὺ θὰ σ' ἀρέσῃ πολύ.»

Καὶ μὲ τὴ γλυκιὰ καὶ ζωνερὴ φωνή της ἄρχισε ἡ μικρὴ τὸ τραγουδάκι της, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴ γιαγιά της.

Ὅταν κοίταξα πάλι τὰ μάτια τῆς γιαγιάς, ἦτανε βουρκαωμένα καὶ εἶδα νὰ κυλοῦνε δυὸ μεγάλα δάκρυα. Θὰ ἦταν ὁμως δάκρυα ἀπὸ εὐχαρίστηση, γιατί ἡ γιαγιά εἶχε χαρούμενο πρόσωπο. Ἐγγεψε στὸ κοριτσάκι νὰ τὴν πλησιάσῃ καὶ μὲ τὸ χέρι τῆς χάιδεψε τὰ ὄμορφα ξανθὰ της μαλλιά καὶ τῆς εἶπε:

«Σ' εὐχαριστῶ, Ἀχτίνα μου!»

4.—Τώρα, τί λέτε σεῖς γι' αὐτό; ρώτησε ἡ ἀχτίνα τοῦ Ἥλιου, πὺ διηγόταν αὐτὴ τὴν ἱστορία στὶς ἄλλες ἀχτίνες. Τί λέτε σεῖς; Εἶναι ἀλήθεια, πὺς ὑπάρχουν καὶ ἀχτίνες, πὺ φαίνονται σὰν ἄνθρωποι; Τὸ ξέρατε σεῖς αὐτό;

—Ὅχι, εἶπαν οἱ ἄλλες ἀχτίνες κι ἔμειναν μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

—Μήπως τὸ μικρὸ κοριτσάκι εἶναι ἀδερφή μας;

—Ἄς ρωτήσωμε τὸν πατέρα μας!

Καὶ ρώτησαν τὸν πατέρα τους, τὸν ἥλιο. Καὶ ὁ ἥλιος εἶπε:

— Ἀδερφή σας δὲν εἶναι βέβαια τὸ κοριτσάκι, γιατί δὲν εἶναι πραγματικὴ ἡλιακὴ ἀχτίνα, ἀλλὰ παιδί ἀνθρώπου. Θὰ σᾶς πῶ ὁμως, γιατί ἢ γιαγιά της τὴν εἶπε Ἀχτίνα.

Κοιτάξετε. Ἐσεῖς οἱ ἀχτίνες σὲ ὅ,τι πέσετε ἐπάνω τὸ φωτίζετε καὶ τὸ ζεσταίνετε. Δὲν εἶν' ἔτσι; Παντοῦ, ὅπου λάμπει ὁ ἥλιος, τὸ μέρος ἐκεῖνο φαίνεται πιδ εὐχάριστο. Ἐτσι καὶ τὸ μικρὸ κοριτσάκι κάνει φωτεινὴ καὶ εὐχάριστη τὴ ζωὴ τῆς καημένης τῆς γιαγιάς, πὺ εἶναι τυφλὴ καὶ γι' αὐτὸ ἢ γιαγιά εἶπε στὴν ἐγγονή της: « Ἀχτίνα μου! »

Κι ἀφοῦ ἡ Ἄννα εἶναι τόσο καλὴ σὰ μιὰ ἀχτίνα, γι' αὐτὸ καὶ σεῖς ἔχετε χρέος νὰ τὴν ἀγαπᾶτε σὰν ἀδερφή σας.

— Αὐτὸ θέλομε καὶ ἐμεῖς! Αὐτὸ θέλομε καὶ ἐμεῖς! Εἶπαν μὲ μιὰ φωνὴ ὅλες οἱ ἀχτίνες.

— Αὔριο τὸ πρωί, μόλις ξυπνήση, θὰ τῆς δώσω ἕνα φιλί, εἶπε ἢ μιὰ.

— Κι ἐγὼ γιὰ χάρη της θὰ ὠριμάσω γρήγορα τὰ κεράσια.

— ὦ! καὶ ἐγὼ ξέρω, τί θὰ κάμω! Στὸν κῆπο της κρέμονται τ' ἀσπρόρουχα τῆς κούκλας της, πὺ ἔχει ἀπλωμένα ἢ Ἄννα, γιὰ νὰ στεγνώσουν. Θὰ τὰ ζεστάνω καλὰ καλὰ, ὅσπου νὰ στεγνώσουν.

— Κι ἐγὼ αὔριο πολὺ πρωί, ἅμα ἢ Ἄννα κατεβῆ στὸν κῆπο, θὰ φωτίσω τίς σταγόνες τῆς δροσιᾶς, πὺ εἶναι ἐπάνω στὰ ρόδα καὶ στὴ χλόη τοῦ κήπου, γιὰ νὰ λάμπουν μὲ ὅλα τὰ χρώματα: κόκκινο, πράσινο, γαλάζιο, κίτρινο, μενεξεδένιο. Πιστεύω, πὺς αὐτὸ θὰ τὴν εὐχαριστήση.

Καὶ πραγματικά, τὴν ἄλλη μέρα ἔκαμαν ὅλα, ὅσα εἶπαν.

Θὰ θέλατε νὰ εἶχατε μιὰν ἀπὸ τίς ἀχτίνες τοῦ ἥλιου ἀδερφή σας;

14. ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑΡΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ ΚΙ Ο ΣΠΟΥΡΓΙΤΗΣ

1. Είναι μιὰ μελαγχολικὴ ἡμέρα τοῦ φθινοπώρου. Σήμερα τὸ χελιδόνι δὲν ἔχει καθόλου διάθεση. Κάθεται συλλογισμένο σ' ἓνα κλαδί, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι. Πάρα πέρα κάθεται ἓνα τρυγόνι.

— Οὔτε κουνούπι δὲ βρίσκεται πιά, τσίρισε μὲ παράπονο τὸ χελιδόνι. Δὲν ὑπάρχει πιά τροφὴ ἐδῶ κι ἐγὼ πεινῶ πολὺ, πάρα πολὺ.

— Κι ἐγὼ σήμερα τὸ πρωὶ μόλις κατόρθωσα νὰ βρῶ ἓνα μικρὸ σκουληκάκι, εἶπε τὸ τρυγόνι κουνώντας θλιβερὰ τὸ κεφάλι του.

Σὲ λίγο ἔρχεται κι ὁ πελαργός, καμαρωτός, μὲ τὰ ψηλά του πόδια. Στάθηκε ἐκεῖ κοντὰ στὴ φράχτη τοῦ κήπου. Στηρίχτηκε στὸ ἓνα του πόδι μόνο καὶ κοίταξε ἀνήσυχα τὸ χῶμα.

— Μήπως εἶδε κανεὶς ἀπὸ σᾶς κανένα βάτραχο; ρώτησε. Στὸ βάλτο οὔτε ἓνας δὲ βρίσκεται. Κοντεύει μεσημέρι καὶ εἶμαι νηστικός ἀκόμη. Ἔχω νὰ φάγω ἀπὸ χτές.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ πέταξε κοντὰ τους τὸ ὄρτύκι, χαμοφτερουγίζοντας καὶ χώθηκε στοὺς θάμνους.

— Γιατί εἶστε ἔτσι κατσουφιασμένα; τί πάθατε; ρώτησε τὰ ἄλλα πουλιά.

— Τούρ! τούρ! Ἀπαντᾷ τὸ τρυγόνι. Ἄχ, τί χειρότερο νὰ πάθουμε! Δὲν ξέρεις, πὼς τὰ φύλλα ἄρχισαν νὰ πέφτουν ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ οἱ πεταλοῦδες, οἱ μύγες καὶ τὰ σκουλήκια χάθηκαν μονομιᾶς;

— Βέβαια, ἄσκημα τὴν ἔχετε, εἶπε τὸ ὄρτύκι.

—Καὶ σύ, τάχα, φαντασμένο πουλί, περνᾶς καλύτερα ἀπὸ μᾶς; ρώτησε τὸ χελιδόνι.

—Καὶ γιατί ὄχι; ἀπαντᾷ τὸ δοῦτι. Για μένα ἄς εἶναι καλὰ τὰ χαμόκλαδα ἐκεῖνα, πού δὲ ρίχνουν τὰ φύλλα τους.



Ἔτσι μπορῶ νὰ περάσω ἐδῶ λίγες βδομάδες ἀκόμη τρώγοντας φυλλαράκια καὶ σπόρους.

—Ἀφήστε τώρα τὰ μαλώματα, εἶπε ὁ πελαργός. Τὸ καλύτερο εἶναι, ἀντὶ νὰ μαλώνουμε, νὰ σκεφτοῦμε, τί πρέπει νὰ κάνουμε.

—Ἄν δὲν ἐνωθοῦμε ὅλοι, εἶπε τὸ τρυγόνι, δὲν κάνουμε τίποτε. Ἄλλος τρόπος δὲν ὑπάρχει, παρὰ νὰ ταξιδέψουμε, νὰ

φύγωμε ἀπ' ἐδῶ. Τώρα πιά δλα μου τὰ παιδάκια μεγάλωσαν καὶ μποροῦν πολὺ καλὰ νὰ πετοῦν. Τὰ ἔχω γυμνασμένα τέλεια καὶ μποροῦν νὰ μὲ ἀκολουθοῦν, ὅπου κι ἂν πάω.

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ τρυγονιοῦ τὰ βρῆκαν σωστὰ καὶ λογικὰ καὶ τ' ἄλλα πουλιά. Μόνο τὸ ὀρτύκι εἶχε ἀντίθετη γνώμη κι ἔλεγε, πὼς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ βιαστοῦν καὶ νὰ ταξιδέψουν ἀπὸ τώρα.

Τέλος συμφώνησαν νὰ μαζευτοῦν τὴν ἄλλη μέρα δλα τὰ πουλιά στὸ λιβάδι, γ.ὰ νὰ συνεννοηθοῦν γιὰ τὸ ταξίδι. Καὶ πέταξαν ἀπ' ἐκεῖ.

2. Ἕνας σπουργίτης, πὺν καθόταν πάρα πέρα, ἄκουσε ὅλη αὐτὴ τὴ συζήτηση.

— Ἀχ, νὰ μποροῦσα κι ἐγὼ νὰ ταξιδέψω μαζί τους! Ἔλεγε. Πόσο ἐπιθυμοῦσα κι ἐγὼ νὰ ἰδῶ ξένους, μακρινούς τόπους! Ὁ γείτονάς

μου, τὸ χελιδόνι, μοῦ διηγήθηκε τί ὥραϊα περνοῦν στὰ ξένα μέρη. Ἐκεῖ βρίσκει κανένας ἕνα σωρὸ μύγες, κεράσια, σπόρους καί, τὸ σπουδαιότερο, ἐκεῖ κάνει εὐχάριστη ζέστη. Κανένας ὁμως δὲν μὲ προσκαλεῖ κι ἐμένα νὰ ταξιδέψω μαζί του. Εἶμαι τὸ πιὸ δυστυχημένο πουλί, ἐνῶ δλα τ' ἄλλα εἶναι εὐτυχημένα κι ἐξαιρετικὰ πουλιά.

Ἐκεῖ κάθισε πολλὴ ὥρα καὶ συλλογιζόταν μελαγχολικά. Κι ὅσο συλλογιζόταν, τόσο μεγαλύτερη γινόταν ἡ λύπη του. Τὸ βράδυ, ὅταν γύρισε τὸ χελιδόνι στὴ φωλιά του, ὁ σπουργίτης, πὺν καθόταν κάτω ἀπὸ τὰ κεραμίδια τοῦ ἴδιου σπι-



τιού, τὸ ρώτησε μὲ παράπονο, ἂν μπορούσε κι' αὐτὸς νὰ ταξιδέψῃ μαζί του.

— Ἐσὺ νὰ ταξιδέψῃς; Μὰ εἶσαι σὺ γιὰ ταξίδια; Ἄς γελάσω! Εἶπε τὸ χελιδόνι καὶ γέλασε κοροϊδευτικά. Μὰ φίλε μου, ἀντέχεις ἐσὺ σὲ τέτοια ταξίδια; Αὐτὸ τὸ ταξίδι χρειάζεται ἕνα ἀδιάκοπο καὶ γρήγορο πέταγμα, ἐπάνω σὲ στεριᾶς καὶ θάλασσες, σὲ βουνὰ καὶ σὲ πεδιάδες. Ἐμεῖς ταξιδεύουμε χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, χωρὶς νὰ σταματήσωμε πουθενά. Μὰ πῶς σοῦ πέρασε ἡ ἰδέα, πῶς θὰ μπορέσης νὰ πετάξῃς πολὺ μακριὰ μὲ τόσα δὰ φτερόκια;

— Μπορῶ βέβαια, εἶπε ὁ σπουργίτης. Ἄχ, θέλω νὰ ἔρθω μαζί σας! Δὲ θὰ μοῦ κάμετε τὴ χάρη νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πετάξω κι ἐγὼ ἀνάμεσα στ' ἄλλα πουλιά; Μὴ σᾶς μέλει, ἔχω γερὸ κορμὶ καὶ μπορῶ νὰ σᾶς ἀκολουθήσω.

— Δὲν εἶσαι στὰ καλά σου, μοῦ φαίνεται, εἶπε τὸ χελιδόνι. Ἐέχασες ποιὸς εἶσαι;

— Κάμε μου τὴ χάρη! Σὲ παρακαλῶ, σὲ ἰκκειεύω! Ἐλεγε κλαίγοντας ὁ σπουργίτης.

Τὸ χελιδόνι τότε προσπάθησε νὰ συμβουλέψῃ τὸ σπουργίτη, πὺν ἔδειχνε τόση ἐπιμονή.

Στὰ λόγια τοῦ χελιδονιοῦ δὲ βροῆκε τίποτε ν' ἀπαντήσῃ ὁ σπουργίτης. Ἐνόσω ὁμοῦ τὸ χελιδόνι κοιμόταν στὴ φωλιά του, αὐτὸς καθότιαν ἄγρυπνος κι ἔκλαιγε γιὰ τὴ σκληρότητά του μοῖρα. Μ' ὄλα αὐτὰ δὲν ἔχασε τίς ἐλπίδες του, πῶς θὰ μπορέσῃ νὰ ταξιδέψῃ κι αὐτός.

3. Τὴν ἄλλη μέρα τ' «ἀποδημητικὰ πουλιά» πέταξαν ἀπ' ὄλα τὰ μέρη καὶ μαζεύτηκαν στὸ λιβάδι. Ἦρθαν ἐκεῖ χελιδόνια, τρυγόνια, τσαλαπειτεινοί, μεκατσοες, ὀρτύκια, πελαρ-

γοί, ἀγριόπαπιες καὶ πολλὰ ὠδικὰ πουλιά. Δὲ φάνηκε ὁμως οὔτε κανένας κοῦκος οὔτε κανένα ἀηδόνη. Αὐτὰ εἶχαν ταξιδέψει κάμποσον καιρὸ πρωτύτερα.

— Ἐμπρός! ὅλα στὴ γραμμὴ! Πρόσταξε ἓνας γέρο-πελαργός, ποὺ εἶχε ταξιδέψει ὡς τώρα καμιὰ εἰκοσαριά φορὲς στὴν ξενιτιά. Τὸν εἶχαν γιὰ τὸ σοφώτερο ἀπ' ὅλους.

"Ὅλα τὰ πουλιά τότε παρατάχτηκαν σὲ μιὰ γραμμὴ κι ὁ πολύξερος γέρο-πελαργός τὰ ἐπιθεώρησε, γιὰ νὰ ἰδῆ, ἂν ἔχουν ὅλα τ' ἀπαιτούμενα γιὰ τὸ ταξίδι. Ὅσα εἶχαν φτεροῦγες σπασμένες ἢ μαδημένες ἢ τοὺς ἔλειπαν φτερὰ ἀπὸ τὴν οὐρά, ἢ ὅσα δὲν ἦταν γερὰ καὶ δυνατὰ, τὰ ἔβγαζε ἔξω ἀπὸ τὴ γραμμὴ. Αὐτὰ θὰ ἔμεναν ἐδῶ.

"Ἄν κανένα ἀπ' αὐτὰ τὰ πουλιά δὲν ἠθέλε νὰ ὑπακούσῃ στὸν ἀρχηγό, τ' ἄλλα πουλιά τὸ ἔσπρωχναν μὲ βία καὶ τὸ ἔβγαζαν ἔξω ἀπὸ τὴ γραμμὴ.

4. Ἐξαφνα ἀκούεται μεγάλος θόρυβος. Τί τρέχει ἄραγε; Κάποιο πουλι ἀνακάλυψε, ὅτι ὁ πονηρὸς σπουργίτης εἶχε τρυπώσει ἀνάμεσα στ' ἄλλα πουλιά καὶ μπῆκε στὴ γραμμὴ, γιὰ νὰ ταξιδέψῃ μαζί τους.

— Μπά, τὸν παμπόνηρο! Εἶπε τὸ τρυγόνι. Θέλει κι αὐτὸς νὰ ταξιδέψῃ! Ὅριστε μας!

— Μὲ τὰ περίφημα φτερὰ ποὺ ἔχει! Εἶπε περιπαιχτικὰ τὸ χελιδόνι. Μεγάλῃ ιδέα ἔχει γιὰ τὸν ἑαυτό του! Νομίζει, πὼς μπορεῖ κι αὐτὸς νὰ πετάξῃ τόσο μακριά!

Καὶ τότε τὰ ταξιδιάρικα πουλιά ἔβολαν τὶς φωνές, περιπαίζοντας τὸ δυστυχισμένο σπουργίτη, ποὺ τὰ ἔχασε περικλωμένους ἀπὸ τόσα πουλιά.

— Τὸ ξέρω, λέγει ἀπελπισμένος, πὼς εἶμαι ἓνας ἀδύ-

νατος μικρὸς σπουργίτης. Θέλω ὁμως νὰ πάω ἐκεῖ κάτω στὶς θερμὲς χῶρες. Πάρτε με, παρακαλῶ, μαζί σας καὶ θὰ ἰδῆτε, ὅτι μπορῶ νὰ σᾶς ἀκολουθήσω! Θὰ βάλω ὅλα τὰ δυνατά μου. Κάμετέ μου αὐτὴ τὴ χάρη, σᾶς παρακαλῶ, σᾶς ἱκετεύω!

— Μ' αὐτὸς εἶναι ἀδιάκριτος! Φώναξε ὁ πελαργός. Μὴ τὸν χτυπᾶτε, διώχτε τον μόνον ἀπ' ἐδῶ κι ἐτοιμαστῆτε νὰ φύγωμε.

Ἐ' ἄλλα πουλιὰ τὸν σκούντησαν, τὸν κυνήγησαν καὶ τὸν ἀνάγκασαν νὰ φύγη καὶ νὰ τρυλώσῃ στὴ φωλιά του ντροπι-ασμένος καὶ ἀπελπισμένος.

5. Ὄταν τελείωσε ἡ ἐπιθεώρηση, τὰ πουλιὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν κοπάδια κοπάδια, τὸ ἓνα κοπάδι γραμμὴ πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὁ σπουργίτης ἀπὸ τὴ φωλιά του τὰ ἔβλεπε κάταλυπημένος. Ὄταν καὶ τὸ τελευταῖο κοπάδι χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια του, εἶπε:

— Τώρα ἔφυγαν ὅλα! Δὲν ἔμεινε κανένα ἄλλο πουλι παρὰ ἐγὼ μονάχα.

— Ἐμεῖνα κι ἐγώ! Φώναξε ἡ καρακάξα.

— Κι ἐγώ! Τσίρισε ὁ σπίνος.

— Σᾶς παρακαλῶ, εἶμαι κι ἐγώ! Σφύριξε ἀπὸ μακριὰ κι ὁ κότσυφας.

— Βέβαια, ἔτσι εἶναι! Εἶπε ὁ σπουργίτης. Τὸ χελιδόνι εἶχε δίκιο. Ἐμεῖς, ἀφοῦ εἴμαστε ἔτσι καμωμένα ἀπὸ τὸν καλὸ Θεό, δὲν μποροῦμε νὰ κάνωμε πράματα ἀσυμβίβαστα μὲ τὴ δύναμή μας καὶ τὸ σῶμα μας. Θὰ μείνωμε ἐδῶ καὶ θὰ ὑποφέρωμε τὸ χειμῶνα. Τί νὰ γίνῃ ὁμως! Ὁ Θεὸς δὲ θὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ χαθοῦμε.

15. ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιὰ
 γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει
 κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
 χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκ' ἡ γλυκιὰ λαλιά,
 φοβήθηκε ὁ μελισσουργὸς τὸ χιόνι
 κι ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιά
 δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί
 τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
 ὁ καλογιάνος, πρόσχαρος προβάλλει,

μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανὰ.
 Μικρὸς προφήτης, φτερωτὸς μηνᾶ
 τὴν Ἄνοιξη, ποὺ θὰ γυρίση πάλι.

Γ. Δροσίνης.

16. Η ΦΩΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΡΟ

Ἄπὸ τότε, ποὺ χτίστηκε ὁ κόσμος, ἡ φωτιά καὶ τὸ νερὸ εἶναι πάντοτε ἐχθροί. Ἄλλο δὲν κάνουν, παρὰ νὰ τρώγονται ἀναμεταξύ τους.

Ἄναβε ἡ φωτιά κι ἔκαιγε μ' ὅλη της τὴν χαρά. Ἐξαφνα τὸ νερὸ πλάφ! μιὰ καὶ τὴν ἔσβηνε. Ἐλαμπε τὸ νερὸ καθαρὸ, καθαρὸ καὶ δροσερό. Ἡ φωτιά ἐρχόταν ἀπὸ κάτω κρυφά,

τὸ ζέσταινε, τὸ ἔκανε νὰ βράσῃ, νὰ γίνεταί ἀτμός καὶ νὰ χάνεται.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν τὰ ἤθελε ἔτσι μαλωμένα καὶ μιὰ ἡμέρα τοὺς λέει:

— Ἐλάτε ν' ἀγαπηθῆτε γιὰ τὸ καλὸ τὸ δικό σας καὶ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ κόσμου.

Ἡ φωτιά πέταξε ὡς ἐκεῖ ἐπάνω μιὰ γλῶσσα κόκκινη καὶ ἀποκρίθηκε μὲ πείσμα:

— Αὐτὸ δὲ θὰ γίνῃ ποτέ!

Ἄλλὰ καὶ τὸ νερὸ θόλωσε ἀπὸ τὸ θυμὸ του καὶ γουργούρισε:

— Ποτὲ δὲ θὰ γίνῃ αὐτό!

— Πολὺ καλά! εἶπε τότε ὁ ἄνθρωπος. Ὅ,τι δὲ θέλετε μοναχοὶ σας νὰ τὸ κάμετε, θὰ σᾶς ὑποχρεώσω ἐγὼ νὰ τὸ κάμετε. Μὲ τὴ βία θὰ σᾶς ἀναγκάσω.

Μὲ πολλὴ τέχνη καὶ ὑπομονὴ κατόρθωσε ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμῃ μιὰ δυνατὴ φυλακὴ ἀπὸ σίδηρο. Ἡ φυλακὴ αὐτὴ ἔχει δυὸ χωρίσματα. Στὸ ἓνα χωρίσμα ἔβαλε τὸ νερὸ, στὸ ἄλλο χωρίσμα τὴ φωτιά.

Τὴν ὀνόμασε τὴ φυλακὴ αὐτὴ ἀτμομηχανὴ καὶ τὴ μεταχειρίζεται, ὅπου χρειάζεται μεγάλη δύναμη. Στὸ σιδηρόδρομο, στὰ ἀτμόπλοια, στοὺς μεγάλους μύλους, σὲ ἀτμοκίνητα ἐργοστάσια. Κι ἐκεῖ μέσα, χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, ἐργάζονται συντροφιά τὸ νερὸ καὶ ἡ φωτιά, φυλακισμένοι, ὅπως εἶναι.

Ἄν πλησιάσῃ κανένας στὴν ἀτμομηχανή, θὰ ἰδῇ τί θυμὸ ἔχουν καὶ οἱ δυὸ φυλακισμένοι.

Ἡ φωτιά βογγᾷ καὶ τραντάζει τὰ σίδηρα καὶ βγάζει μαύρους καπνοὺς. Τὸ νερὸ ἀπὸ τὴ στενοχώρια του χοχλάζει, σφυρίζει, σὰ νὰ εἶναι φίδι καὶ ζητᾷ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ καμιά χαραμάδα.

Ὁ ἄνθρωπος ὁμοῦς δὲν πολυσκοτίζεται ἀπὸ τοὺς θυμοὺς αὐτοῦς.

Μὲ τὴ δύναμη τῆς ἀτμομηχανῆς του γίνεται ἐργασία, ποὺ θὰ χρειάζοταν πάρα πολλὰ ἀνθρώπινα χέρια, γιὰ νὰ γίνη.

— Καλὰ εἶστε ἐκεῖ μέσα! Λέει στὴ φωτιά καὶ στὸ νερό. Τώρα ἀδερφωμένα, ὅπως εἶστε, κάνετε δουλειὰ χρήσιμη καὶ δὲ μαλώνετε πιά.

17. Ο ΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΚΑΠΝΟΣ

Εἶπε ὁ καπνὸς μιὰ μέρα :

«Μεγάλος θὰ γενῶ,
θ' ἀνέβω στὸν ἀέρα,
θὰ πάω στὸν οὐρανό.

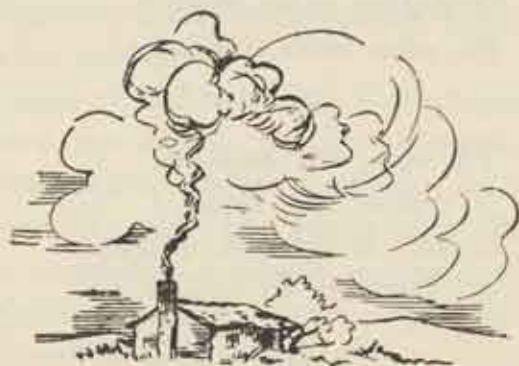
Τὰ νέφη θὰ περάσω,
θ' ἀνέβω πρὸ ψηλά,
ὡσπου κι ἐγὼ νὰ φτάσω
στ' ἀστέρια τὰ πολλά.

Καὶ βασιλιὰς θὰ γίνω,
καὶ θὰ καταφρονῶ
τὴ γῆ, ποὺ τώρα ἀφήνω,
καὶ πάω στὸν οὐρανό».

Κι ἀμέσως ξεκινάει
νὰ πάη στὸν οὐρανό.
Μὰ ἔξαφνα φουσάει
ἀγέρι σιγανό.

Καὶ πρὶν στὰ ὕψη φέρη
τὸ μαῦρο του κορμί,
δυνάμωσε τ' ἀγέρι,
τὸν σκόρπισε μ' ὄρμη.

Ἰ. Πολέμης.



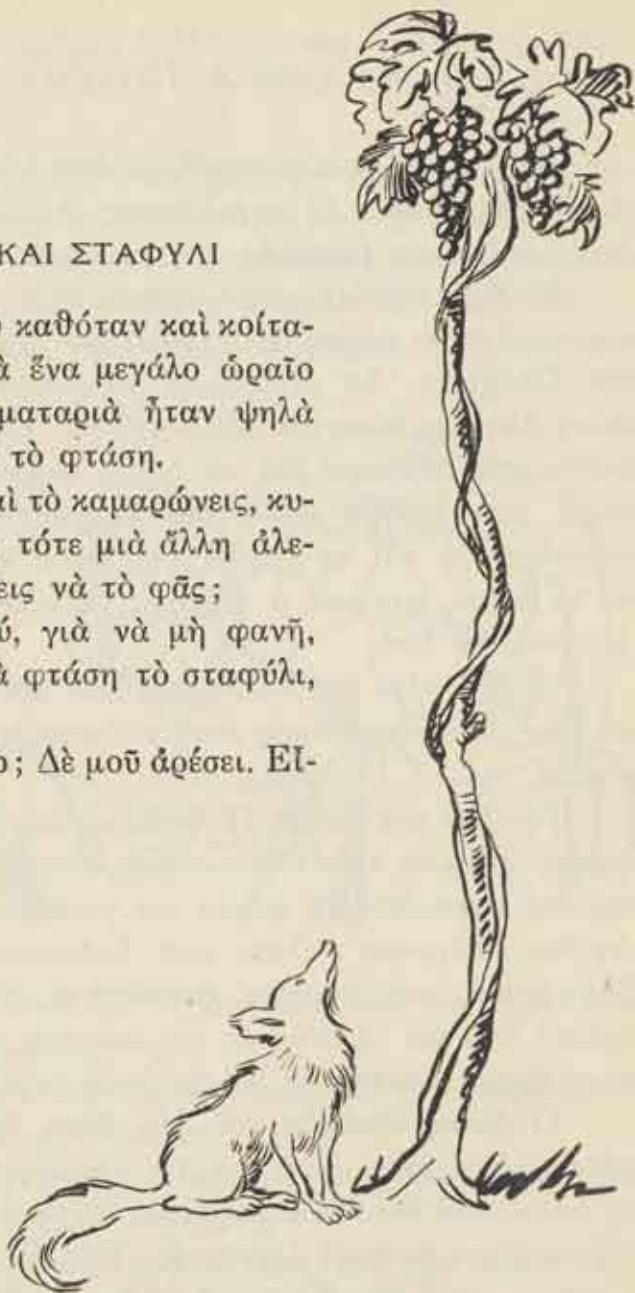
18. ΑΛΕΠΟΥ ΚΑΙ ΣΤΑΦΥΛΙ

Μιά γριά άλεπού καθόταν και κοιτάζε σέ μιá κληματαριά ένα μεγάλο ώραίο σταφύλι. Μά ή κληματαριά ήταν ψηλά και δέν μπορούσε νά τò φτάση.

— Τί κάθεται και τò καμαρώνεις, κυρά άλεπού; τής ειπε τότε μιá άλλη άλεπού. Δέν τò κατεβάζεις νά τò φάς;

Κι ή γριά άλεπού, για νά μη φανή, πώς δέν μπορούσε νά φτάση τò σταφύλι, τής άποκρίθηκε :

— Τί νά τò κάνω; Δέ μου άρέσει. Είναι άγουρο άκόμη!



19. ΟΙ ΘΕΟΙ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Στὸν πολὺ παλιὸν καιρὸ, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πίστευαν σὲ πολλοὺς θεοὺς. Ὁ μεγαλύτερος θεὸς τους ἦταν ὁ Δίας ἢ Ζεὺς, ποὺ ἦταν βασιλιάς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

Ὁ Ζεὺς καθόταν τὸν περισσότερο καιρὸ ἀνάμεσα στὰ σύννεφα, στὴν κορυφή τοῦ ψηλότερου βουνοῦ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ὀλύμπου. Ἀπ' ἐκεῖ ψηλὰ μπορούσε νὰ κοιτάζει καὶ νὰ βλέπη ὅλα ὅσα γίνονταν κάτω στὴ γῆ. Τοῦ ἄρρεσε νὰ περπατῆ ἐπάνω στὰ σύννεφα καὶ νὰ ρίχνῃ κεραυνοὺς δεξιὰ κι ἀριστερά, στὰ δέντρα καὶ στοὺς βράχους. Ἦταν τόσο πολὺ δυνατός, ποὺ καὶ τὸ κεφάλι του ὄταν κουνούσε, σειόταν ἡ γῆ, τὰ βουνὰ ἔτρεμαν, ὁ οὐρανὸς μαύριζε κι ὁ ἥλιος ἔκρυβε τὸ πρόσωπό του.

Ὁ Ζεὺς εἶχε δύο ἀδελφοὺς, ποὺ καὶ οἱ δύο ἦταν φοβεροί. Δὲν μπορούσαν ὅμως ποτὲ νὰ παραβγοῦν μὲ τὸ Δία στὴ δύναμη.

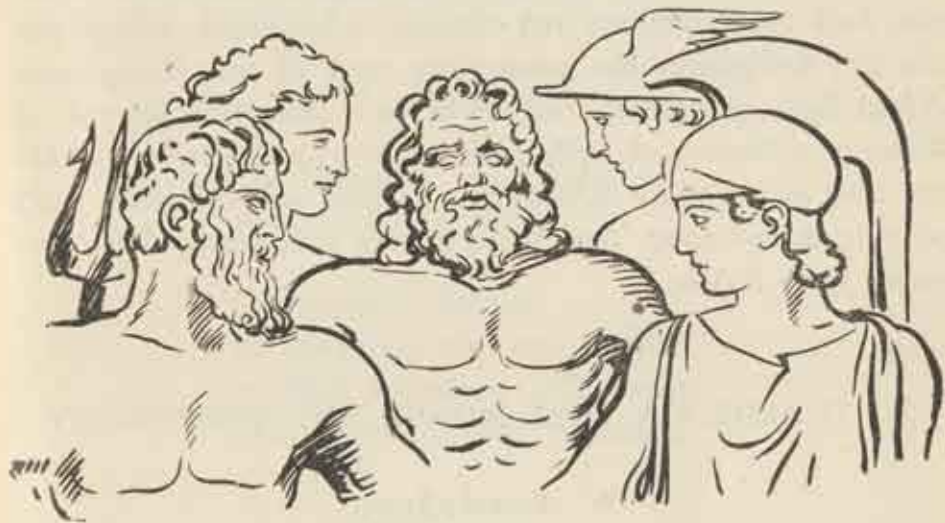
Τὸν ἕνα τὸν ἔλεγαν Ποσειδῶνα καὶ ἦταν ὁ θεὸς τῆς θάλασσας. Εἶχε τὸ παλάτι του κάτω στὰ βάθη τῆς θάλασσας, ἐκεῖ ποὺ κατοικοῦν τὰ ψάρια καὶ γίνονται τὰ κοράλλια. Ἦταν ἕνα ὀλόχρυσο παλάτι, ποὺ λαμποκοποῦσε ἀπὸ μακριά. Κάθε φορὰ, ποὺ θύμωνε, ἀνακάτωνε τὴ θάλασσα μὲ τὴν τρίαινά του καὶ τὰ κύματα σηκώνονταν ψηλὰ σὰ βουνὰ, ἀνεμοὶ ἄγριοι φουσοῦσαν καὶ γινόταν μεγάλη τρικυμία.

Ὁ ἄλλος ἀδελφὸς τοῦ Δία ἦταν ἕνα κατσουφιασμένο καὶ γλωμὸ πλάσμα, ποὺ εἶχε τὸ βασιλεῖό του κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, ὅπου ποτὲ δὲν ἔλαμπε ὁ ἥλιος καὶ ὅπου ἦταν σκοτάδι καὶ δὲ βρισκόταν κανένας ζωντανός. Τὸν ἔλεγαν Πλούτωνα καὶ τὴ χώρα του Κάτω Κόσμο ἢ Ἄδη. Οἱ ἄνθρωποι πίστευαν,

πώς όταν πέθαινε κανένας, ο Πλούτωνας έστελνε τὸ Χάρονά νὰ φέρη τὴν ψυχὴ του κάτω στὰ σκοτεινὰ βάρη τοῦ βασιλείου του.

Πολλοὶ ἄλλοι δυνατοὶ θεοὶ κατοικοῦσαν μαζί μὲ τὸ Δία στὴν κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου. Οἱ σπουδαιότεροι ἦταν: Ἡ Ἥρα, ἡ θεὰ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἡ γυναίκα τοῦ Δία, ποὺ καθόταν στὰ δεξιὰ του καὶ τοῦ ἔδινε κάθε λογῆς συμβουλές.

Ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, θυγατέρα τοῦ Δία, ποὺ



ἔδινε στοὺς ἀνθρώπους τὴ φρονιμάδα καὶ τοὺς μάθαινε πολλὰ χρήσιμα πράματα.

Ἡ Ἀφροδίτη, ἡ θεὰ τῆς ὀμορφιᾶς, ποὺ ἦταν ὠραιότερη ἀπ' ὅλες τὶς γυναῖκες τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἄρης, ὁ φοβερὸς πολεμιστὴς, ποὺ ἔνωθε μεγάλη χαρὰ, ὅταν ἀναβε πουθενὰ πόλεμος.

Ὁ Ἑρμῆς, ὁ γοργὸς ἀγγελιαφόρος, ποὺ εἶχε φτερὰ στὸ κεφάλι καὶ στὰ πόδια καὶ πετοῦσε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος στὸ

ἄλλο, σὲν τὰ σύννεφα, πὸν τὰ σπρώχνει δυνατὸς ἄνεμος.

Ὁ Ἡφαιστος, ἕνας περὶφημος σιδηρουργός, ἀλλὰ κουτσός. Αὐτὸς εἶχε τὸ ἐργαστήρι του σ' ἕνα φλογισμένο βουνὸ καὶ χτυπώντας τὰ μέταλλα μὲ τὸ σφυρί του ἔφτιανε πολλὰ πολλὰ ὄμορφα πράματα ἀπὸ σίδερο, χάλκωμα καὶ χρυσάφι.

Οἱ Ἕλληνες πίστευαν καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους θεοὺς, πὸν γι' αὐτοὺς πολλὲς παράξενες καὶ ὠραῖες ἱστορίες ἔλεγαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Οἱ θεοὶ κατοικοῦσαν μέσα σὲ λαμπρά, ὀλόχρυσα παλάτια, ἐκεῖ ψηλὰ ἀνάμεσα στὰ σύννεφα, τόσο ψηλὰ, πὸν τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων δὲν μπορούσαν ποτὲ νὰ τοὺς διακρίνουν. Αὐτοὶ ὅμως μπορούσαν νὰ κοιτάζουν κάτω στὴ γῆ καὶ νὰ βλέπουν τί ἔκαναν οἱ ἄνθρωποι καὶ συχνὰ ἄφηναν τὰ παλάτια τους καὶ γύριζαν ἀγνώριστοι στεριὲς καὶ θάλασσες μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς θεοὺς ὁ πιὸ δυνατὸς ἦταν ὁ Δίας.

20. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Α'. Σεπτέμβρης.

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ
πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.
2. Ἄν ἴσως βρέξει ὁ Τρυγητής,
χαρὰ στὸν τυροκόμο.
3. Δόξα νάχης, Τρυγητὴ μου,
εἶδα ἐγὼ τὴν προκοπή μου.

Β'. Ὀχτώβρης

1. Ὀχτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες,
λίγο στάρι θὰ κάμης.
2. Ἄι Δημητράκη, μικρὸ καλοκαιράκι.
3. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια,
τὸν Ὀχτώβρη τὰ κουδούνια.


Γ'. Νοέμβρης

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη
φύτευε καταβολάδες.
2. Ὁ Νοέμβρης ἔκλεισε,
τὰ ζευγάρια εἶν' στὸ στάβλο,
κι οὔτε τσοπάνης στὰ βουνά
οὔτε ζευγὰς στοὺς κάμπους.

21. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Κάμε τὸ καλὸ
καὶ ριζίτο στὸ γιαλό.
2. Ὅπόχει φίλον ἀκριβό,
ἔχει μεγάλο θησαυρό.
3. Ὁ καλὸς ὁ φίλος στὴν ἀνάγκη φαίνεται.

4. Ἡ πάστρα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά.
 5. Ὅποιος περηφανεύεται,
γρήγορα ταπεινώνεται.
 6. Ἡ ἀλεποῦ ὅσα δὲν ἔφτανε,
κρεμαστάρια τάφηνε.
 7. Ὅποιος λυπᾶται τὸ φτωχό,
θα τὸ βρῆ ἀπ' τὸ Θεό.
-



ΧΕΙΜΩΝΑΣ

« Έμαραθήκαν τὰ δεντριά,
τὰ κορφοβούνια ἀσπρίζουν
κι' οἱ Βλάχοι πᾶν ἴστα χειμαδιά
πᾶνε νὰ ξεχειμάσουν... »

1. ΧΙΟΝΙ

Τί καλὰ ποῦναι στὸ σπίτι μας,
 τώρα πὸν ἔξω πέφτει χιόνι!
 Τὸ μπερντιὲ παραμερίζοντας
 τᾶσπρο βλέπω ἐκεῖ σεντόνι
 νὰ σκεπάζη ὄλα τὰ πράματα,
 δρόμους, σπίτια, δέντρα, φύλλα.
 Πόσο βλέπω μ' εὐχαρίστηση
 μαζεμένη τόση ἀσπρίλα!
 Ὅμως, κοίτα, τουρτουρίζοντας
 τὸ κορίτσι ἐκεῖνο τρέχει.
 Τώρα στάθηκε στὴν πόρτα μας,
 ψωμί, λέει, πὼς δὲν ἔχει,
 πὼς κρυώνει, πὼς ἐπάγωσε.....
 — Ἔλα μέσα, κοριτσάκι,
 τὸ τραπέζι μας ἐστρώθηκε
 κι ἀναμμένο εἶναι τὸ τζάκι!

Κ. Γ. Καρυωτάκης.

2. ΕΡΧΟΜΑΙ!

Ἦτανε εἰκοσιτρεῖς τοῦ Δεκέμβρη, θυμᾶμαι.

Ἡ μητέρα μου μὲ ξύπνησε πολὺ πρῶι καὶ μοῦ εἶπε:

— Πρέπει νὰ κατεβῆς, παιδί μου, στὴ χώρα, νὰ ψωνί-
 σης ὅ,τι χρειαζόμαστε. Ζάχαρη, ἀλεύρι, πορτοκάλια κι ὅ,τι
 ἄλλο λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πάρε καὶ τὸ ταγάρι νὰ τὰ βάλῃς
 μέσα. Νά, ἐδῶ σοῦ ἔγραψα τὰ πράματα πὸν θ' ἀγοράσης, γιὰ
 νὰ μὴν ξεχάσης τίποτε. Σοῦ ἔβαλα στὸ ταγάρι καὶ ψωμί κι

έλιές, γιατί θά πεινάσης στο δρόμο. Πάρε και τίποτε άλλο από κάτω να φᾶς. Πήγαινε και κοιτάξε να είσαι πάλι ἐδῶ τὸ μεσημέρι.

Ἡ χώρα ἦταν ὡς δυὸ ὥρες μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ μας, καὶ στίς ἐννιά ἤμουνα κιόλας φτασμένος. Ψώνισα γρήγορα ὅσα μοῦ εἶπε ἡ μητέρα μου, τὰ ἔβαλα στὸ ταγάρι καὶ τὸ ἔδωσα σ' ἓνα γνωστό μου μπακάλη, νὰ μοῦ τὸ φυλάξη. Ὑστερα ἔκαμα ἓνα γύρο νὰ δῶ τὴν κίνηση τῆς ἀγορᾶς. Ὁ κόσμος εἶχε κατεβῆ πολὺ νωρίς νὰ ψωνίση, γιατί ἔδειχνε, πὼς θά χιονίση.

Σὲ λίγο γύρισα, πῆρα τὸ ταγάρι μου καὶ κίνησα γιὰ τὸ χωριό.

Στὸ δρόμο πείνασα καὶ κάθισα σ' ἓνα στεγνὸ μέρος νὰ ξεκουραστῶ καὶ νὰ φάω κάτι. Ἐπειτα πῆρα τὸν ἀνήφορο καὶ ὅταν ἔφτασα στὸ ψήλωμα, εἶχα περάσει τὰ μισὰ τοῦ δρόμου. Σὲ λίγο θά κατηφόριζα ὡς τὸ χωριὸ κι ἔλεγα, πὼς θά ἔφτανα σπίτι μας πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι.

Ὡς τόσο τὸ βουνὸ εἶχε σκεπαστῆ ἀπὸ σύννεφα.

Τὸ δίχως ἄλλο θά χιονίση, εἶπα μέσα μου.

Λίγο ἔλειψε νὰ χαθῆ μιὰ γριούλα.

Ἐξαφνα ἀκούω βογγητά.

— Ποιὸς εἶν' αὐτοῦ; φώναξα, μὰ δὲν ἔλαβα καμιὰν ἀπάντηση. Σὲ λίγο τὰ ξανάκουσα πάλι. Ἐφερα γύρω νὰ καταλάβω ἀπὸ ποῦ ἐρχόταν ἡ φωνή. Τότε εἶδα μιὰ γριούλα, ποὺ εἶχε γλιστρήσει στὸ δρόμο καὶ δὲν μποροῦσι νὰ σηκωθῆ. Ποιὸς ξέρει πόσην ὥρα βασανιζόταν καὶ δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκωθῆ. Τὴ βοήθησα νὰ σταθῆ στὰ πόδια της καὶ τὴ ρώτησα:

— Χτύπησες πουθενά, κυρούλα;

— Όχι, καλὸ νάχης, παιδάκι μου.

— Μὰ πῶς ἔπεσες; τὴν ξαναρώτησα.

— Μοῦ ξέφυγε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ ταγάρι, ποὺ κρατοῦσα καὶ καθὼς πῆγα νὰ τὸ πιάσω, γλίστρησα. Μήπως τὸ βλέπεις πουθενά, παιδί μου;

Ἔψαξα καὶ τὸ βρῆκα. Εἶχε σκαλώσει κάπου ἐκεῖ σ' ἓνα δέντρο, στὴν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ. Παρὰ λίγο νὰ σκοτωθῆ ἢ καημένη ἢ γριούλα!



Πῆρα τὸ ταγάρι της καὶ τὴ βοήθησα ν' ἀνεβοῦμε στὸν ἴσιο δρόμο.

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι καὶ ποῦ πηγαίνεις, κυρούλα; τὴ ρώτησα.

— Ἀπ' τὸ Καθαροσπύρι στὸ Κρουονέρι, μοῦ λέει. Πηγαίνω νὰ περάσω τὶς ἄγιες μέρες μὲ τὰ ἐγγονάκια μου.

Τρεῖς ὥρες εἶχε ποὺ περπατοῦσε κι ἤθελε ἀκόμα ἄλλες δύο, γιὰ νὰ φτάση.

— Θα μπορέσης νὰ πᾶς ὡς ἐκεῖ, κυρούλα; τὴν ξαναρώ-
τησα. Σὲ λίγο θάχουμε χιόνι.

— Πιστεύω, παιδάκι μου. Ἐσὺ ἀπὸ ποιὸ χωριὸ εἶσαι;

— Ἀπ' τὴν Ἀϊτοράχη.

— Κρίμα! κι ἐγὼ ἔλεγα, πὼς θὰ σ' ἔχω συντροφιά, εἶπε
ἡ γριά.

Τότε κατάλαβα, πὼς ἦταν μεγάλη ἀνάγκη νὰ τὴ βοη-
θήσω. Φορτώθηκα λοιπὸν τὸ ταγάρι μου, πῆρα καὶ τὸ δικό
της καὶ τῆς εἶπα:

— Θα σὲ συντροφέψω, κυρούλα, ὥσπου ν' ἀντικρίσωμε
τὸ Κρουνέρι καὶ ἀπὸ κεῖ παίρνω τὸ μονοπάτι καὶ βγαίνω
στὸ χωριὸ μας.

Βρῆκα ἄνθρωπο γιὰ τὴ γριούλα.

Προχωρήσαμε. Ἡ καημένη ἡ γριά μόλις ἔσερνε τὰ πό-
δια της. Χωρὶς ἄλλο, ἂν τὴν ἄφηνα μονάχη, θὰ ἔμενε στὸ
δρόμο.

Περπατήσαμε ἔτσι πάνω ἀπὸ μιὰν ὥρα. Τὸ χωριὸ φά-
νηκε, μὰ ἡ γριούλα δὲν μποροῦσε πιά νὰ προχωρήσῃ. Εἶχε
ἀρχίσει νὰ πέφτη καὶ χιόνι.

— Νὰ μοῦ πῆς, σὲ ποιὸ σπίτι θὰ πᾶς, τῆς εἶπα, γιὰ νὰ
τρέξω μπροστὰ καὶ νὰ πῶ νὰ ἔρθῃ νὰ σὲ πάρῃ κανένας δι-
κός σου.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ὅμως εἶδα κάποιον νὰ ἔρχεται ἀπὸ
ἄλλο δρόμο μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο ξύλα. Πῆγα καὶ
τοῦ εἶπα τί ἔτρεξε κι αὐτὸς μὲ ἡσύχασε. Τὴν ξέρω, μοῦ εἶπε,
τὴ γριά. Δὲν εἶναι πρώτη φορὰ, ποὺ τὴν παθαίνει ἡ
κυρὰ-Καλή.

Ξεφόρτωσε τὸ μουλάρι του καὶ τὴν ἔβαλε πάνω καβάλα.

Ἐτρεξα τότε κι ἐγώ, γιὰ νὰ φτάσω στὸ χωριό μου, ὅσο μποροῦσα πιὸ γρήγορα.

Γιατί ἀργοπώρησα.

Τὸ μονοπάτι ὁμως, ποὺ πῆρα γιὰ νὰ γυρίσω, δὲν τὸ ἤξερα καλά, χώθηκα σὲ δάσος πυκνό, ποὺ μέσα του διασταυρώνονταν ἓνα σωρὸ ἄλλα μονοπάτια. Χιόνιζε. Ἄπὸ τὸν πολὺ τὸ δρόμο καὶ ἀπὸ τὸ φόρτωμα ἔτρεχε ὁ ἰδρώτας μου ποτάμι.

Τραβοῦσα ὡς τόσο μπροστά, γιατί ἔβλεπα πὼς νυχτώνει καὶ συλλογιζόμουν τὴ μητέρα μου, ποὺ θὰ ἦταν τρελὴ ἀπὸ τὸ φόβο της.

Ἐφτασα!

Τέλος κατάφερα νὰ περάσω πλάι ἀπὸ τὴν ψηλὴ κορυφή καὶ νὰ κατηφορίσω. Σὲ λίγο φάνηκε τὸ χωριό. Ἄπὸ κεῖ καὶ πέρα ὄλα μοῦ ἦταν γνωστά, μποροῦσα νὰ φτάσω σπίτι μου καὶ μὲ κλειστὰ τὰ μάτια.

Ἄπὸ τὸν ἔφτασα στὰ πρῶτα σπίτια, ἄκουσα μιὰ φωνή:

— Ἄλέκο!

Ἦταν ἡ φωνὴ τῆς μάνας μου. Μ' ὄλη μου τὴν κούραση φώναξα κι ἐγὼ ὅσο μποροῦσα πιὸ δυνατά:

— Ἐρχομαι!

— Ἐσοῦ εἰσαι, Ἄλέκο; ἀκούστηκε πάλι ἡ φωνή.

— Ναί, μανούλα!

Σὰν πῆγα κοντά της, ἄρχισε νὰ λέη:

— Τί ἔχεις, παιδάκι μου; τί ἔπαθες; ποῦ ἦσουν ὄλη τὴ μέρα;

— Ἄπὸ τὸν ξεκουραστῶ, τῆς εἶπα σιγά, θὰ μάθης, γιατί ἄργησα.

Μόλις φτάσαμε στο σπίτι, έπεσα στην άγκαλιά της και τής είπα όλα σιγά σιγά.

—Μπράβο, παιδί μου! Μοῦ εἶπε. Ἔτσι νὰ εἶσαι πάντα πονετικός, γιὰ νὰ σ' ἀγαπήῃ ὁ Θεός. Καὶ ἀφοῦ μὲ φίλησε πολὺ τρυφερὰ καὶ μὲ βοήθησε νὰ βγάλω τὰ βρεγμένα μου ροῦχα, πῆγε καὶ μοῦ ἔφερε μιὰ ζεστὴ ζεστὴ σούπα, ποὺ μοσκοβολοῦσε.

3. ΤΑ ΧΙΟΝΙΤΑΡΑΚΙΑ ΚΙ Ο ΚΑΛΟΣ ΚΥΝΗΓΟΣ

Ἐκείνη τὴ χρονιά εἶχε πέσει πολὺ χιόνι στὴν Ἀθήνα. Τέτοιο χιόνι δὲν τὸ θυμόνταν οὔτε οἱ πιὸ γέροι, ποὺ ἔχουν ἰδῆ πολλὰ πράματα στὴ ζωὴ τους.

Δὲν εἶχαν ἀσπρίσει μόνο τὰ περίγυρα βουνά, ἢ Πάρνηθα, ὁ Ὑμηττός, ἢ Πεντέλη, ὁ Αἰγάλεως. Τὸ εἶχε στρώσει καὶ μέσα στὴν Ἀθήνα, στὸ Φάληρο. Χιόνιζε ὡς καὶ στὴ θάλασσα ἀκόμη. Καὶ τί χιόνι! Μισὸ μέτρο εἶχε φτάσει καὶ σὲ πολλὰ μέρη μάλιστα ἀκόμη περισσότερο! Ὅλη ἡ πολιτεία φάνταζε κάτασπρη. Ὅλα τὰ σπίτια, καὶ οἱ καλύβες ἀκόμη, ἔλεγες πὼς εἶναι χτισμένα ἀπὸ ἄσπρο μάρμαρο τῆς Πεντέλης. Οἱ στέγες φορτωμένες χιόνι, σὰ νὰ εἶχε ἀπλώσει κανένας ἐπάνω τους τοῦφες ἀπὸ ἀφράτο ξασμένο μπαμπάκι. Ὅλα τὰ δέντρα ἀπὸ πράσινα εἶχαν γίνει καὶ αὐτὰ κάτασπρα, σὰν ἀνθισμένες μυγδαλιές. Κι ἀπὸ τὰ κλωνάρια τους κρέμονταν ἄσπροι, παράξενοι καρποί.

Τέτοιο χιόνι δὲν τὸ θυμόταν κανεὶς στὴν Ἀθήνα.

Μὲ τέτοιο καιρὸ φανερώθηκαν καὶ τὰ καημένα τὰ «χιονιταράκια» στὶς πολιτεῖες. «Χιονιταράκια» λένε τὰ πουλιά τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου, ποὺ μὲ τὴ μεγάλη βαρυχει-

μωνιά κατεβαίνουν νὰ ζητήσουν τὴν τροφή τους κοντὰ στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων. Τσίγλες, κοτσύφια, μπεκάτσες, ὅσες δὲν πρόφτασαν ἀκόμη νὰ φύγουν γιὰ τὰ ζεστὰ κλίματα κι ἄλλα δυστυχημένα πουλάκια, ποὺ τὰ βρῆκε ἡ ξαφνικὴ χιονιά.

Τὰ κοημένα τὰ χιονιταράκια! Ἐκεῖ ποὺ βρίσκονται, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, δὲ βρίσκουν πιά τροφή νὰ φᾶνε. Τὸ χιόνι τὰ ἔχει σκεπάσει ὅλα. Οὔτε σπόρους, οὔτε χορταράκι, οὔτε σκουληκάκια βρίσκουν πουθενά. Καὶ κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα. Τί νὰ κάμουν τὰ δυστυχημένα; ξεθαρρεύονται καὶ κατεβαίνουν στὶς πολιτεῖες. Ἔτσι κι ἔτσι καὶ στὰ μέρη τους δὲν μποροῦν πιά νὰ ζήσουν. Καὶ παίρνουν τὴ μεγάλη ἀπόφαση. Στὶς πολιτεῖες, χαμηλά, τὸ χιόνι εἶναι λιγώτερο καὶ κάπου θὰ βροῦν ἓνα κομματάκι γῶμα ἐλεύθερο νὰ ταιμπήσουν κανένα σπόρο ἢ κανένα σκουληκάκι.

Καὶ γεμίζουν τότε οἱ πολιτεῖες ἀπὸ χιονιταράκια, τὰ πουλάκια τὰ κνηγημένα ἀπὸ τὴ βαρυχειμωνιά. Αὐτά, ποὺ δὲν τὰ βλέπει ποτὲ κανεὶς κοντὸ στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων, ξελετοῦν τώρα μέσα στοὺς δρόμους καὶ στὶς αὐλὲς τῶν σπιτιῶν. Κάποτε ἔρχονται καὶ στὰ παράθυρά μας καὶ μᾶς χτυποῦν τὸ τζάμι μὲ τὴ μυτίτσα τους, σὰ νὰ μᾶς λένε:

— Λυπηθῆτε μας, καλοὶ ἀνθρώποι! Ἄνοιξτε μας νὰ μποῦμε μέσα, νὰ μὴν πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα! Δὲ θὰ σᾶς δώσωμε μεγάλο βᾶρος. Ὅταν ἀνοίξη πάλι ὁ καιρὸς καὶ φανῆ πάλι ὁ ἥλιος καὶ λιώσουν τὰ χιόνια στὰ βουνά, θὰ σᾶς σηκώσωμε τὸ βᾶρος. Καὶ θὰ ξαναγυρίσωμε πάλι στὰ λημέρια μας. Λυπηθῆτε μας, καλοὶ ἀνθρώποι! Ξένοι καὶ κνηγημένοι εἴμαστε κι ἐμεῖς. Λυπηθῆτε μας!

Ποιὸς ἔχει καρδιά νὰ σκοτώσῃ τὰ δυστυχημένα αὐτὰ πλάσματα, ποὺ ἔρχονται νὰ ζητήσουν τὴν προστασία μας; πρέπει νὰ εἶναι πολὺ κακὸς καὶ σκληρὸς ἀνθρώπος. Μόνο τὰ

κακὰ παιδιὰ τὰ κυνηγοῦν μὲ τὸ λάστιχο καὶ μόνο οἱ κακοὶ κυνηγοὶ τὰ τουφεκίζουν.



Μὲ τὴ δυνατὴ αὐτὴ λοιπὸν παγωνιά, ποῦ ἔκανε τὴ χρονιά ἐκείνη στὴν Ἀθήνα, οἱ δρόμοι καὶ οἱ αὐλὲς καὶ τὰ περιβόλια τῶν σπιτιῶν ἀκόμη, εἶχαν γεμίσει ἀπὸ πουλάκια τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου. Καὶ καθὼς ἦταν μουδιασμένα ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὴν πείνα, μπορούσες ν' ἀπλώσης

τὰ χέρια σου καὶ νὰ τὰ πιάσης.

Ἐνας κότσυφας, ἀφοῦ πέταξε ἐδῶ κι ἐκεῖ, ζητώντας νὰ βρῆ κανένα σπόρο νὰ τσιμπήσει, πῆγε ἀποσταμένος καὶ κάθισε σ' ἕνα παράθυρο σπιτιοῦ. Ἐκεῖ μέσα ἔκαιγε ὠραία φωτιά καὶ πίσω ἀπὸ τὸ παράθυρο, μέσα σ' ἕνα κρεμασμένο κλουβί, ἕνα καναρίνι πηδοῦσε χαρούμενο. Καὶ πότε πότε κατέβαινε σ' ἕνα μικρὸ ποτηράκι, ποῦ τοῦ εἶχαν στὸ κλουβί του καὶ τσιμποῦσε ἄφθονο κεχρὶ καὶ καναβούρι. Πῶς τὸ ζήλεψε ὁ καημένος ὁ κότσυφας! Ἄν μπορούσε κι αὐτὸς νὰ μοιραστῆ μὲ τὸ εὐτυχισμένο καναρίνι τὸ πλούσιο γεῦμα του!

Ὁ καημένος ὁ κότσυφας! Κι ἂν ἤξερε σὲ πιδὸ σπίτι εἶχε πάει νὰ ζητήσῃ προστασία!

Ἦταν τὸ σπίτι ἐνὸς κυνηγοῦ! Καὶ στὸν τοῖχο ἐπάνω ἦταν κρεμασμένα τὰ τουφεκία του καὶ ἡ τσάντα του. Μὰ πῶς νὰ τὸ ξέρη ὁ καημένος ὁ κότσυφας, ποῦ τὸν εἶχε ρίξει ἡ τύχη του!

Τὰ παιδιά τοῦ κυνηγοῦ, ἅμα εἶδαν τὸν κότσυφα, φώναξαν τὸν πατέρα τους.

— Πατέρα! Ἐνα μεγάλο πουλί στὸ παράθυρο, τρέχα, πάρε τὸ τουφέκι σου.

Ὁ πατέρας τους ὁμως τοὺς εἶπε:

— Ὅχι. Δὲ θὰ πάρω τὸ τουφέκι μου. Δὲ σκοτώνει κανεὶς ἓνα φτωχὸ καὶ κατατρεγμένο πλάσμα, ποὺ ἔρχεται στὸ σπίτι του νὰ τοῦ ζητήσῃ προστασία. Ἄνοιξτε γρήγορα τὸ παράθυρο νὰ μπῆ μέσα ὁ κότσυφας. Κλείστε τὰ σκυλιὰ καὶ τὶς γάτες μέσα σ' ἓνα δωμάτιο, νὰ μὴν τὸν ἀρπάξουν. Καὶ ρίξτε ἐπάνω σ' ἓνα τραπέζι ἀπὸ τὸ κεχρὶ καὶ τὸ καναβούρι τοῦ καναρινιοῦ, νὰ φάῃ ὁ φτωχός. Ὅσο βρίζεται μέσα στὸ σπίτι μας, εἶναι ὁ καλός μας ξένος.

Καὶ ἔτσι ἔγινε. Ὁ κότσυφας ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες στὸ σπίτι τοῦ κυνηγοῦ, καθισμένος ἐπάνω στὸ κοντάρι τῆς κουρτίνας. Καὶ πότε πότε κατέβαινε στὸ τραπέζι, θαρρεμένος τώρα καὶ τσιμποῦσε τὸ κεχρὶ καὶ τὸ καναβούρι. Ὅταν ἔφεξε πάλι ὁ ἥλιος κι ἔλιωσαν τὰ χιόνια, τοῦ ἄνοιξαν τὸ παράθυρο κι ἔφυγε.

Τινάζοντας τὰ ξεμουδιασμένα φτερά του, γιὰ νὰ πετάξῃ, ἄφησε ἓνα χαρούμενο σφύριγμα. Ἦταν τὸ «εὐχαριστῶ» του στὸν καλὸ τὸν κυνηγὸ καὶ τὰ παιδιά του.

«Τσίρρρ... τσίρρρ! Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ, καλοὶ μου ἄνθρωποι! Τσίρρρ... τσίρρρ!»

Καὶ πέταξε.

4. ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ

Ὁ καημένος ὁ Λαζαράκης ἦταν ἕνα φιλάσθενο παιδάκι. Καὶ ὁ καημὸς τῆς μητέρας του ἦταν μεγάλος, γιατί τὸν εἶχε μοναχογιό.

— "Ἐνα τόχω ἢ κακομοίρα, ἔλεγε, κι αὐτὸ ἀρρωστιάρικο, γὰ νὰ μοῦ κάψῃ τὴν καρδιά μου. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ λυπηθῇ!

Καὶ ἀλήθεια ὁ Λαζαράκης μὲ τὸ παραμικρὸ ἀρρώσταινε. Τὸν περισσότερο καιρὸ ἦταν κρουολογημένος. Ἐβῆγε, εἶχε συνάχι ἐπάνω στὸ συνάχι. Τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ ἔπαιζαν, ἔτρεχαν, γελοῦσαν. Ὁ Λαζαράκης ἦταν σὰν τὸ μαραμένο λουλούδι.

— Καὶ νὰ εἰπῇ κανένας, ἔλεγε ἡ μητέρα του, πὼς δὲν τὸ προσέχω! Μακάρι ὅλων τῶν μανάδων τὰ παιδιὰ νὰ εἶχαν τὴν περιποίησή του. Μέσα στὰ μπαμπάκια, πὺ λέει ὁ λόγος, τὸ ἔχω.

Ἄφοῦ εἶδε καὶ ἀπόειδε τέλος πάντων ἡ κυρα-Καλλιόπη, ὅτι μὲ τὰ γιατροσόφια τῶν γυναικῶν τὸ παιδί δὲν μπορούσε νὰ πάρῃ ἐπάνω του, ἀποφάσισε νὰ τὸ πάῃ στὸν καθηγητή, πὺ ἔβλεπε τὰ παιδιὰ τρεῖς φορὲς τὴν ἐβδομάδα σ' ἕνα μεγάλο νοσοκομεῖο. Ἦταν ἕνας ξακουστὸς γιατρὸς καὶ εἶχε σώσει διάφορα παιδάκια ἀπὸ διάφορες ἀρρώστιες. Ἄπ' αὐτὸν πὰ εἶχε κρεμάσει ἡ δυστυχισμένη ὅλες τὶς ἐλπίδες της.

— "Ἄν μοῦ κάνῃ καλὰ τὸ παιδί μου, ἔλεγε, θὰ τὸν προσκυνῶ.

Μιὰ Δευτέρα πρωὶ πῆρε τὸ Λαζαράκη, τὸν ἔντυσε ζεστά, τὸν τύλιξε καὶ μ' ἕνα σαλάκι πλεχτό, ἂν καὶ ἦταν Σεπτέμβρης ἀκόμα κι ἔκανε ζέστη καὶ πῆγε στὸ νοσοκομεῖο.

Τί μεγάλο καὶ ὠραῖο νοσοκομεῖο ! Νομίζεις πὸς εἶναι παλάτι. Κάποιος πλούσιος καὶ καλὸς ἄνθρωπος εἶχε ἀφήσει τὰ χρήματα στὴ διαθήκη του καὶ χτίστηκε.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ἐγραφε ἀπ' ἔξω, μὲ χρυσὰ γράμματα. Καὶ ἄστραφτε ἀπὸ τὴν καθαριότητα.

Πῆρε ἓνα χαρτάκι στὴν πόρτα καὶ ὁ θυρωρὸς, ἓνας γέρος μὲ γαλάζια στολή, τὴν ἄφησε καὶ πέρασε. Ἦταν καὶ ἄλλες γυναῖκες, μὲ παιδιὰ στὴν ἀγκαλιὰ καὶ περίμεναν. Μιὰ μιὰ ἔμπαιναν μὲ τὴ σειρά τους στὸ δωμάτιο, ποῦ ὁ καθηγητὴς ἐξέταζε τὰ ἄρρωστα παιδάκια.

Ἦρθε καὶ ἡ σειρά της. Πῶς ἔτρεμε ἡ καρδιά της ! Τί θὰ ἔλεγε τάχα ὁ καθηγητὴς ; εἶχε σωτηρία τὸ παιδί της ἢ ἔπρεπε νὰ τὸ πάρῃ ἀπόφαση, πὸς θὰ τὸ χάσῃ ;

Νοσοκόμες μὲ κάτασπρες ποδιὲς πῆγαιναν καὶ ἔρχονταν. Ἐνας νοσοκόμος ἀνοιξε τὴν πόρτα καὶ τὴν ἔβαλε μέσα.

Ὁ καθηγητὴς, ἓνας ἡλικιωμένος ἄνθρωπος, μὲ γυαλιὰ καὶ μὲ μιὰ ἄσπρη ποδιὰ ἀπὸ πάνω ὡς κάτω, καθόταν σὲ μιὰ καρέκλα στὴ μέση τοῦ δωματίου καὶ περίμενε. Φαινόταν καλὸς ἄνθρωπος καὶ χαμογελοῦσε, ὅταν ἔβλεπε παιδάκια μπροστά του, σὰ νὰ ἦταν δικὰ του.

— Ἐλα, κυρά μου, πλησίασε.... εἶπε στὴ μητέρα καὶ χαμογέλασε γλυκὰ στὸ Λαζαράκη. Τί ἔχει ὁ μικρούλης ;

— Καὶ τί δὲν ἔχει, γιατρέ μου.... εἶπε ἀναστενάζοντας ἡ κυρα-Καλλιόπη. Ἄπὸ τὸ Θεὸ καὶ στὰ χέρια σου.

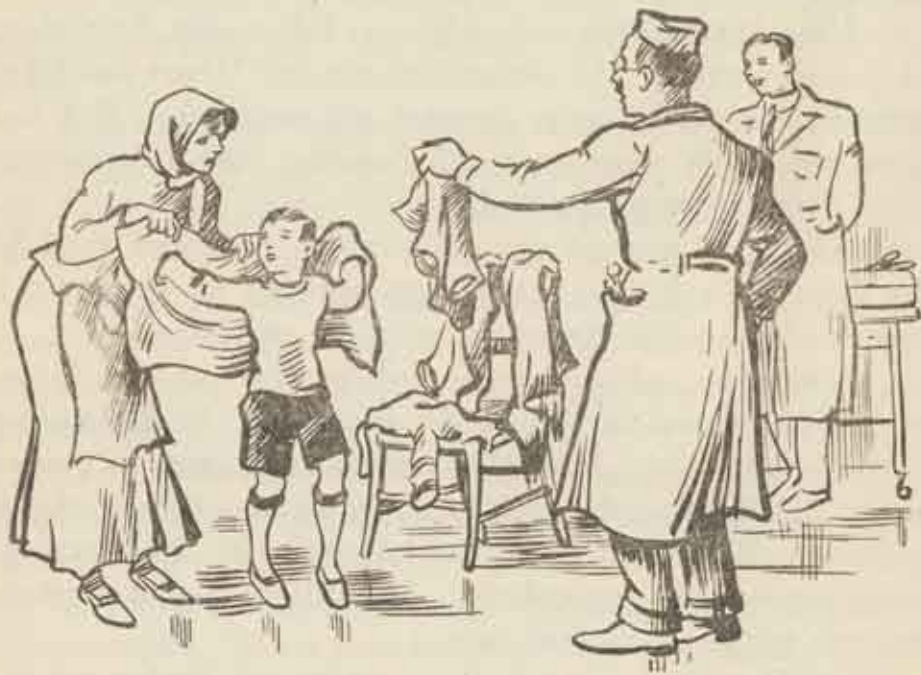
Καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ λέῃ γιὰ τὴν ἀρρώστια τοῦ παιδιοῦ. Μὰ ὁ καθηγητὴς πρόσεχε περισσότερο στὸ παιδί, παρὰ στὰ λόγια της. Τὸ κοίταζε ἀπ' ἐπάνω ὡς κάτω καί, μιὰ στιγμή, κούνησε τὸ κεφάλι του, γνέφοντας στοὺς νέους γιατροὺς, ποῦ στέκονταν γύρω του.

—Καλά, κυρά μου... εἶπε. Γδύσε το τώρα νὰ τὸ ἐξετάσωμε!

—Νὰ μὴν κρυώσει, γιατρέ μου... μουρμούρισε ἡ μητέρα.

—Ἐννοια σου καὶ δὲν κρυώνει... τῆς εἶπε αὐστηρά.

Ἡ μητέρα τοῦ Λαζαράκη τοῦ ἔβγαλε τὸ σαλάκι, πού



τὸ εἶχε τυλιγμένο, ἔπειτα τοῦ ἔβγαλε ἓνα παλτουδάκι, ἔπειτα ἓνα πλεχτό.

—Ἐχει κι ἄλλα; ρώτησε ὁ καθηγητής, κουνώντας τὸ κεφάλι του.

Ἐπειτα τοῦ ἔβγαλε μιὰ χοντρὴ φανέλα, ἔπειτα τὸ πουκαμισάκι του.

—Ἀκόμη ἔχει; ρώτησε ὁ καθηγητής, κουνώντας πάντα τὸ κεφάλι.

—Τοῦ φοράω μιὰ φανελίτσα κατάσαρκα.... εἶπε ἡ μητέρα.

Ὁ καθηγητὴς ἔπιασε τὴ φανέλα καὶ τὴν ἔβγαλε μόνος του.

—Ἐδῶ δὲ γδύνουμε ἄνθρωπο, κυρά μου, εἶπε. Ξεφλουδίζουμε κρομμύδι! Δὲν ἔχεις καὶ τίποτε ἄλλα ροῦχα ἀκόμη νὰ τοῦ βάλῃς;

—Τί νὰ κάμω, γιατρέ μου; μ' ὄλα αὐτὰ τὰ ροῦχα καὶ πάλι μοῦ κρυώνει.

Ἡ καημένη ἡ κυρα-Καλλιόπη! Κάθε φορὰ πού κρουλογοῦσε ὁ Λαζαράκης τῆς, τοῦ φοροῦσε καὶ ἀπὸ ἓνα ροῦχο παραπάνω. Κι ἔτσι τὸν ἔκανε κρομμύδι, ὅπως εἶπε ὁ καθηγητὴς. Κι ὁ φτωχὸς ὁ Λαζαράκης ἦταν πάντα πνιγμένος στὸν ἰδρώτα.

Ἀφοῦ τοῦ ἔβγαλαν καὶ τὴν τελευταία φανελίτσα, ὁ καθηγητὴς πῆρε τὸ ἀκουστικὸ—ἓνα στρογγυλὸ ἐργαλεῖο μὲ δυὸ μακριοὺς, λαστιχένιους σωλῆνες—στερέωσε τοὺς δυὸ σωλῆνες στὰ δυὸ του αὐτιά, ἀκούμπησε τὸ στρογγυλὸ μέρος στὴν πλάτη τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ εἶπε νὰ βήξῃ καὶ ν' ἀναπνεύσῃ. Καὶ ἔτσι τὸν ἄκουσε παντοῦ μπροστὰ καὶ πίσω.

—Δὲν ἔχει τίποτε σοβαρό, κυρά μου, τὸ παιδί σου.... εἶπε στὴ μητέρα. Θὰ γίνῃ καλά.

Πῆρε μὲ τὰ χέρια του τὸ πουκαμισάκι τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ τὸ φόρεσε.

—Τώρα, τῆς εἶπε, πάρε ὄλα τ' ἄλλα ροῦχα καὶ κάμε τὰ δέμα. Δὲ χρειάζονται. Φόρεσέ του μονάχα τὸ πλεχτό του. Τίποτε ἄλλο.

—Πωπώ, γιατρέ μου! Ἔκαμε κείνη. Θὰ μοῦ πουντιάσῃ τὸ παιδί μου.

Ὁ καθηγητὴς τὴ μάλωσε.

— Ἐσεῖς τ' ἀρρωσταίνετε τὰ παιδιὰ σας, μὲ τὰ πολλὰ τὰ ροῦχα. Κι αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω ἐγώ! Ἄλλα τόσα ροῦχα νὰ τοῦ βάλῃς, δὲν τὸ γλιτώνεις ἀπὸ τὰ κρυολογήματα. Γιατὶ ὅσο τὸ παιδί εἶναι ζεστὸ καὶ ἰδρωμένο, θὰ σοῦ κρυολογήῃ πάντα. Μὲ τὰ λίγα ροῦχα δὲ θὰ σοῦ κρυολογήσῃ ποτέ. Καὶ ὄχι μόνο δὲ θὰ σοῦ κρυολογήσῃ, ἀλλὰ θὰ γίνῃ γερὸ καὶ δυνατό. Καὶ κάθε πρωὶ θὰ τοῦ πλένῃς τὸ σωματάκι του μὲ κρύο νερό. Καὶ νὰ τὸ βγάξῃς ἔξω μὲ ὄλους τοὺς καιροὺς. Αὐτὰ ἔχω νὰ σοῦ πῶ. Ἄν τὰ κάμῃς, θὰ σώσῃς τὸ παιδί σου. Ἄν δὲ τὰ κάμῃς, θὰ τὸ χάσῃς.

Ἡ καημένη ἢ κυρα-Καλλιόπη τὰ εἶχε χάσει. Αὐτὴ, ποῦ τοῦ φοροῦσε τοῦ Λαζαράκη τῆς τρεῖς φανέλες, ποῦ δὲν τοῦ εἶχε βάλῃ ποτὲ νερὸ στὸ σωματάκι του, ποῦ τὸ ἔκλεινε μέσα στὸ σπίτι μὲ τὴν παραμικρότερη κακοκαιρία, νὰ κάμῃ τώρα ὅλα τὰ ἐνάντια! Τὰ εἶχε σὰν χαμένα. Μὰ πάλι συλλογιζόταν, πὼς ὁ καθηγητὴς εἶχε κάμῃ θαύματα καὶ εἶχε σώσει τόσα παιδιὰ, ποῦ οἱ μητέρες τους εὐλογοῦσαν τὸ ὄνομά του.

— Ἀφοῦ μοῦ τὸ λές, γιαιτρέ μου, θὰ τὸ κάμω... εἶπε ἀποφασιστικά.

Ὁ καθηγητὴς τότε γύρισε στοὺς νέους γιαιτροὺς καὶ τοὺς εἶπε :

— Βλέπετε, κύριοι; κι αὐτὴ ἢ γυναικούλα εἶναι σὰν τίς περισσότερες, ποῦ βλέπομε ἐδῶ τὰ παιδιὰ τους. Νομίζουν, πὼς ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος καὶ τὸ νερὸ εἶναι ἐχθροὶ μας. Καὶ δὲν ξέρουν, πὼς εἶναι οἱ καλύτεροι φίλοι μας.

Ὁ Λαζαράκης πηδοῦσε ἀπ' τὴ χαρὰ του, ποῦ τὸν εἶχαν ἀλαφρώσει ἀπὸ τὸ βαρὺ του φορτίο. Εἶχε γίνῃ ἄλλο παιδί. Ἡ μητέρα του, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν καθηγητὴ, πῆρε τὸ

Λαζαράκη ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κίνησαν νὰ φύγουν. Στὴν πόρτα κοντοστάθηκε.

— Κι' ἂν μοῦ κρυολογήσῃ, γιατρέ μου;

— Νὰ μοῦ τὸ φέρης ἐδῶ, νὰ τὸ ξαναῖδῶ.

Μὰ δὲν τὸν ξαναπῆγε. Γιατὶ ὁ Λαζαράκης ὄχι μόνο δὲν ξανακρυολόγησε πιά, ἀλλὰ ἔγινε ἕνα γερὸ καὶ δυνατὸ παιδάκι. Τώρα ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος καὶ τὸ νερὸ ἦταν οἱ καλύτεροι φίλοι του.



5. Ο ΠΟΝΟΔΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΝΟΥΛΑΣ

Ἡ Ἀννούλα δὲν κοιμήθηκε ὅλη τὴ νύχτα. Τὴν εἶχε πονέσει ἔξαφνα τὸ δόντι της. Τί πόνοι ἦταν ἐκεῖνοι! Ποτέ της δὲν εἶχε δοκιμάσει τέτοιους πόνους. Πετάχτηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι της καὶ περπατοῦσε πάνω κάτω, σὰν τρελή, κρατώντας τὸ μάγουλό της. Μὰ ὁ πόνος δὲν ἤθελε νὰ σταματήσει. Μερικὲς στιγμὲς μάλιστα κάτι σουβλιὰς τῆς περνοῦσαν στὸ κεφάλι, πὺ νόμιζε, πὺς τὴν τρυποῦσαν μὲ πυρωμένα καρφιά.

Πήγαινε νὰ τρελαθῆ ἀπὸ τοὺς πόνους.

Σὲ λίγο ξύπνησε καὶ ἡ μητέρα της ἀπὸ τὰ βογγητά της. Ἔτρεξε στὴν κάμαρά της καὶ τῆς ἔκανε ὅ,τι ἤξερε καὶ ἐκείνη. Τῆς ἄλειψε μὲ ἰώδιο τὸ οὖλο, τῆς ἔβαλε μ' ἓνα σπύριο ἓνα ξασμένο μπαμπάκι μὲ κάποιο γιαιτρικὸ μέσα στὴν κουφάλα, τῆς ἔδωκε μισὴ ἀσπιρίνη νὰ πάρη. Καλὰ ποὺ βρέθηκαν καὶ αὐτά. Μὰ ἡ μητέρα τῆς Ἀννούλας, σὰ φρόνιμη γυναίκα, φρόντιζε πάντα νὰ ἔχη στὸ σπῆτι της μερικὰ πρόχειρα γιαιτρικά. Τίποτε ὁμως δὲν τῆς ἔκαναν ὅλα αὐτά. Ὁ πόνος ἐλάφρωνε λίγη ὥρα καὶ πάλι ξανάρχιζε δυνατώτερος.

Τέλος πάντων ξενύχτησαν ὅλοι στὸ σπῆτι μὲ τὸν πονόδοντο τῆς Ἀννούλας ἐκείνη τὴ νύχτα.

— Δὲν ἔχει ἄλλη θεραπεία! Εἶπε ἡ μητέρα της τὸ πρωί. Πρέπει νὰ σὲ πάω χωρὶς ἄλλο στὸν ὀδοντογιάτρο, νὰ σοῦ τὸ βγάλη νὰ ἴσουχάσης. Γιατὶ αὐτὰ θάχης κάθε λίγο.

Ἡ Ἀννούλα φοβήθηκε στὴν ἀρχή, ἀλλὰ ἦταν τόσοι οἱ πόνοι, ποὺ δὲ λογάριαζε πιά τοὺς πόνους τοῦ βγαλσίμματος. Ἐκεῖ θὰ πονοῦσε τουλάχιστο μιὰ στιγμή καὶ ὕστερα θὰ γλίτωνε γιὰ πάντα.

— Νὰ πᾶμε, μαμά, εἶπε, δὲ βαστάω πιά...

Τὴν πῆρε ἡ μητέρα της καὶ τὴν πῆγε στὸν ὀδοντογιάτρο. Ἐνας ὑπηρέτης τοὺς ἔβαλε νὰ περιμένουν μέσα σ' ἓνα δωμάτιο, ὅπου ἦταν καὶ ἄλλοι καὶ περίμεναν τὴ σειρά τους. Ἄλλοι ἦταν μαντηλοδεμένοι καὶ ἄλλοι κρατοῦσαν τὰ μάγουλά τους μὲ τὴ φύχτα τους. Ὅλοι, φαίνεται, πονοῦσαν. Ἦταν καὶ μερικοί, ποὺ μιλοῦσαν καὶ γελοῦσαν. Αὐτοί, φαίνεται, δὲν πονοῦσαν. Πήγαιναν καὶ ἔκαναν ταχτικὴν θεραπεία, σὰ φρόνιμοι ἄνθρωποι, γιὰ νὰ μὴν πονέσουν. Δὲν περίμεναν πρῶτα νὰ πονέσουν καὶ ὕστερα νὰ πᾶνε στὸ γιάτρο, ὅπως κάνουν οἱ περισσότεροι.

Οι πόνοι τῆς Ἀννούλας εἶχαν λιγοστέψει τώρα, σὰ νὰ εἶχε φοβηθῆ τὸ δόντι τὸ γιατρὸ καὶ εἶχε ἡσυχάσει. Ἀλλὰ ἡ Ἀννούλα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της στὸ δόντι της: «Μὴ μοῦ κάνης τὰ καλά σου τώρα, παλιόδοντο, γιὰ νὰ σ' ἀφήσω, κι ὕστερα πάλι, πὺν θὰ πᾶμε στὸ σπίτι, νὰ ξαναρχίσης τὰ δικά σου! Θὰ σὲ πετάξω ἀπὸ πάνω μου!» Εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασή της ἡ Ἀννούλα.



Ἐκεῖ πὺν περίμεναν τὴ σειρά τους, ἡ Ἀννούλα εἶδε στὸν τοῖχο μιὰ ἀστεία ζωγραφιά. Ἦταν ἓνας μεγάλος σκύλος, πὺν καθόταν σκυφτὸς καὶ συλλογισμένος καὶ εἶχε δεμένο τὸ κεφάλι του μ' ἓνα μαντήλι. Τὸ δόντι του θὰ πονοῦσε καὶ αὐτοῦ. Καὶ ποὺς ξέρει τί πόνους εἶχε ὁ κακομοίρης! Ἦταν νὰ τὸν λυπᾶται κανεὶς. Καὶ ἡ Ἀννούλα τὸν ἔβλεπε καὶ ξεχνοῦσε τὸ δικό της πόνο. Δὲν ἤξερε, ὅτι καὶ οἱ σκύλοι ἀκόμη ἔχουν πονόδοντο. «Φαίνεται, πὺς θάφαγε πολλὰ γλυκὰ ὁ κύριος.... » συλλογιζόταν.

Σὲ λίγο ἄνοιξε μιὰ διπλανὴ πορτοῦλα καὶ πρόβαλε ὁ ὀδοντογιατρός, μὲ τὴ λευκὴ του ποδιά, γελαστός καὶ χαρούμενος. Αὐτὸς τῆς ἔδωσε θάρρος τῆς Ἀννούλας. Νόμιζε, πὼς θὰ ἰδῆ κανέναν ἀγριάνθρωπο μὲ κρεμασμένα μούτρα καὶ μὲ μιὰ τανάλια στὸ χέρι.

Ὁ ὀδοντογιατρός ἔριξε μιὰ ματιὰ σ' ἐκείνους, πὺν περιμέναν καὶ εἶπε :

— Θὰ πάρωμε πρῶτα τὴ μικρούλα, γιατί φαίνεται νὰ πονῆ ἢ καημένη. Ποιὸς ξέρει τί νύχτα πέρασε! Μάτι δὲν ἔκλεισε.

Πῶς τὸ εἶχε καταλάβει ὁ γιατρός, κι ἀμέσως ἔγνεψε στὴ μητέρα της νὰ πᾶνε μέσα.

Μπήκαν μέσα στὸ ἰατρεῖο. Ἡ Ἀννούλα ἔριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ ὀλόγυρα. Εἶδε στὴ μέση, ἀπέναντι στὸ παράθυρο, μιὰ μεγάλη παράξενη πολυθρόνα, πὺν δὲν ἔμοιαζε μὲ τίς ἄλλες πολυθρόνες. Εἶχε κάποιον μηχανισμό ἀπὸ κάτω, πὺν ἢ μητέρα της εἶπε, πὼς εἶναι γιὰ νὰ ἀνεβοκατεβαίνει ἢ πολυθρόνα καὶ νὰ γέρνει πότε πίσω καὶ πότε μπροστά, κατὰ τὴν ἀνάγκη. Δίπλα της ἦταν ἕνα ἄλλο μηχανήμα μὲ ροδοῦλες. Πρῶτη φορὰ τόβλεπε καὶ αὐτό. Μπροστὰ μιὰ μεγάλη λάμπα, ἀλλιότικη κι αὐτὴ ἀπὸ τίς ἄλλες λάμπες. Καὶ τριγύρω γυάλινες θήκες μὲ διάφορα ἐργαλεῖα. Ἐλαμπαν ὅλα ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Κι ἐπάνω στὸ μικρὸ γραφεῖο τοῦ γιατροῦ ἦταν ἕνα βάζο μὲ ὠραῖα τριαντάφυλλα. Ἀγαποῦσε λοιπὸν τὰ λουλούδια ὁ γιατρός, ὅπως τ' ἀγαποῦσε κι ἐκείνη; θὰ ἦταν λοιπὸν καλὸς ἄνθρωπος. Κι ἄς ἔβγαζε δόντια!

Τώρα δὲ φοβόταν πιά ἢ Ἀννούλα. Ὁ γιατρός τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἀνέβασε στὴν πολυθρόνα.

— Μὴ φοβᾶσαι, μικρούλα μου, τῆς εἶπε. Δὲ θὰ σὲ κάμω νὰ πονέσης καθόλου.

Και τῆς χάιδεψε τὸ κεφαλάκι της.

—Στάσου νὰ ἰδοῦμε τώρα, ξαναεἶπε, αὐτὸ τὸ κακὸ δόντι, ποῦ δὲ σ' ἄφησε νὰ κοιμηθῆς.

Και πατώντας μὲ τὸ πόδι του ἓνα πέταλο, κάτω ἀπὸ τὴν πολυθρόνα, τὴν ἀνέβασε σιγὰ σιγὰ, ὥσπου νὰ τὴ φέρῃ ἐκεῖ ποῦ ἠθελε. Αὐτὸ ἦταν λοιπὸν τὸ μηχανήμα, ποῦ εἶχε πρωτο-ιδεῖ, μπαίνοντας στὸ δωμάτιο. Ἄλλ' αὐτὴ δὲν ἦταν πολυθρόνα, ἦταν παιγνίδι. Μακάρι νὰ εἶχε καὶ στὸ σπῆτι της μία, νὰ παίξῃ μὲ τὰ ξαδερφάκια της!

Ὁ γιατρὸς τῆς εἶπε τότε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα της καὶ κοίταξε καλὰ τὸ δόντι μ' ἓνα μικρὸ καθρεφτάκι, ποῦ τῆς ἔβαλε ἀνάμεσα στὰ δόντια της.

—Πῶς τὸ ἄφησες καὶ σοῦ ἔγινε ἔτσι τὸ δοντάκι σου, παιδί μου; εἶπε. Αὐτὸ εἶναι σάπιο. Βάζω στοίχημα, πῶς δὲν ἔπλενες ταχτικὰ τὰ δόντια σου μὲ τὴ βούρτσα, ποῦ σοῦ ἔχει πάρει ἡ μαμά σου. Καὶ ὕστερα, ὅταν ἐνίωσες τὴν τρουπούλα μὲ τὴ γλῶσσα σου, ἀντὶ νὰ τὸ πῆς τῆς μαμᾶς σου, νὰ σὲ φέρῃ ἐδῶ, ἐσὺ τὸ σκάλιζες μὲ καρφίτσες. Ποιὸς σοῦ φταίει; ἂν ἐρχόσουν ἀπὸ τὴν ἀρχή, θὰ βουλώναμε τὸ δοντάκι σὲ μιὰ στιγμή, καὶ δὲ θὰ σοῦ εἶχε πονέσει ποτέ. Καὶ θὰ εἶχες καὶ τὸ δοντάκι σου. Τώρα πρέπει νὰ τὸ βγάλουμε καὶ θὰ μείνης κουτσοδόντια!

Μὰ ὅλα αὐτὰ ὁ γιατρὸς τῆς τὰ ἔλεγε μὲ τέτοια καλοσύνη, ποῦ ἦταν σὰ νὰ τῆς ἔλεγε ἀστεῖα. Ἐκεῖνο τὸ «κουτσοδόντια» μάλιστα τῆς τὸ εἶπε μὲ ἓναν τρόπο, ποῦ τῆς ἤρθε τὰ γελάση. Καταλάβαινε, πῶς ὁ καλὸς γιατρὸς δὲν τῆς τὰ ἔλεγε στὰ σοβαρά. Ὅχι! Δὲ θάμενε κουτσοδόντια. Θὰ ἔβγαζε ἄλλο δοντάκι.

Ἐπειτα ὁ γιατρὸς γύρισε καὶ εἶπε στὴ μητέρα της:

—Κυρία μου, αὐτὸ τὸ δόντι δὲν μπορεῖ νὰ θεραπευτῆ.

Πρέπει νὰ φύγη, γιατί θὰ σαπίσουν καὶ τ' ἄλλα κοντά του. Ἐάν τὸ ἀφήσωμε, κάθε λίγο θὰ ἔχη πόνους ἢ μικρούλα. Εὐτυχῶς εἶναι ἀπὸ τοὺς γαλαξίες.

Τί ἤθελε νὰ πῆ «γαλαξίες»; πρώτη φορὰ ἡ Ἄννούλα ἄκουσε αὐτὴ τὴ λέξη. Κατάλαβε ὁμῶς, πὼς τὸ σάπιο τῆς δόντι ἦταν ἀπὸ ἐκεῖνα, ποὺ ἀλλάζουν τὰ παιδιὰ καὶ βγάζουν ἄλλα στὴ θέση τους. Θὰ ἔβγαζε λοιπὸν ἄλλο, δεύτερο καὶ ὠραιότερο. Τί τὸ ἤθελε ἓνα σάπιο δόντι; καλύτερα νὰ ἔμενε κουτσόδοντα γιὰ λίγον καιρό. Ἡ γιαγιά δὲν ἔχει κανένα δόντι καὶ πάλι δὲν παραπονιέται. Θὰ γινόταν καὶ αὐτὴ μιὰ μικρὴ γιαγιά τῆς κονκλίτσας τῆς.

—Θὰ πονέσω, κύριε γιατρέ; ρώτησε μονάχα.

—Δὲ θὰ καταλάβῃς τίποτε μικρούλα μου..... τῆς εἶπε ὁ γιατρός. Θὰ ἰδῆς.

Πότε τῆς τόβγαλε; δὲν κατάλαβε τίποτε. Ποῦ οἱ πόνου τῆς νύχτας! Ὅταν τῆς ἔδειξε ὁ γιατρός τὸ δόντι τῆς, δὲν μπορούσε νὰ τὸ πιστέψῃ, πὼς εἶναι αὐτό. «Παλιόδοντο!» εἶπε μέσα τῆς. «Τώρα δὲν μπορείς πιά νὰ μὲ κάνῃς νὰ πονέσω. Ἡ κακία σου ἔμεινε».

Κατέβηκε χαρούμενη ἀπὸ τὴν πολυθρόνα καὶ φίλησε τὸ χερί τοῦ γιατροῦ, χωρὶς νὰ τῆς τὸ πῆ ἢ μητέρα τῆς. Ἐάν δὲν ντρεπόταν μάλιστα, θὰ πηδοῦσε στὸ λαιμό του, νὰ τὸν φιλήσῃ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μάγουλα, ὅπως φιλοῦσε τὸν πατέρα τῆς, ὅταν τῆς ἔφερνε κανένα ὠραῖο δῶρο. Ὁ γιατρός τῆς εἶχε κάμει τὸ καλύτερο δῶρο, ποὺ ἔλαβε στὴ ζωὴ τῆς. Τὴν εἶχε γλιτώσει ἀπὸ τοὺς πόνους τῆς.

— Εἴμαστε σύμφωνοι, λοιπόν... τῆς εἶπε τότε ὁ γιατρός. Θὰ πλένης ταχτικά ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγητὸ τὰ δόντια σου καὶ ὅταν νιώθῃς καμμιά τρυπούλα μὲ τὴ γλωσσίτσα σου, θὰ τὸ λὲς ἀμέσως τῆς μαμᾶς σου. Μὰ ἀμέσως! Ἄκουσες;

— Γλυκὰ νὰ τρώγω, γιατρέ μου; ρώτησε κοκκινίζοντας ἡ Ἀννούλα.

— Νὰ τρῶς καὶ γλυκὰ. Τὰ γλυκὰ φέρνουν πόνο στὰ δόντια, πὸ εἶναι χαλασμένα. Δὲ χαλοῦν τὰ γερὰ δόντια. Μὴν ἀκοῦς λοιπὸν τί λένε μερικοί, πὸ δὲν ξέρουν. Καλύτερα νὰ ἔτρωγαν κι αὐτοὶ γλυκὰ καὶ νὰ μὴν ἄφηναν ἄπλυτα τὰ δόντια τους. Τρῶγε λοιπὸν γλυκὰ ὅσα θέλεις.

Τί καλὸς γιατρός! Καὶ γλυκὰ ἀκόμη τῆς εἶπε νὰ τρώῃ. Καὶ μόνον αὐτό; ὅταν ἔφευγαν μὲ τὴ μητέρα της, ὁ γιατρός ἔβγαλε ἀπὸ τὸ βάζο τὸ ὠραιότερο τριαντάφυλλο καὶ τῆς τὸ χάρισε.

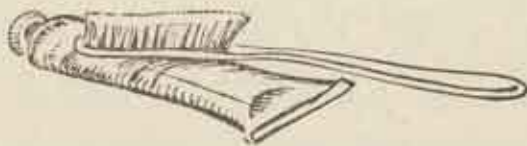
— Αὐτό, τῆς εἶπε, γιὰ τὸ δοντάκι σου, πὸ μοῦ χάρισες.

Ἦταν καὶ ἀστεῖος ὁ γιατρός. Φαντασθῆτε τῆς πῆρε ἓνα σάπιο δόντι καὶ τῆς ἔδωσε ἓνα ὠραῖο τριαντάφυλλο.

— Καλημέρα σας, κύριε γιατρέ, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ, πάρα πολὺ!

— Καλημέρα, κουτσοδόντια μου!

Εἶχαν γίνει πρῶτοι φίλοι.



6. ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΗ ΜΗΧΑΝΗ

— Πατέρα, πές μας κι απόψε κανένα αίνιγμα! Είπαν τὰ παιδιά.

— Καλά, καλά, ἀπάντησε ὁ πατέρας τους. Ἄκουστε λοιπόν:

«Ξέρω μιὰ πολὺ περίεργη μηχανή, ποὺ δὲν εἶναι καμωμένη ἀπὸ μέταλλο, οὔτε ἀπὸ χάλκωμα οὔτε ἀπὸ σίδηρο οὔτε ἀπὸ ἀτσάλι. Αὐτὴ ἡ μηχανή, εἶναι καμωμένη ἀπὸ κάτι, ποὺ δὲν εἶναι σκληρότερο ἀπὸ τὸ μπράτσο σας. Μολαταῦτα δὲν παύει νὰ δουλεύη. Χτυπᾷ περισσότερες ἀπὸ τέσσαρες χιλιάδες φορὲς τὴν ὥρα! Περισσότερο ἀπὸ ἑκατὸ χιλιάδες φορὲς τὴν ἡμέρα κι ἑκατομμύρια φορὲς τὸ χρόνο. Καμιὰ φορὰ—ὄχι βέβαια πολὺ συχνά—ἡ μηχανή αὐτὴ διατηρεῖται κι ἐργάζεται ἀδιάκοπα καὶ χτυπᾷ ἕναν ὀλόκληρο αἰῶνα. Ἐκατὸ χρόνια! Ποιὰ εἶναι ἡ μηχανή αὐτή;»

— Ἄ! εἶπαν τὰ παιδιά. Μιὰ τέτοια μηχανή θὰ εἶναι πολὺ σπάνια καὶ πολὺ ἀκριβή!

— Ὅχι δά! Ἀπάντησε ὁ πατέρας. Οὔτε σπάνια εἶναι, οὔτε πολὺ ἀκριβή. Τὴν ἔχουν ὅλοι αὐτὴ τὴ μηχανή καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ φτωχοί. Καὶ σεῖς ἀκόμη ἔχετε μιὰ τέτοια μηχανή. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ψάξετε τίς τσέπες σας, γιὰ νὰ τὴ βρῆτε.

— Περίεργο! Εἶπαν τὰ παιδιά. Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ μηχανή, πατέρα;

— Ἡ μηχανή αὐτὴ εἶναι μέσα στὸ στήθος σας, λέει ὁ πατέρας. Μαζεύει τὸ αἷμα, ποὺ εἶναι στὶς φλέβες σας καὶ σὲ

κάθε χτύπημά της τὸ στέλνει νὰ σκορπιστῇ σ' ὄλο σῶμα σας, γιὰ νὰ τὸ θρέψῃ καὶ νὰ τὸ μεγαλώσῃ καὶ νὰ τὸ συντηρήσῃ. Μόλις σταματήσῃ αὐτὴ ἡ μηχανή, δὲν ὑπάρχει πλέον ζωή.

- Εἶναι ἡ καρδιά μας! Ἀπάντησε τὸ μεγαλύτερο παιδί.
— Αὐτὸ εἶναι, εἶπε ὁ πατέρας.

7. Η ΓΡΙΑ ΚΑΙ Τ' ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Ἡ καημένη ἡ γριούλα! Μιὰ ὥρα στέκει στὸ πεζοδρόμιο καὶ περιμένει. Θέλει νὰ περάσῃ ἀπέναντι. Μὰ πῶς νὰ περάσῃ; Τ' αὐτοκίνητα πᾶνε κι ἔρχονται ἀδιάκοπα.

Οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι στέκονται λιγάκι, κοιτάζουν, βρίσκουν μιὰ στιγμή, πού ὁ δρόμος εἶναι ἐλεύθερος καὶ περνοῦν. Τῆς γριούλας κάθε φορὰ τῆς κόβεται τὸ αἷμα. Τώρα θὰ τοὺς κόψῃ τὸ αὐτοκίνητο, νὰ τοὺς κάμῃ κομμάτια. Καὶ ὁμως τὰ καταφέρνουν καὶ περνοῦν χωρὶς νὰ πάθουν τίποτε. Πῶς τὰ καταφέρνουν; αὐτὸ ἔκανε ν' ἀπορῇ τῇ γριούλα.

Ἴσως αὐτοὶ νὰ ξέρουν κάποιο μυστικό. Εἶναι συνηθισμένοι. Ἴσως νὰ μὴ λογαριάζουν τὴ ζωὴ τους. Μὰ ἡ γριούλα ποῦ νὰ ξέρῃ; Αὐτὴ ἔχει πέντε ἡμέρες πού ἤρθε ἀπὸ τὸ χωριό της στὴν Ἀθήνα. Ἦρθε νὰ περάσῃ λίγον καιρὸ-στῆς κόρης της τῆς παντρεμένης. Καὶ στὸ χωριό δὲν ἔχει τέτοια θηρία. Ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ταξιδεύουν μὲ τὰ ποδαράκια τους. Κι ἂν εἶναι νὰ πᾶνε λίγο μακρύτερα, πᾶνε μὲ τὰ γαῖδουράκια καὶ μὲ τὰ μουλάρια. Τέτοιο κακὸ πρώτη φορὰ τὸ βλέπουν τὰ μάτια της.

Στέκεται καὶ περιμένει. Καὶ εἶναι καὶ βιαστική. Οἱ δικοὶ της τὴν περιμένουν σ' ἓνα γνωστὸ μαγαζὶ ἐκεῖ κοντά, νὰ πᾶνε ὄλοι μαζί σὲ κάποια δουλειά. Κάτι βγήκε νὰ ψωνίσῃ

και τους εδωσε το λογο, σε μιση ωρα να τους βρη σ' εκεινο το μαγαζι. Κι εχει περασει μια ωρα τωρα. Τι θα ειπουν; θα ειπουν, πως τους γελασε. Κι εκεινη τωσων χρονων που ειναι, δε γελασε ποτε της ανθρωπο. Ίσως να νομισουν και πως επαθε τιποτε. Μα πως να περαση;

Στέκεται και κοιτάζει ποτε στο επάνω μέρος του δρόμου, ποτε στο κάτω. Μια στιγμή ο δρόμος μένει ελεύτερος. Άλλοι περνούν. Κάνει κι εκεινη να περαση. Ήξαφνα όμως βλέπει από μακριά ένα αυτοκίνητο να ερχεται. Και σταματάει. Περιμένει. Το αυτοκίνητο πέρασε. Τώρα είναι ωρα να περαση κι αυτή. Κάνει να κατεβη στο πεζοδρόμιο. Άλλα πάλι, από το άλλο μέρος του δρόμου βλέπει άλλο αυτοκίνητο να ερχεται. Είναι μακριά ακόμη, αλλά δε θαρρεύεται να περαση. Κι επειτα πάλι αρχίζουν να περνούν πολλά αυτοκίνητα. Το ένα ύστερ' από το άλλο. Τι να κάμη; δε θα τελειώσουν ποτε να περνούν αυτά τα θηρία; δεν παύουν, είναι άτελείωτα.

Και περιμένει και στενοχωριέται και αναστενάζει ή καημένη ή γριούλα. Τι κακό είναι αυτό που επαθε! Άν τόξερε, δε θα ερχόταν ποτε στην Άθήνα.

Μερικά παιδάκια, που γύριζαν εκεινη την ωρα από το σχολειο, με τις σάκες κρεμασμένες στις πλάτες, σταμάτησαν και την κοιταζαν με περιέργεια γελώντας.

— Να ιδης, που δε θα περαση ποτε ή γριά.

— Και αυριο τέτοια ωρα εδω θα είναι ακόμη.

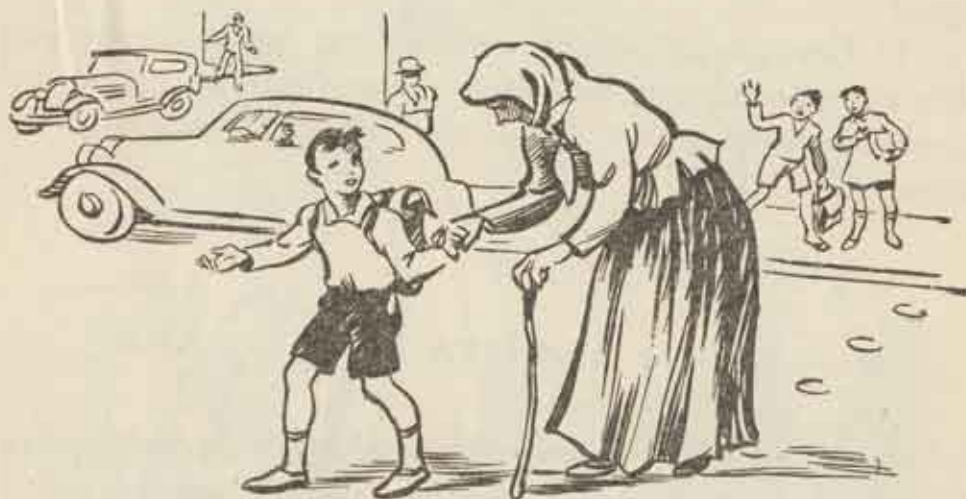
— Για δές τηνε, πως κοιτάζει! Ήνα μίλι μακριά είναι το αυτοκίνητο κι αυτή νομίζει, πως θα περαση επάνω της να την πλακώσει.

— Για σταθητε, παιδια, να ιδουμε ως ποτε θα βαστάξη αυτή ή ιστορία! Είναι άστειο. Χά, χά, χά!

Καὶ στέκονται καὶ κοιτάζουν τὴ δυστυχισμένη γριὰ τὰ κακὰ καὶ ἄπονα παιδιὰ καὶ γελοῦν. Μὰ ὁ Γιωργάκης, ἕνα ἀπ' αὐτά, δὲ γελάει. Τὴ λυπᾶται τὴ γριούλα. Τὴν πλησιάζει καὶ τῆς μιλεῖ:

— Κυρούλα, δῶσε μου τὸ χέρι σου νὰ σὲ περάσω ἐγώ!

— Καὶ πῶς νὰ μὲ περάσης, καλὸ παιδί; τοῦ λέει ἡ γριούλα. Θέλεις νὰ μᾶς κόψουν καὶ τοὺς δύο τ' αὐτοκίνητα; Κι



ἐγώ, παιδί μου, ἔχω φάει τὰ ψωμιά μου. Ἐσὺ ὅμως, παιδάκι πράμα! Ὁ Θεὸς φυλάξη!

— Ἐννοια σου, κυρούλα... τῆς λέει ὁ Γιωργάκης, δὲ θὰ πάθωμε τίποτε. Ὅπως περνοῦν οἱ ἄλλοι, θὰ περάσωμε κι ἐμεῖς. Ἐγὼ ξέρω.

Τὸ εἶπε μὲ τόση βεβαιότητα αὐτὸ τὸ «ξέρω» ὁ Γιωργάκης, πού ἡ γριούλα πῆρε θάρρος. Καὶ ἤξερε ὁ Γιωργάκης. Πῆρε τὴ γρηὰ ἀπ' τὸ χέρι καὶ κατέβηκαν ἀπ' τὸ πεζοδρόμιο. Κοίταξε ἀριστερά του. Ὁ δρόμος ἦταν ἐλεύθερος. Ἀπὸ δεξιὰ δὲν εἶχε φόβο, γιατί ὅλα τ' αὐτοκίνητα ἀνέβαιναν ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος. Ἐτσι ὡς τὴ μέση τοῦ δρόμου. Ἐκεῖ σταμάτησε πάλι

ὁ Γιωργάκης, ὥσπου νὰ μείνη ἐλεύθερος πάλι ὁ δρόμος. Τώρα κοίταξε μόνο δεξιά. Ἀπὸ ἀριστερὰ δὲν εἶχε φόβο. Καὶ μόλις ἔμεινε πάλι ἐλεύθερος ὁ δρόμος, πῆρε τὴ γριούλα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ πέρασαν.

— Βλέπεις, κυρούλα; ἅμα ξέρει κανέννας, περνάει.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ πολυχρονιάη, παιδάκι μου, τοῦ ἔλεγε ἡ γριούλα. Νὰ σὲ χαίρεται ἡ μανούλα σου! Τὴν εὐχούλα μου νάχης!

Ὁ Γιωργάκης, μὲ τὴν εὐχούλα τῆς γριᾶς, ξαναγύρισε στοὺς συντρόφους του. Καὶ ἦταν εὐχαριστημένος, σὰ νὰ τοῦ εἶχαν χαρίσει κάτι. Οἱ ἄλλοι τὸν κοίταζαν τώρα καὶ τὸν ζήλευαν.

8. Ο ΔΑΝΙΗΛ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ

Ἡ ὡραία πόλη Ἱερουσαλήμ, πολλὰ χρόνια πρὶν γεννηθῆ ὁ Χριστός, κυριεύτηκε ἀπὸ ἓνα μεγάλο βασιλιὰ καὶ ἐγινε ἐρείπια.

Ὁ βασιλιάς ἐκεῖνος πῆρε χιλιάδες αἰχμαλώτους καὶ τοὺς ὀδήγησε στὸ βασίλειό του.

Μιά φορὰ ὁ βασιλιάς ἔδωσε διαταγὴ νὰ διαλέξουν ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους τὰ καλύτερα παιδιά, νὰ τὰ μάθουν γράμματα κι ὕστερα νὰ τὰ πάρη στὴν ὑπηρεσία του.

Μεταξὺ τῶν παιδιῶν αὐτῶν ἦταν κι ὁ Δανιήλ. Ἦταν τὸ καλύτερο παιδί καὶ στὰ μαθήματα καὶ στὴ διαγωγή. Γι' αὐτό, ὅταν μεγάλωσε, τὸ πῆρε ὁ βασιλιάς στὴν ὑπηρεσία του καὶ τὸ ἀνέβασε σὲ πολὺ μεγάλα ἀξιώματα.

Ὅταν ὁμως πέθανε αὐτὸς ὁ βασιλιάς, πού τὸν ἀνάθρε-

ψε, οί αὐλικοί του, ἐπειδὴ φθονοῦσαν τὸ Δανιήλ, θέλησαν νὰ τὸν ἐξοντώσουν.

Τὸν κατάγγειλαν λοιπὸν στὸ νέο βασιλιά, ὅτι δὲ λατρεύει τοὺς θεοὺς, ποὺ λάτρευαν αὐτοί, ἀλλὰ λατρεύει τὸ Θεὸ τῶν Ἰουδαίων.



Ὁ βασιλιάς τότε ἔβγαλε μιὰ αὐστηρὴ διαταγή. Ὅποιος δὲν προσεύχεται στοὺς θεοὺς, ποὺ λατρεύει αὐτός, νὰ τὸν ρίχνουν μέσα σ' ἓνα λάκκο, ποὺ εἶχε μέσα λιοντάρια, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν.

Ὁ Δανιήλ ὁμως δὲ δέχτηκε ν' ἀλλάξῃ τὴ θρησκεία του κι ἐξακολουθοῦσε νὰ προσεύχεται στὸν ἀληθινὸ Θεό. Οἱ ἐχ-

θροί του τὸν παρακολούθησαν καὶ τέλος τὸν κατάγγειλαν στὸ βασιλιά.

Ὁ βασιλιάς ἀγαποῦσε πολὺ τὸ Δαυὶὴλ γιὰ τὶς μεγάλες του ἀρετὲς καὶ δὲν ἠθελε νὰ τὸν θανατώσῃ. Οἱ κακοὶ ὅμως ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ὄλο καὶ τὸν ἐρέθιζαν. Κι ὁ βασιλιάς ἀναγκάστηκε νὰ διατάξῃ νὰ ριξοῦν τὸ Δαυὶὴλ μέσα στὸ λάκκο τῶν λιονταριῶν, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν.

Ὁ Δαυὶὴλ δὲν ταράχτηκε διόλου.

— Ἐγὼ δὲν μπορῶ ν' ἀλλάξω τὴ θρησκεία μου, εἶπε. Ἄς γίνῃ ὅ,τι θέλει ὁ Κύριος, ὁ Θεός μου!

Οἱ στρατιῶτες ἐπίασαν τὸ Δαυὶὴλ καὶ τὸν ἔριξαν μέσα στὸ λάκκο, ποῦ ἦταν τὰ πεινασμένα λιοντάρια καὶ ἔπειτα σκέπασαν τὸ λάκκο. Ἐκεῖ μέσα ἔριχναν τοὺς κακούργους, ποῦ καταδικάζονταν σὲ θάνατο.

Ὁ Θεὸς ὅμως φύλαξε τὸ Δαυὶὴλ. Τὰ λιοντάρια τὸν πλησίασαν, τὸν μυρίστηκαν καὶ ἀπομακρύνθηκαν. Δὲν τὸν πείραξαν διόλου.

Τὴν ἄλλη μέρα ἦρθε ὁ βασιλιάς στὸ λάκκο τῶν λιονταριῶν καὶ ἔδωσε διαταγὴ νὰ τὸν ξεσκεπάσουν. Καὶ τί νὰ ἰδῆ! Ὁ Δαυὶὴλ ἦταν ζωντανὸς καὶ καθόταν ἡσυχὸς καὶ ἀτάραχος!

— Ζῆς ἀκόμη, Δαυὶὴλ; τοῦ φώναξε.

— Ὁ Θεός, βασιλιά μου, ποῦ τὸν λατρεύω καὶ τὸν δοξάζω, ἔστειλε τὸν ἄγγελό του κι ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λιονταριῶν. Δοξασμένο τ' ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ!

Ὁ βασιλιάς χάριξε πολὺ κι ἔδωσε διαταγὴ νὰ βγάλουν τὸ Δαυὶὴλ ἀπὸ τὸ λάκκο. Ἐπειτα ἔβγαλε διάταγμα νὰ λατρεύῃ ὄλος ὁ λαός του τὸ Θεὸ ποῦ λάτρευε ὁ Δαυὶὴλ.

9. ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΑ - ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΣ

Σ' ἓνα τραπεζάκι τῆς αὐλῆς ἡ Γιαννούλα ἄνοιξε παντοπωλεῖο.

—'Απὸ τώρα κι ἔμπρὸς—εἶχε εἰπεῖ στ' ἄλλα παιδιὰ— θὰ ψωνίζετε στὸ δικό μου τὸ παντοπωλεῖο. Στὸ μαγαζί μου θὰ βρίσκετε τὰ καλύτερα καὶ τὰ φτηνότερα πράματα. Τὰ πιὸ βραστερὰ φασόλια, τὸ καλύτερο τυρί, τὶς νοστιμότερες χυλοπίτες, τὰ πιὸ ἀφράτα καρύδια καὶ φουντούκια καὶ ὅλα τὰ εἶδη τοῦ παντοπωλείου. Καὶ ὅλα καλοζυγισμένα καὶ πρόσβαρα. Ἄπὸ αὔριο, λοιπόν, παιδιὰ, ὅλοι στὸ νέο παντοπωλεῖο «**Η ΑΦΘΟΝΙΑ**».

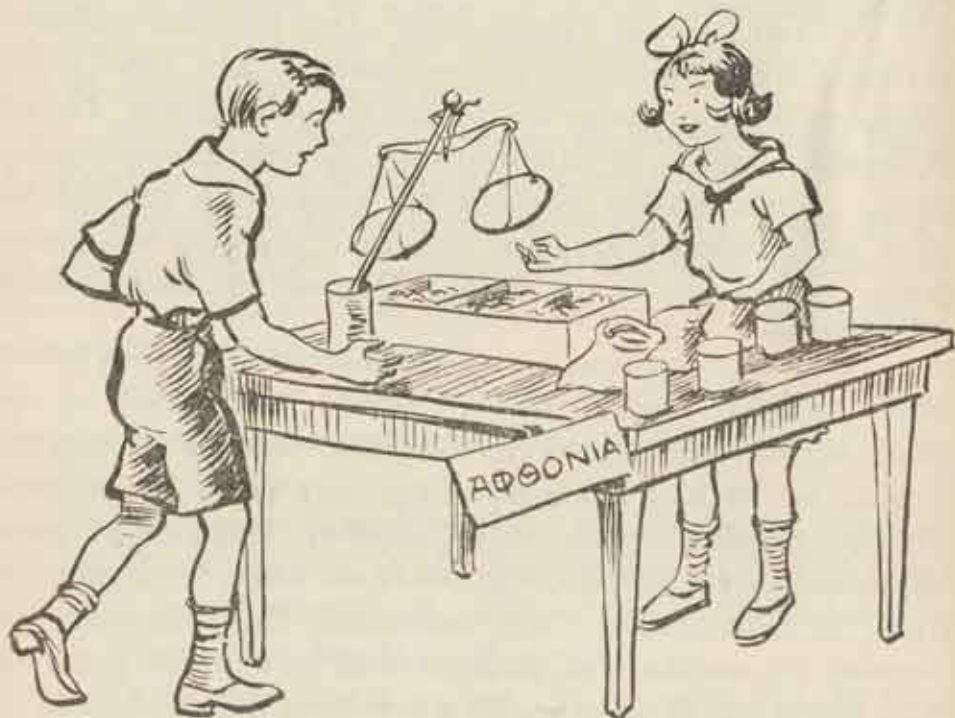
Ἔτσι εἶχε βαφτίσει τὸ παντοπωλεῖο τῆς ἡ Γιαννούλα. Καὶ ἄρχισε νὰ κουβαλᾷ ἀπὸ τὸ κελάρι τοῦ σπιτιοῦ, μὲ τὴν ἄδεια τῆς μητέρας τῆς, τὰ ἐμπορεύματα. Μέσα σὲ μικρὲς σακοῦλες, ποὺ τὶς εἶχε ράψει μόνη τῆς, εἶχε βάλει τὰ διάφορα ὄσπρια, φασόλια, φακές, γάβα, ρεβίθια. Μέσα σὲ διάφορα ἄδεια κουτιὰ τοῦ γάλατος εἶχε βάλει τὸν καφέ, τὴ ζάχαρη, τὸ τσάι, τὸ πιπέρι καὶ τ' ἄλλα ἀποικιακά. Στὸ σκέπασμα τοῦ κουτιοῦ τῆς κούκλας τῆς, χωρισμένο μὲ τρεῖς μικρὰ χαρτονάκια, εἶχε βάλει τὰ καρύδια, τὰ φουντούκια καὶ τὰ ἀμύγδαλα. Καὶ εἶχε ἀραδιάσει ὅλα τὰ κουτιὰ μὲ τάξη, ἐπάνω στὸ τραπέζι. Τέλειο παντοπωλεῖο τέλος πάντων!

Δὲν τοῦ ἔλειπε οὔτε ἡ ζυγαριά. Ἦταν μιὰ ωραία ζυγαριὰ μὲ παφιλένια τάσια, ποὺ τῆς εἶχε χαρίσει τῆς Γιαννούλας ἡ νουνά τῆς τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς τῆς. Τὴν εἶχε γυαλίσει μὲ κιμωλία κι ἄστραφτε σὰ χρυσάφι.

Καθισμένη στὴν ἄκρη τοῦ τραπέζιοῦ ἡ Γιαννούλα περιμένει τὴν πελατεία τῆς. Ὅταν σχόλασε τὸ σχολεῖο τῆς

γειτονιαῖς, φανερώθηκε πρώτος πελάτης ὁ Τάκης, τὸ ξαδερφάκι της.

— Καλημέρα, κυρα-Γιαννούλα! Καὶ καλορίζικο τὸ μαγαζί!



— Καλημέρα, κύριε Τάκη! Σᾶς εὐχαριστῶ. Τί ἀγαπᾶτε; ἔχομε ἀπ' ὄλα...

— Ἔχεις καρύδια καλά, κυρα-Γιαννούλα;

— Καρύδια, κύριε, ἀφράτα. Σπᾶνε μὲ τὸ δάχτυλο!

— Πόσο τὰ δίνεις;

— Μιὰ δεκάρα τὸ ἓνα, κύριε.

— Δὲν κάνει δύο δεκαλέντε; εἶπε ὁ Τάκης.

Ἡ Γιαννούλα στάθηκε μιὰ στιγμή νὰ λογαριάσῃ, ἂν δύο δεκαπέντε ἦταν φτηνότερα ἢ ἀκριβότερα ἀπὸ μιὰ δεκάρα τὸ ἓνα. Καὶ ὕστερα εἶπε :

— Δὲ συμφέρει, κύριε. Τόσο ἔχουν ἀγορά, ζημιώνομαι. Τέλος πάντων, πάρτε τα γιὰ χάρη σὰς τρία εἴκοσι.

Ἡ καημένη ἢ Γιαννούλα εἶχε πέσει ἔξω στὸ λογαριασμό της. Τρία εἴκοσι νόμισε, πὼς εἶναι ἀκριβότερα ἀπὸ δύο δεκαπέντε. Ὁ Τάκης, ποὺ ἤξερε καλύτερα τὴν ἀριθμητική του, χαμογέλασε. "Ἄλλο ποὺ δὲν ἤθελε!

— "Ἄς εἶναι τέλος πάντων, κυρα-Γιαννούλα! Τῆς εἶπε. Δῶσε μου τρία.

"Ἐδωσε δύο τενεκεδάκια, ποὺ τὰ εἶχαν γιὰ δεκάρες καὶ πῆρε τὰ τρία καρύδια. Αὐτὸς εἶχε βγῆ κερδισμένος. Καρύδια χάρισμα. "Ἄς εἶναι καλὰ τὸ κελάρι τῆς θειάς του!

Φεύγοντας μόνο, εἶπε τῆς Γιαννούλας :

— "Ἄν κάνης τέτοιους λογαριασμούς, κυρα-Γιαννούλα, γρήγορα θὰ τὸ κλείσῃς τὸ κατάστημά σου!

10. Ο ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΣ

Κοντὰ στὸ σπίτι τοῦ Νίκου ἔχει ἐργαστήρι ἓνας σιδηρουργός. Εἶναι πολὺ καλὸς ἄνθρωπος, μολονότι ἔχει μαῦρο πρόσωπο ἀπὸ τὴ δουλειά του καὶ μερικὰ μικρὰ παιδιὰ, ὅταν τὸν βλέπουν, φοβοῦνται.

Ὁ Νίκος ὁμως δὲ φοβᾶται, ἀλλὰ κάθε μέρα πηγαίνει στὸ ἐργαστήρι τοῦ σιδηρουργοῦ. Μὲ περιέργεια τὸν παρακολουθεῖ, ἐνῶ δουλεύει ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ.

Βλέπει τὸ μεγάλο φουσερό, ποὺ ἀνοιγοκλείνοντας δίνει ἀέρα στὴ φωτιά. Ἡ φωτιά ζωηρεύει κι ὁ σιδηρουργός τότε

χώνει μέσα σ' αὐτὴ ἓνα κομμάτι σίδηρο καὶ τὸ ἀφήνει ὅσο νὰ κοκκινίση καλά. Ὑστερα τὸ πιάνει μὲ μιὰ μεγάλη σιδερένια τσιμπίδα, τὸ βγάζει ἀπὸ τὴ φωτιά καὶ τὸ βάζει ἐπάνω σ' ἓνα πελώριο σίδηρο, ποὺ τὸ λέν ἀμόνι.

Ὑστερα ὁ σιδηρουργὸς παίρνει μὲ τὸ ἄλλο χέρι ἓνα βαρὺ σφυρὶ, τὴ βαριά, καὶ μ' αὐτὴ χτυπᾷ δυνατὰ τὸ ἀναμ-



μένο σίδηρο, ποὺ πετᾷ σπίθες γύρω γύρω. Τότε ὁ Νίκος παραμερίζει, μὴ τὸν φτάσουν οἱ σπίθες, ποὺ πετάγονται καὶ τοῦ κάψουν τὰ ροῦχα του.

Ὁ σιδηρουργὸς ἄλλοτε φτιάχνει ἐπάνω στὸ ἀμόνι ἀλυσίδες, καρφιά, κάγκελα, ἄλλοτε πέταλα γιὰ τὰ ἄλογα, ἄλλοτε στεφάνια γιὰ τὶς ρόδες τῶν ἀμαξιῶν. Ὅλα αὐτὰ τὰ χτυπᾷ μὲ τὴ βαριά ἐπάνω στὸ ἀμόνι. Τὰ γυρίζει μὲ τὴν

τσιμπίδα ἀπ' ὄλες τὶς μεριές. Ὁ ἰδρώτας τρέχει ἀυλάκι στὸ μέτωπό του. Ὅταν εἶναι χονιρὸ τὸ σίδηρο, ἔχει κι ἄλλους ἐργάτες καὶ τὸ χτυποῦν μὲ βαριές· μιὰ ὁ ἕνας, μιὰ ὁ ἄλλος μὲ τὴ σειρά. Αὐτὸ εἶναι πολὺ διασκεδαστικὸ γιὰ τὸ Νίκο.

Ὅταν τελειώση τὸ χτύπημα, ὁ σιδηρουργὸς λέει στὸ Νίκο νὰ χτυπήσῃ κι αὐτὸς λιγάκι μὲ τὴ βαριά. Μὰ ὁ Νίκος δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ τὴν κουνήσῃ κι ὁ σιδηρουργὸς γελώνοντας τοῦ δίνει ἕνα ἄλλο μικρότερο σφυρί, πὺ μπορεῖ νὰ τὸ σηκώσῃ.

Ὁ Νίκος ζητεῖ ἀπὸ τὸ σιδηρουργὸ σκουριές, πὺ ἔπασαν ἀπὸ τὸ χτυπημένο σίδηρο καὶ τὶς πηγαίνει στὴ μητέρα του. Μ' αὐτὲς τρίβουν τὰ σιδηρικὰ τῆς κουζίνας καὶ γυαλίζουν.

Μιὰ ἄλλη φορὰ ὁ σιδηρουργὸς ἔφτιασε γιὰ τὴ μητέρα τοῦ Νίκου μιὰ καινούργια σιδερένια ἀλυσίδα, γιὰ νὰ δένουν τὸν κουβὰ τοῦ πηγαδιοῦ, γιὰτὶ ἡ παλιὰ εἶχε σπάσει κι ὁ κουβὰς ἔπεσε στὸ πηγάδι. Ὁ Νίκος εἰδοποίησε γρήγορα τὸ σιδηρουργὸ καὶ ἦρθε μὲ τὴν πέτσινη ποδιά του κρατώντας ἕνα τσιγκέλι. Τὸ ἔριξε στὸ πηγάδι καὶ μ' αὐτὸ ἔβγαλε τὸν κουβὰ.

Ὁ σιδηρουργὸς εἶναι φίλος τοῦ Νίκου.

11. Ο ΣΙΔΕΡΑΣ

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ιδέστε, γυαλίζουν μελανὰ καὶ μ' ὄλη του τὴ φόρα τὸ σίδηρο γυρνᾶ.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ, δίχως νὰ παίρῃ ἀνάσα στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει ποτέ του γαλανὰ· τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του, θωρεῖ παντοτεινά.

Τῆ νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
 δίχως νὰ παίρῃ ἀνάσα στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!
 Ἔχει παιδιὰ, γυναίκα· γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
 σιδερικὰ σκαρώνει κάθε λογῆς λογῆς, σωρὸ.
 Τῆ νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
 δίχως νὰ παίρῃ ἀνάσα στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!

Τέλλος Ἄγρας.

12. Ο ΜΟΥΤΣΟΣ

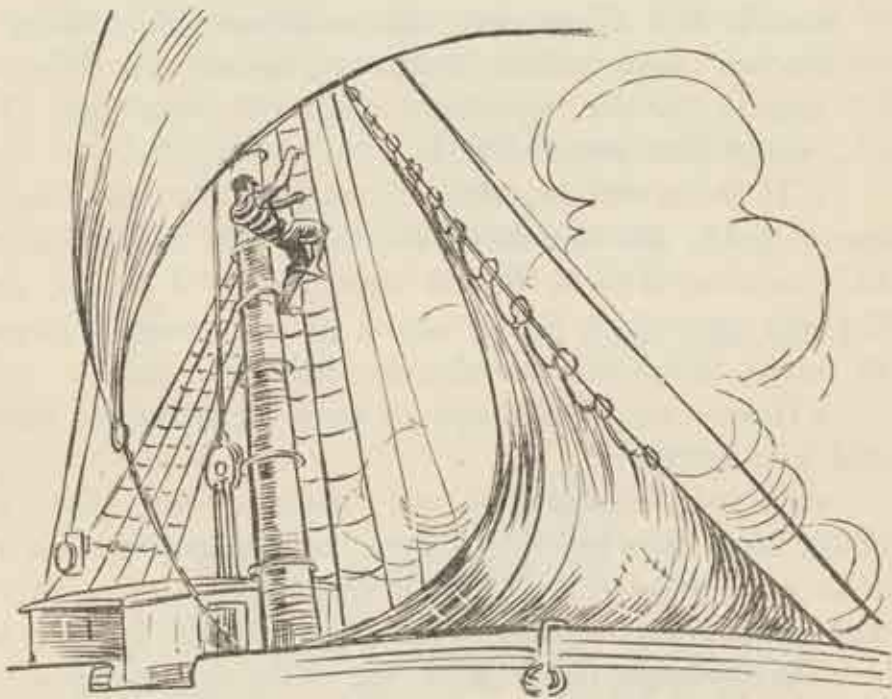
Ἐκεῖνο τὸ πρωὶ ἔκανε μεγάλη παγωνιά. Ὁ Νίκος, ὅπως καὶ ἄλλα παιδιὰ, ἄργησε νὰ ἔρθῃ στὸ σχολεῖο, γιατί, ὥσπου νὰ σηκωθῆ ἀπ' τὸ κρεβάτι του, χρειάστηκε νὰ τοῦ φωνάξουν τρεῖς φορές. Ποῦ ν' ἀφήσῃ ὁ τεμπέλης τὴ ζεστασιά τοῦ κρεβατιοῦ μὲ τέτοιο κρύο!

Ὁ δάσκαλός του δὲν τὸν τιμώρησε αὐτὴ τὴ φορά. Γύρισε καὶ εἶπε σὲ ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς τάξης αὐτὰ τὰ λόγια:

« Παιδιὰ μου, ὅταν φουσᾶ ἔξω ὁ κακὸς βοριάς καὶ φοβᾶστε νὰ ξεμυτίσετε ἀπὸ τὸ σπίτι σας, γιὰ συλλογιστῆτε λιγάκι καὶ τὸ μούτσο τοῦ καραβιοῦ, ποῦ δὲν εἶναι καθόλου μεγαλύτερος ἀπὸ σᾶς.

» Μιὰ ἡμέρα ἄφησε τὸ σπίτι του καὶ τὰ καλά του καὶ μπαρκάρισε ἀπ' τὸ νησί του σ' ἓνα μεγάλο καράβι. Οἱ γονεῖς του εἶναι φτωχοὶ καὶ εἶναι πολλὰ τὰ στόματα μέσα στὸ σπίτι. Ποῦ νὰ προφτάσῃ ὅλα ὁ καημένος ὁ πατέρας! Ἔπρεπε νὰ πάῃ νὰ δουλέψῃ κι ὁ Νίκος. Ὅταν εἶναι κανένας φτωχός, πρέπει ν' ἀρχίζῃ ἀπὸ μικρὸς νὰ βγάξῃ μόνος του τὸ ψωμί του. Κι ὁ Νίκος μπαρκάρισε γιὰ τὰ μεγάλα ταξίδια.

» Είναι πρωί. Ὁ ἥλιος σηκώνεται ἀπὸ τὰ κύματα μέσα σὲ μιὰ κρύα, χειμωνιάτικη καταχνιά. Είναι ἡ ὥρα γιὰ τὴν πλύση τοῦ καταστρώματος. Σήκω, μικρό μου ναυτόπουλο! Κατέβα ἀπὸ τὸ στενό σου δωμάτιο τῆς πλώρης, ξυπολήσου, πάρε τὸν κουβὰ καὶ τὴν ἀγριόσκουπα καὶ τρέξε μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ναῦτες νὰ τρίψεις μὲ τὰ πόδια σου τὸ κατά-



στρώμα. Κουράστηκες; κάμε δύναμη! Αὐτὰ ἔχει ἡ θάλασσα. Τὸ ἀρμυρὸ ψωμί δὲ βγαίνει εὐκόλα.

» Τώρα σὲ περιμένει κι ἄλλη δουλειά. Τὰ μουσκεμένα σκοινιά κι οἱ χοντροὶ κάβοι εἶναι σκόρπια καὶ μπερδεμένα μέσα στὸ κατάστρωμα. Πρέπει νὰ τὰ ξεμπερδέψεις καὶ νὰ τὰ συμμαζέψεις, νὰ τὰ βάλῃς σὲ τάξη, νὰ τὰ τυλίξεις προσε-

χτικά, νὰ τὰ κάμης κουλουῦρες, καθένα στὴ θέση του. Εἶναι βαριά τὰ βρεγμένα σκοινιά, σοῦ κόβουν τὴ μέση. Μὰ τί νὰ γίνῃ; θάρρος, μικρό μου ναυτόπουλο!

» Ἡ δουλειὰ δὲν τελειώνει ποτὲ μέσα στὸ καράβι. Γιὰ κοίταξε τώρα ἐκεῖ ἐπάνω στὸ κατάρτι. Ἐνα σκοινὶ ἔχει μπερδευτῆ ἀπὸ τὸν ἀέρα τῆς νύχτας. Πρέπει ν' ἀνεβῆς νὰ τὸ ξεμπλέξης. Θὰ σκαρφαλώσης ἐπάνω στὴν ἀνεμόσκαλα, θὰ πιαστῆς ἀπὸ τὰ σκοινιά, ποὺ σαλεύουν, θὰ φτάσης τὰ μεσοούρανα, κρεμασμένος ἀνάμεσα οὐρανὸ καὶ θάλασσα. Σοῦ ἔρχεται ζαλάδα; κρατήσου καλά. Θὰ συνηθίσης. Ἐμπρός, μικρό μου ναυτόπουλο!

» Ἡ θάλασσα ἀγριεύει. Τὸ καράβι τὸ σηκώνουν τὰ κύματα ψηλά, σὰν καρυδότσοφλο. Καὶ πάλι τὸ κατεβάζουν στὰ τρισβάθρα, λὲς καὶ θὰ τὸ καταπιοῦν. Ὁ ἀνεμὸς σφυρίζει στὰ σκοινιά, ἢ βροχὴ πέφτει μὲ τὸ κανάτι. Γρήγορα στὰ πανιά, μικρό μου ναυτόπουλο, κρατήσου καλά!

» Πρέπει νὰ κατεβάσωμε τὸ πανί. Γρήγορα στὰ πανιά, μικρέ μου μοῦτσε!

» Κι ἐσᾶς, παιδιὰ μου, σᾶς τρομάζει λίγος ἀέρας, σᾶς φοβίζει λίγο κρύο καὶ λίγη βροχὴ, ποὺ βρίσκεστε μέσα στὰ σπίτια σας. Ντροπὴ σας! Γιὰ συλλογιστῆτε λιγάκι καὶ τὸ μικρὸ ναυτόπουλο. Παιδιὲ εἶναι κι αὐτό, σὰν κι ἐσᾶς καὶ δὲν εἶναι καθόλου μεγαλύτερό σας. Μὴν τὸ ξεχνάτε!»

13. ΑΓΡΟΤΙΚΟ

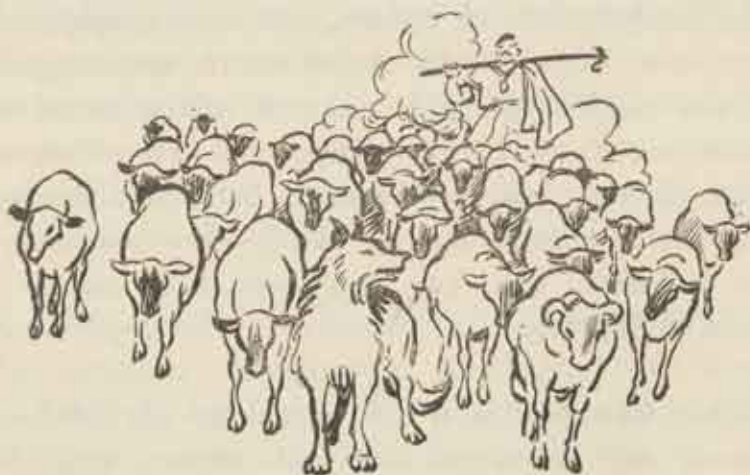
Στὸ στάβλο ἀλόψε ἤρθε τὸ φεγγάρι,
ἐκοίταξε ἀπ' τὸ παράθυρό του,
εἶδε τὴν ἀγελάδα, τὸ μοσχάρι,
τὸ βόδι, ποὺ μασοῦσε τὸ σανό του.

Στὸν κῆπο μας ἀνήσυχα γλιστροῦσε,
ἀνέβηκε ἐπάνω στὴ συκιά μας,
ἐμέτρησε τὰ λίγα πρόβατά μας,
εἶδε τὸ γάιδαρό μας καὶ γελοῦσε.

Πῆγε στ' ἀμπέλι, πῆγε στὸ λιοστάσι,
ἄκουσε τὰ κουδούνια ἀπ' τὸ χοπάδι,
χωρὶς κουβὰ κατέβη στὸ πηγάδι
καὶ ἤπια νερὸ πολὺ γὰ ξεδιψάση.

Στῆς λεύκας μας τὰ φύλλα παιγνιδίζει
στὸν οὐρανὸ τὸν καθαρὸ ἀνεβαίνει.
Μιὰ χίνα τὸ κοιτάζει σαστισμένη
κι ὁ σκύλος μας ἀκόμη τὸ γαβγίζει.

Ζαχ. Παπαντωνίου.



14. Ο ΑΡΓΟΣ Ο ΣΚΥΛΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

Ὑστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια γυρίζει στὴν πατρίδα του, τὴν ἀγαπημένη του Ἰθάκη, ὁ πολυβασανισμένος βασιλιάς της, ὁ Ὀδυσσεύς. Πόσα δὲν πέρασε, σὲ στεριὲς καὶ θάλασσες, πόσες φορὲς δὲν εἶδε τὸ Χάρο μὲ τὰ μάτια του, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ξεκίνησε μὲ τὰ γοργὰ ἑλληνικὰ καράβια ἀπὸ τὴν Τροία, ὥσπου νὰ φτάσῃ στὴ γλυκιά του πατρίδα! Μὰ τώρα ὅλα θὰ τὰ ξεχάσῃ.

«Καὶ λίγο καπνὸ ἀπὸ κάποιο τζάκι τῆς Ἰθάκης νὰ μ' ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἰδῶ, κι ἄς πεθάνω», ἔλεγε. Καὶ τώρα πατεῖ τὸ χῶμα τῆς πολυαγαπημένης του γῆς. Πῶς νὰ μὴ τὰ ξεχάσῃ ὅλα τὰ βάσανά του;

Μὰ δὲ θέλει νὰ φανερωθῇ ἀκόμη στὸ παλάτι του καὶ στὴν ἀγαπημένη του γυναῖκα καὶ στοὺς δικούς του, ποὺ τὸν νομίζουν χαμένο. Ντυμένος σὰ ζητιάνος, πρωτοπαρουσιάζεται, μακριὰ ἀπὸ τὸ παλάτι, στὸ γερο-χοιροβοσκὸ τοῦ παλατιοῦ, τὸν Εὐμαιο, τὸν παλιὸ πιστό του ὑπηρέτη. Κι ἐκεῖνος τὸν παίρνει γιὰ ξένο καὶ τοῦ μιλάει μὲ πόνο, γιὰ τὸν παλιό του ἀφέντη, ποὺ χάθηκε στὰ ξένα. Ποῦ νὰ τὸν γνωρίσουν ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, ὅπως εἶχε καταντήσει! Κανένας δὲν τὸν ἀναγνωρίζει. Μὰ ἂν δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν οἱ ἄνθρωποί του, τὸν ἀναγνωρίζει τὸ παλιό, πιστό του σκυλί, ὁ Ἄργος.

Καθὼς κατηφορίζει ὁ Ὀδυσσεύς ἀπ' τὸ βουνὸ μὲ τὸ χοιροβοσκό, ποὺ τὸν ψυχοπόνεσε καὶ πῆγαινε τάχα νὰ ζητιανέψῃ στὸ πλούσιο παλάτι, ἓνα γέρικο σκυλί, ποὺ ἦταν ξαπλωμένο ἐπάνω σὲ κάτι κοπριὲς ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴ θύρα

τοῦ παλατιοῦ, σήκωσε ἕξαφνα τ' αὐτιά του καὶ τέντωσε τὸ κεφάλι του. Μὰ δὲν ἐγάβγισε τὸ ζωντιανό. Σὰν κάτι νὰ εἶχε καταλάβει. Ἄλλὰ κι ὁ Ὀδυσσεύς γνώρισε τὸ παλιό, πιστὸ σκυλί του, ποὺ τὸ εἶχε ἀναθρέψει ἀπὸ μικρό, μὰ δὲν πρόφτασε νὰ τὸ χαρῆ, γιατί ἔφυγε στὸν πόλεμο. Ζοῦσε λοιπὸν ἀκόμη ὁ καημένος ὁ Ἄργος; περίμενε κι αὐτὸς νὰ ξαναϊδῆ μιὰ φορὰ ἀκόμη τὸν ἀγαπημένο του ἀφέντη καὶ νὰ πεθάνη; πόσο συγκινήθηκε ὁ Ὀδυσσεύς! Ἄν μπορούσε νὰ τὸν φωνάξῃ τὸν Ἄργο μὲ τ' ὄνομά του, νὰ τὸν ἰδῆ νὰ πηδήσῃ ἐπάνω του καὶ νὰ τοῦ χαϊδέψῃ τὸ μεγάλο, ὠραῖο, ὅπως ἄλλοτε, κεφάλι. Μὰ δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῆ ἀκόμη ποιὸς εἶναι.

Ὁ καημένος ὁ Ἄργος, ὅσο ἦταν νέος, τὰ παλικάρια τοῦ παλατιοῦ τὸν ἐπαιρναν μαζί τους στὰ κυνήγια τῶν λαγῶν καὶ τῶν ζαρκαδιῶν, γιατί ἦταν καλὸς κυνηγάρης. Τώρα ποὺ εἶχε γεράσει κι ἔλειπε ὁ ἀφέντης του, τὸν εἶχαν παραπεταμένο νὰ κοιτῆται ἐπάνω στὶς σβουνιὲς τῶν βοδιῶν καὶ τῶν μουλαριῶν γεμάτος τοιμπούρια καὶ ζωύφια. Ποιὸς νὰ τὸν προσέξῃ τὸν καημένο τὸν Ἄργο; ἐπάνω στὰ φουσκιά περνοῦσε τίς τελευταῖες του ἡμέρες. Καὶ ποιὸς ξέρει, ἴσως νὰ συλλογιζόταν κάποτε τὰ κακά του γεράματα, τὸν καλὸ, ξενιτεμένο του ἀφέντη, ποὺ τόσο τὸν ἀγαποῦσε ἄλλοτε.

Καὶ τώρα, ποὺ τὸν ἐνιωθε πάλι κοντά του, τώρα ποὺ τὸν εἶχε γνωρίσει, κατέβασε τ' αὐτιά του καὶ ἄρχισε νὰ γοργοσαλεύῃ τὴν οὐρά του. Δὲν εἶχε λαθέψει ὁ πιστὸς Ἄργος. Μὰ ἦταν γέρος πολὺ καὶ ἄρρωστος καὶ δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκωθῆ νὰ τρέξῃ, νὰ πηδήσῃ ἀπάνω του, νὰ τοῦ γλίσπῃ τὰ χέρια του. Σάλευε μόνο τὴν οὐρά του. Μὰ

μὲ τί παράπονο! «Καλῶς ὄρισες, καλέ μου ἀφέντη, καλῶς ὄρισες!»

Ὁ Ὀδυσσεύς, πὺ δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῆ ἀκόμη, καμώθηκε, πὺς δὲν καταλαβαίνει τίποτε. Καὶ γύρισε καὶ εἶπε στὸ χοιροβοσκό, ρωτῶντας τάχα, γιὰ νὰ μάθῃ:

«Παράξενο μοῦ φαίνεται τέτοιο ὄμορφο σκυλί νὰ βρίσκεται παραπεταμένο στὶς κοπριές. Μὰ εἶναι τάχα καὶ γοργοπόδαρο, κοντιὰ στὴν τόση του ὄμορφιά, ἢ μήπως εἶναι κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ τεμπελόσκυλα, πὺ τὰ ἔχουν καὶ τὰ ταΐζουν στὰ τραπέζια τους, γιὰ νὰ τὰ καμαρώνουν;»

Καὶ ὁ χοιροβοσκός, ὁ Εὐμαιος, τοῦ ἀποκρίθηκε ἀναστενάζοντας:

«Αὐτὸ τὸ σκυλί, γέροντά μου, εἶναι ἐκείνου πὺ πέθανε στὰ ξένα. Ἄν ἦταν καὶ τώρα στὸ κῆρμι καὶ στὶς χάρες του, ὅπως ἦταν τὸν καιρό, πὺ τὸ ἄφησε ὁ Ὀδυσσεύς φεύγοντας γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας, θάβλεπες τὴ γρηγοράδα του καὶ τὴν ἀξιοσύνη του. Ἄγριμι δὲν τοῦ ξέφευγε. Τώρα, γερασμένος καὶ παθιασμένος, ὅπως εἶναι, ποὺς νὰ γυρίσῃ νὰ τὸν κοιτάξῃ; Ἄλιμονο! Οἱ δοῦλοι, ὅταν λείπῃ ὁ ἀφέντης τους, δὲν κοιτάζουν τὸ σπίτι του. Καὶ τὸ σκυλί του θὰ γυρίσῃ νὰ κοιτάξῃ;»

Καὶ ὁ γεροβοσκός ἀνεστέναξε καὶ πάλι.

Ὁ Ἄργος ὄλο καὶ σάλευε τὴν οὐρά του. Κι ὁ Ὀδυσσεύς εἶχε γυρίσει τώρα τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ μάτια του, πὺ ἦταν βουρκωμένα.



15. ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ ΚΑΙ ΜΥΡΜΗΓΚΙ

(Διάλογος)

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ἔχω πολλὰ παράπονα, μυρμήγκι μου, μαζί σου.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Πολὺ λυποῦμαι, τζίτζικα, κι ἀμέσως ἐξηγήσου.
Ποτὲ δὲν ἔκανα κακὸ καὶ βλάβη σὲ κανένα
κι ἔπειτα, τίποτε κοινὸ δὲν ἔχω ἐγὼ μὲ σένα.
Λοιπὸν;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Μ' ἐκακολόγησες καὶ μὲ τὸ παραπάνω,
 κι ἔτσι καὶ τὴν ὑπόληψη καὶ τὴν τιμὴ μου χάνω
 καὶ γίνηκα παράδειγμα μορίας στοὺς ἀνθρώπους.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Σ' ὀρκίζομαι στὸ ψίχουλο, ποὺ κουβαλῶ μὲ κόπους,
 πὼς δὲ σὲ νιώθω τί μοῦ λές.

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ἄμέσως θὰ μὲ νιώσης,
 ἂν θέλῃς λίγη προσοχὴ στὰ λόγια μου νὰ δώσης.
 Καὶ πρῶτα πρῶτα γνώριζε, πὼς πρὶν στὰ δέντρ' ἀνέβω,
 ἑκατοικοῦσα μέσ' στὴ γῆ κι ἐγώ.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Δὲ σὲ πιστεύω.

Τότε, ποῦ βρῆκες τὰ φτερά;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Μεγάλωσαν ἀγάλι,
 ὅταν στὸ πρόσωπο τῆς γῆς ἐπρόβαλα καὶ πάλι,
 γιὰτὶ προτοῦ χωθῶ στὴ γῆ, ἤμουν ψηλὰ στὸ χῶμα
 μικρός, μικρός σὰν τὸν κοριὸ καὶ πιδὸ μικρὸς ἀκόμα·
 κι ἄνοιξα τρύπα καὶ βαθιὰ μέσα στὴ γῆν ἐμπῆκα
 κι ἔκανα τὸ σπιτάκι μου κι ἐκεῖ τροφὴ εὗρηκα.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Καὶ δὲν ἀνέβαινες ποτὲ κι ἐπάνω ἀπὸ τὴν τρύπα;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ποτέ μου δὲν ἀνέβαινα, γιατί, καθὼς σοῦ εἶπα,
δὲν μούλειπ' ἢ τροφή.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Λοιπόν;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Στῆς γῆς τὰ καταχθόνια
σιγὰ σιγὰ μεγάλωνα κι ἔμεινα δέκα χρόνια.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Πώ! πώ! δὲν ἐβαρέθηκες;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Καὶ τί ἤθελες νὰ ἔκανω;
Ἔτσι τὸ πρόσταξ' ὁ Θεός. Κι ἦρθα στὴ γῆν ἐπάνω
ἐφέτος, μόλις ἄρχισε ζεστὸ τὸ καλοκαίρι
καὶ τὰ φτερά μου στέγνωσαν ὁ ἥλιος καὶ τ' ἀγέρι
καὶ στὴ στιγμούλα πέταξα στοῦ δέντρου τὰ κλαδιά.
Οἱ γεωργοί, πὺν σκάβουνε κι ἐκεῖνοι πὺν θερίζουν
μ' ἔχουν χρυσή τους συντροφιά καὶ χάρη μοῦ γνωρίζουν.
Ἔσὸν μονάχα βρέθηκες νὰ μὲ κατηγορήσης.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Ἐγὼ δὲν εἶπα τίποτε καὶ νὰ μὲ συγχωρήσης
οὔτε καὶ ξέρω τί μου λές, μὰ τὸ σπειρὶ τὸ στᾶρι!

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ὁ κόσμος τόχει τούμπανο καὶ σὺ κρυφὸ καμᾶρι!
Ἐσὺ δὲ μ' εἶπες ἄεργο, δὲ μ' εἶπες ἀκαμάτη
κι ἄμυαλο κι ἀσυλλόγιστο;

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Γιὰ πρόσεχε κομμάτι!
Δὲν εἶμ' ἐγὼ κακόγλωσσος κι αὐτὸ δὲν εἶναι ἀλήθεια.

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ναί, τάπες καὶ τὰ κήρυξες κι ἔπλασες παραμύθια,
πὼς τὸ χειμῶνα κάποτε μὲ χιόνια καὶ μὲ πάγο
ἐπείνασα κι ὁ δυστυχῆς δὲν εἶχα τί νὰ φάγω
καὶ σὰν ζητιάνος ταπεινὸς ἦρθα, καθὼς ἐκεῖνοι,
μὲ κλάματα στὸ σπίτι σου ζητώντας λεημοσύνη.
Κι ὅταν ἐσὺ μὲ ρώτησες:— Σὰν ἦταν καλοκαίρι,
τί ἔκανες, παρακαλῶ; Σοῦ εἶπα:— Ποιὸς δὲν ξέρει,
πὼς τραγουδοῦσα ὀλημερίς χωρὶς καμμιὰ φροντίδα;
Καὶ τότε μ' ἀποκρίθηκες:— Ἐ! τώρα χοροπήδα!
Πῶς ἦρθα τὸ χειμῶνα ἐδῶ τροφή νὰ σοῦ ζητήσω,
ἀφοῦ χειμῶνα μήτε ζῶ μήτε μπορῶ νὰ ζήσω;
Κι ἔπειτα τί εἶν' αὐτὴ ἡ τροφή, πού θὰ ζητοῦσα τάχα,
ἐνῶ ὁ καημένος τρέφομαι μὲ τὴ δροσιὰ μονάχα;

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Αὐτὸ τὸ ψέμα, τζίτζικα, ὁ κόσμος τόχει βγάλει.
 Τὸ ξέρω πὼς δὲν μοιάζομε, ἀλλ' ὅμως ξέρω πάλι,
 πὼς ὁ Θεὸς ποὺ ἔπλασεν ἐσέ, ὅπως κι ἐμένα,
 ξεχωριστὸ προορισμὸ ἔδωσε στὸν καθένα.
 Κι εἴμαστε χρήσιμοι κι οἱ δύο, φίλτατε τζίτζικά μου,
 ἐσὺ μὲ τὸ τραγούδι σου κι ἐγὼ μὲ τὴ δουλειά μου.
 Λοιπὸν, ἄς λησιμονήσωμε τὰ ψέματα τοῦ κόσμου
 κι ἀγκάλιασέ με γρήγορα κι ἕνα φιλάκι δός μου!
 (Ἀγκαλιάζονται καὶ φιλιοῦνται.)

Ἰ. Πολέμης.

16. Ο ΨΑΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΨΑΡΑΚΙ

Ἐνας ψαράς μιὰ φορὰ ἔπιασε ἕνα μικρὸ ψαράκι. Τὸ ψαράκι τὸν παρακαλοῦσε:

— Ἀφῆσέ με, καλέ μου ψαρά, νὰ μεγαλώσω. Καὶ σὰ μεγαλώσω καὶ γίνω μεγάλο ψάρι, μὲ ξαναπιάνεις. Τί θὰ μὲ κάμης τώρα, ποὺ δὲν εἶμαι οὔτε μιὰ μπουκιά; ρίξε με πάλι στὴ θάλασσα, καλέ μου ψαρά!

Κι ὁ ψαράς τοῦ εἶπε:

— Κουτὸς εἶμαι νὰ σ' ἀφήσω, ἀνόητο ψαράκι, τώρα ποὺ σ' ἔπιασα; Καὶ ποῦ ξέρω ἐγώ, ἂν θὰ σὲ ξαναπιάσω, ὅταν μεγαλώσης; καλύτερα μικρὸ καὶ νὰ σὲ κρατῶ στὰ χέρια μου, παρὰ μεγάλο καὶ νὰ σὲ περιμένω.

Τὸ ξεκόλλησε ἀπ' τ' ἀγκίστρι καὶ τὸ ἔριξε στὸ κοφινάκι του, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα ψαράκια.

17. Η ΠΑΓΩΝΙΕΡΑ, Η ΘΕΡΜΑΣΤΡΑ ΚΑΙ Η ΣΚΟΥΠΑ

Μέσα σ' ένα διάδρομο μεγάλου σπιτιού ήταν βαλμένες ἀντικρὺ μιὰ θερμάστρα καὶ μιὰ παγωνιέρα. Ἦταν καλοκαίρι κι ἡ παγωνιέρα εἶχε ὅλες τὶς τιμές, ἐνῶ ἡ θερμάστρα ἦταν σβηστή καὶ κανένας δὲν τὴν πρόσεχε.

Ἡ παγωνιέρα, πὺν τὸ εἶχε πάρει ἐπάνω της, εἶπε στὴ θερμάστρα :

— Τί σ' ἔχουνε, καημένη, κι ἐσένα ἐδῶ μέσα; ἄδικα πιάνεις τὸν τόπο. Ἐγὼ καὶ τί δὲν κάνω; ἔχω πάντα κρύο νερὸ καὶ δροσίζω τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ, πὺν σκάζουν ἀπὸ τὴ ζέστη. Ἐπειτα φυλάγουν μέσα μου ὅλα τὰ φαγητά, τὰ κρέατα καὶ τὰ ψάρια καὶ δὲ βρωμίζουν. Τὰ διατηρῶ πάντα φρέσκα. Ἄν ρωτᾶς καὶ γιὰ τὰ φρούτα καὶ τὰ κρασιά, ἐγὼ τὰ κάνω νὰ φτάνουν παγωμένα στὸ τραπέζι. Χωρὶς ἐμένα οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ζήσουν τὸ καλοκαίρι. Ἐσὺ τί κάνεις! τίποτε. Μόνο πὺν σὲ βλέπει κανεὶς, ζεσταίνεται.

Ἡ θερμάστρα τῆς ἀποκρίθηκε :

— Μὴν τὸ παίρνης καὶ τόσο πολὺ ἐπάνω σου, κυρὰ παγωνιέρα! Περιμένω νὰ ἔρθῃ κι ἐμένα ἡ σειρὰ μου. Καὶ δὲ θ' ἀργήσῃ. Αὐριο θὰ πλακώσῃ ὁ βαρὺς χειμώνας. Θ' ἀρχίσῃ νὰ φυσᾷ κρύος βοριάς καὶ νὰ πέφτῃ πυκνὸ χιόνι. Καὶ τότε οἱ ἄνθρωποι, πὺν θὰ τουρτουρίζουν ἀπὸ τὸ κρύο, ἀπὸ μένα θὰ περιμένουν ζεστασιά. Ἐγὼ θὰ ζεσταίνω ὅλο τὸ σπίτι. Γύρω ἀπὸ μένα θὰ μαζεύονται ὅλοι νὰ βροῦν παρηγοριά. Χωρὶς ἐμένα τὸ σπίτι θὰ ἦταν ἀκατοίκητο. Καὶ τὰ παιδιά, πὺν θὰ εἶχαν ξυλιασμένα τὰ χεράκια τους ἀπὸ τὸ κρύο, δὲ θὰ μπορούσαν οὔτε νὰ γράψουν οὔτε νὰ

γυρίσουν τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου. Μ' ἐμένα ὅμως κανέναν δὲ θὰ καταλάβῃ τὸ χειμῶνα. Ὅλοι θὰ εἶναι εὐχαριστημένοι. Ἐσένα τότε κανέναν δὲ θὰ γυρίζῃ νὰ σὲ κοιτάξῃ. Μόνο πού θὰ σὲ βλέπουν, θὰ κρυώνουν οἱ ἄνθρωποι.

Μιά σκούπα τότε, πού τὴν εἶχαν ξεχάσει σὲ μιὰ γωνιά, μπῆκε στὴ μέση.

— Τί μαλώνετε, ἀνόητες; τοὺς εἶπε. Ὅ,τι ἀξίζει ἡ μιὰ, ἀξίζει καὶ ἡ ἄλλη. Καθεμιὰ σας εἶναι καλὴ στὸν καιρὸ τῆς. Ἡ μιὰ τὸ χειμῶνα, ἡ ἄλλη τὸ καλοκαίρι. Ἐγὼ ὅμως εἶμαι χρήσιμη ὅλον τὸ χρόνο. Γιατὶ ἐγὼ κάνω τὴν καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ. Καὶ ἡ καθαριότητα δὲν ἔχει χειμῶνα καὶ καλοκαίρι. Χρειάζεται ὅλες τὶς ἡμέρες τοῦ χρόνου. Γιατὶ χωρὶς καθαριότητα δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει ὁ ἄνθρωπος. Σωπάτε λοιπὸν καὶ μὴ παινεύετε μπροστά μου!

Ἡ σκούπα δὲν εἶπε περισσότερα. Αὐτὴ ἦταν δουλεύτρα καὶ δὲν ἀγαποῦσε τὰ πολλὰ τὰ λόγια.

18. ΦΑΕΘΟΝΤΑΣ

Ὁ θεὸς τοῦ Ἥλιου, ὁ Ἀπόλλωνας, εἶχε γιὰ ἐπάνω στὴ γῆ τὸ Φαέθοντα. Ὅταν ὁ Φαέθοντας ἦταν ἀκόμη μικρός, ἡ μητέρα του τοῦ ἔδειχνε στὸν οὐρανὸ τὸν πατέρα του.

— Νά, παιδί μου! Ἐκεῖ ἐπάνω εἶναι ὁ πατέρας σου!

Ὅταν ὅμως ὁ Φαέθοντας μεγάλωσε, τὰ ἄλλα παιδιά τὸν φθονοῦσαν, ἐπειδὴ εἶχε πατέρα τὸ θεὸ τοῦ Ἥλιου, καὶ τὸν πείραζαν καὶ τὸν κοροΐδευαν λέγοντας, πὼς δὲν εἶναι γιὸς τοῦ Ἥλιου.

Ὁ Φαέθοντας στενοχωρήθηκε πολὺ καὶ θέλησε ν' ἀποδείξῃ στὰ παιδιά, ὅτι πραγματικὰ ἔχει πατέρα τὸν Ἀ-

πόλλωνα. Γι' αὐτὸ κίνησε καὶ πῆγε πολὺ μακριὰ στὴν Ἀνατολή, ὅπου ἦταν τὸ παλάτι τοῦ πατέρα του.

Θαμπωμένος ἀπὸ τὴ λάμψη τοῦ παλατιοῦ, σιεκόταν στὴν πόρτα του καὶ κοίταζε. Ἐπάνω σ' ἓνα χρυσὸ θρόνο καθόταν ὁ θεὸς ντυμένος μὲ δλόχρουσα φορέματα. Γύρω του κάθονταν ἡ Ἡμέρα, ὁ Μῆνας, ὁ Χρόνος καὶ οἱ Ἐποχὲς τοῦ ἔτους. Ἡ Ἄνοιξη στολισμένη μὲ λουλούδια, τὸ Καλοκαίρι, στεφανωμένο μὲ στάχυα, τὸ Φθινόπωρο μέσα στὰ φρούτα καὶ ὁ Χειμώνας μὲ τὴν κάτασπρη φορεσιά του.

Τὸ μάτι τοῦ Ἡλίου εἶδε ἀμέσως τὸ παιδί του, ποὺ ἐρχόταν καὶ τοῦ εἶπε: «Καλῶς τον! Γιὰ ποιοὺ λόγους ἦρθες ἐδῶ, παιδί μου; τί τρέχει;»

—«Ἦρθα, πατέρα, νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ κάμης μιὰ χάρη.»

—«Ὅ,τι θέλει ὁ καλὸς μου γιὸς!» Εἶπε ὁ Ἀπόλλωνας μὴ βάζοντας μὲ τὸ νοῦ του κακό.

—«Θὰ μοῦ ὀρκιστῆς, πατέρα, πὼς θὰ μοῦ κάμης αὐτὴ τὴ χάρη;»

—«Σοῦ ὀρκίζομαι νὰ κάμω ὅ,τι ζητήσης», εἶπε ὁ θεός.

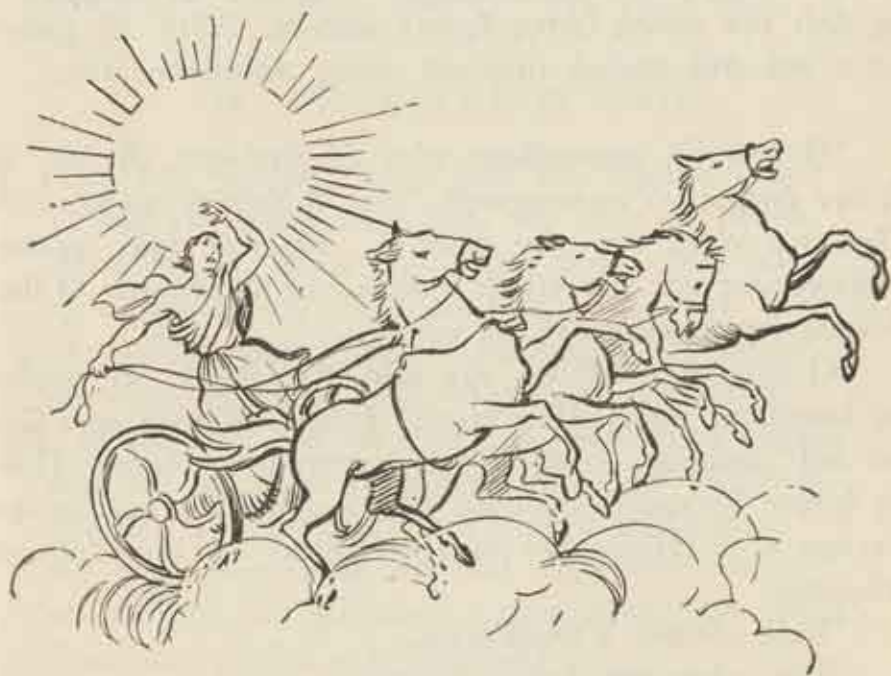
Ὁ Φαέθοντας τότε πῆρε θάρρος καὶ παρακάλεσε τὸν πατέρα του νὰ τὸν ἀφήσῃ τὴν ἄλλη μέρα νὰ διευθύνῃ αὐτὸς τὸ ἄρμα τοῦ Ἡλίου.

Ὁ Ἀπόλλωνας ἐφριξε, μόλις ἄκουσε αὐτὴ τὴν ἀπαίτηση τοῦ παιδιοῦ του.

— Τρελάθηκες, παιδί μου; τοῦ εἶπε. Δὲν ξέρεις, ὅτι τὰ ἄλογα τοῦ ἄρματος τοῦ Ἡλίου εἶναι τόσο ἀτίθασα καὶ τόσο ἄγρια, ποὺ κανένας ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ τὰ διευθύνῃ, ἐκτὸς ἀπὸ μένα; Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Παιδί μου, ζήτησέ μου ὅ,τι ἄλλο θέλεις. Μὴ ζητᾶς τὸ θάνατό σου!

Ὁ Φαέθοντας ὅμως ἦταν πολὺ πεισματάρικο παιδί. Ἦθελε καὶ καλὰ νὰ διευθύνῃ τὸ ἄρμα τοῦ Ἥλιου. Κι ἐκλαιγε καὶ παρακαλοῦσε. Κι ἐπειδὴ ὁ πατέρας του εἶχε βάλει ὄρκο, ἀναγκάστηκε στὸ τέλος νὰ τοῦ κάμῃ αὐτὴ τὴ χάρη.

Τὸ ἄλλο πρωὶ ἔξεψε ὁ Ἀπόλλωνας τὰ λαμπρὰ ἄλογα καὶ ὁ Φαέθοντας ἀνέβηκε στὸ χρυσὸ ἀμάξι.



Τ' ἄλογα ξεκίνησαν καὶ πετοῦσαν ἐπάνω στὸν οὐρανό. Ὁ Φαέθοντας ἔβλεπε ἀπὸ ψηλὰ τὰ δέντρα καὶ τὰ σπίτια, τὰ βουνὰ καὶ τὰ ποτάμια τῆς γῆς καὶ χαιρόταν πολὺ.

Ὅταν ὅμως τὸ ἄρμα ἀνέβηκε πολὺ ψηλὰ, ἐκεῖ πού δὲ φτάνουν οὔτε οἱ ἀετοί, ἄρχισε ὁ Φαέθοντας νὰ ζαλίζεται.

Καὶ τ' ἄλογα, πού καταλαβαίνουν τὸν καρβιλάρη, κατάλαβαν πιά, ὅτι δὲν τὰ διευθύνει ὁ θεὸς τοῦ Ἡλίου. Καὶ ἄρχισαν νὰ μὴν ὑπακούουν στὸ Φαέθοντα, ἀλλὰ νὰ καλπάζουν, ὅπως ἤθελαν, πότε ἐπάνω, πότε κάτω καὶ πότε στὴ συνηθισμένη τροχιά τοῦ Οὐρανοῦ. Σὲ μιὰ στιγμή τὸ ἄρμα πλησίασε πολὺ στὴ γῆ καὶ τὰ λουλούδια μαραίνονταν, οἱ πηγὲς στέρευαν κι ἔκανε τόση ζέστη, ὥστε ἡ Γῆ ἄρχισε νὰ λιώνη. Ὅταν πέρασε ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ἀφρική, οἱ κάτοικοί της ἀπὸ τὴν πολλὴ ζέστη ἔγιναν μαῦροι. Αὐτὸ τὸ χροῶμα ἔμεινε καὶ στὰ παιδιὰ τους καὶ στοὺς ἀπογόνους τους.

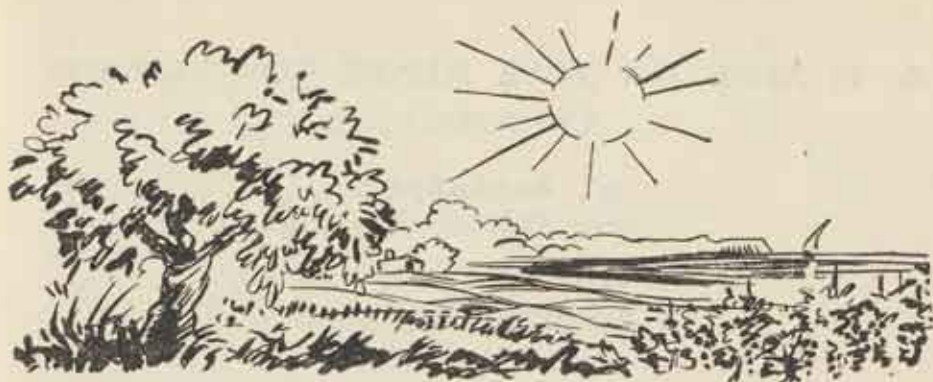
Ἡ θεὰ Γῆ παρακάλεσε τότε μὲ θρήνους τὸ Δία, νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ νὰ καταστραφῇ. Τότε ὁ Ζεὺς θύμωσε πολὺ. Πῆρε στὰ χέρια του τὸν κεραυνό, πού τοῦ εἶχαν φτιάσει οἱ Κύκλωπες καὶ τὸν τίναξε ἐπάνω στὸ Φαέθοντα. Ὁ Φαέθοντας ἔπεσε κάτω στὴ γῆ νεκρός.

Ὁ θεὸς τοῦ Ἡλίου τὸν εἶδε ἀπὸ ψηλά. Ἡ καρδιά του λυπήθηκε πολὺ, ἀλλὰ ἔτρεξε, ἔπιασε τὰ ἡνία τῶν ἀλόγων καὶ ξανάφερε τὸ ἄρμα στὸν κανονικὸ του δρόμο. Πολλὲς ἡμέρες ὕστερα ὁ οὐρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ μαῦρα σύννεφα κι ὁ Ἡλιος δὲν παρουσιάζονταν νὰ τὸν ἰδοῦν οἱ ἄνθρωποι.

Ἔτσι χάθηκε ὁ Φαέθοντας.

Στὸν τάφο του ἐπάνω ἔγραψαν :

«Ἐδῶ βρίσκεται ἓνα παιδί, πού ἦταν πεισματάρικο καὶ δὲν ἄκουε τίς συμβουλὲς τοῦ πατέρα του».



19. ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ

Π. Γιατί μᾶς φεύγεις, Ἥλιε μου, καὶ σήμερα ξανά;
 Τί πᾶς νὰ κάμης πάλι ἐκεῖ, πίσ' ἀπὸ τὰ βουνά;
 Μείνε λιγάκι, Ἥλιε μου, μείνε, χρυσέ, μαζί μας,
 νὰ παίξωμε στὸν κῆπο μας καὶ γύρω στὴν αὐλή μας!
 Ἄν φύγης τόσο γρήγορα, ἀμέσως θὰ βραδιάση
 καὶ κάθε φρόνιμο παιδί θὰ πάη νὰ πλαγιάση.

Ἥλ. Παιδί μου, ἐγὼ δὲ σταματῶ, μερόνυχτα γυρνῶ,
 πάω καὶ στ' ἄλλα τὰ παιδιά, πίσω ἀπ' τὸ βουνό,
 ποὺ ὅλη τὴ νύχτα πέρασαν ἡσυχὰ κοιμισμένα
 καὶ τώρα πιά ξυπνήσανε καὶ καρτεροῦν ἐμένα,
 νὰ παίξουν, νὰ γελάσουνε, στὸν κῆπο, στὸ γιαλό...
 Γεῖά σας, παιδιά μου φρόνιμα!

Π. — Κὺρ Ἥλιε στὸ καλό!
 Πήγαινε στ' ἄλλα τὰ παιδιά καὶ πές τους καλημέρα.
 Ἐμεῖς θὰ ἡσυχάσωμε, μᾶς κράζει ἡ μητέρα.

Ἥλ. Παιδιά μου, καλὴ νύχτα σας! Σύρτε στὸ σπῖτι πίσω
 κι ἐγὼ θαρθῶ πρωὶ πρωὶ, γλυκὰ νὰ σᾶς ξυπνήσω.

20. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

α'. Δεκέμβρης.

1. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν τρύγο,
τὸ Δεκέμβρη παραμῦθι.
2. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ
χρυσάφι τοῦ καλοκαιριοῦ.

β'. Γενάρης.

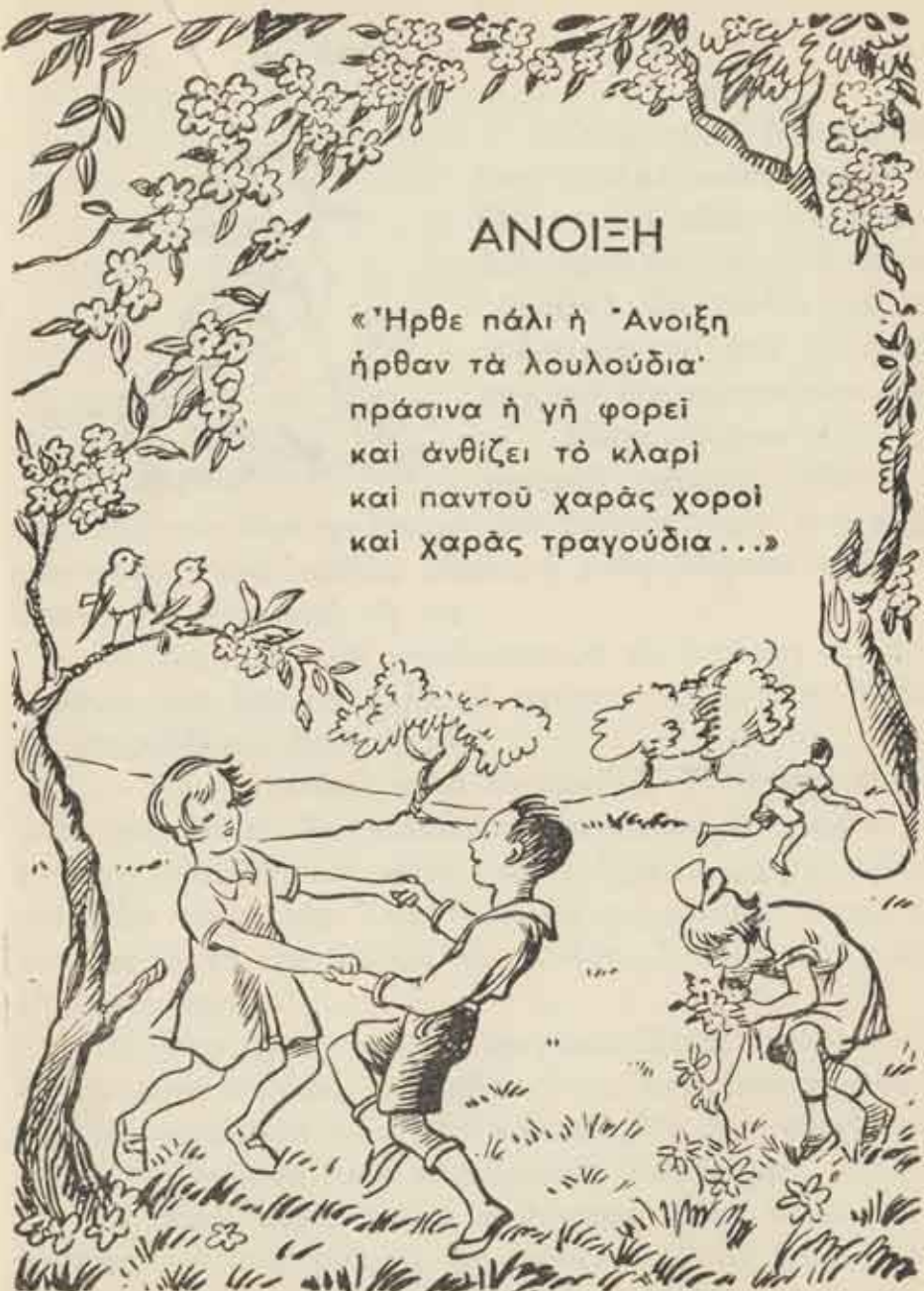
1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης,
ὅλ' οἱ μύλοι μας θ' ἀλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη,
χαρὲς θάν' τὸν Ἀλωνάρη.

γ'. Φλεβάρης.

1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό,
κουτσὸς μπαίνει στὸ χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση,
καλοκαίρι θὰ μυρίση.
3. Τοῦ Φλεβάρη εἶπαν νὰ βρέξει
καὶ λησμόνησε νὰ πάψη.

21. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Γειά μου, πλούτη μου.
 2. Γάτα ποῦ κοιμᾶται,
ποντικοῦς δὲν πιάνει.
 3. Ὁ ἀκαμάτης δὲν τρώει τ' ἀμύγδαλα,
γιὰ νὰ μὴν τὰ σπάση.
 4. Ποιὸς τοὺς γονεῖς του δὲν γρικᾶ,
κακὸς κακοῦ θὰ πάη.
 5. Κάλλιο πέντε καὶ στὸ χέρι,
παρὰ δέκα καὶ καρτέρει.
 6. Ὁ ἐργάτης δὲν πεινάει
κι ἂν πεινάση, δὲν πεθαίνει.
 7. Ὅπου ἀκοῦς πολλὰ κερᾶσια,
βάστα καὶ μικρὸ καλάθι.
-



ΑΝΟΙΞΗ

«Ήρθε πάλι ἡ Ἄνοιξη
ἦρθαν τὰ λουλούδια·
πράσινα ἡ γῆ φορεῖ
καὶ ἀνθίζει τὸ κλαρί
καὶ παντοῦ χαρᾶς χοροὶ
καὶ χαρᾶς τραγούδια...»

1. ΕΡΧΕΤΑΙ Η ΑΝΟΙΞΗ!



Τσίρ, τσίρ! Κελαηδοῦσε ἓνας τσαλαπετεινός, πετώντας ἐδῶ κι ἐκεῖ μέσα στὸ δάσος. Νά! ἤρθε ἐπὶ τέλους ἡ γλυκιὰ Ἄνοιξη! Τὸ νιώθω ἀπὸ τὰ πόδια μου καὶ ἀπὸ τὰ φτερά μου, πὺ δὲν κρατιοῦνται πιὰ...

Μόλις ἄκουσε αὐτὰ τὸ τρυφερὸ χορταράκι, σήκωσε τὸ

κεφαλάκι του λίγο ψηλότερα καὶ κοίταξε γύρω του εὐχαριστημένο. Γιατί, καθὼς ξέρετε, ἡ χλόη βιάζεται πολὺ νὰ ξεπεταχθῆ μέσα ἀπὸ τῆ γῆ.

Τὸ τσίρισμα τοῦ τσαλαπετεινοῦ τὸ ἄκουσαν κι οἱ ἀνεμῶνες τοῦ δάσους, ἀλλὰ μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἤθελαν νὰ ξεπροβάλουν ἀπὸ τῆ γῆ.

— Μὴν πιστεύετε αὐτὸ τὸ πουλί! Ψιθύριζαν ἀναμεταξύ τους. Εἶναι ἓνα ἐπιπόλαιο πουλί, πὺ δὲν πρέπει νὰ τοῦ ἔχη κανεὶς ἐμπιστοσύνη. Ἔτσι ἔρχεται πάντα πρόωμα καὶ βάζει τὶς φωνές. Ὅχι! ἐμεῖς θὰ περιμένουμε ἡσυχά, ὡσπου νάρθη τὸ τρυγόνι καὶ τὸ χελιδόνι. Σ' αὐτὰ ἔχομε πολλὴ ἐμπιστοσύνη.

Σὲ λίγο ἤρθαν καὶ τὰ τρυγόνια. Τούρ, τούρ! Μόλις οἱ ἀνεμῶνες ἄκουσαν τὰ πρῶτα τους τερετίσματα, πρόβαλαν τὰ κεφαλάκια τους. Ἄλλὰ κανεὶς δὲν τὶς γνώριζε, γιατί ἦταν τυλιγμένες μέσα σὲ πράσινες σκουφίτσες.

— Εἶναι νωρὶς ἀκόμα, ψιθύρισαν. Πῶς τὸ ἔκαμε τὸ τρυγόνι καὶ μᾶς γέλασε; δὲν πρέπει πιὰ νὰ ἔχομε ἐμπιστοσύνη σὲ κανέναν, ὅπως κατάντησε αὐτὸς ὁ κόσμος!

Σὲ λίγες ἡμέρες νά και τὸ χελιδόνι!

— Τρίτι! τρίτι! Ἔκαμε κι ἔσκιζε τὸν ἀέρα μὲ τὰ σπαθωτά του φτερά. «Ἐβγαῖτε λοιπὸν ἔξω, κουτολούλουδα! Δὲ βλέπετε, ποῦ ἦρθε ἡ χαρωπὴ Ἄνοιξη;»

Οἱ ἀνεμῶνες ὁμως δὲν τὸ πίστευαν εὐκόλα. Πρόβαλαν λίγο τὸ κεφαλάκι τους μέσα ἀπὸ τὰ πράσινα σκεπάσματα καὶ κρυφοκοίταζαν.

— Ἐνα χελιδόνι δὲ φέρνει τὴν Ἄνοιξη, εἶπαν. Ποῦ εἶναι ὁ σύντροφός σου; ἦρθες μόνο, γιὰ νὰ ἰδῆς, ἂν ἄρχισε ἡ ζέστη ἐδῶ κι ἂν ἔλιωσαν τὰ χιόνια. Μᾶς νομίζεις κουτές. Ἐμεῖς ξέρομε καλά, πὸς ἂν κρυολογήσωμε λιγάκι, χανόμεαστε.

— Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο· κάμετε ὅ,τι θέλετε. Τερέτισε τὸ χελιδόνι. Κάθισε στὴ στέγη μιᾶς καλύβας καὶ κοίταζε γύρω του.

Οἱ ἀνεμῶνες ὁμως περίμεναν νὰ περάσῃ καλὰ τὸ κρῦο. Τέλος, ἓνα ζευγάρι ἀπ' αὐτὲς ἔχασε τὴν ὑπομονή του καὶ πέταξε τὸ σκουφί του.

Τὴν ἴδια ὁμως νύχτα ξεπάγιασε κι ὁ θάνατός του, ποῦ διαδόθηκε ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι, ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωση σ' ὅλους.

Ὑστερα ἀπὸ ἡμέρες, νάτην παρουσιάστηκε ἡ κυρα-Ἄνοιξη! Ἦταν μιὰ γλυκιὰ καὶ ἡσυχὴ νύχτα, ὅταν πρόβαλε.

Κανεῖς δὲ γνωρίζει πῶς εἶναι ἡ ὄψη της, κανεῖς δὲν τὴν εἶδε ποτέ. Ὅλοι ὁμως τὴν ποθοῦν, τὴν εὐλογοῦν καὶ τὴν εὐγνωμονοῦν. Περνᾶ μέσα ἀπὸ τὸ δάσος, ἐγγίζει τὰ λουλούδια καὶ τὰ δέντρα κι ἀμέσως ἀνοίγουνε τὰ μπουμπούκια τους. Περνᾶ ἀπὸ τοὺς στάβλους καὶ βγάζει τὰ ζῶα

στά λιβάδια. Μπαίνει στην καρδιά του ανθρώπου και τὸν κάνει χαρούμενο. Ὄταν ἔρχεται, δὲν ἀφήνει ἡσυχία οὔτε καὶ τὰ φρόνιμα παιδιά ἀκόμη, πὸν κάθονται στὰ θρανία καὶ γι' αὐτὸ κάνουν πολλὰ λάθη στὰ τετράδιά τους. Βγαίνουν ἔξω καὶ παίζουν μὲ χαρὲς καὶ φωνές.

Δὲν τὰ ταχτοποιεῖ ὁμως ὅλα μονομιᾶς ἡ Ἄνοιξη. Δουλεύει ἀπὸ νύχτα σὲ νύχτα. Καὶ πρῶτα πρῶτα ἔρχεται σ' ἐκείνους, πὸν τὴν ποθοῦν περισσότερο. Γι' αὐτὸ τὴν ἴδια νύχτα, πὸν ἤρθε, πῆγε στὶς ἀνεμῶνες, πὸν δὲν μπορούσαν πιά νὰ κρατήσουν τὸ σκουφάκι τους. Καὶ—ἓνα, δύο, τρία—παρουσιάστηκαν τὴν ἄλλη μέρα μὲ ὠραῖα κόκκινα φορέματα.

Τὰ γύρω δέντρα ὁμως στενοχωρήθηκαν. Ἐβλεπαν τὸν ἑαυτὸ τους περιφρονημένο.

—Δὲν ἔρχεσαι καὶ σὲ μᾶς, κυρα-Ἄνοιξη, νομίζομε πὸς ἔμεῖς ἔχομε περισσότερη ἀξία ἀπὸ τὶς ἀνεμῶνες σου. Ἐλα, δὲν μπορούμε πιά νὰ συγκρατήσωμε τὰ μπουμπούκια μας!

—Ἐρχομαι! ἔρχομαι! Ἀπάντησε ἡ Ἄνοιξη. Χρειάζεται ὁμως καὶ λίγη ὑπομονή.

Κι ἔξακολούθησε τὸ δρόμο της μέσα στὸ δάσος. Σὲ κάθε βῆμα της ἀνοιγαν νέες ἀνεμῶνες. Μέσα σὲ πυκνοὺς θάμνους πρόβαλλαν κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα κι ἔγερναν ντροπαλὰ τὰ στρογγυλὰ κεφαλάκια τους.

—Κοιτάξετε τώρα ἐλεύθερα γύρω σας, εἶπε ἡ Ἄνοιξη. Ἀπολαύστε τὸν ἥλιο τοῦ καλοῦ μας Θεοῦ! Χαρῆτε τὴ ζωὴ σας!

Αὐτὸ ἔκαμαν κι οἱ ἀνεμῶνες. Ἀπλώναν τὰ φυλλαράκια τους ὀλόγυρα, γιὰ νὰ χορτάσουν τὸν ἥλιο. Ἐγερναν καὶ συνομιλοῦσαν μεταξὺ τους. Ἦταν πάρα πολὺ εὐχαριστημένες.

2. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τ' ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλή
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαηδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἄγνοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωριὰ ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα χλωρασιὰ
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση
μέσ' στὴν ὁμορφη γιορτή,
πὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάση
ἀνθισμένη, φτερωτή.

Γ. Δροσίνης.

3. ΤΑ ΠΑΡΑΣΕΝΑ ΦΡΟΥΤΑ

“Υστερ’ ἀπὸ τὰ ὄψιμα χιόνια, πὺ εἶχε ρίξει ὁ Φλεβάρης ἐκείνη τὴ χρονιά, ὁ Μάρτης μπῆκε μὲ ἠλιόλουστες ἡμέρες. Χαρὰ Θεοῦ ἦταν στὴν ἐξοχή.

— Σήμερα θὰ πᾶμε περίπατο στὸ δάσος, νὰ χαροῦμε τὴν ὠραία ἡμέρα, εἶπε μιὰ Παρασκευὴ στὰ παιδιὰ του ὁ κυρ-Χρόνης.

“Ὅλη ἡ οἰκογένεια ξεκίνησε ἀπὸ τὸ πρωί, μ’ ἓνα κα-

λάθι γεμάτο ἀπὸ φαγητὰ καὶ φρούτα, γιὰ τὸ γειτονικὸ δάσος. Ὅταν ἔφτασαν σ' ἓνα καφενεδάκι, πού διαιηροῦσε ἐκεῖ ἓνας γεροντάκος, μέσα στὰ πυκνὰ πεῦκα, ὁ κυρ-Χρόνης εἶπε στὰ παιδιά :

— Τώρα τρεχᾶτε νὰ παίξετε μέσα στὰ πεῦκα. Ἐδῶ δὲν ἔχετε κανένα φόβο. Οὔτε αὐτοκίνητα περνοῦν, οὔτε ἄ-



μάξια. Ἐμεῖς οἱ μεγάλοι θὰ σᾶς περιμένωμε ἐδῶ στὸ καφενεῖο.

Τὰ παιδιά ἄλλο πού δὲν ἤθελαν. Ἀπολύθηκαν] τρεχάτα νὰ πᾶνε νὰ παίξουν.

Σὲ λίγο ὁμως ξαναγύρισαν τρέχοντας.

— Πατέρα, μητέρα, ἐλάτε νὰ ἰδῆτε!

— Τί τρέχει;

— Ἐλάτε νὰ ἰδῆτε κάτι ὠραῖα φρούτα. Κάτι μεγάλα ὄμορφα φρούτα.

— Φρούτα; εἶπε μὲ ἀπορία ὁ κυρ-Χρόνης. Ποῦ τὰ βρήκατε τὰ φρούτα στὸ δάσος;

— Κρέμονται ἀπὸ τὰ πεῦκα, πατέρα. Καὶ νὰ ἰδῆς πόσα. Τόσα δὲ μεγάλα! Μόνο, πὺ δὲν τὰ φτάνομε νὰ κόψωμε νὰ φᾶμε... εἶναι πολὺ ψηλά.

— Τὰ πεῦκα δὲν κάνουν φρούτα γιὰ φάγωμα, τοὺς εἶπε ὁ πατέρας τους. Ὁ καρπὸς τους εἶναι σὰν κουκουνάρι, μὰ δὲν τρώγεται. Πᾶμε ὁμῶς νὰ μοῦ τὰ δείξετε.

Ὁ κυρ-Χρόνης κάτι κατάλαβε καὶ γέλασε. Τὰ παιδιὰ τὸν πῆγαν νὰ τοῦ δείξουν τὰ περίφημα φρούτα. Ὅταν τὰ εἶδε, κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Τέλος πάντων ἀφοῦ σᾶς ἀρέσουν, νὰ σᾶς κατεβάσω ἓνα νὰ τὸ δοκιμάσετε.

Μὲ τὸ μπαστούνι του χτύπησε ἓνα, πὺ κρεμόταν σὰ σακουλάκι ἀπὸ ἓνα χαμηλότερο κλαδί καὶ τὸ ἔριξε κάτω. Μόλις ἔπεσε κάτω καὶ χτύπησε στὸ γῶμα, ἔσκασε σὰν ὄριμο ρόδι καὶ ἀπὸ μέσα χύθηκαν ἓνα σωρὸ σταχτοπράσινες κάμπιες.

Τὰ παιδιὰ τρόμαξαν καὶ τραβήχτηκαν πίσω μὲ φωνές.

Τέτοιο φρούτο δὲν εἶχαν ἰδῆ ποτέ τους.

— Γιατί φεύγετε; τοὺς εἶπε ὁ πατέρας τους. Ἐλάτε λοιπὸν νὰ δοκιμάσετε τὸ ὠραῖο φρούτο.

— Αὐτὸ εἶναι σκουληκισμένο, πατέρα... εἶπε ὁ Νίκος, ὁ μεγαλύτερος. Νὰ κόψωμε κανένα ἄλλο.

Τότε ὁ πατέρας τους τοὺς ἐξήγησε τί ἦταν τὰ φρούτα, πὺ εἶδαν.

— Ὅλα, παιδιὰ μου, τὰ ἴδια εἶναι. Γιατί δὲν εἶναι φρούτα. Εἶναι σακουῖλες γεμάτες κάμπιες. Αὐτὲς καταστρέ-

φουν τὰ ώραῖα μας πεῦκα. Οἱ σακοῦλες, πού βλέπετε, μεγαλώνουν σιγὰ σιγὰ καὶ ἔπειτα πέφτουν ἀπὸ τὸ δέντρο, ὅπως πέφτει τὸ παραγινωμένο φρούτο. Ὅταν πέσουν, σκάζουν, ὅπως εἶδατε καὶ χύνονται ἀπομέσα τους οἱ κάμπιες.

— Καὶ τί κάνουν ἔπειτα; ρώτησε ὁ Νίκος.

— Πᾶνε κι ἀνεβαίνουν σὲ ἄλλα δέντρα καὶ τρῶνε τὰ φύλλα τους. Τὰ καημένα τὰ πεῦκα μαδοῦνε τότε, κιτρινίζουν, μαραίνονται, σὰν νὰ τὰ βρῆκε κακὴ ἀρρώστια. Γι' αὐτὸ κάνει μεγάλο καλὸ, ὅποιος καταστρέφει αὐτὲς τὶς κάμπιες.

Καὶ τοὺς ἐξήγησε, πὼς κάθε ἀνοιξὴ οἱ φαλαγγίτες, τὰ μεγάλα παιδιὰ τῶν σχολείων καὶ στρατιῶτες ἀκόμη, βγαίνουν στὰ δάση τῶν πεύκων γιὰ τὸ κυνήγι τῆς κάμπιας.

Μὲ κάτι ψηλὰ κοντάρια, πού στὴν ἄκρῃ τους εἶναι δεμένο ἓνα μεγάλο ψαλίδι (τὸ ψαλίδι αὐτὸ δουλεύει ἀπὸ κάτω μὲ σπάγγο), κόβουν τὶς σακοῦλες καὶ ὕστερα τὶς μαζεύουν, ἀνάβουν μιὰ μεγάλη φωτιά καὶ τὶς καΐνε. Καὶ ἔτσι γλιτώνουν τὰ καημένα τὰ πεῦκα ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ τους.

Καθὼς προχωροῦσαν, εἶδαν τότε κάτω ἀπὸ ἓνα ἄλλο πεῦκο τὶς κάμπιες, πού εἶχαν πέσει ἀπὸ τὸ δέντρο, νὰ προχωροῦν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν σὲ ἄλλο δέντρο. Προχωροῦσαν γραμμὴ, ἢ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀκολουθώντας τὴν πρώτη, πού τὶς ὀδηγοῦσε. Καὶ ἦταν σὰν ἓνα μακρὸ κορδόνι ξετυλιγμένο ἐπάνω στὸ χῶμα.

— Σὰ στρατιῶτες πᾶνε στὴ γραμμὴ! Φώναξε ὁ Νίκος.

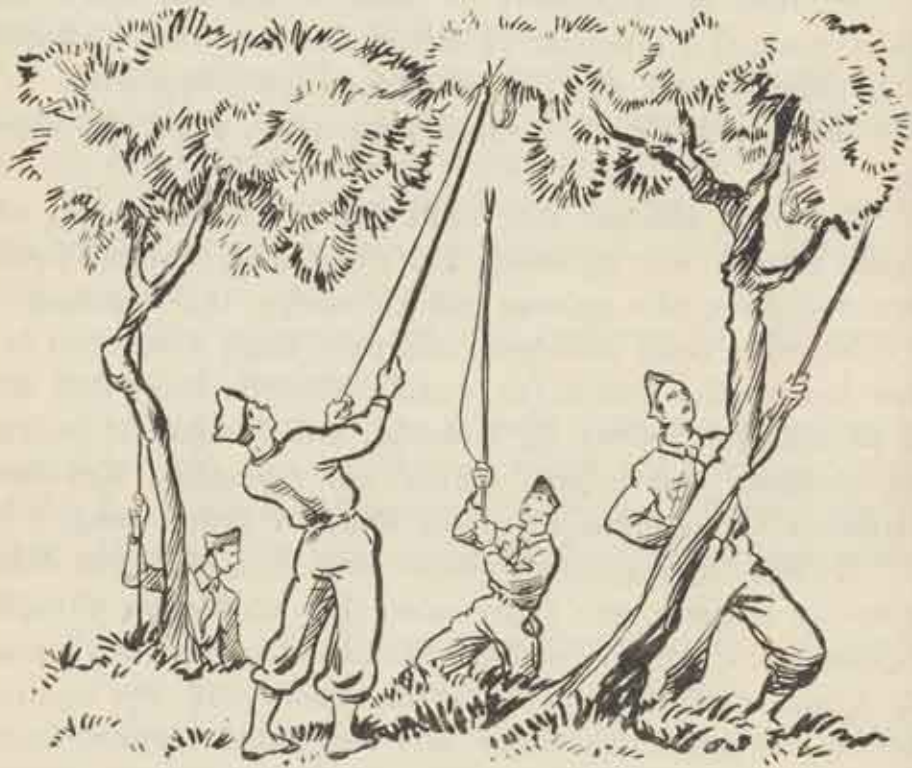
— Καλέ, αὐτὲς εἶναι σὰν τὸ σιδηρόδρομο μὲ τὰ βαγόνια, τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, εἶπε ἡ Ἄννα. Σωστὸς σιδηρόδρομος!

— Μόνο, πού πάει πολὺ σιγὰ... εἶπε ὁ Βασιλάκης.

Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ ἔφτασαν στὸ δάσος καμιά πενήν-

ταριά φαλαγγίτες, μὲ τὰ κοντάρια τους καὶ τὰ ψαλίδια τους, σκορπίστηκαν μέσα στὰ πεῦκα καὶ ἄρχισαν νὰ ρίχνουν κάτω τὶς σακούλες μὲ τὶς κάμπιες.

Τὰ παιδιά τοῦ κυρ-Χρόνη ἔτρεξαν ἀπὸ πίσω τους καὶ κοίταζαν.



— Πότε θὰ γίνουμε κι ἐμεῖς φαλαγγίτες—ἔλεγαν—νὰ γλιτώνουμε τὰ καημένα τὰ πεῦκα ἀπὸ τὶς κάμπιες!

Καὶ τὰ πεῦκα, σὰν νὰ καταλάβαιναν τί ἔλεγαν τὰ παιδιά, ψιθύριζαν, καθὼς τὰ φυσοῦσε τὸ πρωινὸ ἀεράκι, σὰ νὰ ἔλεγαν:

— Σᾶς εὐχαριστοῦμε, καλὰ παιδιά, σᾶς εὐχαριστοῦμε!

Όταν γύρισαν στο καφενεδάκι, ή μητέρα τους, πού τὰ είχε μάθει όλα, τὰ ρώτησε:

— Έ, παιδιά, ήταν ώραϊα τὰ φρουϊτα, πού μαζέψατε;

— Πολύ ώραϊα, μαμά, πολύ ώραϊα, είπαν όλα τὰ παιδιά μαζί. Μόνο πού περπατοῦσαν...

Καί ἄρχισαν τὰ γέλια.



4. ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Τὸ πατρικὸ σπίτι τοῦ Κωστάκη στὸ χωριό τους, δπου πήγαιναν κάθε χρόνο καὶ περνοῦσαν τὸ καλοκαίρι, ήταν ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ.

Σκαρφαλωμένο στὴν πλαγιὰ τοῦ μεγάλου βουνοῦ, κά-

τω ἀπ' τὸν ἴσκιό μιᾶς μεγάλης καρυδιᾶς, ξεχωρίζει ἀπὸ μακριά, ἀνάμεσα στ' ἄλλα σπιτάκια τοῦ χωριοῦ. Κάτω ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ ἀνεβαίνει μὲ κορδέλες, ἐπάνω στὸ ψηλὸ βουνό, ὁ Κωστάκης τόβλεπε πρῶτος ἀπὸ ὄλους τοὺς ἄλλους κάθε φορά, ποὺ ἔφταναν στὸ χωριό.

— Νά τὸ σπίτι μας—φώναζε χαρούμενος—νά τὸ σπίτι μας!

Ἦταν ἓνα χαρούμενο ὁμορφο σπιτάκι, μὲ δυὸ πατώματα. Στὸ κάτω πάτωμα εἶχε τρεῖς καμαροῦλες, ἓνα χαγιάτι καὶ μιὰ μικρὴ ἀποθήκη στὴν αὐλὴ γιὰ γεννήματα. Τὸ ἐπάνω εἶχε ἄλλες δυὸ καμαροῦλες, μ' ἓνα ξύλινο μπαλκόνι, ποὺ τὸ κρατοῦσαν ἀπὸ κάτω τρία χοντρά στραβόξυλα, στερεωμένο μέσα στὸν τοῖχο. Ἀπὸ τὸ μπαλκόνι φαινόταν κάτω ὄλο τὸ χωριό, ὁ πράσινος κάμπος, τὰ περίγυρα ψηλὰ βουνὰ καὶ στὸ βάθος, σὰ μιὰ γαλάζια λουρίδα, ἡ μακρινὴ θάλασσα. Στὸ μπαλκόνι ἐκεῖνο μαζευόταν κάθε βράδυ ὅλη ἡ οἰκογένεια. Κι ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδειχνε καὶ τοῦ ἐξηγοῦσε ὅλα τὰ περίγυρα μέρη καὶ τὴν εὐφορία τους.

Μέσα στὴν αὐλὴ ἦταν ἀκόμη κι ὁ μικρὸς φούρνος τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ τὸν ἔκαιγαν ἀκόμη, ὅταν ζύμωναν καὶ ἔψηναν τὸ ὠραῖο σιταρένιο ψωμί, ποὺ τόσο τὸ ἀγαποῦσε ὁ Κωστάκης. Ἡ καλύτερη φρανιζόλα τῆς Ἀθήνας δὲν εἶχε τὴ γλύκα του.

Στὸ σπίτι αὐτὸ εἶχαν ζήσει ὁ παπποὺς καὶ ὁ προσπάππος ἀκόμη τοῦ Κωστάκη. Κι ὁ πατέρας τοῦ ἔλεγε τὴν ἱστορία τοῦ ἀγαπημένου σπιτιοῦ:

— Τὸ ἔχει χτίσει—τοῦ ἔλεγε—ὁ πατέρας τοῦ παπποῦ σου μὲ τὰ χέρια του. Ἐκεῖνος φύτεψε καὶ τὴ μεγάλη αὐτὴ καρυδιά, ποὺ μᾶς χαρίζει τώρα τὸν ἴσκιό της καὶ τὸ ἀμ-

πέλι, γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι, πὺν δὲν ἔπαψε ἀπὸ τότε νὰ μᾶς δίνη τὸν πλούσιο καρπὸ του.

» Ὁ γιὸς του, πάλι, ὁ παππούς σου, φύτεψε κι ἐκεῖνος μὲ τὴ σειρά του ὄλες αὐτὲς τὶς καρυδιᾶς καὶ τὶς ξινομηλιᾶς καὶ τὶς δαμασκηγιᾶς, πὺν βλέπεις. Ἄνοιξε καὶ τὸ παράθυρο αὐτὸ στὸ κάτω πάτωμα, γιὰτὶ ἓνα δωμάτιο ἦταν ὑγρὸ καὶ σκοτεινὸ. Τὸ ἄνοιξε, γιὰ νὰ μπαίνει ὁ ἥλιος τὸ χειμῶνα καὶ νὰ διώχνη τὴν ὑγρασία. Ἔβαλε καὶ τὰ κάγκελα αὐτὰ τῆς σκάλας γιὰ νὰ μὴν πέφτω, ὅταν ἤμουνα μικρὸς κι ἐγώ.

» Ἐγὼ πάλι μὲ τὴ σειρά μου, ἔκαμα ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια τὴν ἐπισκευὴ τοῦ σπιτιοῦ, πὺν εἶχε ρημάξει ἀπὸ τὴν πολυκαιρία. Ἔβαλα καινούργια σκεπὴ καὶ φύτεψα τὸ μικρὸ περιβολάκι, πὺν βλέπεις, μὲ λαχανικὰ καὶ μὲ λουλούδια.

» Ἀργότερα, ὅταν μεγαλώσης κι ἐσύ, θὰ φροντίσης, μὲ τὴ σειρά σου, γιὰ τὸ πατρικὸ σου σπίτι. Τὸ ἀγαπᾶς κι ἐσύ, γιὰτὶ ἐδῶ πρωτοπερπάτησες, μικρούλης, ἐδῶ ἔκαμες τὰ πρῶτα σου παιγνίδια. Σ' ἔχει φυλάξει ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ τὸ κρῦο. Ξέρεις ὄλα τὰ κατατόπια του ἀπὸ τὸ ὑπόγειο ὡς τὴ σοφίτα του. Ὅταν μεγαλώσης, μὴν τὸ ξεχάσης κι ἐσὺ ποτέ σου!»

Δὲ θὰ τὸ ξεχάση ὁ Κωστάκης, τὸ ἀγαπημένο του πατρικὸ σπίτι τοῦ χωριοῦ. Δὲ θὰ τὸ ξεχάση ποτέ!

5. ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Πέρα στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ,
 πὺν ὁ μύλος μας γοργὰ γυρνᾶ
 κι ὁ ἥλιος τοῦ καλοκαιριοῦ
 μέσ' ἀπ' τὰ δέντρα δὲν περνᾶ,
 ἐκεῖ ἔναι καὶ τὸ φτωχικὸ
 τὸ σπίτι μου τὸ πατρικὸ.

Ἐκεῖ πρωτάνοιξα στὸ φῶς
τὰ μάτια μου καὶ τὴν καρδιά
κι εἶμαι σὰν ἓνας ἀδερφὸς
μὲ τ' ἄλλα τοῦ χωριοῦ παιδιά.
Παιγνίδια, γέλι' ἀπ' τὴν αὐγὴ
κοντὰ στὴ δροσερὴ πηγὴ.

Δὲ θέλω ἐγὼ φαντασιερά,
παλάτια, ποὺ λαμποκοποῦν,
μηδὲ τὴν ψεύτικη χαρά,
ποὺ μὲ τὰ πλούτη τους σκορποῦν.
Ἐγὼ ποθῶ τὸ φτωχικὸ
τὸ σπίτι μου τὸ πατρικόν.

Ἰ. Πολέμης.

6. Η ΦΟΥΡΤΟΥΝΑ



Ἐφτασε τέλος ἡ ἡμέ-
ρα, ποὺ μὲ τόση λαχτά-
ρα τὴν περίμενε ὁ Χρη-
στάκης. Ὁ δάσκαλος
τοὺς εἶπε, ὅτι αὐριο τὸ
πρωὶ θὰ γίνῃ χωρὶς ἄλ-
λο ἢ ἐκδρομὴ, ποὺ τοὺς
εἶχε τάξει ἀπὸ καιρὸ.

Ὁ καιρὸς εἶχε στρώσει πιά γιὰ καλὰ καὶ αὐριο θὰ
τοὺς ἔκανε καλὴ μέρα γιὰ τὸ ταξίδι τους.

Δὲν εἶχαν κανένα φόβο ἀπὸ φουρτούνα.

Αὐτὴ τὴ φορὰ θὰ πηγαιναν μ' ἓνα βενζινόπλοιο στὴ
Σαλαμίνα. Στὸ ταξίδι ὁ δάσκαλος θὰ τοὺς μιλοῦσε γιὰ τὴ
δοξασμένη ναυμαχία, ποὺ ἔσωσε τὸν παλιὸ καιρὸ τὴν Ἑλ-

λάδα. Θὰ περνοῦσαν ἐπάνω στὰ ἴδια νερά, πού ἐδῶ και δυὸ χιλιάδες χρόνια εἶδαν νὰ βουλιάζουν τ' ἀμέτρητα πλοῖα τῶν Περσῶν, κυνηγημένα ἀπὸ τὸ μικρό, μὰ ἥρωικὸ στόλο τῶν Ἑλλήνων. Θὰ τοὺς ἔδειχνε, καθὼς θὰ περνοῦσαν, ὅλα τὰ μέρη, πού εἶδαν τὴ μεγάλη ναυμαχία. Τὴν Ψυττάλεια —Λειψοκουτάλα τὴ λένε σήμερα— τὸ νησάκι αὐτό, πού ἐπάνω στοὺς βράχους του ἔπεφταν και τσακίζονταν οἱ περσικὲς τριήρεις. Τὸν Αἰγάλεω, τὸ βουνό, πού σὲ μιὰ κορυφή του εἶχε στήσει τὸ θρόνο του ὁ Ξέρξης, ὁ βασιλιάς τῶν Περσῶν, γιὰ νὰ βλέπη ἀπὸ ψηλὰ τὴ ναυμαχία. Και στὸ βάθος τὸ νησι τῆς Σαλαμίνας, ὅπου εἶναι σήμερα ὁ ἑλληνικὸς ναύσταθμος.

Και τί δὲ θάβλεπαν σ' αὐτὸ ταξίδι! Τί δὲ θὰ μάθαιναν! Ἐπειτα θὰ πήγαιναν στὸ πίσω μέρος τοῦ νησιοῦ, ὅπου εἶναι τὸ μοναστήρι τῆς Φανερωμένης. Θὰ ἔτρωγαν κάτω ἀπὸ τὰ πεῦκα και θὰ περνοῦσαν ὅλη τὴν ἡμέρα κοντὰ στὴ θάλασσα, θὰ κολυμποῦσαν, θὰ ψάρευαν, θὰ ἔπιαναν καβούρια, θὰ μάζευαν ὠραῖα, χρωματιστὰ βότσαλα ἀπὸ τὴν ἀμμουδιά. Και θὰ γύριζαν πάλι στὸν Πειραιᾶ μὲ τὸ βασίλειμα τοῦ ἡλίου.

Τί ὠραία ἐκδρομή! Ὁ Χρηστάκης δὲν ἔβλεπε πότε νὰ φτάση ἢ ὦρα. Ὁ δάσκαλος τοὺς σκόλασε νωρίτερα και τοὺς εἶπε, πῶς τὸ ἀπόγεμα δὲν ἔχουν μάθημα.

—Τὸ ἀπόγεμα θὰ γράψετε στὰ σπῖτια σας τὸ μάθημά σας, μὲ τὴν ἡσυχία σας... τοὺς εἶπε. Τὸ πρωὶ θὰ μαζευτῆτε ὅλοι στὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ φύγωμε μαζί. Και θὰ μοῦ φέρετε ὅλοι γραμμένο τὸ μάθημά σας. Κι ἔπειτα θὰ ξεκινήσωμε νὰ κατεβοῦμε στὴν προκυμαῖα, πού θὰ μᾶς περιμένη τὸ πλοῖο. Θάχετε μαζί σας ὅλοι και τὰ σακιδιά σας μὲ ὄ,τι χρειάζεται. Πηγαίνετε τώρα και αὔριο μὲ τὸ καλό.

Αὐτὸ τοὺς εἶπε καὶ τοὺς ἀπόλυσε.

Ὁ Χρηστάκης ἔφτασε, πηδώντας ἀπὸ τὴ χαρὰ του στὸ σπίτι του. Ἄλλὰ ποῦ μυαλὸ νὰ γράψῃ μάθημα! Οὔτε εἶπε στὴ μητέρα του, πὼς τοὺς εἶχε βάλει μάθημα ὁ δάσκαλος νὰ γράφουν. Τῆς τόκρυνε. «Δὲ βαριέσαι!» ἔλεγε



μέσα του. «Ποῦ θὰ θυμηθῇ αὔριο μέσα στὴ φασαρία ὁ δάσκαλος νὰ ζητήσῃ τετράδια; δὲ γράφω τίποτε...»

Ἐφαγε κι ἄρχισε ἀμέσως τὰ παιγνίδια μὲ τὸ σκύλο του. Ἄν μπορούσε νὰ τὸν πάρῃ κι αὐτὸν μαζί του, νὰ τοῦ κάμῃ ἓνα μπάνιο, νὰ τοῦ πετάῃ πέτρες στὴ θάλασσα κι ἐκεῖνος νὰ τρέγῃ νὰ τὶς πιάνῃ, νὰ πέφτῃ στὸ νερὸ καὶ νὰ κολυμπᾷ!

Σὲ λίγο ἤρθε κι ὁ φίλος του, ὁ Θεοδωράκης, ποὺ καθόταν στὸ ἀντικρινὸ σπῆτι.

— Πᾶμε—τοῦ εἶπε—κάτω στὸ λιμάνι νὰ ἰδοῦμε, ἂν ἤρθε ἡ βενζινάκατο στὴν προκυμαία;

Τί θάδινε, ἂν μπορούσε νὰ μπῆ ἀπὸ τώρα μέσα, νὰ εἶναι ἀσφαλισμένος, πὼς θὰ φύγη. Καὶ νὰ μὴν τὸ κουνήσει ἀποκεῖ ὡς τὸ πρωί.

— Πᾶμε! Τοῦ εἶπε ὁ ἄλλος.

Ζήτησε τὴν ἄδεια τῆς μητέρας του.

— Δὲν ἔχεις μαθήματα νὰ κάμης; τὸν ρώτησε ἐκείνη.

— Δὲν ἔχω... τῆς εἶπε. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε νὰ ξεκουραστοῦμε σήμερα τὸ ἀπόγευμα γιὰ τὸ ταξίδι.

Ἡ ψευτιά του πέρασε. Καὶ ἔφυγαν μὲ τὸ φίλο του. Ὅλο τὸ ἀπόγευμα γύριζαν στὸ λιμάνι. Τὸ βράδυ γύρισε κουρασμένος κι ἔπεσε ἀπὸ νωρὶς νὰ κοιμηθῆ, γιὰ νὰ ξυπνήσῃ πρωὶ αὔριο.

Πρωὶ πρωὶ σηκώθηκε, νίφτηκε, ἔκαμε τὴν προσφυχὴ του. Πῆρε τὸ σακιδιό του, ποὺ τοῦ εἶχε ἐτοιμάσει ἡ μητέρα του μὲ διάφορα κρύα φαγητὰ καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ σχολεῖο. Ἡ μητέρα τὸν πῆγε ὡς τὴν πόρτα.

— Στὸ καλὸ, παιδί μου! Καλὸ ταξίδι! Ὁ Θεὸς μαζί σας! Καὶ φρόνιμα...

Ἐφτασε στὸ σχολεῖο. Ὁ δάσκαλος ἐκείνη τὴν ὥρα μάζευε τὰ τετράδια. Αὐτὸ δὲν τὸ περίμενε ὁ Χρηστάκης. Κρυβόταν πίσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ μὴν τὸν προσέξῃ ὁ δάσκαλος καὶ νὰ ξεφύγῃ. Μὰ τὸ μάτι τοῦ δασκάλου τὸν πῆρε μιὰ στιγμή.

— Τὸ τετράδιό σου... τοῦ εἶπε. Τί περιμένεις;

— Δὲν ἔχω... ἀποκρίθηκε μουνδιασμένα ὁ Χρηστάκης.

— Γιατί δὲν ἔχεις; δὲν ἔγραψες;

Ἄλλη ψευτιά ὁ Χρηστάκης.

— Δὲν πρόφτασα, κύριε. Εἶχε ἀρρωστήσει κάποιος θεῖος μου καὶ μ' ἔστειλε ἢ μητέρα μου νὰ ἰδῶ πῶς εἶναι. Ἄπ' ἐκεῖ μ' ἔστειλαν νὰ πάρω ἓνα γιαιτρικό.

Μὰ εἶχε κοκκινίσει τόσο πολύ, καθὼς ἔλεγε τὸ ψέμα, ποὺ ὁ δάσκαλος τὸν κατάλαβε.

Γι' αὐτὸ—τοῦ εἶπε—ἐσὺ δὲ θὰ ἐρῆθης στὴν ἐκδρομῆ.



Θὰ καθίσης στὴν κατώτερη τάξη ὡς τὴν ὥρα, ποὺ θὰ σχολάση τὸ σχολεῖο. Σὲ τιμωρῶ, ὄχι τόσο γιὰ τὸ μάθημα, ποὺ δὲν ἔγραψες. Σὲ τιμωρῶ γιὰ τὸ ψέμα, ποὺ εἶπες. Νὰ μάθης ἄλλοτε νὰ μὴ λὲς ψέματα!

Ὁ Χρηστάκης ἔβαλε τὰ κλάματα. Τέτοιο κακὸ δὲν τὸ περίμενε. Καλύτερα ν' ἀνοίγε ἢ γῆ νὰ τὸν κατάπινε. Τ' ἄλλα παιδιὰ τῆς τάξης του ἔφυγαν χαρούμενα μὲ τὸ δάσκαλο.

Ἐκεῖνος πῆγε κλαμένος καὶ ἔλεεινὸς στὴν ἄλλη τάξη. Τὰ μικρότερα παιδιά τὸν ἔβλεπαν καὶ γελοῦσαν. Τί εἶχε πάθει ὁ καημένος, τί εἶχε πάθει! Καὶ τώρα μὲ τί μοῦτρα νὰ γυρίση στὸ σπίτι του;

Τὸ μεσημέρι γύρισε σπίτι του σὰ βρεγμένη γάτα.

— Καλῶς ὄρισες! Τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του ξαφνιασμένη. Κάτι τόσο νωρίς, δὲν πῆγατε στὸ ταξίδι;

Κάτι εἶχε μυριστῆ ἡ μητέρα του ἀπὸ τὰ κρεμασμένα μοῦτρα του. Τί νὰ τῆς εἰπῆ ὁ Χρηστάκης; σκάρωσε ἀμέσως ἄλλη ψευτιά. Ὅταν εἰπῆ, βλέπεις, κανεὶς ἓνα ψέμα, πρέπει νὰ βρῆ ὕστερα κι ἄλλα δέκα, γιὰ νὰ τὸ σκεπάση.

— Δὲν πῆγαμε, μητέρα—εἶπε μουδιασμένα—γιατὶ ὁ δάσκαλος φοβήθηκε, πὼς θὰ πιάση φουρτούνα.

— Φουρτούνα μὲ τέτοιοι καιροί; ἔκαμε ἡ μητέρα του. Σήμερα εἶναι χαρὰ Θεοῦ. Κι ὁ δάσκαλος φοβήθηκε, πὼς θὰ πιάση φουρτούνα;

Ἡ μητέρα του εἶχε καταλάβει, πὼς κάποιον ψέμα ἦταν στὴ μέση, μὰ δὲν τοῦ εἶπε τίποτε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάση. Καὶ θὰ ἰδοῦμε τώρα πὼς πιάστηκε φανερὰ ὁ καλὸς σου ὁ Χρηστάκης.

Κατὰ τὸ βραδάκι ἡ μητέρα του τὸν πῆρε μαζί της, νὰ πᾶνε περίπατο τάχα. Καὶ τὸν τράβηξε κατὰ τὸ λιμάνι.

— Ὅχι ἀπ' ἐδῶ, μητέρα, τῆς ἔλεγε κείνος καὶ κοντοστεκόταν.

— Γιατί ὄχι ἀπ' ἐδῶ; τὸν ρωτοῦσε ἐκείνη.

— Δὲν εἶναι ὠραῖα ἀπ' ἐδῶ, μητέρα. Πᾶμε ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά...

Μὰ ἐκείνη δὲν ἄλλαξε δρόμο.

— Ὁραῖα εἶναι κι ἀπ' ἐδῶ, τοῦ ἔλεγε. Πολὺ Ὁραῖα. Θὰ ἰδῆς τώρα τί Ὁραῖα ποὺ εἶναι.

Κατέβηκαν στὴν προκυμαία καὶ κοίταζαν τὰ ἀτμόπλοια, ποὺ ἔμπαιναν στὸ λιμάνι. Ἄλλα σφύριζαν γιὰ ἀναχώρηση, ἄλλα ἔριχναν μὲ κρότους τὶς ἄγκυρές τους, βάρκες μὲ πανάκια καὶ βενζινάκατοι ἔσχιζαν τὰ ἡσυχὰ νερὰ τοῦ λιμανιοῦ. Μὰ ὁ Χρηστάκης δὲν ἔβλεπε τίποτε. Τὸ μάτι του ἦταν καρφωμένο ὅλη τὴν ὥρα στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ,



ποὺ εἶναι τὰ δυὸ φανάρια, δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Τὸ κόκκινο καὶ τὸ πράσινο. Ἐξαφνα κάτι πῆρε τὸ μάτι του! Δυστυχία μου! Πάγωσε. Τώρα τὸ ξεχώριζε καλά. Ἦταν τὸ μικρὸ βενζινόπλοιο τῆς ἐκδρομῆς, ποὺ γύριζε ἀπὸ τὴ Σαλαμίνα. Τώρα θάβγαινε στὴ μέση ἢ ψευτιά του.

— Πᾶμε, μητέρα! Πᾶμε...

Κι ἔτρεμε ἡ φωνή του.

— Γιατί νὰ πᾶμε; τὸν ρώτησε ἐκείνη ἀδιάφορα.

— Γιατὶ κρυώνω.

Κι ἀλήθεια! Κρούωνε ὁ καημένος. Τὸν εἶχαν πιάσει κρουάδες. Μὰ ὄχι ἀπὸ τὸ κρούο. Κρούωνε ἀπὸ τὸ ντροπιασμά, πὸν τὸν περίμενε.

— Κρούωνω πολύ, μητέρα.

— Μπά! τοῦ εἶπε ἐκείνη. Τί λές! Μ' αὐτὴ τὴ ζέστη κρουώνεις; ἰδέα σου εἶναι, παιδί μου.

Καὶ τὸν κράτησε ἀπὸ τὸ χέρι.

Τὸ βενζινόπλοιο μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ πλησιάζει στὴν προκυμαία. Φαίνονταν τώρα καθαρὰ τὰ παιδιὰ στὸ κατάστρωμα. Εὐχαριστημένα, ζωηρά, ὄλο γέλια καὶ χαρές. Τὸ ψέμα τοῦ Χρηστάκη δὲν μπορούσε πιά νὰ κρυφτῆ. Τί θὰ ἔλεγε στὴ μητέρα του; καὶ τί θὰ ἔλεγαν τὰ ἄλλα παιδιὰ, ὅταν θὰ τὸν ἔβλεπαν νὰ περιμένῃ ἀδιάντροπα στὴν προκυμαία;

«Δὲ φτάνει, πὸν τὴν ἔπαθε—θὰ ἔλεγαν—μὰ ἔχει καὶ μοῦτρα ὁ ἀφιλότιμος καὶ μᾶς περιμένει». Ἡ μητέρα του, πὸν ἔκανε τώρα, πὸς δὲν εἶχε ἰδεῖ τὸ πλοῖο μὲ τὰ παιδιὰ, γύρισε καὶ τοῦ εἶπε ἔξαφνα:

— Αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ πλοῖο τῆς ἐκδρομῆς; αὐτὰ δὲν εἶναι τὰ παιδιὰ τῆς τάξης σου; ἢ κάνω λάθος;

Ἐκεῖνος ἔβαλε τὰ κλάματα.

— Πᾶμε μητέρα, πᾶμε... τὴν παρακαλοῦσε.

Καὶ τὴν τραβοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι, κρυβόταν πίσω ἀπὸ τὰ φουσιάνια τῆς, νὰ μὴν τὸν γνωρίσουν τ' ἄλλα παιδιὰ, πὸν εἶχαν πλησιάσει.

— Πᾶμε, μητέρα...

Ἡ μητέρα τὸν λυπήθηκε. Τὸν πῆρε κι ἔφυγαν. Τρύπωσαν μέσα στὸν κῆπο τῆς προκυμαίας. Ἐκεῖ σταμάτησε ἡ μητέρα του.

— Γιατί μου είπες ψέματα ; τὸν ρώτησε. Δὲ ντρέπεται ; ντροπή σου ! Ντρέπομαι ἐγὼ γιὰ σένα.

Ἐκεῖνος μὲ κλάματα ἀναγκάστηκε νὰ εἰπῇ τώρα ὅλη τὴν ἀλήθεια. Καὶ τῆς φιλοῖσε τὰ χέρια.

— Δὲν τὸ ξανακάνω, μητέρα μου ! Δὲν τὸ ξανακάνω ! Μόνο νὰ μὴν πῆς τίποτε, σὲ παρακαλῶ, τοῦ πατέρα τὸ βράδυ. Νὰ μὴν τοῦ πῆς τίποτε, μητέρα ! Νὰ μὴν τὸ μάθῃ ὁ πατέρας, αὐτὸ πὺν ἔκαμα...

— Ὁ πατέρας πρέπει νὰ τὰ μαθαίνῃ ὅλα... τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του.

Καὶ τὸν τράβηξε στὸ σπῖτι, χωρὶς νὰ τοῦ ξαναμιλήσῃ... Τὸ βράδυ θὰ τάλεγε τοῦ πατέρα του.

Σὲ λιγάκι ἦρθε κι ὁ πατέρας του, κουρασμένος ἀπὸ τὴ δουλειά του. Καὶ τὰ ἔμαθε ὅλα. Συγχύστηκε πολὺ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ ψέμα τοῦ Χρηστάκη. Καὶ τὸν τιμώρησε ὅπως τοῦ ἔπρεπε.

— Φουρτούνα ἔ ; τοῦ ἔλεγε. Φοβήθηκε τὴ φουρτούνα ὁ δάσκαλός σου ; φουρτούνα, καλοκαίρι καιρό ; ἡ φουρτούνα ἦταν στὸ κεφάλι σου, κακὸ παιδί !

Κι ἀλήθεια, ἡ σωστὴ φουρτούνα εἶχε πέσει στὸ κεφάλι του. Μὰ ἀπὸ τότε δὲν ξαναλέει πιά ψέματα ὁ Χρηστάκης. Φοβᾶται τὸ ψέμα περισσότερο ἀπὸ τὴ χειρότερη φουρτούνα.

7. Ο ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΠΕΤΑΕΙ

Ὁ θεῖος τοῦ Χρηστάκη ἦταν ἀεροπόρος σὲ μιὰ «ἐταιρεία ἐναερίων ταξιδίων». Καὶ κάθε φορά, πὺν γυρίζοντας ἀπὸ τὰ ταξίδια του πῆγαινε στὸ σπῖτι τους νὰ τοὺς κάμῃ ἐπίσκεψη, ἔλεγε τοῦ Χρηστάκη :

— Πότε θὰ ἔρθῃς, Χρηστάκη, νὰ σὲ πάρω μαζί μου στὸ ταξίδι; θὰ ἰδῆς τί ωραῖα πού εἶναι. Δὲ γίνεται ωραιότερο ταξίδι ἀπ' αὐτό.

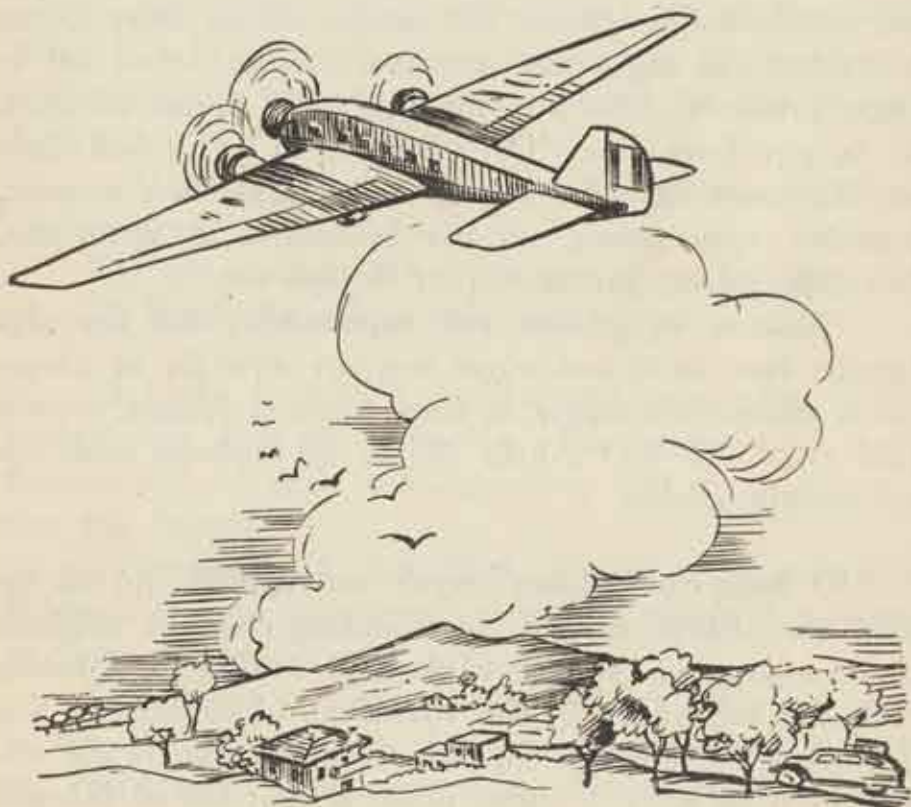
Μὰ ποῦ ν' ἀκούσῃ ὁ Χρηστάκης τέτοιο ταξίδι! Ἔτρεμε, πού τὸ συλλογιζόταν. Νὰ πετάξῃ αὐτός; ὅταν ἔβλεπε ἀεροπλάνα καὶ περνοῦσαν ἀποπάνω ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ ὕστερα χάνονταν μέσα στὰ σύννεφα, τὸν ἔπιανε σύγχυσι. Κι ἄς μὴν ἦταν μέσα. Ὅχι νὰ βρεθῇ κι αὐτὸς ἐκεῖ ἐπάνω! Καὶ στὸν ὕπνο του ἀκόμη, ὅταν ἔβλεπε, πὼς πετοῦσε, ξυπνοῦσε τρομαγμένος καὶ δὲν ξανάκλεινε τὰ μάτια του, ἀπὸ φόβο, μήπως ξαναπετάξῃ στ' ὄνειρό του.

Θυμόταν τὴ χελώνα τοῦ παραμυθιοῦ, πού τὴν εἶχε ἀρπάξει ἓνας αἰετὸς στὰ νύχια του, τὴν πῆγε ὡς τὰ σύννεφα κι ὕστερα τὴν ἄφησε κι ἔπεσε κάτω κι ἔσπασε τὸ καύκαλό της. Ἄ! ὄχι! Αὐτὸς δὲ θὰ τὴν πάθαινε ποτὲ σὰν τὴν ἀνόητη χελώνα.

Ὁ θεῖος του μιλοῦσε συχνὰ στὸ τραπέζι γιὰ τὰ ταξίδια του. Ἔλεγε, ὅτι πιὸ ἀσφαλισμένος εἶναι νὰ ταξιδεύῃ κανεὶς σήμερα μὲ ἀεροπλάνο, παρὰ μὲ ἀτμόπλοιο. Χιλιάδες ἀνθρώποι ταξιδεύουν σ' ὅλο τὸν κόσμον μὲ ἀεροπλάνα. Καὶ τί ταξίδι! Φεύγουν ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη τοῦ κόσμου καὶ πᾶνε στὴν ἄλλη ἄκρη. Χιλιάδες μίλια. Μήπως δὲν τὰ βλέπουν νὰ περνοῦν, κάθε τόσο, τὰ μεγάλα ωραῖα ὑδροπλάνα ἀπὸ τὸ Φάληρον, ὅπου παίρνουν βενζίνη, γιὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὸ ταξίδι τους; καί, δόξα στὸ Θεό, πηγαίνουν κι ἔρχονται, χωρὶς νὰ πάθουν τὸ παραμικρό.

— Ἄν γίνωνται καμιὰ φορὰ καὶ δυστυχήματα, ἔλεγε ὁ θεῖος Βασίλης, μήπως δὲ γίνονται καὶ μὲ τὰ ἀτμόπλοια καὶ μὲ τοὺς σιδηροδρόμους καὶ μὲ τ' αὐτοκίνητα; καὶ πολὺ

περισσότερα μάλιστα, ὅπως λένε ἐκεῖνοι, πὺ τὰ λογάριασαν. Ποιὸς ὁμως φοβᾶται νὰ ταξιδέψη μὲ ἀτμόπλοιο, ἐπειδὴ γίνεται πότε πότε κι ἓνα ναυάγιο, ἢ μὲ σιδηρόδρο-



μο, γιατί γίνεται καμιά φορὰ μιὰ ἐκτροχίαση ἢ μιὰ σύγκρουση; γιατί λοιπὸν νὰ φοβᾶστε τ' ἀεροπλάνα;

Ἐπειτα τοὺς ἐξηγοῦσε, ὅτι σήμερα ἔχουν τελειοποιηθῆ τόσο οἱ μηχανὲς τῶν ἀεροπλάνων, πὺ σπάνιο εἶναι νὰ πάθουν τίποτε. Τὰ μεγάλα μάλιστα ἀεροπλάνα ἔχουν ἀπὸ τρεῖς καὶ τέσσερεις ἑλικες, μὲ ξεχωριστοὺς κινητήρες,

πὸν κι ἂν πάθῃ ὁ ἕνας τίποτε, ταξιδεύουν μὲ τοὺς ἄλλους.

— Τὰ καημένα τὰ ἀτμόπλοια—τοὺς ἔλεγε ἀκόμη—ἅμα τὰ πιάση μιὰ δυνατὴ τρικυμία, δὲν μποροῦν νὰ τὴν ξεφύγουν. Θὰ τὴν περάσουν θέλοντας καὶ μὴ.

— Μήπως τ' ἀεροπλάνα μποροῦν νὰ τὴν ξεφύγουν; ρωτοῦσε ὁ Χρηστάκης.

— Βέβαια τὴν ξεφεύγουν... τοῦ ἐξηγοῦσε ὁ θεῖος. Γιατὶ μποροῦν νὰ πετοῦν ψηλότερα ἢ χαμηλότερα καὶ νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὰ μεγάλα ρεύματα τοῦ ἀέρα. Κάποτε μάλιστα πετοῦν ψηλότερα ἀπὸ τὰ σύννεφα. Ἀποκάτω τους βρέχει καὶ πέφτουν κεραυνοὶ κι αὐτὰ ταξιδεύουν, μέσα στὸν ἥλιο καὶ τὴ γαλήνη. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ξεφεύγουν καὶ τὶς ὀμίγλες, πὸν εἶναι μεγάλος κίνδυνος, γιὰ τὰ πλοῖα στὴ θάλασσα. Καὶ οὔτε ξέρες ὑπάρχουν ἐκεῖ ἐπάνω, γιὰ νὰ πέσουν ἐπάνω τους, οὔτε φόβο ἔχουν νὰ συγκρουσθοῦν μὲ ἄλλα σκάφη, μέσα στὴν ἀπλοχωριά τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐπειτα τοὺς ἐξηγοῦσε πάλι, ὅτι μὲ τὸν ἀσύρματο σήμερα τ' ἀεροπλάνα ἔχουν ταχτικὲς πληροφορίες ἀπὸ τοὺς μετεωρολογικοὺς σταθμοὺς, τί καιρὸ θ' ἀπαντήσουν μπροστά τους. Καὶ φυλάγονται ἀλλάζοντας πορεία ἢ δὲν ξεκίνοῦν ἀπὸ τ' ἀερολιμάνια, ὥσπου νὰ περάσῃ ἡ κακοκαιρία. Γι' αὐτὸ κάθε μέρα πληθαίνουν οἱ ἐπιβάτες τῶν ἀεροπλάνων. Σήμερα ὅλοι ταξιδεύουν ἄφοβα μὲ τ' ἀεροπλάνα. Ὡς καὶ οἱ ἀγράμματοι, πὸν ἔβλεπαν ἄλλοτε ἀεροπλάνο κι ἔτρεμαν ἀπὸ τὸ φόβο τους.

— Νὰ ἰδῆτε—τοὺς ἔλεγε ὁ θεῖος Βασίλης—ὅτι σὲ χρόνια οἱ ἄνθρωποι θὰ προτιμοῦν τ' ἀεροπλάνα ἀπὸ τὰ βαπόρια καὶ τοὺς σιδηροδρόμους. Ὅχι μόνο γιὰ νὰ ταξιδεύουν γρήγορα, ἀλλὰ καὶ γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια.

Μὰ ποῦ ν' ἀκούση πάλι ὁ Χρηστάκης! Ἐπὶ τὸ ἕνα αὐτὶ ἔμπαιναν τὰ λόγια τοῦ θείου του κι ἀπὸ τὸ ἄλλο τοῦ ἔβγαιναν. Αὐτὸς δὲ θὰ πετοῦσε ποτέ. Μιὰ φορὰ μόνον ἀποφάσισε νὰ στείλῃ ἕνα γράμμα σὲ κάποιον φίλο του στὴ Θεσσαλονίκη μὲ τὸ ἀεροπορικὸ ταχυδρομεῖο. Κι ὥσπου νὰ φτάσῃ τὸ γράμμα—ἔφτασε σὲ δυὸ ὥρες μέσα—ἔτρεμε, σὰ νὰ ἦταν ὁ ἴδιος μέσα στὸ φάκελο.

Θὰ τὸ πιστέψετε λοιπόν; Σήμερα, ὑστερα ἀπὸ δώδεκα χρόνια, ὁ Χρηστάκης πετάει! Ἐγίνε ἀεροπόρος κι αὐτὸς σὰν τὸ θεῖο του. Καὶ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους ἀεροπόρους μας. Καὶ γελάει, ὅταν συλλογίζεται τοὺς παιδιάτικους φόβους του.

8. ΟΙ ΠΕΙΡΑΣΜΟΙ

Ἐνα παιδί διαβάζει
κι ἀπὸ τὸ παραθύρι
μιὰ ἀχτίδα ἡλίου μπαίνει
καὶ τὸ γλυκοκοιτάζει.
«Ἐλα, μικρούλη μου, ἔξω
νὰ παίξωμε μαζί!».
Μὰ τὸ παιδί τῆς γνέφει:
«Μελέτη ἔχω πολλή!»

Τοῦ γλυκοψιθυρίζει
κι ἕνα μικρὸ πουλάκι:
«Ἐξω οὐρανὸς γαλάζιος,
τὸ δάσος πρασινίζει».

Καὶ τὸ παιδί κοιτάζει
 μ' ἀγάπη τὸ πουλί,
 μὰ λέει; «Ὅταν τελειώσω
 μελέτη καὶ γραφή».

Τὰ πράσινά της φύλλα
 νά! κι ἡ μηλιά σαλεύει:
 «Ἔλα νὰ δοκιμάσης
 τὰ ζουμερά μου μῆλα·
 κοκκίνισαν, τὰ βλέπεις;
 δὲν εἶναι πιά στυφά».
 «Ὅταν θὰ μελετήσω,
 θαρῶ» λέει στὴ μηλιά.

«Ἐτέλειωσα!» φωνάζει
 «Τώρα μπορῶ νὰ παίξω».
 Στὸν κῆπο κατεβαίνει,
 τὰ μῆλα δοκιμάζει,
 ἀκούει καὶ τὸ πουλάκι,
 ποὺ γλυκοκελαηδεῖ
 καὶ χαίρεται στὸν ἥλιο
 τὸ φρόνιμο παιδί!

Μυρτιώτισσα.

ΤΟ ΧΩΡΙΟ

9. Τὸ καταραμένο χωριό.

Τὸ ἔλεγαν «Καταραμένο Χωριό».

Ὅταν κανένας ξένος ἤθελε νὰ πάη νὰ περάσῃ ἐκεῖ
 τὸ καλοκαίρι του, ὅλοι ὄσοι τὸ ἤξεραν αὐτὸ τὸ χωριό,
 τοῦ ἔλεγαν:

— Σ' αὐτὸ τὸ καταραμένο χωριὸ θὰ πᾶς; ὁ Θεὸς νὰ οὐ φυλάῃ!

Καὶ κανένας δὲν πήγαινε. Καὶ ὁποῖος γελάστηκε μιὰ φορὰ καὶ πῆγε, δὲν ξαναπῆγε πιά.

Καὶ ὁμως ἦταν ἓνα ὠραῖο χωριό, χτισμένο στὴν πλαγιά ἑνὸς καταπράσινου βουνοῦ. Τὰ σπιτάκια του, καθὼς σκαρφάλωναν ἀνάμεσα στὶς πρασινάδες, φαίνονταν ἀπὸ μακριὰ σὰν κοπάδι ἀπὸ λευκόμαλλα πρόβατα. Κρούα, γάργαρα νερὰ τὸ δρόσιζαν. Τὰ περιβόλια τοῦ ἔδιναν πλούσιο καρπὸ. Τί σταφύλια τὸ καλοκαίρι καὶ τί μῆλα τὸ χειμῶνα! Ἦταν μὲ τὸ ὄνομα τὰ σταφύλια του καὶ τὰ μῆλα του, ἀκόμη καὶ στὴν Ἀθήνα. Καὶ τὸ χῶμα τῶν βουνῶν του, παχὺ καὶ πλούσιο, ἔδινε ἀφθονή βοσκή. Τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια χάριζαν ἀφθονο καὶ ὠραῖο γάλα. Καὶ στὶς στάνες τους οἱ τσοπάνηδες ἔβγαζαν τὸ καλύτερο βούτυρο καὶ ἔπηζαν τὸ ἐκλεχτότερο τυρί. Ὅλα τὰ καλὰ τὰ εἶχε δώσει ὁ Θεὸς σ' αὐτὸ τὸ χωριό.

Εὐλογημένο ἔπρεπε νὰ τὸ λένε τέτοιο χωριό, ὄχι καταραμένο.

Γιὰ νὰ τοῦ βγῆ ὁμως τὸ κακὸ ὄνομα, δὲν τοῦ βγῆκε ἄδικα. Μαζὶ μὲ τὰ καλὰ του, κάτι κακὸ καὶ ἀνάποδο θὰ εἶχε. Καὶ εἶχε πολλά, ὅπως ἔλεγαν ὅλοι οἱ ξένοι, ποὺ εἶχαν περάσει ἀπ' ἐκεῖ. Ἔμοιαζε μὲ τὸν ὁμορφο ἄνθρωπο, ποὺ ἔχει κακὴ καὶ διεστραμμένη ψυχὴ.

Τὰ σπίτια του, κάτι ἔλειπες χαμοκέλες, ἦταν βρώμια καὶ ἀπεριποίητα. Οὔτε τὸ νερὸ ἔλειπε ἀπὸ τὸν τόπο νὰ τὰ καθαρίσουν, οὔτε τὰ χρήματα ἔλειπαν ἀπὸ τοὺς χωριάτες νὰ τὰ περιποιηθοῦν. Κέρδιζαν ἀρκετὰ ἀπὸ τίς ἐσοδεῖές τους. Ἀλλὰ τοὺς ἔλειπε τὸ φιλότιμο.

Ἡ ἀκαθαρσία τοὺς ἔτρωγε. Οἱ ψύλλοι χόρευαν ὄλο τὸ χρόνο καὶ τὸ καλοκαίρι· οἱ κορέοι, οἱ μύγες καὶ τὰ κουνούπια εἶχαν πανηγύρι. Καὶ οἱ ἀρρώστιας, πὺ τίς γεννάει ἢ ἀκαθαρσία, δὲν ἀπολείπανε. Οἱ ἄνθρωποι ἦταν γλομοί, σὰν τὰ λεμόνια καὶ τὰ παιδιὰ ἀρρωστιάρικα καὶ ζαρωμένα. Ὅσοι γελάστηκαν καὶ πῆγαν ἐκεῖ νὰ ξεκαλοκαιριάσουν, ἔφευγαν πρὶν ἀπὸ τὴν ὥρα τους, γιὰτὶ ἀντὶ νὰ βροῦν τὴν ὑγεία τους, ἀρρώστιαναν.

Μὰ καὶ οἱ χωριάτες, ἀντὶ νὰ τραβήξουν τοὺς ξένους μὲ τὸν καλὸ τους τρόπο, τοὺς ἔδιωχναν, δίχως νὰ τὸ καταλάβουν. Ἄμα ἔπεφτε ξένος στὰ χέρια τους, κοίταζαν νὰ τὸν γδύσουν. Ὅλα τους τὰ πράματα τὰ πουλοῦσαν ἀκριβότερα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Γιὰ νὰ νοικιάσουν δυὸ παλιοκαμαροῦλες, ζητοῦσαν περισσότερα κι ἀπὸ τὰ καλύτερα ξενοδοχεῖα. Ἐνα ποτήρι νερὸ νὰ ζητοῦσε κανεὶς, ἔπρεπε νὰ τὸ πληρώσει.

Τὰ παιδιὰ τους ἦταν κι αὐτὰ κακομοιριασμένα καὶ πρόστυχα. Περιγελοῦσαν τοὺς ξένους, πετροβολοῦσαν τὰ περαστικὰ αὐτοκίνητα, ἔβαζαν τὰ σκυλιὰ τους νὰ κυνηγοῦν τοὺς περαστικούς. Καὶ οἱ γονεῖς τους, ἀντὶ νὰ τὰ μαλώσουν, τὰ ἔβλεπαν καὶ τὰ καμάρωναν.

Μὰ μήπως ἦταν κι αὐτοὶ καλύτεροι; Γιὰ νὰ κρατήσουν καμιά συντροφιά ἀπὸ περαστικούς ξένους στὸ χωριὸ τους, ἔριχναν καρφιὰ στὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ τρυποῦν τὰ λάστιχα τῶν αὐτοκινήτων κι ἔτσι, θέλοντας καὶ μὴ, νὰ μένουν οἱ ξένοι, ὥσπου νὰ τὰ διορθώσουν. Κι ὅταν ἔμεναν, ἔπεφταν ἐπάνω μικροὶ καὶ μεγάλοι, σὰν τίς μύγες στὸ ψοφίμι. Τὰ παιδιὰ ζητιάνευαν. Ἐφερναν ἕνα λουλουδάκι τοῦ κάμπου καὶ ζητοῦσαν νὰ πληρωθοῦν. Ὅ-

ταν δὲν εἶχαν λουλούδι, ἔφερναν ἓνα πράσινο φύλλο, καὶ ἤθελαν νὰ τὸ πουλήσουν γιὰ τριαντάφυλλο. Οἱ μεγάλοι γιὰ τὸ παραμικρότερο θέλημα γύρευαν τάλληρα. Τὰ μαγαζιά γιὰ δυὸ αὐγά τηγανητὰ καὶ λίγο τυρὶ ζητοῦσαν τὴ μάνα τους καὶ τὸν πατέρα τους, ποῦ λέει ὁ λόγος.

Καὶ τί νὰ ἰδοῦν οἱ ξένοι καὶ τὶς λίγες ὄρες, ποῦ ἔμεναν στὸ καταραμένο χωριό; οἱ χωριάτες ἔβριζαν καὶ βλαστημοῦσαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, ὅπως λένε ἀλλοῦ «καλημέρα». Οἱ φιλονικίες δὲν ἀπόλειπαν. Μαχαίρια ἀστραφταν στὰ καλὰ καθούμενα καὶ πισιόλια βροντοῦσαν. Τὴν Παρασκευὴ μαζεῦονταν ὅλοι στὰ δυὸ καφενεδάκια τοῦ χωριοῦ, ἔπαιζαν χαρτιά καὶ μάλωναν γιὰ τὰ πολιτικά.

Κρίμα στ' ὠραῖο χωριό! Μὲ τὰ τόσα καλὰ, ποῦ τοῦ εἶχε δώσει ὁ Θεός, μπορούσε νὰ εἶναι εὐλογημένο. Νὰ τρέχουν ἀπὸ παντοῦ οἱ ξένοι, καὶ ν' ἀφήνουν τὰ λεφτὰ τους, ὅπως ἔτρεχαν στ' ἄλλα χωριά, ποῦ ἔβρισκαν πάστρα, περιποίηση, ἀνθρωπιὰ καὶ καλοσύνη. Κι ὅμως αὐτὸ ἦταν καταραμένο. Ἔτσι ὅλοι τὸ ἤξεραν. Εἶχε χάσει καὶ τ' ὄνομά του. Καὶ τὸ ἔλεγαν ὅλοι: «τὸ καταραμένο χωριό».

10. Τὸ εὐλογημένο χωριό.

Μιὰ Παρασκευὴ πρωί, οἱ γεροντότεροι τοῦ καταραμένου χωριοῦ εἶχαν μαζευτῆ στὸ καφενεῖο τῆς μικρῆς πλατείας. Ὁ μπαρμπα-Μηνάς, ὁ γεροντότερος ἀπ' ὄλους, ποῦ τὸν ἄκουγαν ὅλοι, γιὰτὶ ἔλεγε σωστὰ καὶ φρόνιμα λόγια, σηκώθηκε καὶ τοὺς μίλησε.

— Δὲν εἶναι κρίμα κι ἄδικο—τοὺς εἶπε—νὰ μὴ ζυγώ-
νη κανέννας στὸ χωριό μας, σὰ νὰ εἴμαστε λωβιάρηδες; τί
κακὸ εἶναι τοῦτο; ὅλα τὰ περίγυρα χωριὰ γεμίζουν ἀπὸ ξέ-
νους κάθε καλοκαίρι. Καὶ μαζεύουν «παρὰ μὲ τὴν οὐρά».
Κι ἀκοῦνε κι ἓναν καλὸ λόγο, ποὺ ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ
τὰ λεφτά. Καὶ μὲ τὸ νὰ πηγαίνουν οἱ ξένοι, ἡ Κυβέρνη-
ση τοὺς ἔκαμε καὶ δρόμους καὶ σχολεῖα καὶ ὅλα τὰ καλά.
Μονάχα ἐμεῖς ζοῦμε κρυφὰ ἀπὸ τὸ Θεό, ποὺ λέει ὁ λόγος.
Κι ὅσο πᾶμε καὶ χειρότερα. Ἄλλοῦ πῆγαν ξένοι κι ἔχτισαν
σπίτια. Ἐδῶ κι οἱ δικοί μὲς ἀκόμη, ὅσοι ἔχουν τὸν τρόπο
τους, πουλοῦν τὰ σπίτια τους καὶ φεύγουν.

— Ἡ μοῖρα μας εἶναι, μπαρμπα-Μηνά... εἶπαν μερι-
κοί. Τί θέλεις νὰ κάμουμε;

— Δὲν εἶναι ἡ μοῖρα μας... τοὺς εἶπε ὁ φρόνιμος μπαρ-
μπα-Μηνάς. Ὁ ἄνθρωπος κάνει μοναχὸς του τὴ μοῖρα του.
Δόξα νάχη ὁ Θεός, μᾶς ἔδωσε ὠραῖον τόπο. Ἄερα καθα-
ρό, χῶμα καρπερό, νερὰ κρούσταλλα. Θὰ μπορούσαμε κι ἐ-
μεῖς νὰ κάμουμε τὸ χωριό μας Παράδεισο. Καὶ τὸ κάναμε
Κόλαση. Τί, νὰ κρυβώμαστε μεταξὺ μας; Εἴμαστε βρωμιά-
ρηδες, βλάστημοι, παραδόπιστοι! Τὰ σπίτια μας εἶναι ἀ-
χούρια. Μᾶς πνίγει ἡ μύγα καὶ τὸ κουνούπι καὶ μᾶς δέρ-
νουν οἱ ἀρρώστιες ἀπὸ τὴν ἀκαθαρσία μας. Κι ἂν ξεπέση
καμιά φορὰ καὶ κανέννας ξένος ὡς ἐδῶ, κοιτάζομε νὰ τοῦ
πάρωμε καὶ τὸ πουκάμισό του. Ποιὸς νὰ μᾶς ζυγώση;
οἱ ἄνθρωποι σήμερα εἶναι ἀλλιῶς μαθημένοι. Δὲν μπο-
ροῦν νὰ ζήσουν σὰν τὰ ζῶα. Θέλουν καθαριότητα κι ἄν-
θρωπιὰ.

— Γιὰ τοὺς ξένους θὰ κοιτάζομε τώρα; πετάχτηκε
κι εἶπε κάποιος. Σὰν δὲν τοὺς ἀρέσουμε, νὰ μὴ σώσουν
ποτέ τους νὰ ἔρθουν στὸ χωριό μας!

—“Οχι για τούς ξένους... τὸν ἀποπῆρε θυμωμένος ὁ μπαρμπα-Μηνάς καὶ χτύπησε τὸ ραβδί του στὸ χῶμα. Γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας, γιὰ τὰ παιδιά μας! Γιατὶ πρῶτα ἐμεῖς ὑποφέρουμε ἀπὸ τὰ χάλια μας. Οἱ ξένοι δὲν ἔχουν τὴν ἀνάγκη μας. Βρίσκουν κι ἄλλοῦ νὰ πᾶνε. Καὶ εἶναι παρακαλετοὶ παντοῦ. Νὰ μὴ φοβερίζης λοιπὸν τούς ξένους, κουμπάρε! Τὸ κεφάλι σου νὰ φοβερίζης!

Τὸν ἀποπῆραν καὶ οἱ ἄλλοι.

— Σωστὰ τὰ λέει ὁ μπαρμπα-Μηνάς. Ἡ θὰ γίνωμε ἀνθρώποι ἢ θὰ μᾶς πάρη ἢ κατάρα.

— Τὰ λόγια εἶναι φτώχεια... εἶπε τότε ὁ μπαρμπα-Μηνάς. Ἀπὸ αὔριο πρέπει ὁ καθένας μας καὶ ὅλοι μαζί νὰ κοιτάξωμε γιὰ τὸ χωριό μας. Νὰ τὸ κάμωμε ν' ἀστράφτη. Καὶ ν' ἀλλάξωμε κι ἐμεῖς κεφάλι.

Τὰ λόγια τοῦ μπαρμπα-Μηνᾶ ἔπιασαν τόπο. Ζύγωνε καὶ τὸ καλοκαίρι. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα οἱ χωριάτες ἀρχισαν ν' ἀσβεστῶνουν τὰ σπίτια τους, νὰ καθαρίζουν τούς δρόμους, νὰ συμμαζεῦουν τούς χοίρους τους, πὺ γύριζαν ἐλεύθεροι στοὺς δρόμους, νὰ μαζεῦουν τὶς κοπριές καὶ τὰ σκουπίδια καὶ νὰ τὰ κουβαλοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, νὰ φέρνουν χῶματα καὶ νὰ σκεπάζουν ὅλα τὰ βαλτόνερα. Κι ὁ μπαρμπα-Μηνάς, μὲ ὅλα τὰ γεράματα, γύριζε παντοῦ, μὲ τὸ ραβδί του καὶ παράστεκε στὴ δουλειά. «Κι ἐδῶ, παιδιά μου κι ἐκεῖ παλικάρια μου». Εἶχε στρώσει στὴ δουλειά καὶ τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά.

“Ὅλο τὸ χωριὸ δούλευε νὰ συγυριστῆ, λὲς καὶ περὶμενε χαρὲς καὶ ξεφαντώματα.

Μέσα σὲ δυὸ μῆνες τὸ χωριὸ εἶχε γίνει ἀγνώριστο. Ἄστραφτε ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Καὶ μὲ τὴν καθαριότητα ἔλειψε κι ἡ μύγα καὶ τὸ κουνούπι. Οἱ ξένοι

ἄρχισαν νὰ ἔρχονται στὴν ἀρχὴ ὀλιγοστοί, ἔπειτα περισσότεροι. Γιατὶ καὶ τὸ χωριὸ αὐτὸ ἦταν τ' ὀμορφότερο ἀπὸ τ' ἄλλα. Οἱ ἄνθρωποι του τὸ εἶχαν χαλάσει. Τώρα, ὅπως τοῦ εἶχε βγῆ τὸ κακὸ ὄνομα, ἄρχισε νὰ τοῦ βγαίνει τὸ καλὸ. Ἐφυγαν οἱ κακὲς του ἡμέρες καὶ ἦρθαν οἱ καλές.

Ὅλοι τώρα ἦταν εὐχαριστημένοι. Μονάχα οἱ χοῖροι, ποὺ τοὺς εἶχαν περιορίσει καὶ δὲν ἔβροσκαν πιά μέσα στοὺς δρόμους, δὲν ἦταν καθόλου εὐχαριστημένοι.

— Χαλᾶνε τὸ χωριὸ μας... ἔλεγαν. Δὲν εἶναι πιά νὰ ζήση κανεὶς ἐδῶ πέρα! Καὶ εἶχαν δίκιο.

11. Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΕΡΝΑΕΙ

Εἰκοσιπέντε Μαρτίου! Ἡ ἐθνικὴ μας γιορτή!

Μπροστὰ στὸ μνημεῖο τοῦ Ἄγνωστου Στρατιώτη γίνεται ἡ παρέλαση τοῦ στρατοῦ μας. Οἱ ἀξιωματικοὶ μὲ ὕψωμένα τὰ γυμνά σπαθιά, ἐπάνω στ' ἄλογά τους, χαμηλώνουν τὰ σπαθιά τους, καθὼς περνοῦν. Χαιρετοῦν Ἐκεῖνον, ποὺ ἔπεσε ἀγνώριστος γιὰ τὴν πατρίδα, χαιρετοῦν ὅλους τοὺς γενναίους, ποὺ θυσιάσαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Κι ὁ στρατὸς περνάει, μὲ τὶς σάλπιγγες, τὰ τύμπανα, μὲ τὴ μουσικὴ του μπροστὰ. Περνάει ἡ Σημαία...

Ἀτέλειωτο εἶναι τὸ πέρασμά του.

Περνοῦν οἱ στρατιωτικὲς σχολές, μὲ τὰ νέα παιδιά, ποὺ θὰ βγοῦν αὔριο ἀξιωματικοί. Τὰ σχολεῖα τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, τῆς θάλασσας καὶ τοῦ ἀέρα. Περνάει τὸ πεζικό, οἱ φαντᾶροι. Περνάει τὸ εὐζωνικό, οἱ τσολιᾶδες, μὲ τὶς ἄσπρες φουστανέλες. Περνάει τὸ πυροβολικὸ μὲ τὰ κανόνια. Περνοῦν τὰ τάνκς, τὰ ἄρματα μάχης καὶ τὰ με-

γάλα ἀντιαεροπορικὰ κανόνια. Περνάει τὸ ἱππικό, μὲ τοὺς ἵππους καμαρωτοὺς ἐπάνω στὰ ἄλογα. Περνοῦν ψηλά στὸν οὐρανὸ τ' ἀεροπλάνα, σὰν τεράστια πουλιά, πὸν σκίζουν τὸν ἀέρα βουίζοντας.

Περνάει ἡ ἑλληνικὴ λεβεντιά, μὲ τὰ κορμιὰ στητά, μὲ τὰ κεφάλια ὀρθά, μὲ τὰ μέτωπα ψηλά, μὲ περήφανη ματιά, μὲ ἀτρόμητη καρδιά. Περνάει ἡ λεβεντιά, σὰν ἔ-



νας ἄνθρωπος. Μὲ μιὰ ψυχὴ, μὲ μιὰ καρδιά, γιὰ τὴν Πατρίδα.

Περνάει ἡ Ἑλλάδα μας!

Μιὰ μέρα ἡ Πατρίδα μας θὰ καλέσῃ τὰ παιδιά της κάτω ἀπὸ τὶς σημαίες. Καὶ τότε τὰ παιδιά της, ὄλα αὐτὰ τὰ λεβέντικα νιάτα, θὰ τρέξουν στὴ φωνὴ της μὲ ἀρχηγὸ τὸ Βασιλιά μας. Θὰ τρέξουν ἀπὸ στεριὲς καὶ θά-

λασσεσ. Καὶ θὰ στήσουν σὰν ἀσπίδα τὰ στήθια τοὺς μπροστά της. Καὶ θὰ βαδίσουν ἐκεῖ, ποὺ τοὺς προσκαλεῖ τὸ μεγάλο χρέος. Ἄλλοι θὰ σκοτωθοῦν, ἄλλοι θὰ πληγωθοῦν, ἄλλοι θὰ γυρίσουν δοξασμένοι. Μὰ ἡ Ἑλλάδα θὰ ζῆ αἰώνια.

12. Η ΠΗΓΗ

Στὸ χωριό μας μιὰ πηγὴ
ἀναβρῦζει ἀπὸ τὴ γῆ·
φέρνει ἀστείρευτο νερό,
κρουσταλλένιο, δροσερό.

Καὶ μὲ χάρη περισσὴ
πολυτρίχια καὶ κισσοὶ
γύρω στὰ νερά της σκύβουν,
τὴ στολίζουν καὶ τὴν κρύβουν.

Κι ὁ διαβάτης σταματᾷ,
φιλικὰ τὴν χαιρετᾷ
καὶ στὸν ἴσκιο ἐκεῖ κοντὰ της
ξεκουράζεται ὁ διαβάτης.

Καὶ τοῦ δίνει αὐτὴ νερό,
κρουσταλλένιο, δροσερό
κι ὁ διαβάτης εὐλογεῖ
τὴ φιλόξενη πηγὴ.

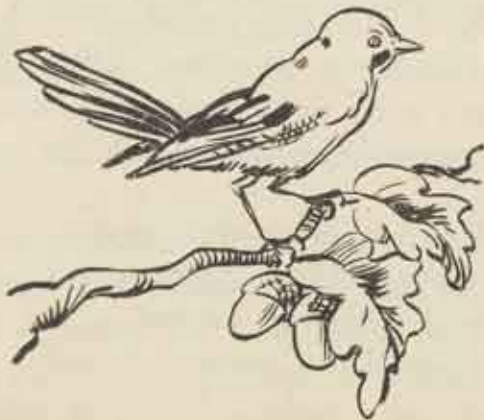
13. ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ

α'. Ἡ κίσσα.

Ἡ κίσσα ἦταν ἄλλοτε ἓνα ὀμορφο κορίτσι, πολὺ ἔξυπνο καὶ νοικοκυρεμένο. Γιὰ δυστυχία της ὁμως πέθανε ἡ μητέρα της καὶ ἔμεινε ὀρφανή. Ὁ πατέρας της τότε πῆρε ἄλλη γυναίκα. Ἡ μητριὰ ὁμως αὐτῆ τῆς κίσσας ἔτυχε νὰ εἶναι πολὺ κακὴ καὶ κακομεταχειριζόταν τὴν κίσσα. Τῆ μάλωνε καὶ τὴν ἔδερνε συχνὰ μὲ τὴν παραμικρὴ ἀφορμὴ. Τῆ βασάνιζε καὶ τὴν ἄφηνε νηστική.

Ἡ κίσσα τότε ἔφυγε κρυφὰ καὶ πῆγαινε στὸ δάσος καὶ ἔτρωγε βαλανίδια, γιὰ νὰ μὴν πεθάνη ἀπὸ τὴν πείνα. Κι ἐπειδὴ δὲν μπορούσε πιά νὰ ὑποφέρη τὴν τυραννισμένη αὐτῆ ζωὴ, παρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ τὴν κάμῃ πουλί.

Ὁ Θεὸς τὴ λυπήθηκα καὶ τὴν ἔκαμε κίσσα. Ἀπὸ τότε γυρίζει στὸ δάσος καὶ τρώει βαλανίδια. Δὲν παχαίνει ὁμως ποτέ, γιὰτι ἀδυνατίσε πολὺ ἀπὸ τὰ μαρτύρια καὶ τὰ βάσανα, πὺ τῆς ἔκανε ἡ μητριὰ της.



β'. Ὁ τσοπανάκος.

Ὁ τσοπανάκος πρῶτα ἦταν ἄνθρωπος καὶ κάποιος πλούσιος τὸν εἶχε πάρει νὰ φυλάη τ' ἄλογά του. Μιὰ μέρα ὁμως ὁ τσοπανάκος ἔχασε ἓνα ἄλογο. Ὁ κύριός του τὸν ἔδειρε ἀλύπητα καὶ τοῦ εἶπε νὰ πάη νὰ βρῆ τὸ ἄλογο καὶ ἂν δὲν τὸ βρῆ, νὰ μὴ γυρίσῃ ποτέ.

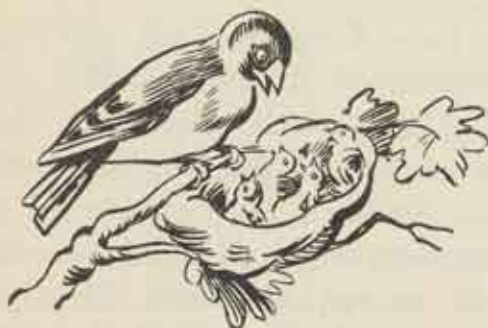
Ὁ τσοπανάκος καταλυπημένος πῆρε τὸ ραβδί του καὶ γύριζε σὲ δάση καὶ σὲ βουνὰ νὰ βρῆ τὸ ἄλογο. Ἔτρεχε ἀκούραστος σ' ὅλα τὰ μέρη, μὰ τὸ ἄλογο δὲ βρέθηκε πουθενά. Τοῦ φώναζε, τοῦ σφύριζε, τοῦ ξανασφύριζε, τίποτε! Κάθισε λοιπὸν σ' ἓνα δάσος νηστικός καὶ κατακουρασμένος καὶ ἀδιάκοπα σφύριζε, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ τὸ ἄλογο.

Ὁ Θεὸς τέλος τὸν λυπήθηκε καὶ τὸν ἔκαμε πουλί. Τὸ πουλί αὐτὸ ἐξακολοθεῖ καὶ τώρα ἀκόμη νὰ ψάχνῃ γιὰ τὸ ἄλογο, ποῦ ἔχασε. Πετᾷ ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο καὶ ἀπὸ βράχο σὲ βράχο καὶ ὄλο σφυρίζει στὸ χαμένο ἄλογο. Ὅταν βρῆ τὸ ἄλογο, θὰ ξαναγίνη ἄνθρωπος.

Τὸν λένε καὶ σφυριχτάρη.



14. ΜΗΤΡΙΚΗ ΣΤΟΡΓΗ



Ὁ Λάμπρος διηγίόταν στὰ παιδιά τὴν ἱστορία μιᾶς καρδερίνας, ποὺ τὴν παρακολούθησε μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια.

— Στὸν κῆπο, ἔλεγε, ἔχομε μιὰ μεγάλη μουριά. Ἐκεῖ ἐπάνω εἶχαν χτίσει

τὴ φωλιά τους δυὸ καρδερίνες. Σὲ λίγες ἡμέρες ἔσκασαν τ' αὐγά καὶ βγῆκαν τὰ καρδερινάκια.

Οἱ γονεῖς τους ὅλη τὴν ἡμέρα πετοῦσαν χαρούμενοι ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ τοὺς ἔφερναν φαγητὸ νὰ φᾶνε. «Τσίου, τσίου!» ἔκαναν τὰ μικρά. Ἄνοιγαν τὰ στοματάκια τους κι οἱ γονεῖς τους ἔβαζαν μέσα τὴν τροφή.

Μιὰ ἡμέρα ὅμως σηκώθηκε φοβερὴ καταιγίδα. Μόλις ἄρχισαν νὰ πέφτουν οἱ μικρὲς σταγόνες, ἡ μητέρα κάθισε στὴ φωλιά της, ἄπλωσε τὶς φτεροῦγες της καὶ σκέπασε καλὰ τὰ μικρά της, ποὺ ἦταν ἀκόμη γυμνά.

Ἡ θύελλα ὅμως ὄσο πῆγαινε καὶ δυνάμωνε. Ἄστραφτε, βροντοῦσε καὶ φυσοῦσε. Χοντρὸ χαλάζι σὰ φουντούκι ἄρχισε νὰ πέφτη, ποὺ τρουποῦσε τὰ φύλλα τῆς μουριᾶς κι ἔσπαζε τὰ βλαστάρια της. Ἡ καλὴ μητέρα ὅμως δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὴ θέση της. Μποροῦσε νὰ κρυφτῆ σὲ καμιὰ κουφάλα νὰ γλιτώσῃ, ἀλλὰ δὲν τόκαμε αὐτό. Ποῦ ν' ἀφήσῃ τὰ παιδιά της!

Σὲ λίγο ἡ κακοκαιρία πέρασε. Πάλι βγῆκε λαμπρὸς ὁ ἥλιος ἀπὸ τὰ σύννεφα.

Μᾶς εἶχε κάμει ἐντύπωση τὸ μικρὸ αὐτὸ πουλάκι. Κοί-

ταῖα ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸ τζάμι στὸ δέντρο. Δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὴ φωλιά του. Ὅταν ἔπαψε ἡ θύελλα, εἶχα τὴν περιέργεια νὰ ἰδῶ τί ἀπόγινε. Βάζω μιὰ σκάλα κι ἀνεβαίνω στὴ μουριά. Βρῆκα τὰ μικρὰ στὴ φωλίτσα τους ζωντανὰ καὶ γερά. Ἄνοιγαν τὰ στοματάκια τους καὶ ζητοῦσαν νὰ φᾶνε.

Ἡ μητέρα ὁμως ἦταν νεκρή. Ἐνα κουκὶ χαλάζι τὴν εἶχε ἀφήσει στὸν τόπο!

15. Ο ΑΧΙΛΛΕΑΣ

α'. Ἡ γέννηση καὶ ἡ ἀνατροφή του.

Ὁ Ἀχιλλέας ἦταν γιὸς τοῦ βασιλιᾶ Πηλέα καὶ τῆς Θέτιδας, ποὺ ἦταν θεὰ τῆς θάλασσας. Ἦταν τ' ὀμορφότερο καὶ γενναιότερο παλικᾶρι τῆς Ἑλλάδας. Στὸ τρέξιμο μάλιστα δὲν τὸν ἔφτανε κανεὶς· γι' αὐτὸ οἱ ἀρχαῖοι τὸν ἔλεγαν «ταχύποδα».

Ὅταν ὁ Ἀχιλλέας ἦταν ἀκόμη βρέφος, θέλησε ἡ μητέρα του, ποὺ ἦταν ἀθάνατη, νὰ τὸν κάμη κι αὐτὸν ἀθάνατο. Μιὰ νύχτα λοιπὸν πῆρε τὸ παιδάκι, κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἄντρα της καὶ τὸ κράτησε πάνω σὲ μιὰ θαυματουργὴ φωτιά, γιὸ νὰ καῖ, ὅτι θνητὸ εἶχε μέσα του καὶ νὰ γίνῃ ἀθάνατο παιδί!

Ἐξαφνα ὁμως τὴν εἶδε ὁ ἄντρας της, ὁ Πηλέας καὶ ἔτρεξε φοβισμένος καὶ τῆς ἄρπαξε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ παιδί μὲ ἄγριες φωνές. Νόμιζε, πὼς ἡ Θέτιδα ἠθέλε νὰ τὸ θανατώσῃ.

Ὁ Ἀχιλλέας ἀπὸ τότε ἔμεινε ἄτρωτος. Κανένα ὄπλο δηλαδὴ δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ τὸν πληγώσῃ καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ. Μόνον ἡ μιὰ του φτέρνα, ἀπ' ὅπου τὸν εἶχε κρατήσει ἡ μητέρα του ἐπάνω στὴ φωτιά καὶ δὲν τὴν εἶχαν ἐγγίσει οἱ φλόγες, μποροῦσε νὰ πληγωθῇ.

Όταν μεγάλωσε ὁ Ἀχιλλέας, ὁ πατέρας του τὸν παρὰδωσε σ' ἓνα σοφὸ Κένταυρο, τὸ Χείρωνα, γιὰ νὰ τὸν ἀναθρέψῃ. Ἐκεῖνος τὸν δίδαξε ὅλες τὶς ἀνδρικὲς τέχνες καὶ τὸν ἐθρεψε μὲ μυαλὰ ἀπὸ ἀρκοῦδες καὶ μὲ κρέας λιονταριῶν καὶ ἀγριοχοίρων. Γι' αὐτὸ ὁ Ἀχιλλέας ἐγινε τόσο δυνατὸς καὶ τόσο ἀτρόμητος, ποῦ ὁ μάντης Κάλχας εἶπε:

— «Ἡ Τροία δὲν μπορεῖ νὰ κυριευτῇ ποτὲ χωρὶς τὸν Ἀχιλλέα».

Μόλις ἡ μητέρα του ἄκουσε αὐτὴ τὴν προφητεία, τρόμαξε πολὺ· γιὰτὶ ἓνας ἄλλος μάντης εἶχε προφητέψῃ πάλι, ὅτι ἂν ὁ Ἀχιλλέας πάῃ στὸν Τρωικὸ πόλεμο, θὰ δοξαστῇ, ἀλλ' ὅμως θὰ σκοτωθῇ ἐκεῖ.

Γιὰ νὰ γλιτώσῃ λοιπὸν τὸ παιδί της ἀπὸ τὸ θάνατο ἢ Θέτιδα, σοφίστηκε ἓνα σχέδιο:

Ἦρθε ἀπὸ τὴ θάλασσα κρυφὰ στ' ἀνάκτορα τοῦ ἀντρα της, φόρεσε στὸν Ἀχιλλέα γυναικεία φορέματα καὶ τὸν πῆγε σ' ἓνα νησί, στὴ Σκύρο. Ἐκεῖ ἔμενε ἓνας βασιλιάς φίλος της. Τὸν παρακάλεσε ἡ θεὰ νὰ κρατήσῃ στὸ πάλτι του τὸν Ἀχιλλέα μαζὶ μὲ τὰ κορίτσια του, σὰ νὰ ἦταν κι αὐτὸς κορίτσι.

Ἐκεῖ ἔμενε πολὺν καιρὸ ὁ Ἀχιλλέας, χωρὶς νὰ ξέρῃ κανεὶς τὸ καταφύγιό του καὶ χωρὶς νὰ καταλάβῃ κανεὶς ἀπ' ὄσους τὸν ἐβλεπαν, ὅτι εἶναι ἀγόρι. Γιατὶ ἦταν ὁμορφος σὰν τὰ ὁμορφότερα κορίτσια.

β'. Πῶς ἀνακαλύφτηκε ὁ Ἀχιλλέας.

Οἱ Ἕλληνες, ποῦ ἔμαθαν ἀπὸ τὸ μάντη, ὅτι ἂν δὲν ἐρθῇ μαζὶ τους ὁ Ἀχιλλέας, ἄδικα θὰ πῆγαιναν στὴν Τροία, ζητοῦσαν νὰ βροῦν τὸν Ἀχιλλέα. Μὰ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸν βροῦν πουθενά.

Ὁ πανοῦργος ὁμως Ὀδυσσεάς, ὁ βασιλιάς τῆς Ἰθάκης, ἀνάλαβε νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ.

Τί ἔκαμε λοιπόν! Ντύθηκε πρυματευτής, πήρε μαζί του διάφορα ὑφάσματα καὶ κεντήματα, πέπλους ὠραίους καὶ διαλεχτὲς γυναίκειες ζῶνες καὶ ἄλλα στολίδια καὶ μαζί μ' αὐτὰ διάφορα πολεμικὰ ὄπλα, πού ἄστραφταν. Ἔτσι, σὰ γυρολόγος, γύριζε ὅλες τὶς πολιτεῖες ζητώντας σ' ὅλα τὰ παλάτια νὰ βρῆ ἀνάμεσα στὶς βασιλοποῦλες—ὅπως τοῦ εἶχαν εἰπωμένο—τὸν Ἀχιλλέα.

Ἀπὸ πόλῃ σὲ πόλῃ ἔφτασε τέλος καὶ στὸ νησί, πού βρισκόταν ὁ Ἀχιλλέας, στὴ Σκύρο.

Ἐκεῖ ἄρχισε νὰ διαλαλῇ ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι τὰ ἐμπορεύματά του. Ἔτρεξαν τότε ὅλες οἱ βασιλοποῦλες νὰ ἰδοῦν τί πουλοῦσε ὁ ἔμπορος. Μαζὶ μ' αὐτὲς ἔτρεξε καὶ ὁ Ἀχιλλέας. Οἱ βασιλοποῦλες κοίταζαν μὲ περιέργεια τὰ διάφορα στολίδια καὶ τὰ ὑφάσματα, γιὰ νὰ διαλέξουν. Ὁ Ἀχιλλέας ὁμως δὲν πρόσεχε στὰ γυναίκεια ἐμπορεύματα, ἀλλὰ μόλις εἶδε ἓνα σπαθί, πού λαμποκοποῦσε, τὸ πήρε στὰ χέρια του, τὸ κοίταξε μὲ περιέργεια καὶ ρώτησε τὸν Ὀδυσσεά πόσο τὸ πουλεῖ αὐτὸ τὸ σπαθί.

Ὁ Ὀδυσσεάς κατάλαβε, ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ Ἀχιλλέας. Ἐγενεψε στοὺς συντρόφους του καὶ τότε ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἄρχισε νὰ σαλπίζῃ πολεμικὸ ἐμβατήριον. Τὰ κορίτσια τρόμαξαν καὶ ἔτρεξαν νὰ κρυφτοῦν μέσα στ' ἀνάκτορα. Ὁ Ἀχιλλέας ὁμως ἄρπαξε τὸ ξίφος, τὸ ἔβγαλε ἀπὸ τὴ θήκη του, ἀγρίεψε καὶ ὄρμησε νὰ ἐπιτεθῆ, γιὰτὶ νόμισε, πὼς ἔρχονται ἐχθροί.

Ὁ πονηρὸς Ὀδυσσεάς χαμογέλασε τότε καὶ φώναξε:

—Ἀχιλλέα, ἄφησέ τα αὐτά! Πέταξε τὰ γυναίκεια φορέματα καὶ ἀκολούθησέ με.

Ὁ Ἀχιλλέας ξαφνίστηκε καὶ τὸν ρωτᾶ :

—Ποῦ ξέρεις, ὅτι εἶμαι ὁ Ἀχιλλέας; ποιός εἶσαι σύ;

—Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς καὶ γιὰ σένα ἤρθα ἐδῶ.



Καὶ τοῦ διηγήθηκε ὅλη τὴν ἱστορία γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας.

—Εἶναι ντροπὴ σ' ἓναν Ἀχιλλέα, τοῦ εἶπε ὁ Ὀδυσσεύς, νὰ φορῇ γυναικεία φορέματα καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ πάη στὸν πόλεμο, ποῦ θὰ πᾶνε ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα καὶ ὅλοι οἱ ἥρωες καὶ βασιλιάδες τῆς Ἑλλάδας. Εἶναι μεγάλη ντροπὴ!

—Θὰ πάω κι ἐγώ! Εἶπε ὁ Ἀχιλλέας. Δὲν εἶμαι κορίτσι.
Θὰ πάω.

Καὶ κράτησε τὸ λόγο του. Γύρισε στὴν πατρίδα του καὶ εἶπε τὴν ἀπόφασή του στὸν πατέρα του, τὸν Πηλέα. Καὶ ὅταν ἐκεῖνος τοῦ εἶπε πῶς, ἂν πάη στὸν πόλεμο, θὰ σκοτωθῆ, ὁ Ἀχιλλέας ἀπάντησε :

—Πατέρα μου, καλύτερα νὰ πεθάνω νέος καὶ δοξασμένος γιὰ τὴν πατρίδα μου, παρὰ νὰ ζῶ χίλια χρόνια ἄγνωστος καὶ καταφρονημένος.

Ὁ Πηλέας δὲν εἶπε τίποτε. Ἦξερε κι ὁ ἴδιος, ὅτι ὁ γιός του εἶχε δίκιο. Τοῦ ἔδωσε λοιπὸν τὴν ἄδεια νὰ πάη στὸν πόλεμο.

Ὁ Ἀχιλλέας ἐτοιμάστηκε, πῆρε τὸ στρατό του, τοὺς γενναίους Μυρμιδόνες, πῆρε καὶ τὸν πιστό του φίλο Πάτροκλο κι ἔφτιασε στὴν Αὐλίδα, ὅπου ἦταν συγκεντρωμένοι καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, γιὰ νὰ πᾶνε μὲ τὰ πλοῖα τους στὴν Τροία νὰ πολεμήσουν.

16. ΚΑΡΒΟΥΝΙΑΡΗΣ ΚΑΙ ΛΕΥΚΑΝΤΗΣ

Ἕνας λευκαντῆς πῆγε καὶ κάθισε στὴ γειτονιά ἑνὸς καρβουνιάρη. Κι ὁ καρβουνιάρης τοῦ ἔλεγε :

—Δὲν ἔρχεσαι, καημένε, νὰ καθίσωμε μαζὶ στὸ ἴδιο δωμάτιο, νάχουμε οἰκονομία στὸ νοίκι καὶ νὰ βοηθῆ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον;

Κι ὁ λευκαντῆς τοῦ ἀποκρίθηκε :

—Εἶσαι μὲ τὰ σωστά σου γείτονα; ἐγὼ δὲν τρελάθηκα ἀκόμη, νὰ λευκαίνω τὰ πανιά ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος κι ἐσὺ ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ μοῦ τὰ μουντζουρώνης μὲ τὴν καρβουνόσκονη, ποὺ ἔχεις ἐπάνω σου.

Καὶ δὲν πῆγε νὰ καθίση μαζὶ του.

17. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

α'. Μάρτης.

1. Ἄπὸ Μάρτη καλοκαίρι
κι ἀπὸ Αὐγουστο χειμῶνα.
2. Ξύλα φύλαγε γιὰ τὸ Μάρτη,
νὰ μὴν κάψης τὰ παλούκια.
3. Μάρτης γδάρτης
καὶ κακὸς παλουκοκαύτης.
4. Μάρτης ἔβρεχε,
θεριστὴς χαιρόταν.
5. Ὁ Μάρτης ὁ πεντάγνωμος
πέντε φορὲς ἐχιόνισε,
καὶ πάλι τὸ μετάνοιωσε,
ποὺ δὲν ἐξαναχιόνισε.

β'. Ἀπρίλης.

1. Ἀπρίλης μὲ τὰ λούλουδα
καὶ Μάης μὲ τὰ ρόδα.
2. Ἄν κάμη ὁ Ἀπρίλης δυὸ νερά
κι ὁ Μάης ἄλλο ἓνα,
χαράστονε τὸ γεωργό,
πόχει πολλὰ σπαρμένα.

γ'. Μάης.

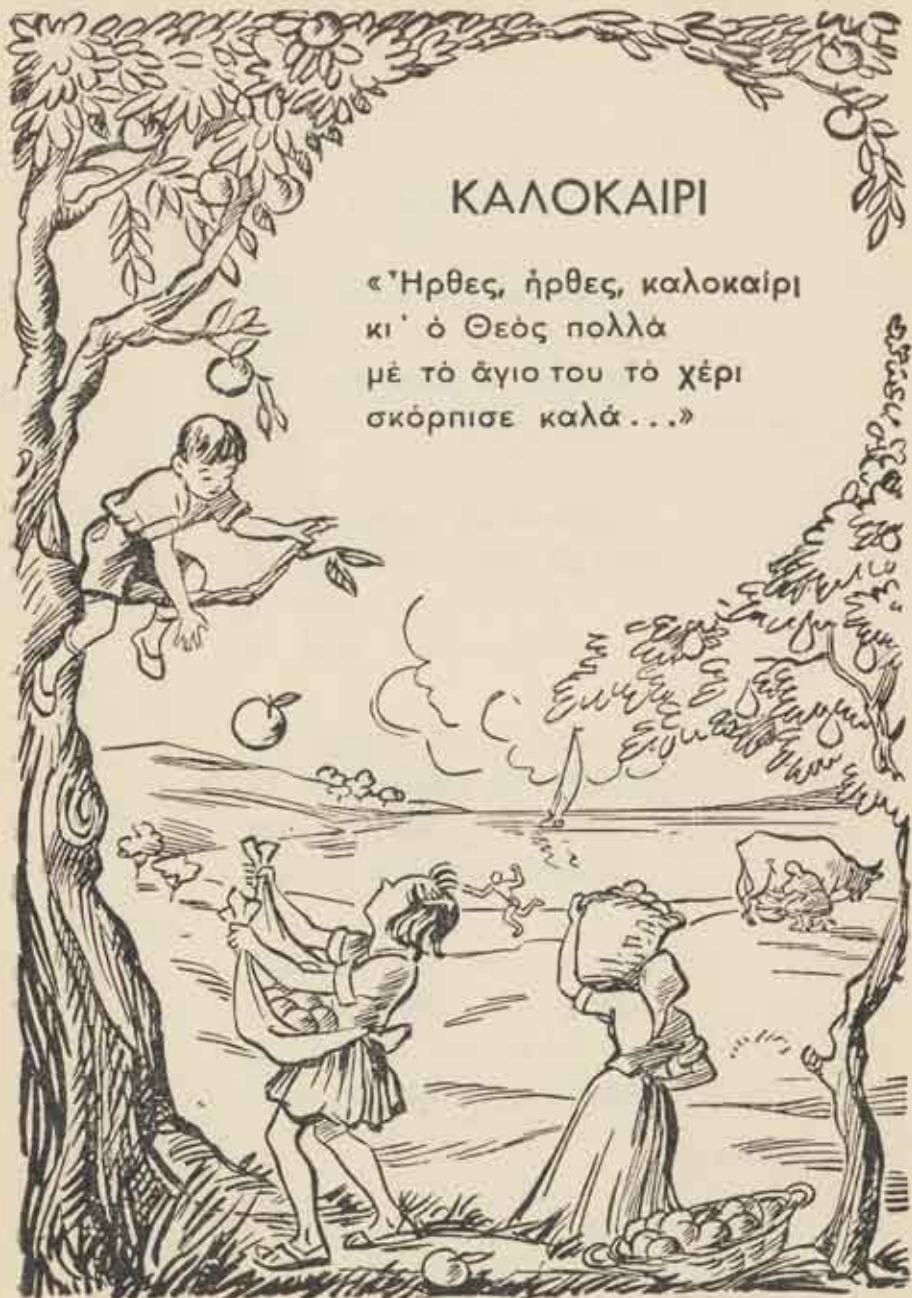
1. Μάης ἄβρεχος,
μοῦστος ἄμετρος.
2. Μάης μὲ λουλούδια,
μὲ χαρὲς καὶ μὲ τραγούδια.
3. Ὁ Μάης ρίχνει τὴ δροσιά
κι ὁ Ἀπριλῆς τὰ λουλούδια.

18. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Ὁ ψεύτης καὶ ὁ κλέφτης τὸν πρῶτο χρόνο χαίρονται.
 2. Ὅποιος λέει τὴν ἀλήθεια, ἔχει τὸ Θεὸ βοήθεια
 3. Ἀπ' ὅλα τὰ γλυκύτερα, γλυκύτερη εἶν' ἡ μάνα.
 4. Ὑστερνὴ μου γνώση, νὰ σὲ εἶχα πρῶτα.
 5. Σπίτι μου σπιτάκι μου καὶ παλιοκαλυβάκι μου.
 6. Ὅποιος ἀνακατεύεται μὲ τὰ πίτουρα, τὸν τρῶν οἱ κότες.
 7. Ἡ καλὴ μέρα φαίνεται ἀπὸ τὴν αὐγή.
-

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

«Ήρθες, ήρθες, καλοκαίρι
κι' ὁ Θεὸς πολλά
μέ τὸ ἅγιο του τὸ χέρι
σκόρπισε καλά...»



1. ΑΝΑΤΟΛΗ

Στὴ φωνὴ τοῦ πεινροῦ
 κρύβονται τὰ νυχτοπούλια
 καὶ στὰ βάθη τ' οὐρανοῦ
 σβήνουν τ' ἄστρα, τρέμ' ἡ Πούλια.

Τὰ γοργόπτερα πουλιὰ
 νὰ ξυπνήσουν δὲν ἀργοῦνε,
 μὲ γλυκύτατη λαλιὰ
 τὸ Θεὸ δοξολογοῦνε.

Ἡ δροσιὰ δειλὴ δειλὴ
 στ' ἀνθολούλουδα σταλάζει
 καὶ γαβγίζει τὸ σκυλί
 καὶ τὸ πρόβατο βελάζει.

Καὶ τὸ φῶς παντοῦ γελᾷ
 καὶ ἀναγάλλετ' ὅλη ἡ γῆ
 καὶ ὁ Θεὸς ἀπὸ ψηλὰ
 τοὺς καρπούς του εὐλογεῖ.

Ἰ. Πολέμης.

2. Η ΑΥΓΗ

Ἡ Αὐγούλα χαράζει
τ' ἀμέτρητα ἀστέρια
ἢ νύχτα συνάζει
στὰ δύο της τὰ χέρια.

Τὸ φῶς ροδολάμπει
στὶς ράχες κι ἀγάλι
φωτίζονται οἱ κάμποι,
γελᾶ τ' ἀκρογιάλι.

Καὶ μύρια πουλάκια
χαρούμεν' ἀρχίζουν
γλυκὰ τραγουδάκια
στὸ φῶς νὰ τονίζουν.

3. ΤΟ ΛΟΥΤΡΟ

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Λουκάκη εἶχε ἀλλάξει σπίτι ἐκεῖνο τὸ Σεπτέμβρη. Τὸ νέο τους σπίτι ἦταν καινούργιο, εἶχε ὅλες τὶς εὐκολίες, πὺν ἔχουν τὰ καινούργια σπίτια καὶ δὲν τοῦ ἔλειπε φυσικὰ καὶ τὸ λουτρό.

—Ἐνας λόγος, πὺν τὸ προτίμησα—ἔλεγε ἡ κ. Λουκάκη—εἶναι τὸ λουτρό του. Τόσα χρόνια σι' ἄλλα σπίτια, πὺν καθόμαστε, τραβούσαμε χίλια βάσανα, γιὰ νὰ καθαριστοῦμε. Πῶς νὰ κάμη κανέννας λουτρό μὲ σκάφες καὶ μὲ λεκάνες; καὶ χώρια νὰ κουβαλοῦν τὰ ζεστὰ καὶ τὰ κρύα νερὰ μὲ τὶς στάμνες καὶ τοὺς κουβάδες. Γινόταν ἄνω κάτω τὸ σπίτι καὶ πάλι σωστὸ λουτρό δὲν μπορούσαμε νὰ κάμωμε. Ἐπὶ τέλους θὰ ζήσωμε τώρα κι ἐμεῖς σὰν ἄνθρωποι.

Όταν πήγαν νὰ ἐπισκεφτοῦν τὸ σπίτι, τὸ δωμάτιο τοῦ λουτροῦ ἦταν κλειστό. Ὑπόθεσαν, ὅτι κάποιος ἀπὸ τὴν οἰκογένεια, ποὺ κατοικοῦσε ἐκεῖ, ἔκανε τὸ λουτρό του καὶ δὲν ἐπέμειναν νὰ τὸ ἰδοῦν.

—“Ὅσο γιὰ τὸ λουτρό, μὴν ἀνησυχεῖτε... τοὺς εἶπε ὁ μεσίτης. Εἶναι τέλειο. Ὁ λουτήρας του εἶναι ὄλος ἀπὸ χοντρή πορσελάνη, ἔχει θερμοσίφωνα, γιὰ νὰ ζεσταίνῃ ἀμέσως νερό, δυὸ κρουνοὺς, γιὰ τὸ ζεστὸ καὶ τὸ κρύο καὶ ὄλα τὰ χρήσιμα. Δὲν τοῦ λείπει τίποτε.

— Καλά... εἶπε ἡ κ. Λουκάκη στὸ μεσίτη, ἀφοῦ μᾶς τὸ λέτε, δὲν εἶναι καμιὰ ἀνάγκη νὰ τὸ ἰδοῦμε.

Κι ἔφυγαν, γιὰ νὰ ἔρθουν πιά μιὰ καὶ καλή, μὲ τὴ μετακόμιση.

Πρῶτὴ πρῶτὴ, τὴν πρώτη τοῦ μηνός, ἄρχισαν νὰ μετακομίζουν. Ἐνα μεγάλο φορτηγὸ αὐτοκίνητο, ἀπ’ αὐτὰ ποὺ ἔχουν γιὰ τὶς μετακομίσεις, σκεπασμένο, γιὰ νὰ μὴ βρέχεται, ἂν τύχη βροχὴ καὶ γιὰ νὰ μὴ σκονίζονται τὰ ἔπιπλα, σταμάτησε μπροστὰ στὴ θύρα τῶν Λουκάκηδων. Κι οἱ ἄνθρωποι του ἄρχισαν νὰ κουβαλοῦν μὲ προσοχὴ τὰ ἔπιπλα. Κρεβάτια, ντουλάπες, τραπέζια, μπουφέδες, καναπέδες, ὄλα τὰ πράματα τοῦ σπιτιοῦ τέλος πάντων.

Ἡ κ. Λουκάκη καθόταν ἀπὸ πάνω καὶ ἔδινε ὁδηγίες στοὺς ἀνθρώπους καὶ μετροῦσε τὰ πράματα, ποὺ φόρτωναν. Οἱ ὑπηρέτες ξεσκόνιζαν κάθε ἔπιπλο, πρὶν τὸ φορτώσουν, ἀπὸ τὶς ἀράχνες καὶ τὶς σκόνες, ποὺ εἶχε στὰ κρυφὰ του μέρη καὶ ποὺ δὲν μπορούσαν νὰ καθαριστοῦν πρωτότερα. Τώρα ἦταν μιὰ εὐκαιρία νὰ καθαριστοῦν ἀπ’ ὄλες τὶς μεριὲς καὶ νὰ μὴν πᾶνε ἀκάθαρτα στὸ νέο σπίτι.

Τὰ παιδιὰ, ὁ Γιώργος, ἡ Σοφία καὶ ἡ Καλλιόπη, χα-

ρούμενα για όλη αυτή τη φασαρία, που τους φαινόταν σαν παιγνίδι, ανεβοκατέβαιναν τις σκάλες και κουβαλούσαν κι αυτά διάφορα μικροπράματα, που τους έδινε ή μητέρα τους. Κάδρα, βάζα, γυαλικά και άλλα ελαφρά πράματα.



—Προσοχή παιδιά! Τους έλεγε. Προσοχή να μη σπάση τίποτε!

Κάτω στη θύρα ο άνθρωπος του αυτοκινήτου τὰ έπαιρνε από τὰ χέρια τους και τὰ τοποθετούσε με τάξη μέσα στο άμάξι του.

Όλο τὸ πρωί αυτή ή δουλειά γινόταν. Στο νέο σπίτι

μιὰ ἄλλη παλιὰ καὶ πιστὴ ὑπηρετριά τους, ἡ Σταμάτα, παραλάβαινε τὰ πράματα. Ἡ μόνη δυσκολία ἦταν, ὅτι στὸν ἴδιον καιρὸ μετακομίζονταν καὶ τὰ ἔπιπλα τῆς ἄλλης οἰκογένειας. Αὐτὸ τοὺς ἔφερνε ἀρκετὲς δυσκολίες. Ἄλλὰ τί νὰ γίνῃ! Αὐτὰ ἔχουν οἱ μετακομίσεις.

Τὰ ἔπιπλα τῆς ἄλλης οἰκογένειας δὲν ἦταν σὰν τὰ δικά τους. Ἦταν καλύτερα καὶ πολυτελέστερα, ἀλλὰ τί βγαίνει, ἦταν κατασκονισμένα καὶ βρώμικα, σὰ νὰ εἶχαν χρόνια νὰ καθαριστοῦν. Χωρὶς ἄλλο ἡ ἄλλη κυρία δὲν ἦταν νοικοκυρὰ σὰν τὴν κ. Λουκάκη.

— Πῶς μπορούσαν καὶ ζοῦσαν μέσα σὲ τόση ἀκαθαροσία αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι; ἔλεγε ἡ παλιὰ ὑπηρετρία τῆς κ. Λουκάκη, ποὺ ἐπιστατοῦσε στὴν παραλαβή.

Μὰ καὶ τὰ παιδιὰ τῆς ἄλλης οἰκογένειας δὲν ἦταν καθρωτότερα ἀπὸ τὰ ἔπιπλα. Ἔλεγε, πῶς εἶχαν χρόνια καὶ χρόνια νὰ πλυθοῦν.

— Κρίμα στὸ λουτρό, ποὺ εἶχανε!... ἔλεγε ἡ Σταμάτα. Ποιὸς ξέρει ἀπὸ πότε ἔχουν νὰ ἰδοῦν νερὸ τὰ κορμάρια τους. Γι' αὐτὸ εἶναι κι ἔτσι κιτριανάρικα. Ποῦ τὰ δικά μας, ποὺ εἶναι σὰν τὰ τριαντάφυλλα!

Τὸ ἀπόγευμα, ἀργά, ἡ μετακόμιση εἶχε τελειώσει. Ἐφτασε καὶ ἡ κ. Λουκάκη μὲ τὰ παιδιὰ, ἀφοῦ κλείδωσε τὸ παλιὸ σπίτι καὶ παράδωσε τὰ κλειδιὰ στὸ νοικοκύρη.

— Σᾶς τὸ παραδίνω πιὸ καθαρὸ ἀπ' ὅ,τι τὸ πῆρα, τοῦ εἶχε εἰπεῖ. Δὲν πιστεύω νάχετε παράπονο.

— Τὸ βλέπω, τὸ βλέπω, κυρία μου, τῆς εἶχε εἰπῆ ἐκεῖνος. Καὶ σᾶς εὐχαριστῶ. Καὶ λυποῦμαι, ποὺ χάνω τέτοιους νοικάρηδες. Ἄλλὰ ἔχετε κι ἐσεῖς τὸ δίκιο σας. Τὸ σπίτι μου εἶναι παλιό. Δὲν ἔχει τίς εὐκολίες, ποὺ ἔχουν τὰ καινούργια σπίτια.

“Όταν ἔφτασε στὸ καινούργιο σπίτι ἡ κ. Λουκάκη, εἶπε στὴ Σταμάτα:

— Σταμάτα, πρὶν ἀπὸ κάθε ἄλλο, πήγαινε νὰ ἐτοιμάσης τὸ λουτρό. Τὰ παιδιά εἶναι κατασκοπισμένα καὶ κουρασμένα. Θὰ τοὺς κάνουμε τὸ λουτρό τους, νὰ φᾶνε καὶ νὰ τὰ βάλουμε νὰ πλαγιάσουν. Κι ἔπειτα φροντίζουμε μὲ τὴν ἡσυχία μας γιὰ τὴν τακτοποίηση. Πρῶτα τὸ λουτρό τῶν παιδιῶν.

— Τὸ λουτρό εἶναι κλειστό, κυρία, τῆς εἶπε ἡ Σταμάτα.

— Κλειστό; ἔκαμε ἡ κυρία. Πῶς κλειστό; εἶναι κανένας μέσα καὶ κάνει τὸ μπάνιο του;

— “Όχι, κυρία. Ἐφυγαν ὅλοι καὶ πήραν τὸ κλειδί.

— Μήπως ξέχασαν κανέναν μέσα στὸ νερό; εἶπε ἡ μικρὴ Καλλιόπη. Ὁ καημένος θὰ μουσκέψη μέσα στὸ νερό τόσες ὥρες. Μπορεῖ καὶ νὰ πνίγηκε ὁ δυστυχημένος.

— Μὴ λές ἀνοησίες... τὴ μάλωσε ἡ μητέρα της. Κατὰ λάθος θὰ πήραν τὸ κλειδί. Πρέπει νὰ στείλωμε νὰ τοὺς τὸ ζητήσωμε. Ἄς πᾶμε νὰ ἰδοῦμε ὡς τόσο.

Πῆγαν ὅλοι μαζί. Τὰ παιδιά εἶχαν περιέργεια νὰ ἰδοῦν τὸ λουτρό, μὲ τὰ ζεστά καὶ τὰ κρύα νερά καὶ μὲ τὴ μηχανή του, ποὺ δούλευε μὲ γκάτζι. Κρίμα ὅμως, ποὺ ἦταν κλειστό!

Μὲ μιὰ σπρωξιὰ ὅμως, ποὺ ἔδωσε ἡ κ. Λουκάκη στὴν πόρτα, γιὰ νὰ δοκιμάση, ἂν ἀλήθεια ἦταν κλειδωμένο, ἡ πόρτα ἀνοίξε. Μπήκαν μέσα. Τὰ παιδιά χώθησαν βιαστικά, νὰ ἰδοῦν τὸ ὠραῖο λουτρό τους. Δὲν εἶχαν ἰδῆ ἀκόμα πραγματικὸ λουτρό στ’ ἄλλα τους τὰ σπίτια.

Ἐμειναν ὅλοι μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό.

— Κάποιος εἶναι μέσα στὸ λουτρό... φώναξαν τὰ παιδιά.

Κι ἀλήθεια τὸ λουτρό φαινόταν γεμάτο. Καθὼς εἶχε

σκοτεινιάσει ὁμως, δὲν μπορούσαν νὰ διακρίνουν καλά. Ἡ κ. Λουκάκη ἄναψε τὸ ἠλεκτρικό. Καί τί εἶδαν! Ὁ λουτήρας, ἕνας ὠραῖος χριστὸς λουτήρας, ἀπὸ χοντρή ἄσπρη πορσελάνη, ἦταν γεμάτος ἀπὸ κρομμύδια, σκόρδα, πατάτες κι ἕνα σακί γεμάτο πίτυρα στὴ γωνιά, αὐτὸ πὺν τοὺς φάνηκε στὴν ἀρχὴ σὰν κορμὶ ἀνθρώπου. Γύρω στοὺς τοίχους ἀπὸ τίς κρεμάστρες, πὺν ἦταν γιὰ νὰ κρεμοῦν τὰ προσόψια καὶ τὰ σεντόνια τοῦ λουτροῦ, κρέμονταν ἄλλες ἀρμαθιὲς ἀπὸ κρομμύδια καὶ σκόρδα. Τὰ παιδιὰ κοίταζαν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Μὰ καὶ στὰ κρομμύδια τους ἔκαναν λουτρό αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι;

Ἡ κ. Λουκάκη χαμογέλασε.

— Καλέ, αὐτοὶ οἱ χριστιανοὶ τὸ εἶχαν κάμει κελάρι τὸ λουτρό τους. Ἀχρείαστο ἦταν φαίνεται!

— Δὲν πρόφτασαν φαίνεται νὰ πάρουν τὰ κρομμύδια καὶ τὰ σκόρδα τους καὶ θὰ στεῖλουν αὐριο νὰ τὰ πάρουν... εἶπε ἡ Σταμάτα. Γι' αὐτὸ δὲ μοῦ ἀφῆκαν τὸ κλειδί. Τώρα τί θέλετε νὰ γίνη, κυρία; Θὰ περιμένωμε αὐριο γιὰ τὸ λουτρό;

— Δὲ θὰ περιμένωμε καθόλου, εἶπε ἡ κυρία. Ἐγὼ τὰ παιδιά μου τάχω καλύτερα ἀπὸ τὰ κρομμύδια αὐτῆς τῆς κυρίας. Νὰ τὰ σηκώσετε ὅλ' αὐτὰ καὶ νὰ τ' ἀδειάσετε στὴν καμαρούλα δίπλα. Καὶ ἀφοῦ καθαρίσουν καλά, νὰ ἐτοιμαστῆ ἀμέσως τὸ λουτρό.

Ἡ Σταμάτα σηκώνοντας τίς ἀρμαθιὲς μὲ τὰ κρομμύδια καὶ τὰ σκόρδα, ἔλεγε:

— Ἄμ' γι' αὐτὸ τὰ παιδιά μας εἶναι σὰν τὰ τριαντάφυλλα. Καὶ γι' αὐτὸ τὰ παιδιά τῆς κυρᾶς αὐτῆς εἶναι κιτρινιαρῖκα καὶ ζαρωμένα. Φρόντιζε περισσότερο γιὰ τὰ κρομμύδια τῆς παρὰ γιὰ τὰ παιδιά τῆς.



4. Ο ΠΕΥΚΟΣ

Ένας πεῦκος μὲς στὸν κάμπο
γέρασε ὁ φτωχός.
Στέκει ἐκεῖ πρωὶ καὶ βράδῳ
μοναχός.

Έχασε μεγάλους κλώνους,
ἔπαθε πολλά.
Ζῆ διακόσια τόσα χρόνια
στρογγυλά.

Άκουσε τὰ καριοφίλια,
εἶδε ἀρματολούς.
Πέρασε πολέμους, μπόρες,
κεραυνούς.

Μὰ βαστάει σὰν παλικάρι,
ὅσο κι ἂν γερνᾷ
κι ἀγναντεύει πέρα ὡς πέρα
τὰ βουνά.

Ζ. Παπαντωνίου.



5. 4η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

— Μητέρα, λέει ο Γεώργιος μπαίνοντας στο σπίτι λαχανιασμένος, σήμερα όλα τα σπίτια και τα καταστήματα γέμισαν από σημαίες. Οί δρόμοι φαίνονται σὰ δάση γαλανόλευκα. Γιατί, μητέρα;

— Μὰ δὲν τὸ ξέρεις, πὼς αὔριο ἔχομε μιὰ μεγάλη γιορτή; Σὲ λίγο θὰ φέρῃ κι ὁ πατέρας σου μιὰ Σημαία νὰ τὴν κορεμάσωμε στὴν ταράτσα μας. Τὰ μπαλκόνια καὶ τὰ παράθυρα ὅλης τῆς Ἑλλάδος θὰ εἶναι αὔριο σημαιοστολισμένα.

— Γιατί, μητέρα; ρωτᾷ καὶ πάλι ὁ μικρὸς Γεώργιος.

— Ἐγὼ τὸ ξέρω μητέρα, πετάγεται ὁ μεγαλύτερος ἀδερφός, ὁ Τάκης.

— Πές του λοιπὸν ἐσύ, Τάκη, λέει ἡ μητέρα.

— Σὰν αὔριο, λέγει ὁ Τάκης, δηλ. στὶς 4 Αὐγούστου 1936, ἔγινε ἓνα μεγάλο θαῦμα. Ἦρθε ἓνας Ἀρχηγός, ὁ Μεταξὰς καὶ εἶπε: Ἐξω ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ δὲν ξέρουν τί θὰ εἰπῆ νὰ κάμουν καλὸ στὴν Πατρίδα τους! Τώρα θὰ κυβερνήσω ἐγὼ καὶ θὰ βάλω κάθε πράμα στὴ θέση του. Μαζὶ μὲ τὸ Βασιλιά μας θὰ κάμω τὴν Ἑλλάδα μεγάλη. Θὰ κάμω τὰ παιδιά της πραγματικὰ Ἑλληνόπουλα.

— Βέβαια, λέει ἡ μητέρα, αὐτὸ εἶναι. Γι' αὐτὸ αὔριο θὰ γίνῃ μεγάλο πανηγύρι στὴν Ἀθήνα. Ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα θὰ μαζευτοῦν παιδιά τῆς Νεολαίας καὶ ἀντιπρόσωποι ἀπ' ὅλες τὶς γωνίες, γιὰ νὰ χαιρετήσουν τὸν Ἀρχηγό μας. Ἡ 4η Αὐγούστου ἄλλαξε τὴν ὄψη τῆς Ἑλλάδας. Θὰ τὴ θυμούμαστε μ' εὐγνωμοσύνη καὶ κάθε χρόνο θὰ τὴ γιορτάζουμε ἀκόμη καλύτερα. Ἔσεῖς μάλιστα τὰ παιδιά πρέπει νὰ γιορτάζετε μὲ μεγαλύτερη χαρὰ, γιατί ὁ Ἀρχηγός μας ἐσαῦς ἀγαπάει περισσότερο καὶ θέλει νὰ γίνετε, ὅταν μεγαλώσετε, πραγματικοὶ Ἕλληνες σὰν τοὺς προγόνους μας, γιὰ νὰ δοξάσετε τὴν Πατρίδα μας.

6. ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Στὸ μὲν τοῦ λιμανιοῦ εἶναι σήμερα μιὰ ἐξαιρετικὴ κίνηση. Τί συμβαίνει; Γιατὶ μαζεύτηκε ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος; Τί θέλει ἐδῶ αὐτὸ τὸ πλῆθος τῶν γυναικῶν;

Ὅλοι αὐτοί, ποὺ στέκονται στὸ μὲν, χαιρετοῦν ἓνα βαποράκι, ποὺ φεύγει. Στὸ πρόσωπό τους ἔχουν μιὰ ἔκφραση πόνου καὶ κάποια λυπητερὴ σκέψη, ποὺ θέλουν

νά την κρύψουν. Καὶ ὁμως γελοῦν καὶ διαρκῶς χαιρετοῦν ἐκεῖνους, ποὺ εἶναι ἐπάνω στὸ καράβι.

Εἶναι οἱ μητέρες καὶ οἱ πατέρες καὶ οἱ συγγενεῖς τῶν παιδιῶν, ποὺ ταξιδεύουν μὲ τὸ καράβι. Εἶναι στὸ καράβι τὰ παιδιά τῶν σχολείων, ποὺ πηγαίνουν στίς κατασκευασεῖς, νὰ περάσουν τὸ καλοκαίρι τους. Εἶναι τὰ παιδιά τῆς Νεολαίας, ποὺ τὸ Νέο Κράτος τὰ στέλνει ν' ἀναπνεύσουν καθαρὸν ἀέρα, νὰ παίξουν, νὰ κολυμπήσουν, νὰ γυμναστοῦν, νὰ διασκεδάσουν στὴν ἐξοχή. Στὰ πρόσωπά τους εἶναι ζωγραφισμένη ἡ χαρά. Ἀπὸ τὸ μεγάλο τους ἐνθουσιασμὸ γελοῦν, φωνάζουν, χαιρετοῦν, ζητωκραυγάζουν.

Ἔχουν στὰ μάτια τους τὴ λάμψη τῆς χαρᾶς. Τὸ ὄνειρο, ποὺ εἶχαν τόσον καιρὸ, ἐπὶ τέλους σήμερα πραγματοποιήθηκε. Πέρασαν μιὰ ὀλόκληρη χρονιά ἀπὸ μελέτη, ἐργασία, προσπάθειες, γιὰ νὰ γίνουν καλύτεροι καὶ στὸ σχολεῖο καὶ στίς φάλαγγες τῆς Νεολαίας. Ὅλοι τους οἱ κόποι δὲν εἶναι τίποτε μπροστὰ στὴ μεγάλη εὐτυχία αὐτῆς τῆς στιγμῆς.

Θὰ φτάσουν στὴν παραλία, τὴν πευκόφυτη, θ' ἀπολαύσουν τὸν ἀνοιχτὸ ἐλληνικὸ οὐρανὸ, θὰ παίξουν μὲ τὴ φιλενάδα τους τὴν ἐλληνικὴ θάλασσα, θὰ γνωρίσουν ἀπὸ κοντὰ τὴν ὁμορφὴ πατρίδα τους.

Τὸ διαπεραστικὸ σφύριγμα τοῦ ἀτμοπλοίου δίνει τὸ σύνθημα γιὰ τὴν ἀναχώρηση. Ἀκούεται ὁ θόρυβος τῆς ἀλυσίδας, ποὺ σηκώνει τὴν βαριὰν ἄγκυρα. Τὸ νερὸ τῆς θάλασσας συνταράζεται μὲ βία ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ ἔλικα καὶ ἀφρίζει. Τότε ὑψώνεται μιὰ μυριόστομη κραυγὴ ἀπὸ τὸ πλοῖο :

— Ζήτω ἡ Νεολαία! Ζήτω! Σηκώνονται ἀμέτρητα χέρια στὴν παραλία, γιὰ νὰ χαιρετήσουν καὶ ἀπαντοῦν

ἄλλοι χαιρετισμοὶ καὶ ἄλλες ζητωκραυγὲς ἀπὸ τὸ βαπόρι.

Τὸ πλοῖο σιγὰ σιγὰ σκίζει τὴ θάλασσα καὶ βγαίνει στ' ἀνοιχτά. Σὲ λίγο δὲ διακρίνονται πιά τὰ ἀγαπημένα πρόσωπα, ἀλλὰ ἀκούεται ἀκόμη ἓνα γλυκὸ τραγούδι πνιγμένο ἀπὸ τὴν ἀπόσταση, ὁ ὕμνος τῆς Νεολαίας...



7. Ο ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Στὴ γλυκιά μας τὴν πατρίδα
τὴν τρανὴ καὶ ἱστορικὴ
σὺ ἀπόμεινες Ἑλπίδα,
Νεολαία Ἑλληνική.

Τὴν ὀλόθερμη ψυχὴ τῆς
ἐθνικὴ φωτίζει αὐγὴ
καὶ ὁ μέγας Κυβερνήτης
πάντα ἔμπρὸς τὴν ὁδηγεῖ.

Ἐμπρὸς γιὰ μιὰ Ἑλλάδα νέα.
 Ἐμπρὸς μ' ἑλληνικὴ καρδιά.
 Ἐμπρὸς περήφανα, γενναῖα
 ναί, τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιά.

Ἐμπρὸς ἢ δόξα ἢ παλιά μας
 νὰ ξαναζήση εἶναι καιρὸς
 μὲ τὸ μεγάλο Βασιλιά μας
 Ἐμπρὸς, πάντοτε ἔμπρὸς!

Σ. Μεταξάς.

8. ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη
 τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή.
 Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη,
 ποῦ μὲ βιά μετράει τὴ γῆ.

Ἄπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
 τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά
 καὶ σὰν πρῶτα ἀντρειωμένη
 χαῖρε, ὦ, χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Δ. Σολωμός.

9. Ο ΕΝΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΛΛΟΝ

Στὸ γειτονικὸ σπῖτι κάθεται ἓνας ὑποδηματοποιός. Κάνει καινούργια ὑποδήματα καὶ μπαλώνει τὰ παλιά. Ὄταν χρειαστῆ ὁμοῦς ὁ ἴδιος ἐνδύματα νὰ φορέση, πηγαίνει στὸ ράφτη.

Ὁ ράφτης φτιάνει ροῦχα γιὰ τοὺς ἄλλους. Ὄταν χρειαστῆ ὁμοῦς ποκάμισα, πάει στὴν ἀσπρορουχοῦ καὶ τοῦ τὰ ράβει.

Ἡ ἀσπρορουχοῦ ράβει ἀσπρόρουχα, μὰ δὲν ἔχει καιρὸ

νὰ πλύνη τὰ δικά της. Καὶ γι' αὐτὸ φωνάζει τὴν πλύστρα.

Ἡ πλύστρα πλένει πολὺ ὥραϊα. Γιὰ νὰ πλύνη ὅμως, χρειάζεται καινούργιο καζάνι τῆς μπουγάδας ἐπειδὴ τῆς τρύπησε τὸ παλιό. Καὶ πάει στὸ χαλκωματά.

Ὁ χαλκωματάς, ἐπειδὴ πᾶνε καλὰ οἱ δουλειές του, θέλει νὰ μεγαλώσῃ τὸ ἐργοστάσιό του. Καὶ φωνάζει τὸ χτίστη νὰ τοῦ τὸ χτίσῃ.

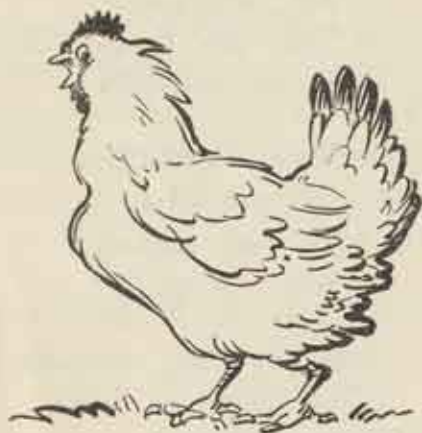
Ὁ χτίστης χτίζει καλὰ καὶ γερά τοὺς τοίχους. Ἄλλὰ πότε πότε θέλει νὰ πιῇ καὶ κανένα καφεδάκι. Καὶ πηγαίνει στὸ καφενεῖο.

Ὁ καφετζῆς δὲν μπορεῖ νὰ χορταίνῃ μὲ καφέδες. Θέλει νὰ φάῃ καὶ ψητὸ μὲ πατάτες. Καὶ πηγαίνει στὸ γειτονικὸ μαγειρειὸ καὶ γευματίζει.

Ὁ μάγειρος εἶναι ἀγράμματος ἄνθρωπος, θέλει ὅμως νὰ μάθουν γράμματα τὰ παιδιά του, νὰ μὴ μείνουν ἀγράμματα σὰν κι αὐτόν. Ἄλλὰ πῶς νὰ τοὺς μάθῃ γράμματα, ἀφοῦ δὲν ξέρει κι ὁ ἴδιος. Γι' αὐτὸ στέλνει τὰ παιδιά του στὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ τὰ μάθῃ γράμματα ὁ δάσκαλος.

Αὕτῃ ἡ ἱστορία ὅμως δὲν ἔχει τελειωμό. Γιατὶ δὲ βρίσκεται ἄνθρωπος στὸν κόσμον, ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ ἀνάγκη ἀπὸ ἄλλον ἄνθρωπον. Γι' αὐτὸ κι ὁ ὑποδηματοποιὸς τῆς γειτονιάς μας, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἀσπρορουχού,—τὴν ἀσπρορουχού, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴν πλύστρα,—τὴν πλύστρα, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπ' τὸ χαλκωματά,—τὸ χαλκωματά, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὸ χτίστη,—τὸ χτίστη, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὸν καφετζῆ,—τὸν καφετζῆ, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὸ μάγειρο,—τὸ μάγειρο, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὸ δάσκαλο, ἔλεγε στοὺς μαθητευομένους του :

—Βοηθᾶτε με νὰ σᾶς βοηθῶ, παιδιά! Ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλο ζοῦμε στὸν κόσμον αὐτό.



10. Η ΦΩΝΑΚΛΟΥ ΟΡΝΙΘΑ

Μιά κότα καθαρίζει
 ἀπ' τὴν αὐγὴ
 κι ἀνήσυχτα γυρίζει
 μὲς στὴν αὐλή.

— «Θέση!» φωνάζει «θέση!
 Θὰ κάμω αὐγό!»
 — «Κυρά μου, ποῦ σ' ἀρέσει;»
 — «Ξέρω κι ἐγώ;»

Μὲς στὸ κοτέτσι μπήκε...
 Σὰ σκοτεινό.
 Τὸ στάβλο τὸν εὐρήκε
 πολὺ στενό.

Τὸ πλυσταριὸν μεγάλο
καὶ πληχτικόν...
—«Τόπο δὲν ἔχετε ἄλλο;
κο-κο-κο-κο-κό».

Βασίλειφε. Βραδιάζει.
Σὲ μιὰ ἐλιά
ἢ κότα μας φωλιάζει
χωρὶς μιλιέ.

—«Δὲ γέννησες, καημένη;»
—«Ξέρω κι ἐγώ;...»

Ἐβγῆκα γελασμένη,
δὲν εἶχ' αὐτό».

—«Κρίμα στὰ σημερινά σου
ξεφωνητά
καὶ στὰ ταρναριστά του
καμαρωτά!

Τ' αὐτό σου νάχης πρῶτα
καὶ νὰ τὸ κάνης,
τὸν κόσμον, κυρὰ κότα,
πρὶν ξεκουφάνης!»

Ζ. Παπαντωνίου.

11. ΒΟΔΙΑ ΚΑΙ ΛΙΟΝΤΑΡΙ

Τρία βόδια ἔβοσκον μαζί στὸ ἴδιο λιβάδι. Ἐνα λιοντάρι τὰ παραμόνευε, μὰ δὲν μποροῦσε ν' ἀρπάξῃ κανένα νὰ τὸ φάῃ. Γιατὶ καὶ μὲ τὰ τρία μαζί δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὰ βγάλῃ πέρα. Τὴν ὥρα, πού θὰ ἔπεφτε ἐπάνω στὸ ἕνα, τὰ ἄλλα δύο θὰ τὸ χτυποῦσαν μὲ τὰ κέρατά τους.

Σκέφτηκε τότε νὰ τὰ κάμη νὰ χωρίσουν, γιὰ νὰ χυμῆ-
ξη χωριστὰ στὸ καθένα. Τοὺς ἔβαλε λοιπὸν λόγια καὶ μά-
λωσαν μεταξύ τους. Καὶ ἀφοῦ μάλωσαν καὶ χωρίστηκαν,
τότε ρίχτηκε χωριστὰ στὸ καθένα. Κι ἔτσι τὸ λιοντάρι,
ποὺ δὲν μπορούσε νὰ τὰ πειράξη, ὅσο ἦταν ὅλα μαζί, μο-
νιασμένα καὶ ἀγαπημένα, ὅταν χωρίστηκαν τὰ ἔφαγε καὶ
τὰ τρία.

12. Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΦΑΙΑΚΩΝ

α'. Ἡ τρικυμία.

Τὰ βιάσανα τοῦ Ὀδυσσεά δὲν εἶχαν τελειώσει ἀκόμη.
Μῆνες εἶναι, ποὺ ἔφυγε ἀπ' τὴν Τροία, γιὰ νὰ γυρίση στὴν
ἀγαπημένη του πατρίδα, τὴν Ἰθάκη. Μῆνες παλεύει μὲ τ'
ἄγρια κύματα καὶ παραδέρνει σὲ ξένους τόπους, ἀνάμεσα
σὲ ξένους καὶ ἄγνωστους ἀνθρώπους. Ἔχασε τοὺς συντρό-
φους του, ποὺ τοὺς ἄρπαξε ἡ θάλασσα, μὰ δὲν ἔχασε τὴν
πίστη του στοὺς θεοὺς. Κάποτε θ' ἀντικρίση ἕναν ἀγαπη-
μένο καπνὸ ν' ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ του.

Τώρα φεύγει γιὰ καινούργια ταξίδια ἀπὸ τὸ νησι τῆς
Καλυψῶς, ὅπου τὸν εἶχε ρίξει ἡ μοῖρα του. Δὲν ἔχει πιὰ
καράβι νὰ ταξιδέψη, δὲν ἔχει συντρόφους μαζί του νὰ τὸν
βοηθήσουν. Μὰ ὁ πόθος του γιὰ τὴν πατρίδα εἶναι μεγάλος.
Σκαρώνει μόνος του μιὰ σχεδιά μὲ κορμούς δέντρων καὶ ξε-
κινᾷ πάλι.

Μὰ νέες φουρτούνες τὸν περιμένουν. Τ' ἀγριεμένα κύ-
ματα τοῦ κάνουν κομμάτια τὸ ἀδύνατο σκαφάκι του. Ἐνα
θεόρατο κύμα τὸν ἀρπάζει. Κρατημένος ἀπὸ ἕνα σανίδι,
παραδέρνει στὴ μανιασμένη θάλασσα. Μακριὰ του ἀντικρί-
ζει τὰ βουνὰ τοῦ νησιοῦ τῶν Φαιάκων. Μὰ πῶς νὰ φτά-

ση ὡς ἐκεῖ; τὰ κύματα τὸν σέρουν πρὸς τὰ βραχόσπαρτα ἀκρογιάλια. Σὲ λίγο θὰ τὸν τσακίσουν ἐπάνω στ' ἄγρια βράχια. Ἀφήνει τότε τὸ σανίδι, ποῦ κρατεῖ, ὁ Ὀδυσσεύς καὶ πασκίζει νὰ σωθῆ μετ' τὸ κολύμπι, νὰ βρῆ κάποια ἀπάνεμη ἀμμουδιά ν' ἀράξη. Κάπου ἐκεῖ ξεχωρίζει μιὰν ἀκροποταμιά. Τὸ κύμα δὲν τῆ δέρνει. Οἱ ἄνεμοι δὲ φυσοῦν ἐκεῖ. Κολυμπᾷ καὶ φτάνει. Σώθηκε!



Χώνεται κάτω ἀπὸ δυὸ χαμόδεντρα, ποῦ εἶναι φυτωμένα στὴν ὄχθη τῆς ποταμιάς· στοιβάζει ξερὰ φύλλα γιὰ στρώμα καὶ πέφτει ἀνάμεσά τους. Σκοτωμένος ἀπὸ τὴν κούραση, ἀποκοιμήθηκε βαθιά.

β'. Ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ἡ Ναυσικᾶ.

Ὅταν ξύπνησε τὴν αὐγή, ἄκουσε γυναίκειες φωνές καὶ γέλια κοριτσιῶν τριγύρω του. Ἠμέρεψε ἢ ψυχὴ του. Τοῦ

φάνηκε σάν ὄνειρο. Ἦταν ἡ βασιλοπούλα, ἡ κόρη τοῦ βασιλιᾶ τῶν Φαιάκων, ἡ ὁμορφη Ναυσικᾶ, ποὺ εἶχε κατεβῆ μὲ τὶς δούλες της στὸ ποτάμι, νὰ λευκάνουν τὰ ροῦχα τοῦ παλατιοῦ καὶ τὰ πλούσια προικιά της. Τὰ κορίτσια εἶχαν τελειώσει τὴν πλύση, εἶχαν λουστῆ στὸ ποτάμι, ἀ-



λείφτηκαν μὲ λάδι, ἔφαγαν στὴν ἀκροποταμιᾶ καὶ τώρα ἔπαιζαν μὲ τὴ σφαῖρα ἀναμεταξύ τους. Ὁ Ὀδυσσεύς, κρυμμένος μέσα στὰ χαμόδεντρα, εἶδε ἔξαφνα τὰ κορίτσια, ποὺ ἔπαιζαν. Αὐτὸ ἔδωσε θάρρος στὴν ψυχὴ του. Δὲν εἶχε πέσει μέσα σὲ κακοὺς καὶ ἄγριους ἀνθρώπους.

Ἀποφάσισε νὰ φανερωθῆ καὶ νὰ μιλήσῃ. Σκέπασε μὲ κλαριὰ τὴ γύμνια του καὶ προχώρησε ταπεινὰ πρὸς τὸ μέρος,

πὸν στεκόταν ἡ Ναυσικᾶ. Οἱ δοῦλες, τρομαγμένες σκόρπισαν ὀλόγυρα καὶ χάθηκαν. Μὰ ἡ Ναυσικᾶ κατάλαβε, πὼς δὲν ἦταν κακὸς ἄνθρωπος. Φαινόταν τόσο εὐγενικὸς καὶ τόσο δυστυχισμένος. Καὶ στάθηκε. Στάθηκε κι ὁ Ὀδυσσεύς ἀπὸ μακριὰ καὶ τῆς εἶπε εὐγενικὰ καὶ γλυκομίλητα:

—«Προσπέφτω στὰ πόδια σου, βασιλοπούλα. Λυπήσου με! Εἴκοσι μέρες παλεύω μὲ τὰ κύματα, ἀπὸ τὴ στιγμή πὸν κίνησα ἀπὸ τὸ νησιὶ τῆς Καλυψῶς. Κι ἐδῶ μὲ ρίχνει τώρα ἡ μοῖρα μου. Ξένος εἶμαι καὶ κανένα δὲ γνωρίζω στὸν τόπο σας. Δεῖξε μου, ποῦ πέφτει ἡ χώρα σας καὶ δός μου κανένα κουρέλι νὰ ντυθῶ, ἂν ἔχης μαζί σου! Καὶ οἱ θεοὶ ἄς σοῦ χαρίσουν ὅ,τι ζητεῖ ἡ ψυχὴ σου!»

Ἡ Ναυσικᾶ τὸν λυπήθηκε καὶ τοῦ εἶπε καλὰ καὶ συμπονετικὰ λόγια. Τοῦ φανέρωσε, πὼς εἶναι κόρη τοῦ βασιλιᾶ τοῦ τόπου, τοῦ μεγαλόψυχου Ἀλκινόου καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε, πὼς θὰ τοῦ δεῖξη τὸ δρόμο, γιὰ νὰ φτάσῃ στὸ φιλόξενο παλάτι τοῦ πατέρα της. Ἐπειτα φώναξε τὶς δοῦλες της, τὶς μάλωσε, πὸν φοβήθηκαν κι ἔφυγαν καὶ παράγγειλε νὰ δώσουν μιὰ λαμπρὴ φορεσιὰ στὸν ξένο νὰ φορέσῃ, νὰ τοῦ φέρουν νὰ φάῃ καὶ νὰ πιῇ καὶ νὰ τὸν περιποιηθοῦν, ὅπως τοῦ ἄξιζε.

Καὶ ἔτσι ἔγινε.

Ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ζέψουν τὸ ἀμάξι καὶ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ ποτάμι, ἡ Ναυσικᾶ εἶπε στὸν Ὀδυσσεύς, πὸν πλυμένος καὶ συγυρισμένος τώρα φάνταζε σὰ βασιλιάς:

—«Ἄκουσε, ξένε. Ἦθελα νὰ σὲ πάρω μαζί μου μέσα στὸ ἀμάξι. Μὰ δὲν ταιριάζει νὰ βλέπουν οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ τὰ μέρη πὸν θὰ περάσουμε, τὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ μ' ἕναν ἄντρα ξένο καὶ ἄγνωστο. Ἐγὼ λοιπὸν θὰ προχωρῶ προ-

στά κι ἐσὺ θ' ἀκολουθῆς πίσω μὲ τις δοῦλες. Κι ὅταν ζυγώσωμε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου, θὰ μῶς ἀφήσης. Ἄπ' ἐκεῖ κι ἓνα παιδί νὰ ρωτήσης, θὰ σοῦ δείξῃ τὸ δρόμο. Γιατί, σὰν φτάσης στὸ δάσος τῆς Ἀθηνῶς, μὲ τις ψηλὲς λεῦκες καὶ τὰ τρεχούμενα νερά, πὺν τις ζώνει ὀλόγυρα καταπράσινο λιβάδι, ἐκεῖ κοντὰ εἶναι τοῦ πατέρα μου ἡ γῆ καὶ τ' ἀνθοπεριβόλια του Ἄπ' ἐκεῖ τράβα ἴσια στὸ παλάτι τῶν γονιῶν μου. Οἱ πόρτες εἶναι πάντα ἀνοιχτὲς γιὰ τοὺς ξένους. Καὶ πρόσπεσε πρῶτα στὰ πόδια τῆς βασίλισσας, τῆς μητέρας μου καὶ παρακάλεσέ την. Γιατί, ἂν κι ἐκείνη σὲ συμπονήσῃ, γρήγορα θὰ σοῦ δώσουν γοργὸ καράβι, νὰ σὲ φέρῃ στὴ γλυκιά σου πατρίδα».

Εἶπε καὶ χτύπησε μὲ τὸ λαμπρὸ μαστίγιό τοῦ μουλάρια· κι ἐκεῖνα ἄφησαν τὸ ρέμα τοῦ ποταμοῦ καὶ πῆραν δρόμο κι ἔτρεχαν μὲ τάξη. Κι ἐκείνη σάλευε ἀγάλια τὸ λουρί τοῦ μαστιγιοῦ τῆς, γιὰ νὰ τὴν προφτάσουν πίσω οἱ δοῦλες καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. Σὰν ἔφτασαν στὸ δοξασμένο δάσος τῆς Ἀθηνῶς, ἡ Ναυσικᾶ τράβηξε μπροστὰ μὲ τις δοῦλες κι ὁ Ὀδυσσεύς σταμάτησε μιὰ στιγμή νὰ προσευχηθῆ στοὺς θεοὺς καὶ νὰ πάρῃ ὕστερα μόνος του τὸ δρόμο.

γ'. Ὁ Ὀδυσσεύς στ' Ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἔκαμε, ὅπως τοῦ εἶχε πεῖ ἡ βασιλοπούλα.

Ὅταν ἔφτασε στὸ λαμπρὸ παλάτι καὶ πέρασε τὸ κατώφλι, προχώρησε μέσα καὶ βρέθηκε μπροστὰ στοὺς προσεστοὺς καὶ τοὺς ἄρχοντες τοῦ τόπου, πὺν ἦταν μαζεμένοι μέσα στὴ λαμπροστολίστη σάλα, γύρω ἀπὸ τὸ βασιλιά Ἀλκίνοο καὶ τὴ βασίλισσα Ἀρήτη κι ἔκαναν σπονδὲς στὸ θεὸ τὸν Ἑρμῆ, στάζοντας κρασί ἀπὸ τὰ ποτήρια τους,

ὅπως ἦταν τότε ἡ συνήθεια. Ὅλοι γύρισαν καὶ τὸν κοίταξαν μὲ θαυμασμό, γιατί ἦταν ὁμορφος καὶ δυνατὸς ἄντρα; καὶ φαινόταν εὐγενικὸς στὴ θωριά του.

Ἐκεῖνος, σύμφωνα μὲ τὴ συμβουλή τῆς Ναυσικᾶς, τράβηξε ὁλοῖσα πρὸς τὴ βασίλισσα τὴν Ἀρήτη, τὴν προσκύ-



νησε, ἀγγίζοντας μὲ σεβασμὸ τὰ γόνατά της καὶ τῆς εἶπε:

— «Ἀρήτη, θυγατέρα τοῦ ἰσόθεου Ρηξήνορα, προσπέφτω σ' ἐσένα καὶ τὸν ἄντρα σου καὶ ὅλους ἐδῶ τοὺς ὁμοτράπεζους, ἐγὼ ὁ πολύπαθος. Καὶ σᾶς παρακαλῶ, ἔτσι νὰ σᾶς χαρίζουν ὅλα τὰ καλὰ οἱ θεοί, νὰ μὲ στείλετε στὴν πατρίδα μου, γιατί χρόνια πολλὰ παραδέρνω ἔρημος μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς μου».

Καὶ λέγοντας αὐτὰ κάθισε ταπεινὰ κατάχαμα, ἐπάνω στὶς στάχτες τῆς γωνιάς. Ὁ Ἀλκίνοος τότε τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι, σήκωσε τὸ γιό του, τὸν ἀγαπητὸ τὸ Λαοδάμα, πὺρ καθότιαν πλάι του κι ἔβαλε τὸν ξένο νὰ καθίση στὴ θέση του. Ἐπειτα παράγγειλε νὰ τοῦ φέρουν νὰ πλυθῆ, νὰ στρώσουν μπροστά του ὠραῖο τραπέζι καὶ νὰ τοῦ δώσουν νὰ φάη κοὶ νὰ πιῆ ἀπ' ὄλα τὰ καλά. Κι ἀφοῦ ἔφαγαν καὶ ἤπιαν κι ἔφυγαν οἱ καλεσμένοι, ἀπόμεινε μόνος του ὁ Ὀδυσσεύς μὲ τὸ βασιλιὰ καὶ τὴ βασίλισσα.

Τότε ἡ Ἀρήτη, ἡ βασίλισσα, πὺρ γνώρισε τὰ ὠραῖα ροῦχα, πὺρ φοροῦσε ὁ Ὀδυσσεύς, τὸ χιτῶνα καὶ τὴ γλαμύδα, πὺρ τὰ εἶχε ράψει ἡ ἴδια μὲ τὰ χέρια τῆς, γύρισε καὶ τὸν ρώτησε πὺρ τὰ βρῆκε καὶ τὰ φόρεσε αὐτὰ τὰ ροῦχα, ἀφοῦ ἔλεγε, πὺρ τὰ κύματα τὸν εἶχαν πετάξει θαλασσοπαρμένον στὸ ἀκρογιαλὶ.

Ὁ φρόνιμος Ὀδυσσεύς δὲν τῆς ἔκρυψε τὴν ἀλήθεια. Ἄρχισε πρῶτα νὰ τῆς ἀνιστορῆ πὺρ ἔνα ἀστροπελέκι τοῦ βούλιαξε τὸ πλοῖο του, πὺρ ἔχασε τοὺς συντροφους του, πὺρ ἔπεσε ἐπάνω στὸ μακρινὸ νησί τῆς Ὠγγυίας, πὺρ τὸν κράτησε ἐκεῖ σιμὰ τῆς ὀχτῶ χρόνια ἡ Καλυψὼ καὶ πὺρ φεύγοντας ἀπ' ἐκεῖ ναυάγησε πάλι καὶ τὰ κύματα τὸν ἔριξαν στὸ νησί τῶν Φαιάκων. Καὶ ὕστερα ἀνιστόρησε πὺρ τὸν συνέτυχε τότε ἡ καλή τους θυγατέρα καὶ τὸν ἔντυσε μὲ τὰ ὠραῖα αὐτὰ ροῦχα καὶ τούδειξε τὸ δρόμο νὰ φτάση στὸ παλάτι. Ὅλα τὰ εἶπε ἀληθινά, ὅπως ἔγιναν, χωρὶς νὰ κρύψη τίποτε.

Ὁ Ἀλκίνοος κατάλαβε τότε, πὺρ ἔνας ἀνθρώπος, πὺρ ἔλεγε τὴν ἀλήθεια, ἦταν τίμιος καὶ περήφανος ἀντρας. Τοῦ ὑποσχέθηκε, πὺρ θὰ τὸν στείλῃ στὴν πα-

τρίδα του καὶ πρόσταξε τὶς δοῦλες νὰ τοῦ στρώσουν νὰ κοιμηθῆ σὲ βσιλικὸ τορνευτὸ κρεβάτι.

δ'. Οἱ ἀγῶνες τῶν Φαιάκων.

Τὴν αὐγὴ, ὅταν ξύπνησαν μὲ τὸ καλὸ, ὁ Ἄλκίνοος πῆρε τὸν ξένο του, τὸν Ὀδυσσεύς, καὶ τὸν ἔφερε στὴν Ἄγορά, ποῦ ἦταν ἐπάνω στὸ λιμάνι, νὰ ἰδῆ τὰ πλοῖα. Κάθισαν σὲ δυὸ σκαλιστὰ λιθάρια καὶ σὲ λίγο μαζεύτηκαν ἐκεῖ ὅλοι οἱ προεστοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πολὺς λαός, νὰ ἰδοῦν τὸν ξένο τους, ποῦ ὅπως ἔλεγαν, ἔμοιαζε σὲ θεὸς στὸ ἀνάστημα καὶ στὴν ὁμορφιά.

Ὁ Ἄλκίνοος πρόσταξε τότε ν' ἀρματώσουν ἓνα καράβι μὲ πενηνταδυὸ παλικάρια, γιὰ νὰ στείλουν τὸν Ὀδυσσεύα στὴν πατρίδα του. Κι ὥσπου νὰ ἐτοιμαστῆ τὸ καράβι, πῆρε πάλι τὸν Ὀδυσσεύα στὸ παλάτι του καὶ παράγγειλε νὰ μαζευτοῦν ἐκεῖ καὶ οἱ προεστοὶ τοῦ τόπου νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦνε γιὰ τὸ κατευόδιο τοῦ ξένου. Καὶ νὰ ἔρθη μαζὶ κι ὁ τραγουδιστὴς ὁ Δημόδοκος μὲ τὴ λύρα του καὶ νὰ τοὺς τραγουδήσῃ, ὅταν ἀποφᾶνε.

Ἔτσι κι ἔγινε. Καὶ ὅταν ἔφαγαν κι ἤπιαν, ἄρχισε κι ὁ Δημόδοκος τὸ τραγούδι. Κι ὁ Δημόδοκος, δίχως νὰ ξέρῃ ποῖον ἔχει μπροστά του, τραγουδοῦσε γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας καὶ τὴν παλικαριά τῶν Ἀχαιῶν. Κι ὁ Ὀδυσσεύας σήκωσε τὴ γλαμύδα του καὶ σκέπασε τὸ πρόσωπό του, γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυά του. Μονάχα ὁ Ἄλκίνοος εἶχε δεῖ τὰ δάκρυά του καὶ εἶχε ἀκούσει τοὺς κρυφοὺς του ἀναστεναγμούς. Μὰ δὲν εἶπε τίποτε. «Ποιὸς ξέρει—συλλογίστηκε—ποῖον δικό του ἔχασε ὁ καημένος στὸν πόλεμο τῆς Τροίας καὶ κλαίει!» Καὶ γιὰ νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴ λύπη του ὁ ξένος,

ἔδωκε διαταγὴ νὰ κατεβούνη ὄλοι μαζί νὰ κάμουν ἀγῶνες, νὰ ἰδῆ κι ὁ ξένος καὶ νάχη νὰ λήη στὸν τόπο του.

Μαζεύτηκε τότε ὄλη ἡ λεβεντιά τοῦ νησιοῦ στὸν τόπο τῶν ἀγῶνων καὶ ἄρχισαν οἱ καλύτεροι ἀγωνιστὲς νὰ παραβγαίνουν στὸ τρέξιμο καὶ στὸ λιθάρι καὶ στὴν πυγμαχία. Κι ὁ Ὀδυσσεὺς κοίταξε. Καὶ τότε ὁ Λαοδάμας, ὁ γιὸς τοῦ Ἀλκινόου, εἶπε νὰ ρωτήσουν καὶ τὸν ξένο, ποῦ φαινόταν γερός καὶ δυνατός, ἂν θέλη κι αὐτὸς νὰ λάβη μέρος σὲ κανένα ἀγώνισμα. Καὶ τὸν κάλεσε εὐγενικὰ ὁ ἴδιος.

— Δὲν εἶμαι ἐγὼ γιὰ ἀγῶνες τώρα... εἶπε ὁ Ὀδυσσεὺς. Πολλὰ ἔπαθα καὶ πολλὲς ἔννοιες ἔχω στὸ κεφάλι μου. Χαρῆτε ἐσεῖς, παιδιὰ μου, τοὺς ἀγῶνες! Ἐμένα στείλτε με στὴν πατρίδα μου! Αὐτὸ σᾶς γυρεύω μόνο.

Τότε κάποιος Εὐρύαλος, ποῦ εἶχε νικήσει στὴν πάλη καὶ εἶχαν φουσκώσει τὰ μυαλά του, μίλησε ἄσκημα στὸν Ὀδυσσεὺς:

— Δὲ φαίνεσαι γιὰ ἀθλητὴς, τοῦ εἶπε. Κάποιος ἔμπορος ταξιδευτὴς θὰ εἶσαι καὶ θάχης τὸ νοῦ σου περισσότερο, μοῦ φαίνεται, στίς πρᾶματιες σου καὶ στὰ κέρδη σου, παρὰ στοὺς εὐγενικοὺς ἀγῶνες.

Ὁ Ὀδυσσεὺς, ποῦ δίκαια πειράχτηκε ἀπὸ τὴν αὐθάδεια τοῦ νέου, τὸν κοίταξε λοξὰ καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἄσκημα μίλησες, παιδί μου καὶ μοῦ φαίνεσαι σὰν ἐπιπόλαιος. Μὰ ἔτσι εἶναι. Οἱ θεοὶ δὲ δίνουν ὄλα τὰ καλὰ σ' ἓναν ἄνθρωπο. Οὔτε θωριά, οὔτε μυαλά, οὔτε μιλιὰ καὶ γλῶσσα. Κι ἐμένα, παιδί μου, σούδωσαν οἱ θεοὶ ὄμορφο κορμί, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ὄμορφότερο, μὰ τὸ μυαλό σου εἶναι ἔλαφρό. Λοιπὸν μάθε, πὼς δὲν εἶμαι ὄπως νομίζεις. Γι' αὐτό, μὲ ὄσα βάσανα κι ἂν ἔχω περάσει σὲ πολέ-

μους και φουρτουνες, θα μπω στους αγωνες. Γιατι πολυ με πληγωσε ο λογος σου, παιδι μου.

Και χωρις να γυμνωθῃ καθολου ο Οδυσσεας, αρπαξε, οπως ηταν, το πιο βαρυ απο τα λιθαρα και το πεταξε μακρυτερα απ' ολους τους αλλους. "Ολοι σαστισαν.

— Φτάστε με τώρα!... ειπε και ξαναρίχνω πάλι. Κι ὕ-



στερα οποιανου το λειει η καρδια του, ας ερθη να παραβγοιμε και στην πυγμαη και στο παλεμα και στο τρεξιμο και σε ο,τι θελει! Και το κονταρι το ριχνω εγω, οπως ριχνει αλλος τη σαίτα.

"Ολοι σάπασαν και κοιταζαν με θαυμασμο τον ξενο. Και τότε ο Αλκίνοος πρόσταξε ν' αρχίσουν τα τραγούδια και οι χοροί, για να εύχαριστηθῇ ὁ ξένος. Και σὰν τελείωσαν

οἱ χοροὶ καὶ τὰ τραγούδια, ὅλοι ἔφεραν πλούσια δῶρα στὸν Ὀδυσσεά, γιὰ νὰ τοὺς θυμᾶται. Καὶ πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ Εὐρύαλος, ποὺ τοῦ εἶχε πεῖ τὸν πικρὸ λόγο καὶ εἶχε μετανιώσει τώρα, τοῦ χάρισε ἓνα ἀργυρόδετο σπαθί, μὲ φίλντισένιο θηκάρι καὶ τοῦ εἶπε:

—«Γειά σου, πατέρα ξενικέ! Κι ἂν σοῦ εἶπα βαρὺν λόγο, ἄς τὸν πάρουν οἱ ἄνεμοι. Κι ἄς δώσουν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ φτάσης γρήγορα στὸν τόπο σου καὶ ν' ἀνταμώσης τὴ γυναῖκα σου καὶ τοὺς δικούς σου!»

Κι ὁ γνωστικὸς Ὀδυσσεάς τὸν συγχώρησε:

—«Γειά σου κι ἐσύ, παιδί μου! Καὶ οἱ θεοὶ νὰ σοῦ χαρίζουν ὅ,τι ποθεῖ ἡ καρδιά σου».

Εἶπε καὶ κρέμασε στὸν ὦμο τὸ ἀσημοκάρφωτο σπαθί, τὸ χάρισμα τοῦ νέου.

ε'. Ὁ Ὀδυσσεάς φανερώνεται.

Ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ξεκινήσῃ ὁ Ὀδυσσεάς γιὰ τὴν ποθητή του πατρίδα. Τὸ καράβι τὸν περιμένει ἕτοιμο στὸ λιμάνι. Ὁ Ἀλκίνοος παραγγέλνει στὴ γυναῖκα του νὰ ἐτοιμάσῃ γιὰ τὸν ξένο τους ἓνα κιβώτιο μὲ τὰ καλύτερα ροῦχα καὶ στρωσίδια. Κι ἀφοῦ μαζευτοῦν καὶ τ' ἄλλα πλούσια δῶρα, ποὺ τοῦ ἔδωσαν οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων καὶ τὰ καμαρώσῃ ὁ Ὀδυσσεάς, τότε θὰ τοῦ χάρισῃ κι αὐτὸς ἓνα ὀλόχρυσο ποτήρι, γιὰ νὰ τὸν θυμᾶται σὲ ὅλη του τὴ ζωή, ὅταν θὰ κἀνῃ μ' αὐτὸ σπονδὲς στοὺς θεοὺς.

Ἄρχισαν πάλι νὰ μοιράζουσαν φαγητὰ καὶ γλυκὸ κρασί. Κι ὕστερα ἀρχίζει νὰ τραγουδῇ ὁ Δημόδοκος μὲ τὴ λύρα του τὶς δόξες τῶν ἡρώων.

Ἦρθε τέλος ἡ στιγμή νὰ φανερώσῃ τώρα κι ὁ Ὀδυσσεάς ποιὸς εἶναι. Λέει στὸ Δημόδοκο νὰ τραγουδήσῃ

τόρα για τὸ Δούρειο ἵππο. Καὶ ὅταν ἀκούη τ' ὄνομά του ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ τραγουδιστῆ, θυμᾶται τὰ παλιὰ καὶ δακρῦζει πάλι.

Ὁ Ἀλκίνοος προστάζει νὰ πάψη ὁ τραγουδιστής, ἀφοῦ τὰ τραγούδια του κακοκαρδίζουν τὸν ξένο. Καὶ ρωτᾷ τώρα τὸν Ὀδυσσεά :

—Γιατί κλαῖς, ξένε, ὅταν ἀκοῦς τῆς Τροίας τὴν καταστροφή; μήπως στὰ τεῖχη τῆς ἔπεσε πολεμώντας κανένας στενὸς συγγενῆς σου ἢ καρδιακὸς σου φίλος καὶ τὸν κλαῖς;

Ὁ Ὀδυσσεάς δὲν μπορεῖ νὰ κρυφτῆ πιὰ. Πρὶν φύγη ἀπὸ τὸ νησί, πὺ τόσο τὸν καλοδέχτηκαν, πρέπει νὰ φανερωθῆ ποῖος εἶναι. Ἔτσι τὸ θέλει ἡ τάξη. Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν Ἀλκίνοο, τοῦ χαρίζει τ' ὄνομά του :

—Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσεάς, ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη, ἀπὸ τὴν Ἰθάκη... ἀρχίζει.

Ὅλοι κοιτάζουν ξαφνισμένοι τὸν ξακουσμένο ἥρωα, πὺ ἡ δόξα του ἔχει ἀνεβῆ ὡς τὰ οὐράνια. Αὐτὸς εἶναι λοιπὸν ὁ τρανὸς Ὀδυσσεάς;

Καὶ ὁ Ὀδυσσεάς ἀνιστορεῖ τώρα στὴν ἀράδα τί εἶδε καὶ τί ἔπαθε τόσα χρόνια, ὡσπου νὰ φτάσῃ ἀπὸ τὴν Τροία στὸ φιλόξενο νησί τῶν Φαιάκων. Πῶς τὸν ἔριξε πρῶτα ἡ μοῖρα του στὴν Ἴσμαρο καὶ τοὺς κακοὺς Κίκονες, πῶς ἔφτασε ὕστερα στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων καὶ ὕστερα στὰ μέρη, πὺ κατοικοῦν οἱ ἄνομοι Κύκλωπες καὶ κατόπι στὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων καὶ ἔπειτα στὸ νησί τῆς Κίρκης καὶ τέλος, ἀφοῦ πέρασε τὴ Σκύλλα καὶ τὴ Χάρυβδη, πῶς ἔφτασε στὸ νησί τῆς Καλυψῶς καὶ τί τράβηξε ἀπὸ καὶ μέσα στὰ ἀγριεμένα κύματα, γιὰ νὰ βρεθῆ θαλασσοδαρμένος στὸ νησί τῶν Φαιάκων.

Μὰ αὐτὰ τὰ εἶχε ἀνιστορήσει καὶ πρωτύτερα στοὺς καλοὺς τοῦ φίλους. Καὶ σταμάτησε ἐδῶ.

Ὅλοι κοίταζαν μὲ θαυμασμὸ τὸν πολὺπαθο ἥρωα, ἀκούοντας πόσα βάσανα εἶχε τραβήξει στοὺς ξένους τόπους, σὲ στεριὰς καὶ θάλασσες, γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγαπημένη τοῦ πατρίδα. Καὶ ὁ Ἄλκίνοος τοῦ εἶπε:



— Τὰ βάσανά σου τελειώνουν ἐδῶ, Ὀδυσσεά. Μιὰ καὶ ἦρθες στὸ νησί μου καὶ στὸ παλάτι μου, δὲ θὰ περιπλανηθῆς πιά. Καὶ γρήγορα θὰ φτάσῃς στὸν τόπο σου καὶ τοὺς δικούς σου. Τὸ καράβι σὲ περιμένει στὸ λιμάνι.

Ὁ Ὀδυσσεὺς εὐχαρίστησε τοὺς καλοὺς τοῦ φίλους γιὰ τὴ λαμπρὴ φιλοξενία, τοὺς εὐχήμεκε ὅλα τὰ καλὰ καὶ τοὺς ἄφησε ὑγεία. Κι ἐκεῖνοι τὸν ἀποχαιρετοῦν καὶ τὸν

προβοδίζουν. Ὁ Ἀλκίνοος τοῦ δίνει ἕναν κήρυκα νὰ τὸν φέρῃ τιμητικὰ στὸ γιάλλο καὶ στὸ γοργὸ καράβι. Καὶ ἡ Ἀρήτη προστάζει τὶς δοῦλες τῆς νὰ τὸν συνοδέψουν, φορτωμένες μὲ τὰ πλούσια δῶρα καὶ τὰ φαγώσιμα τοῦ ταξιδιοῦ. Ὁ Ὀδυσσεὺς ξεκινάει. Σὲ λίγο βρίσκεται στὸ καράβι.

Βραδιάζει. Εἶναι ἡ ὥρα νὰ σαλπάρουν. Οἱ ναῦτες λύνουν τὰ σκοινιά ἀπὸ τὶς δέστρες. Τὰ κουπιὰ βουτοῦνε ὅλα μαζὶ στὴ θάλασσα. Τὸ καράβι σκίζει σὰ γοργόφτερο πούλι τὸ κύμα. Ὁ Ὀδυσσεὺς ξαπλωμένος στὸ κάσαρο τῆς πρύμης ἔχει ἀποκοιμηθῆ γλυκά. Ὅταν ξυπνήσῃ, θ' ἀντικρίσῃ τ' ἀγαπημένα βουνὰ τῆς Ἰθάκης. Ἕνας καπνὸς θὰ ξεχωρίζῃ μακριὰ στὸν οὐρανό. Πόσα χρόνια τὸν πόθησε ἡ ψυχὴ του! Θὰ εἶναι ὁ καπνός, πὺ θ' ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ.

13. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.
Καραβοκύρης στέκεται
κρατώντας τὸ τιμόνι.

— «Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια,
θ' ἀκούσης «καλῶς ὄρισες»
ἀπὸ χιλιάδες χεῖλια.

Μὴν τὰ πιστέψης! Ἄπιστες
εὐχές, πὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπᾷ στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει!

Τὸ μόνο «καλῶς ὄρισες»,
τὴ μόνη εὐχὴ, ποὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσης στὸ φτωχὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι».

Ἰ. Πολέμης.

14. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

α'. Ἰούνιος.

1. Ἄπ' ἀρχῆς τοῦ Θεριστῆ
τοῦ δρεπανιοῦ μας ἡ γιορτή.
2. Μὴ σὲ γελάση ὁ βάθρακας ἢ τὸ γελιδονάκι·
ἂν δὲ λαλήση ὁ τζιτζικας, δὶν εἶν' καλοκαιράκι.
3. Ἄπὸ τὸ θέρο ὡς τις ἐλιές
δὲν ἀπολείπουν οἱ δουλειές.

β'. Ἰούλιος.

1. Ποὺ μοχτάει τὸ χειμῶνα,
χαίρεται τὸν Ἄλωνάρη.
2. Κάψες τὸν Ἄλωνάρη,
εὐτυχία ὅλον τὸ χρόνο.

γ'. Αὔγουστος.

1. Αὔγουστε, καλέ μου μήνα,
νάσουν τρεῖς βολές τὸ χρόνο!
2. Τὸν Αὔγουστο τὸν χαίρεται,
ὀπόχει νὰ τρυγήση.
3. Κάθε πράμα στὸν καιρό του
κι ὁ κολιὸς τὸν Αὔγουστο.
4. Καλὸς ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ,
τ' Αὐγούστου τὸ φεγγάρι.

15. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Ὅποιος σκάφτει λάκκο σ' ἄλλον,
πέφτει μέσα αὐτὸς ὁ ἴδιος.
2. Τόνα χέρι νίβει τ' ἄλλο
καὶ τὰ δυὸ τὸ πρόσωπο.
3. Ὑστερνὴ μου γνώση,
νὰ σὲ εἶχα πρῶτα.
4. Τοῦ φτωχοῦ τὸ σκοινὶ μονὸ δὲ φτάνει,
διπλὸ φτάνει καὶ περισσεύει.

5. Τῶν φρονίμων τὰ παιδιὰ
πρὶν πεινάσουν, μαγειρεύουν.
 - 6 Ἡ ὁμόνοια φτιάνει σπίτι
καὶ ἡ διχόνοια τὸ χαλάει.
 7. Βόηθα με νὰ σὲ βοηθῶ,
ν' ἀνεβοῦμε τὸ γκρεμό.
 8. Ἄν δὲν παιδέσης τὸ σπίτι σου,
πέφτει καὶ σὲ πλακώνει.
 9. Ἀκόμη δὲν τὸν εἶδαμε,
Γιάννη τὸν ἐβγάλαμε.
-

« ΣΕΜΠΙΛ - ΟΥΛΛΑΧ »

(διὰ παράκλησιν Θεοῦ).

Ἦμουν μικρὸ παιδάκι, πὸν ἀξένοιαστα τὸ καλοκαίρι ἔτρεχα παίζοντας καὶ γελώντας μὲ τοὺς μικροὺς φίλους μου.

Ὁ καυτερὸς ἥλιος μᾶς ἔψηνε ὀλημερίς.

Τὸ κυνηγητὸ καὶ τὸ κρυφτὸ μᾶς ἀπορροφοῦσαν τόσο, πὸν πολλὰς φορὰς ξεχνούσαμε καὶ τὸ φαγί. Καὶ μόνο κάπου κάπου νοιώθαμε τὴ δίψα στὰ ξεραμένα χεῖλια μας. Νερὸ εἶχε ἀφθονοὶ στὴν πολιτεία μας. Μὰ ἐμεῖς θέλαμε νὰ εἶναι δροσερὸ καὶ παγωμένο. Ἰσαμε τώρα θαρρῶ, πὸς ἀκούω τὴν εὐχάριστη κραυγὴ «σεμπίλ, σεμπίλ» τοῦ νυχτοφύλακα.

Τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς αὐτῆς ἠλέκτριζε ὅλα τὰ παιδιά.

Τρέχαμε ἀκράτητα γιὰ νὰ πιοῦμε καὶ νὰ δροσιστοῦμε ὄχι σὲ καμιὰ πηγὴ, μὰ μπροστὰ σ' ἓνα βαρέλι εὐεργετικό.

Ὁ νυχτοφύλακας, ἐκτελώνοντας χρέη νεροῦλα, πρόσχαρος καὶ γελαστός, ἔχοντας κι ἓνα παιδί γιὰ βοηθό, ἐπρόσφερε πρόθυμα νερὸ καλὸ, καθαρὸ καὶ παγωμένο, σ' ὅλους τοὺς διαβάτες, χωρὶς καμιὰ πληρωμή.

— «Σεμπίλ - σεμπίλ, σεμπίλ - οὐλλάχ», ἔξακολουθοῦσε νὰ διαλαλῇ καὶ διαρκῶς κατέφθαναν καινούργιοι διαβάτες, γιὰ νὰ δροσιστοῦν κι αὐτοὶ καὶ νὰ δώσουν μιὰ εὐχὴ στὶς ψυχὰς τῶν πεθαμένων τοῦ νοικοκύρη, πὸν μᾶς πρόσφερε τὸ δροσερὸ νεράκι.

Ἐκανε μνημόσυνο γιὰ τὶς ψυχὲς τῶν πεθαμένων συγγενῶν του. Τί ὠραῖο ἔθιμο! Ὅσοι ἔπιναν, φεύγοντας ἔλεγαν «ὄλενλεριν τζανλαρινῆ Ἄλλάχ ραχμὲτ ἔϊλεσίν» (ὁ Θεὸς ἄς ἀναπαύσῃ τὶς ψυχὲς τῶν πεθαμένων).

«ΓΙΑ ἼΛΑ ΒΕ ΤΕΚΕ ΜΠΑ ἼΡΑΜΛΑΡΗ»

(Γιορτὲς τῆς ἐξοχῆς καὶ τοῦ πράσινου).

Ὑστερα ἀπὸ τὴ συγκομιδὴ καὶ ἅμα τελειώσουν οἱ γεωργικὲς ἐργασίες, πολλὰ χωριά μαζὶ κάνουν κοινὴ συγκέντρωση σὲ μιὰ τοποθεσίᾳ ἐξοχικὴ, ποὺ νὰ εἶναι ἀνάμεσα στὰ χωριά τῆς περιφερείας.

Τέτοιες γιορτὲς γίνονται ἢ κατὰ τὴν ἀνοιξή, ὕστερα ἀπὸ τὸ πούλημα τῶν καπνῶν, ἢ τὸ φθινόπωρο, ὕστερα ἀπὸ τὸ πούλημα τῶν σιταριῶν καὶ σταφυλιῶν.

Οἱ πρῶτοντες τῶν χωριῶν διορίζουν ἓνα ἀρχηγὸ τῆς γιορτῆς «γιαϊλᾶ-ρεϊσῆ», ποὺ θὰ διευθύνῃ ὅλη τὴ γιορτή.

Οἱ χωρικοὶ ἔρχονται μὲ τὶς βοδάμαξές τους, σκεπασμένες μὲ πανί, γιὰ νὰ τὶς χρησιμοποιήσουν καὶ γιὰ κρεβατοκάμαρες, ὅσες μέρες διαρκέσῃ ἡ πανήγυρη.

Τὴν πρώτη μέρα θὰ γίνουν οἱ θυσίαι τῶν ζώων καὶ τὰ κρέατα τῶν σφαγτῶν θὰ μοιραστοῦν ἐκεῖ σ' ὅλους τοὺς γνωστοὺς καὶ φίλους.

Τὶς ἄλλες μέρες γίνονται ἀγῶνες πάλις «γκιουλοῦς».

Σ' αὐτὲς οἱ Μουσουλμάνοι ἔχουν μεγάλη ἀγάπη καὶ οἱ παλαιστὲς (πεχλιβὰν) θεωροῦνται ὑπεράνθρωποι καὶ ἄξιοι θαυμασμοῦ.

Ἄμα τελειώσουν οἱ ἀγῶνες, γίνεται ἐκ τοῦ προχείρου ἀγοραπωλησίᾳ ζώων (χαϊβὰν παζαρῆ).

Χρυσή δουλειά κάνουν με την εύκαιρία αυτή όσοι που-
λοῦν ζαχαρωτά, οἱ σεριπετζήδες, οἱ λεμπλεμπιτζήδες, οἱ
σποριατζήδες καὶ ἄλλοι.

Κάποτε, ἂν μάθουν ἐγκαίρως τὴ γιορτή, καταφθά-
νουν διάφοροι σκοινοβάτες, θηριοδαμαστὲς καὶ σαλτιμπάγ-
κοι, με συνοδεία ὄργανοπαιχτῶν ἀθιγγάνων καὶ διαφόρων
μουσικῶν ἀμανετζήδων.

Ἄν ἡ γιορτὴ γίνῃ τὴν ἄνοιξη, γίνονται καὶ δεήσεις
ἀπὸ τοὺς ἱμάμηδες τῶν γειτονικῶν χωριῶν πρὸς τὸ Θεό,
γιὰ βροχή.

Κι ἔτσι μέσα σὲ γέλια καὶ χαρὲς περνοῦν οἱ 3—5
μέρες τοῦ «γιαϊλᾶ μπαϊράμ».

ΤΟ ΝΟΙΚΙΑΣΜΑ ΤΟΥ ΤΥΜΠΑΝΟΥ

Ἐνα μῆνα πρὶν ἀπὸ τὸ Μπαϊράμι ἀρκετοὶ νέοι, φί-
λοι τοῦ τυμπάνου, ζητοῦν νὰ γίνουν τυμπανοκροῦσται τοῦ
χωριοῦ.

Τὴν Παρασκευή, ὕστερα ἀπὸ τὸ πρωινὸ νανάκι, ξεκρε-
μοῦν τὸ τύμπανο μετὰ τὰ λουριά καὶ τὰ ἐξαρτήματά του
καὶ τὸ φέρνουν στὴν πλατεία. Θὰ γίνῃ πλειστηριασμός,
γιὰ νὰ παραδοθῇ τὸ τύμπανο στὸν τελευταῖο πλειοδότη,
γιὰ τὸν ἱερὸ μῆνα τοῦ Ραμαζανιοῦ.

Οἱ ὑποψήφιοι τυμπανιστὰι παρουσιάζονται μπροστὰ
σὲ ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸν Ἰμάμη, τὸ Μουχτάρη καὶ ἄλλους
τσιρμπατζήδες τοῦ χωριοῦ καὶ ἀρχίζουν οἱ προσφορὲς
γιὰ τὸ νοίκιασμα τοῦ ταβουλιοῦ.

— 300 δραχμὲς ἀπὸ μένα, φωνάζει ὁ Ἄλῆς.

— 500 δραχμὲς ἀπὸ μένα, φωνάζει ὁ Χασάν.

— 600 ἀπὸ μένα, φωνάζει ὁ Ἐκρέμ.

Κι ἔτσι συνεχίζεται ὁ πλειστηριασμός μὲ ὄλες τὶς διατυπώσεις του, ὥσπου κατακυρώνεται στὸν τελευταῖο πλειοδότη.

Ὅστε χρειάζεται ἀγῶνας καὶ χρηματικὴ θυσία, γιὰ ν' ἀποκτήσῃ κανεὶς τὸ ἀξίωμα τοῦ τυμπανοκρούστου.

Καὶ βέβαια, γιὰτὶ ἀξίζει τὸν κόπο.

Ὁ τυμπανοκρούστης εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἡμέρας ὄλο τὸν ἱερὸ μῆνα τοῦ Ραμαζανιοῦ, ἔχοντας τὸ γενικὸ πρόσταγμα σ' ὄλους τοὺς κατοίκους, γιὰ τὴν προσευχή, τὸν ὕπνο, τὸ φαί, τὸ ξύπνημα καὶ κάθε ἄλλη κίνηση.

Μὰ ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ τὰ δικαιώματα ἔχει καὶ φιλοδωρήματα ὄχι λίγα. Ὁ τυμπανοκρούστης καὶ οἱ βοηθοὶ του γυρίζουν τὰ σπίτια δυὸ φορές. Μιὰ στίς 15 τοῦ Ραμαζανιοῦ καὶ δευτέρα φορὰ στὸ Μπαϊράμι.

Μὲ τὸ χτύπημα τοῦ τυμπάνου, τραγουδοῦν οἱ τυμπανοκρούσται, καὶ ζητοῦν μὲ στιχάκια τὸ φιλοδώρημα «σεκερίμ βὰρ ἐζίλειτζέκ ἄλ τουλμπεντέν σουζουλειτζέκ, μιτζίμ μπαξιση γκιοντέριν, νταχὰ τσόκ καποῦμ βὰρ γκεζίλειτζέκ». (Ἔχω ζάχαρη γιὰ κοπάνισμα, πὺν θὰ τὴν περάσω ἀπὸ κόκκινο τουρμπάνι, στείλτε τὸ δῶρο μας, γιὰτὶ ἔχω ἀκόμη πολλὰς πόρτες).

Κάποτε τυχαίνει νὰ φύγουν μὲ ἄδεια χέρια· τότε γιὰ νὰ φανερώσουν τὴν στενοχώρια τους τραγουδοῦν «μπαξιση βρειτζέκσινιζ ζὰν ἐτίμ, γκίνε βέρμεδινιζ» (Νόμισα πὺς θὰ δώσετε τὸ δῶρο μου· πάλι δὲν τὸ δώσατε).

Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ τὶς μέρες τοῦ Μπαϊραμιοῦ.

Ἡ συγκομιδὴ ἀπὸ τὰ μπαξίσια δὲν εἶναι λίγη.

Ἡ κάθε οἰκογένεια φιλοτιμεῖται κάτι νὰ προσφέρει στὸ νταβουλτζή-μπαση, ἀφοῦ κι αὐτὸς ἐκτελεῖ ὑπηρεσία στὴ

θηρσκηία. Λεφτά, γλυκίςματα, κρέατα, αύγά, καπνό, σι-
τάρι, φροϋτα, ό,τι έχει ό καθένας.

Στις πόλεις τής Θράκης, τόν τυμπανιστή συνοδεύει ό
βοηθός του, κρατώντας τρεις βέργες, καλαμένιες, πολύ ψη-
λές, από κείνες που μεταχειρίζονται οι ψαράδες.

Στις βέργες αυτές θα δεθοϋν σαν σημαιοϋλες, τὰ μαν-
τήλια, που τὰ δίνουν στις πόλεις για τόν τυμπανιστή.

Έννοείται, ότι πίσω από τὸ τύμπανο ακολουθοϋν τὰ
παιδιά φωνάζοντας, παίζοντας και γελώντας.

ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

(Γιεδη—κιζλάρ άση).

Είναι γιορτή, στην οποία μετέχουν μόνο γυναίκες.

Τη μέρα που γίνεται ή συγκέντρωση των γυναικων
στην πλατεία του χωριοϋ, οι άντρες μαζεϋονται αλλοϋ.

Κάποτε, μαζεϋονται και σε έξοχικό μέρος, που έχει
νερό, αν είναι καλός ό καιρός.

Πριν από πολλές μέρες αρχίζουν οι έτοιμασίες.

Μια έπιτροπή από γυναίκες γυρίζει και μαζεϋει από
όλα τὰ σπίτια τροφιμα ειδων ειδων.

Όλες είναι πρόθυμες να δώσουν κάτι: πληγοϋρι, ζά-
χαρη, αλευρι, τραχανα, φασόλια, κρομμύδια κ. ά.

Την ώρισμένη μέρα μαζεϋονται και αρχίζουν τις έτοι-
μασίες για τὰ φαγητά, τὰ γλυκίςματα, τὰ αϊράνια (γιαοϋρι
άραιωμένο), τους καφέδες.

Ό Χότης και δάσκαλος του χωριοϋ, λίγη ώρα πριν
από τὸ μεσημέρι, παίρνει όλα τὰ παιδιά του σχολείου και
ψάλλοντας πηγαίνουν στον τόπο τής συγκεντρώσεως.

Ἐκεῖ βγάζουν λόγο, ὁ Χότζας καὶ ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ καὶ ὅλοι κάθονται σταυροπόδι καὶ τρῶνε ἀπὸ κοινὰ πιάτα μὲ χαρὰ καὶ εὐθυμία.

Στὸ τέλος ὁ Χότζας ἀπαγγέλλει δέηση στὸν Ὑψιστο γιὰ νὰ προφυλάξῃ τὰ μικρὰ παιδιὰ ἀπὸ εὐλογία, τύφο, ἰλαρὰ καὶ ἄλλες κολλητικὲς ἀρρώστιες.

Τὸ βράδυ διαλύονται ὁ μαθητικὸς καὶ ὁ γυναικεῖος κόσμος, μὲ χαρὰ καὶ εὐθυμία.

ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΟΥ ΜΠΑΪΡΑΜΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΩΝΕΣ ΔΡΟΜΟΥ ΑΝΤΡΩΝ

Σὲ πολλὰ χωριὰ τῆς Θράκης τὶς ἡμέρες τοῦ Μπαϊραμιοῦ οἱ ἄντρες γιορτάζουν ὅλοι μαζί.

Ὁ τυμπανιστὴς πρῶτῃ πρῶτῇ, χτυπώντας τὸ νταβούλι στέκεται σὲ κάθε πόρτα καὶ καλώντας τὸ νοικοκύρη, τὸν εἰδοποιεῖ, πὸς τὸ μεσημέρι θὰ γίνῃ κοινὸ τραπέζι σὲ ὠρισμένο μέρος.

Ὅλοι οἱ νοικοκύρηδες τότε φέρνουν μέσα σὲ σαχανάκια χάλκινα, τὰ φαγιά τους.

Ὁ μπεξῆς τοῦ χωριοῦ ἢ ὁ κεχαγιᾶς τὰ παρατάσσει σὲ γραμμὴ καὶ ὅλοι οἱ νοικοκύρηδες ἀδερφωμένοι καὶ ἔχοντας σιὴ μέση τὸ χότζα καὶ τὸ μουχτάρη, τρῶνε ὅλοι ἀπὸ τὰ φαγιά μέσα σὲ γενικὴ χαρὰ.

Ἀφοῦ χορτάσουν καὶ σηκωθοῦν ἀπὸ τὸ κοινὸ τραπέζι, φωνάζουν τοὺς φτωχοὺς γιὰ νὰ γευτοῦν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὰ φαγιά πὸν ἔμειναν. Ὅσοι εἶναι ἀστεῖοι διηγοῦνται στὴν παρέα διάφορα ἀστεῖα παραμύθια ἢ ἄλλα ἀνέκδοτα.

Στὸ τέλος γίνεται ἀγώνας δρόμου.

Σ' αὐτὸν παίρνουν μέρος οἱ νέοι τοῦ χωριοῦ.

Ένας νέος κρατώντας στο χέρι σαχάνι κλειστό στέκεται μακριά σὲ ἀπόσταση 10—15 μέτρων καὶ πίσω του ὅσοι θὰ τρέξουν.

Μὲ τὸ σύνθημα τοῦ μουχτάρη τρέχει ἐκεῖνος ποὺ κρατᾷ τὸ σαχάνι καὶ ἀπὸ πίσω του οἱ ἄλλοι.

Ὅποιος ἀπὸ τοὺς τελευταίους φτάσῃ πρῶτος τὸ νέο μὲ τὸ σαχάνι καὶ τὸ ἀρπάξῃ ἀνακηρύσσεται νικητὴς στὸ τρέξιμο.

Τὸ βράδυ ὄλη ἡ παρέα γυρίζει στὸ χωριὸ μὲ γέλια καὶ τραγούδια, ἔχοντας μπροστὰ τὸ νικητὴ τοῦ δρόμου.

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΓΡΙΑΝΩΝ (ΠΟΜΑΚΩΝ)

Πάνω στὴν ὄροσειρὰ τῆς Ροδόπης, ἀνάμεσα στὰ κοιλάσματα καὶ βαθουλώματα τῶν βουνῶν βρίσκονται τὰ χωριά καὶ οἱ ἀγροικίες τῶν Ἀγριάνων, ποὺ τοὺς ἀποκαλοῦν Πομάκους.

Οἱ ἴδιοι δὲν ἀνέχονται τὴ δεύτερη ἐπωνυμία, ποὺ τοὺς τὴν ἐπέβαλαν ξένοι ἐπιδρομεῖς πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια. Γιατὶ σημαίνει βλάκες. Οἱ ἴδιοι χαίρονται καὶ τὸ ἔχουν καμάρι γιατί εἶναι Ἀγριάνες. Λαδὲς πολεμικὸς καὶ ἀνδρεῖος.

Ἀγαποῦν τὴν Ἑλλάδα εἰλικρινά.

Εἶναι δὲ τόσο ἔξυπνοι, ποὺ σὲ λίγον καιρὸ μαθαίνουν νὰ μιλοῦν πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα καλύτερα ἀπὸ ἓναν Ἑλληνα. Τὰ παιδιά τους εἶναι πολὺ γερά καὶ ροδοκόκκινα. Οἱ ἄντρες εἶναι μικρόσωμοι καὶ γρήγοροι στὸ περπάτημα.

Οἱ γυναῖκες τους εἶναι πάρα πολὺ ἐργατικές.

Εἶναι τόσο καρτερικές καὶ ὑπομονητικές, ποὺ μὲ ἓνα

Ξερό κομμάτι μπομπότας, προχωροῦν 2—3 καὶ 4 ὥρες κάποτε μέσα στὰ δάση, γιὰ νὰ μαζέψουν ἓνα φόρτωμα ξύλα.

Πολλὲς φορὲς τὴν ἴδια μέρα, μετὰ τὸ μεσημέρι κατεβαίνουν στὴν πόλη, γιὰ νὰ πουλήσουν τὰ ξύλα καὶ τὸ βράδυ ξαναγυρίζουν στὸ χωριό, ἔχοντας τὰ ψώνια ποὺ ἀγόρασαν μὲ τὴν ἀξία τῶν ξύλων.

Εἶναι ὅλοι τοὺς ζῶηροὶ μὲ κορμιὰ γερά, γιὰτι τοὺς τρέφει ὁ καθαρὸς ἀέρας, τὸ καλὸ νερὸ καὶ τὸ γλυκὸ κλίμα.

ΤΟ ΑΔΕΙΑΝΟ ΚΑΙ ΤΟ ΓΕΜΑΤΟ ΒΑΡΕΛΙ

Ἐνα χωριὸ τῆς Κομοτινῆς, ἔχει πολλὰ ἀμπέλια καὶ εἶναι ὀνομαστὸ γιὰ τὸ καλὸ κρασί του.

Ἦταν Νοέμβρης. Ὁ τρυγητὸς εἶχε τελειώσει καὶ ὁ μοῦστος ἔβραζε μέσα στὰ πελώρια βαρέλια.

Ὁ Ἀλλή-ἀγάς, ὁ τοορμπατζῆς τοῦ χωριοῦ μὲ τοὺς πολλοὺς ἐργάτες του, ἔβραζε τὸ κρασί μέσα σὲ βαρέλια.

Κι ἔτσι ἔβλεπε κανένας ἄλλα βαρέλια γεμᾶτα νὰ φεύγουν ἀπὸ τὴν κρασαποθήκη κι ἄλλα νάρχωνται ἄδεια γιὰ νὰ γεμίσουν.

Ὁ Μεχμέτ κι ὁ Κιαζὶμ ἀνταμώθηκαν στὸ δρόμο κυλώντας ὁ ἓνας τὸ ἄδειο κι ὁ ἄλλος τὸ γεμᾶτο βαρέλι.

Τὸ ἄδειανὸ βαρέλι τοῦ Μεχμέτ ἔκανε δυνατὸ κρότο στὸ κάθε κύλισμά του.

Τὸ γεμᾶτο βαρέλι τοῦ Κιαζὶμ κουνιόταν σιγὰ σιγὰ, γιὰτι ἦταν βαρὺ καὶ δὲν ἔβγαζε κρότο πολὺ.

Οἱ δυὸ φίλοι σταμάτησαν γιὰ μιὰ στιγμή καὶ ρωτοῦσαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, γιὰ ποιὰ αἰτία νὰ γίνεται ἔτσι.

Κάμποση ὥρα σκέφθηκαν. Μὰ δὲν μπόρεσαν νὰ δώ-

σουν καμιά ἐξήγηση, ὥσπου τοὺς ξύπνησε ἀπὸ τῆ συλλογῆ τους ἡ ἄγρια φωνὴ τοῦ ἐπιστάτη. Τὸ βράδυ ρώτησαν δειλὰ δειλὰ τὸν Ἄλῃ-ἀγά, πὺ τοὺς ἀγαποῦσε σὰν παιδιὰ του, νὰ τοὺς ἐξηγήση.

Ὁ Ἄλῃ-ἀγάς χαμογέλασε μὲ καλοσύνη καὶ τοὺς εἶπε:

—Ὁ κόσμος, παιδιὰ μου, ἔτσι εἶναι φτιασμένος. Ὅσοι ἄνθρωποι εἶναι ἄμυαλοι, σὰν τὸ ἀδειανό, καλὴ ὥρα βαρέλι, ὄλο φωνάζουν καὶ λένε ἀνοησίες. Μὰ οἱ γνωστικοὶ καὶ μορφωμένοι ἄνθρωποι, μοιάζουν μὲ τὸ γεμᾶτο βαρέλι, πὺ κυλᾶ ἀργὰ-ἀργὰ καὶ δὲν κάνει θόρυβο.

Γι' αὐτὸ καὶ σεῖς, παιδιὰ μου, λίγα νὰ λέτε καὶ πολλὰ ν' ἀκοῦτε, γιὰ νὰ γίνετε φρόνιμοι ἄνθρωποι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. ΚΥΚΛΟΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

I. Σχολικὰς Ἱστορίες.

	Σελίς
1. Ἐλπίδα στό Θεό (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	7
2. Τό πρῶτο μάθημα	8
α'. Στό νησί	9
3. Ὁ φαράς (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	11
β'. Στό βουνό	12
4. Τό κοπάδι (ποίημα Ἀ. Κατακουζηνοῦ)	14
γ'. Στόν κάμπο	15
δ'. Στήν πόλη	16
5. Τό φθινόπωρο	18
6. Ὁ φίλος μου (Ντέ Ἀμίτσις, διασκευή)	20
7. Μιά εὐγενική ψυχή (Ντέ Ἀμίτσις, διασκευή)	21

II. Οἰκογενειακὰς Ἱστορίες.

8. Ἐνα ἀξέχαστο μάθημα	24
9. Ἡ προσευχή τῶν παιδιῶν	27
10. Ἡ προσευχή τῶν παιδιῶν (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	29
11. Βρέχει	30
12. Τό ἀλέτρι (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	32
13. Οἱ θυγατέρες τοῦ Ἥλιου	34

III. Ἱστορίες γιά τὰ ζῶα.

14. Τὰ ταξιδιάρικα πουλιά καί ὁ σπουργίτης	39
15. Φθινόπωρο (ποίημα Γ. Δροσίνη)	45

IV. Ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν μύθων.

Σελίς

16. Ἡ φωτιά καὶ τὸ νερὸ	45
17. Ὁ περήφανος καπνὸς (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	47
18. Ἀλεποῦ καὶ σταφύλι	49
19. Οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου	50

V. Λόγια τοῦ λαοῦ.

20. Τί λένε γὰ τοὺς μῆνες τοῦ φθινοπώρου	52
21. Παραομιεῖς	53

B'. ΚΥΚΛΟΣ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

I. Οἰκογενειακὲς ἱστορίες.

1. Χιόνι (ποίημα Κ. Καρυωτάκη)	57
2. Ἔρχομαι	57
3. Τὰ χιονιταράκια καὶ ὁ καλὸς κυνηγὸς	62
4. Οἱ φίλοι μας	66
5. Ὁ πονόδοντας τῆς Ἀννούλας	71
6. Μία περίεργη μηχανὴ	78

II. Κοινωνικὲς ἀρετὲς καὶ κακίαι.

7. Ἡ γριά καὶ τ' αὐτοκίνητα	79
---------------------------------------	----

III. Θρησκευτικὲς ἱστορίες.

8. Ὁ Δανιὴλ ἀνάμεσα στὰ λιοντάρια	82
---	----

IV. Ἀσχολίαι καὶ ἐπαγγέλματα.

9. Τὸ παντοπωλεῖο τῆς κυρα-Γιαννούλας	85
10. Ὁ σιδηρουργὸς	87

	Σελίς
11. Ὁ σιδεράς (ποίημα Γ. Ἄγρα)	89
12. Ὁ μούτσος	90

V. Ἱστορίες γιὰ τὰ ζῶα.

13. Ἀγροτικό (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	92
14. Ὁ Ἄργος, ὁ σκύλος τοῦ Ὀδυσσεύα	94
15. Τζιτζικας καὶ μυρμήγκι (διάλογος Ἰ. Πολέμη)	97

VI. Μύθοι.

16. Ὁ ψαράς καὶ τὸ ψαράκι	101
17. Ἡ παγωνιέρα, ἡ θεομάστρα καὶ ἡ σκούπα	102

VII. Ἀπὸ τὴν ἀρχαία μυθολογία.

18. Ὁ Φαέθοντας	103
19. Τὸ παιδί καὶ ὁ Ἥλιος (ποίημα Μ. Β.)	107

VIII. Λόγια τοῦ λαοῦ.

20. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ χειμῶνα	108
21. Παραομιές	109

Γ'. ΚΥΚΛΟΣ

ΑΝΟΙΞΗ

I. Ἀπὸ τὴ Φύση.

1. Ἔρχεται ἡ Ἀνοιξη	113
2. Ἀνοιξιάτικη αὐγή (ποίημα Γ. Δροσίνη)	116

II. Οἰκογενειακὲς ἱστορίες.

3. Τὰ παράξενα φρούτα	116
4. Τὸ πατρικὸ σπίτι	121
5. Τὸ πατρικὸ σπίτι (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	123

	Σελίς
6. Ἡ φουρτούνα	124
7. Ὁ Χρηστάκης πετάει	132
8. Οἱ πειρασμοὶ (ποίημα Μυρτιώτισσας)	136
III. Ἱστορίες τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς πόλης.	
9. Τὸ καταραμένο χωριὸν	137
10. Τὸ εὐλογημένο χωριὸν	140
11. Ὁ στρατὸς περνᾷ	143
IV. Ἱστορίες γιὰ τὰ ζῶα.	
12. Ἡ πηγὴ (ποίημα Ἰ. Πολέμη).	145
13. Παραδόσεις γιὰ τὰ ζῶα	146
14. Μητρικὴ στοργή	148
V. Ἀπὸ τῆ μυθολογία.	
15. Ὁ Ἀχιλλέας	149
16. Καρβουνιάρης καὶ λευκαντῆς	153
VI. Λόγια τοῦ λαοῦ.	
17. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τῆς ἀνοιξῆς	154
18. Παροιμίαι	155

Δ'. ΚΥΚΛΟΣ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

I. Ἀπὸ τῆ φύση.

1. Ἀνατολή (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	159
2. Ἡ ἀγὴ (ποίημα)	160

II. Οἰκογενειακὲς Ἱστορίες.

3. Τὸ λουτρό	160
4. Ὁ πεῦκος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	166

III. Κοινωνικὲς ἱστορίαις.

5. 4η Αὐγούστου	167
6. Κατασκηνώσεις	168
7. Ὕμνος τῆς Ἐθνικῆς Νεολαίας (ποίημα Σ. Μεταξᾶ)	170
8. Ἐθνικὸς ὕμνος (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	171
9. Ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλο	171

IV. Ἱστορίαις γιὰ τὰ ζῶα.

10. Ἡ φωνακλὸν ὄρνιθα (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	173
11. Βόδια καὶ λιοντάρι	174

V. Ἀπὸ τὴν ἀρχαία μυθολογία.

12. Ὁ Ὀδυσσεύς στὸ νησί τῶν Φαιάκων	175
13. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα Ἰ. Πολέμη).	188

VI. Λόγια τοῦ λαοῦ.

14. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ	189
15. Παροιμίαις	190

VII. Θρησκευτικὲς καὶ κοινωνικὲς ἱστορίαις.

16. «Σεμπιλ-Οὐλάχ» (διὰ παράκλησιν Θεοῦ)	192
17. «Γιαῖλά βέ Τεκέ μπαϊραμλαρή» (γιορτὲς τῆς ἐξοχῆς καὶ τοῦ πράσινου)	193
18. Τὸ νοίκιασμα τοῦ τυμπάνου	194
19. Τὸ κοινὸ τραπέζι τῶν γυναικῶν. (Γιεδῆ-κιζλάρ ἀσῆ)	196
20. Τὸ κοινὸ τραπέζι τοῦ Μπαϊραμοῦ καὶ ἀγῶνες δρόμου ἀνδρῶν.	197
21. Ἡ ζωὴ τῶν Ἀγριάνων (Πομέκων)	198
22. Τὸ ἀδειανὸ καὶ τὸ γεμάτο βαρέλι	199

Σημείωμα.

Α. Τὰ κάτωθι ἀναγνώσματα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ βραβευθέντος ἀναγνωστικοῦ **Μαρίας Ἰ. Παπαμιχαήλ** καὶ **Καλλιόπης Μητάκι**.

1. Τὸ φθινόπωρο
2. Ἐνα ἀξέχαστο μάθημα

3. Βρέχει
4. Ἔρχομαι
5. Οἱ πειρασμοὶ (ποίημα Μυρτιώτισσας).

Β. Τὰ ἀναγνώσματα :

1. «Σεμπιλ-Οὐλάχ» (διὰ παράκλησιν Θεοῦ)
 2. «Γιαϊλά βὲ Τεκέ μπαϊραμλαρή» (Γιορτὲς τῆς ἐξοχῆς καὶ τοῦ πράσινου)
 3. Τὸ νοίκιασμα τοῦ τυμπάνου
 4. Τὸ κοινὸ τραπέζι τῶν γυναικῶν (Γιεδῆ-κιζλὰρ ἀσὴ)
 5. Τὸ κοινὸ τραπέζι τοῦ Μπαϊραμοῦ καὶ ἀγῶνες δρόμου ἀνδρῶν
 6. Ἡ ζωὴ τῶν Ἀγριάνων (Πομάκων)
 7. Τὸ ἀδειανὸ καὶ τὸ γεμᾶτο βαρέλι,
- ὁφείλονται εἰς τὸν κ. **Μηνᾶν Μηναῖδην**, ἐπιθεωρητὴν τῶν μουσουλμανικῶν σχολείων.

Γ. Ἄπασα ἡ λοιπὴ ἔλλα ἐλήφθη ἐκ τοῦ τυχόντος Α' βραβείου Ἀναγνωστικοῦ «Ἑλληνόπουλα» τῶν κ. κ. **Π. Νιρβάνα—Δημ. Ζήση**.

*Ἡ εἰκονογράφησις τοῦ βιβλίου ἐγένετο ἀπὸ τὸν ζωγράφον κ. **Νίκον Καστανάκη**.



